
Kulttuuriympäristöselvitys

Isonkyrön keskustan osayleiskaava, 2014

Tiina Lehtisaari ja Isonkyrön kunta

SISÄLLYSLUETTELO

- 1. JOHDANTO**
  - 1.1. SELVITYSALUE**
  - 1.2. LÄHTÖKOHDAT JA TAVOITTEET**

- 2. RAKENNETUN KULTTUURIYMPÄRISTÖN KEHITYSVAIHEET**
  - 2.1. ESIHISTORIALLISET VAIHEET**
  - 2.2. HISTORIALLISET VAIHEET**
    - Keskiaika
    - 1600- ja 1700-luku
    - 1800-luku
    - Kehitys 1900-luvulla
    - 1945 – 1970-luku
    - 1970-luvulta nykypäivään

- 3. SUOJELUTILANNE**
  - Valtakunnallisesti arvokas maisema-alue
  - Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt
  - Maakuntakaava
  - Rakennussuojelulailla suojellut kohteet
  - Kirkkolailla suojellut kohteet
  - Asemakaavalla suojellut kohteet
  - Kulttuuri- ja rakennushistoriallisesti arvokkaita kohteita Vaasan läänissä

- 4. RAKENNETUN YMPÄRISTÖN INVENTOINTI**
  - 4.1. YLEISTÄ**
  - 4.2. KOHTEIDEN INVENTOINTI**
  - 4.3. ALUEINVENTOINNIT**
    - A – Isonkyrön keskusta
    - B - Isonkyrön vanha kirkko, pappila ja museoalue (RKY)
    - C – Keskustan jälleenrakennusajan ryhmittymä
    - D – Väkkärinmäki, pienasumusalue
    - E – Palonkylän kirkonkylä, uusi kirkko ja pohjalaistalot
    - F – Loukontien pienasumusalue
    - G – Perttilänmäki ja osuusmeijerin alue (RKY)
    - H – Turppalanmäki (Osin RKY)
    - I – Ahontien ja Taipaleentien pienasutusalue
  - 4.4. KOHTEIDEN ARVOTUS**
    - Sr-1
    - Sr-2
    - Sr-3

LÄHTEET

LIITTEET

ISONKYRÖN KESKUSTAN OSAYLEISKAAVA-ALUEEN KULTTUURIYMPÄRISTÖSELVITYS

1. JOHDANTO

1.1. SELVITYSALUE

Osayleiskaava-alue käsittää keskustaajaman lisäksi tiheimmin asutut alueet kyrönjoen varrella. Suunnittelualueeseen kuuluu osia Tuuralan, Kirkonkylän, Palonkylän, Laurolan, Ulvilan ja Kuivilan kylistä joen pohjoispuolella sekä joen eteläpuolella osia Hevonkosken, Ikolan, Ventelän, Taipaleen ja Napuen kylistä. Osayleiskaava-alueen pinta-ala on yhteensä noin 4470ha.

Liite 1: Osayleiskaava-alueen rajaus sekä valtakunnallisesti arvokkaat alueet ja suojelualueet kartalla.

1.2. LÄHTÖKOHDAT JA TAVOITTEET

Kulttuuriympäristöselvitys on laadittu Isonkyrön keskustan osayleiskaavan perusselvitykseksi. Tilaajana on Isonkyrön kunta. Selvityksen on laatinut rakennuskonservaattori Tiina Lehtisaari. Osa inventointityöstä on laadittu Isonkyrön kunnan toimesta. Lisäksi inventointityössä on ollut mukana rakennuskonservoinnin opiskelija Saana Lind. Ohjausryhmään ovat kuuluneet Pohjanmaan museosta maakuntamuseotutkija Kaj Höglund ja rakennustutkija Magdalena Lindroos sekä Isonkyrön kunnan edustajana aluearkkitehti Liisa Kasi. Kulttuuriympäristöselvitykseen sisältyvät inventointikuvat ovat ottaneet Tiina Lehtisaari ja Saana Lind. Liitteenä olevat maastokartat ovat maanmittauslaitoksen.

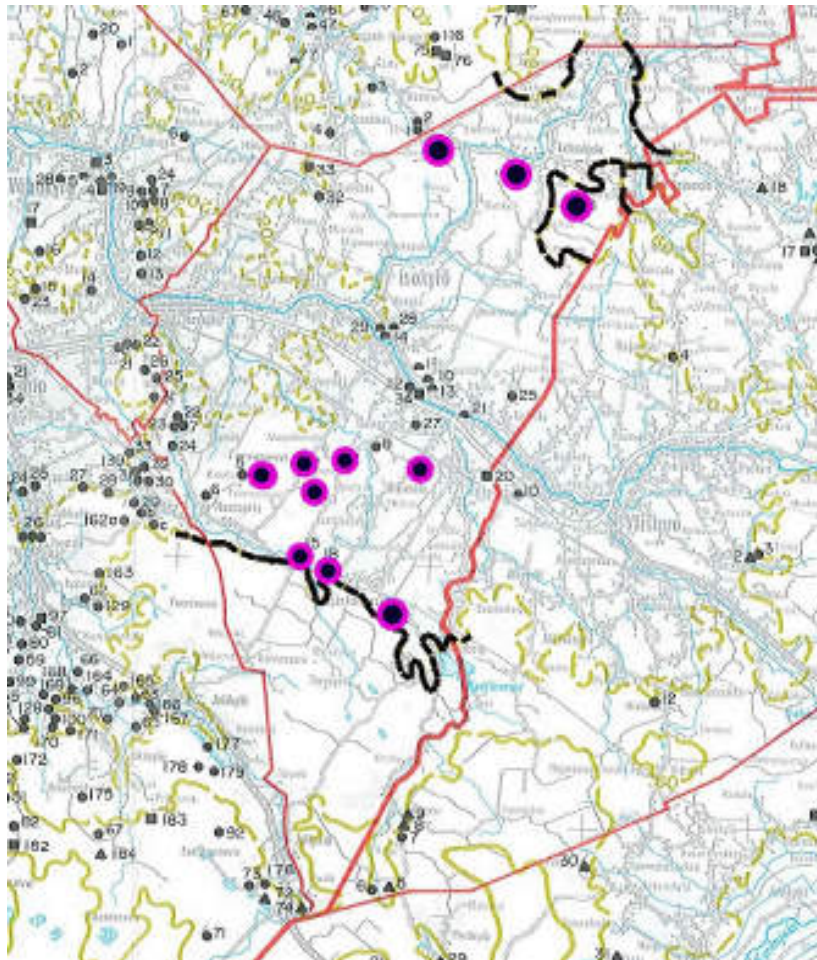
Kontsaan 1 ½ kerroksinen pohjalaistalo sijaitsee Palonkylässä ja se on rakennettu nykyiseen asuunsa vuonna 1862.

2. RAKENNETUN KULTTUURIYMPÄRISTÖN KEHITYSVAIHEET

2.1. ESIHISTORIALLISET VAIHEET

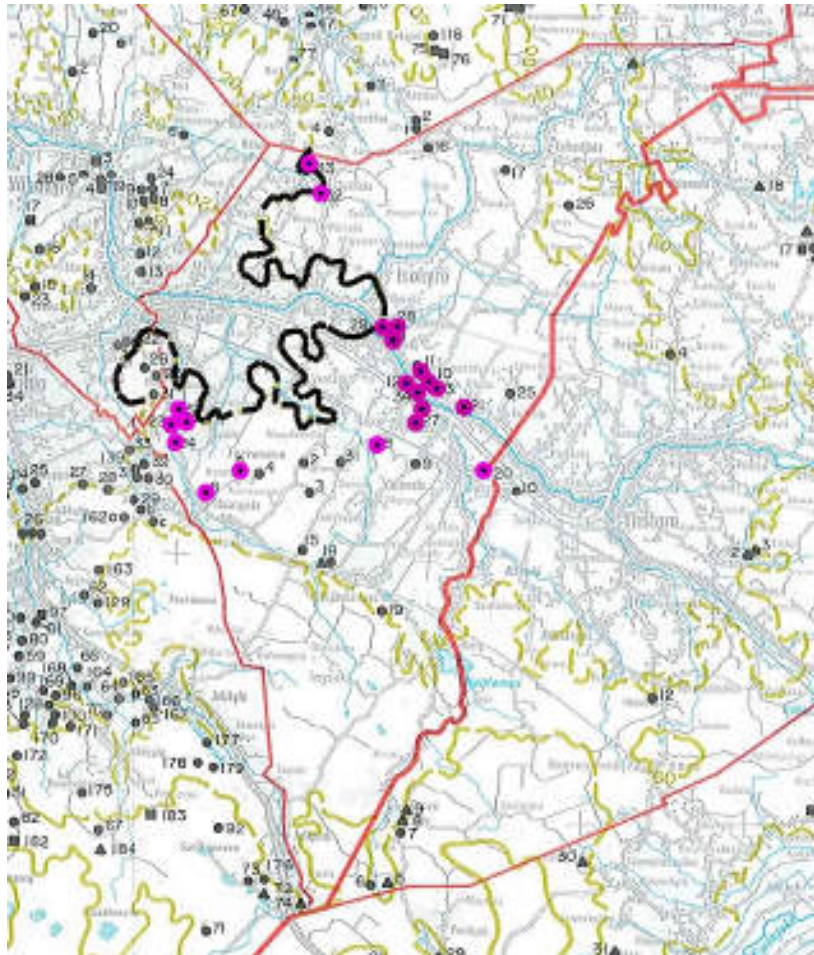
Työkalujen ja aseiden valmistukseen käytetyn pääasiallisen materiaalin mukaan esihistoriallinen aika on arkeologisen tutkimuksen piirissä perinteisesti jaettu kivi-, pronssi – ja rautakautteen. Kivikauden loppupuolella, joka ajoittuu 7000 – 1500 eKr. nousivat Isonkyrön korkeimmat kohdat vähitellen merestä. Kivikauden loppuvaiheen jakson Kiukaisten kulttuurin (2000 – 1500 eKr) asuinpaikat sijaitsevat 35 – 42 metriä nykyisen merenpinnan yläpuolella.

Pronssikauden 1500 – 500 eKr kiinteät muinaisjännökset ovat pääasiassa hautaröykkiöitä, jotka useimmiten on rakennettu maaston korkeimmille paikoille silloisen rannikon tuntumaan. Pronssikauden röykkiöistä useimmat sijaitsevat Pohjanmaalla n. 30 – 40 m nykyistä merenpintaa korkeammalla.

Pronssikauden rantaviiva ja pronssikauden muinaismuistot, Kohteet ja karttapohja Esihistorialliset ja kiinteät muinaisjännökset 1998.

Rautakauden 500 eKr. – 1300 jKr. tavallisimmat kiinteät muinaisjäännökset Pohjanmaalla ovat myös hautaröykkiöitä. Rautakaudella asutus näyttää pysytelleen merenrannan ja jokisuiden tuntumassa. Suurin osa röykkiöistä sijaitsee 22,5 – 27,5 m:n korkeudella. Rautakauden muinaisjäänöksistä Pohjanmaalla esiintyy myös uhrikiviä eli kuppikiviä. Suurin osa nykyistä Isonkyrön peltoalueista, jotka ovat noin 25 m merenpinnan yläpuolella, paljastuivat vasta noin 600 eKr. Noin 100 eKr. – 100 jKr. rantaviiva oli 20 metrin korkeuskäyrällä. Kyrönjoen jokisuu oli tällöin nykyiseen keskustaajamaan ulottuva merenlahti. Keskustan osayleiskaava-alueella jokirantoja myötäilevät laajat peltoalueet ovat 22 – 30 m:n korkeuskäyrillä.

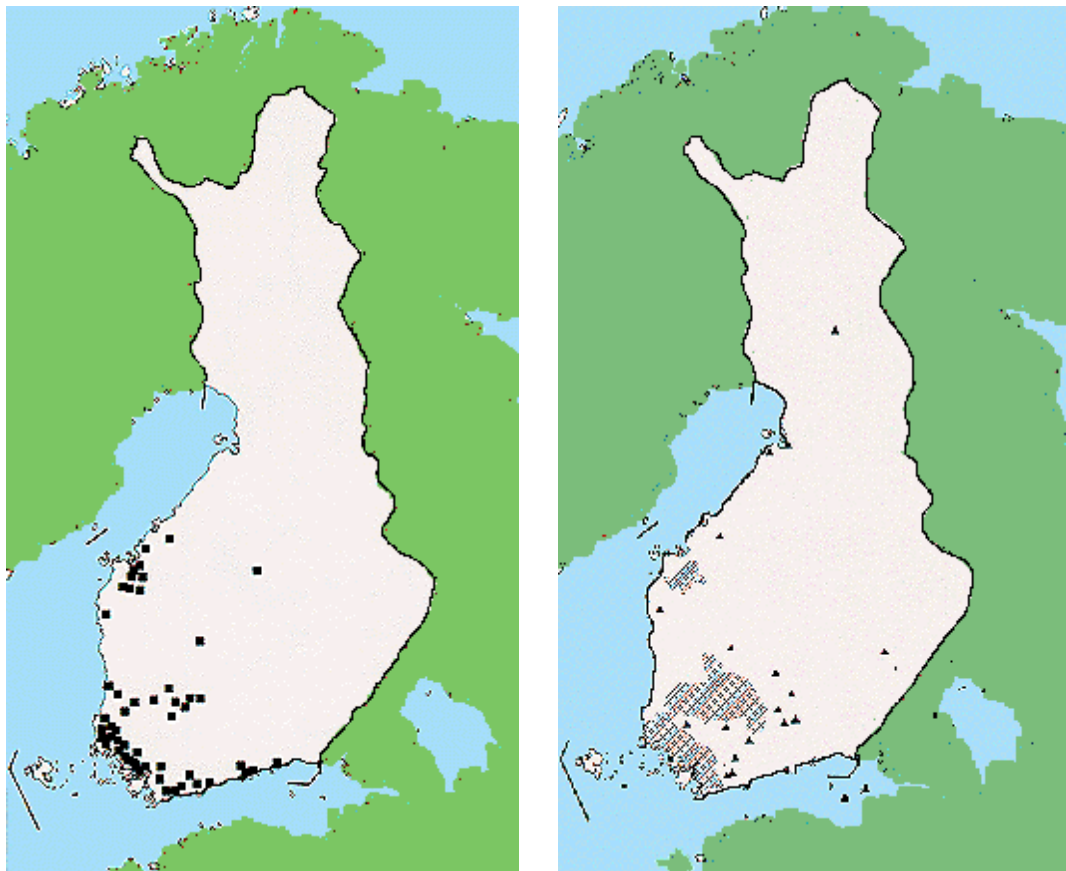
*Rautakauden rantaviiva ja rautakauden muinaismuistot
Kohteet osayleiskaava-alueella merkitty Jaana Itäpalon inventoinnin
mukaan, karttapohja Esihistorialliset ja kiinteät muinaisjäännökset 1998.*

Rautakauden asutus on aikaisempaa verrattuna ollut kiinteää. Maanviljelyn ja karjanhoidon ohella myös vanhat pyyntielinkeinot ovat olleet tärkeitä. Erityisesti turkiseläinten pyynti ja turkiskauppa lienevät olleet Pohjanmaalla kansainvaellusaikana ja merovingiaikana 400 – 800 jKr. todettavan vaurauden tärkeänä lähteenä.

Rautakauden asutuksen jättämät muut jäljet, asunnot, kylät pellot jne. ovat kaikki maassamme verrattain vähän tunnettuja. Osaksi se johtuu siitä, että myöhempi asutus on peittänyt alleen aikaisemman. Nykyiset tiuhaan asutut kylät sijaitsevat vanhoilla asuinpaikoilla, ja vuosi-

tuhantinen maanmuokkaus on hävittänyt suurimman osan jäljistä, jotka voisivat kertoa meille enemmän koko rautakaudesta. Vasta aivan viime vuosikymmeninä on rautakautisia asuinpaikkoja löydetty ja tutkittu Pohjanmaallakin. Uudet tutkimukset osoittavat, että rautakauden asutus on Etelä-Pohjanmaalla jatkunut suoraan keskiajalle ja nykyaikaan ilman aikaisemmin uskottua katkosta. Osa tutkijoista on edelleen aikaisemman käsityksen kannalla, että asutus olisi Pohjanmaalla jostain syystä hävinnyt kokonaan noin 800-luvulla. Pohjanmaa olisi saanut tällöin vasta 1100-luvulla uuden kiinteän asutuksen.

Pohjanmaan rautakautiset hautalöydöt kertovat maanviljelystä, kaupasta, vilkkaista yhteyksistä eteläiseen Suomeen, länteen Pohjanlahden yli ja itään Venäjälle. Esinelöydöt ja hautaus-
tapojen yhtäläisyydet kertovat erityisen vahvasta norrlantilaisesta kauppa- ja kulttuuriyhteydestä, jonka keskus oli Jämtlannissa Ruotsissa ja joka ulottui idästä Pohjanmaalta Norjan Trondheimiin asti. Poikkeuksellisen rikkaat haudat kuten Isonkyrön Pukkila osoittavat, että rautakauden yhteisöillä oli mahdollisesti omat päällikkönsä ja yläluokkansa. Pukkilan veneenpolttohauta on osoittautunut hyvin varustetuksi soturihaudaksi. Haudasta on löytynyt miekkoja, keihäitä, kypärän ja kilven osia ja arvokkaita koruja sekä hevosen suitsia. Samalta ajalta on peräisin Leväluhdan lähde Orismalan kylässä. Leväluhta on suokalmisto, jolle löytyy koko maailmassa vastaava vertailukohde ainoastaan läheisestä Vöyrin Käldeästä.

Rautakauden (500 eKr – 1300 jKr) alun ja puolivälin asuinpaikkoja. Kartat Museovirasto.

2.2. HISTORIALLINEN KEHITYS

Keskiaika

Kristinusko tuli Suomeen rautakautisia kauppareittejä pitkin. 1100-luvulta alkaen arkeologiset löydöt todistavat kristinuskon vaikutuksen ulottuneen jo varhain Pohjanmaallekin. Varmoja kirjallisia tietoja kirkkojen rakentamisesta on olemassa kuitenkin vasta 1300-luvulta. Silloin olivat niin Ruotsin valtiolta kuin katolinen kirkkokin jo asettuneet Pohjanmaalle. Isonkyrön harmaakivikirkon seinään hakattu vuosiluku 1304 lienee joko paikalle rakennetun ensimmäisen puukirkon tai seurakunnan perustamisen vuosiluku. Kirkon rakentaminen Isoonkyröön on osoitus sen ajan vankasta asutuksesta Kyrönjokilaaksossa. Läpi koko keskiajan asutus Pohjanmaalla keskittyi selväpiirteisesti rannikon tuntumaan sekä jokien ala- ja keskijuoksulle. Kyrönjoen peltoaukeamat eivät kuitenkaan olleet kuin muutaman nuolenkantaman noin 800 metrin levyisiä.

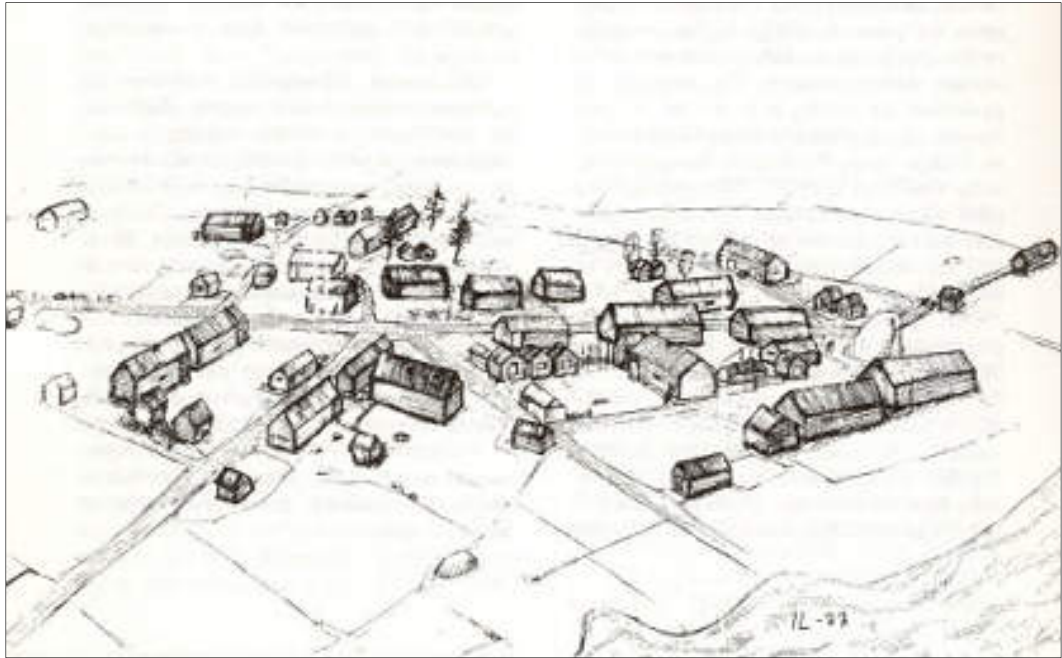
Etelä-Pohjanmaan rannikkopitäjät Närpiö, Mustasaari, Pietarsaari ja Kaarlepyy olivat läpi keskiajan pääosiltaan ruotsinkielisiä. Ruotsinkielistä asutusta siirtyi rannikolle 1200-luvulta alkaen. Suomenkielinen asutus muodosti Kyrön suurpitäjän. Rannikon ruotsinkielisissä pitäjissä oli noin 70 % Etelä-Pohjanmaan taloluvusta ja Kyrön pitäjässä vastaavasti 30 %.

Keskiajan kuluessa muotoutui Pohjanmaan omaleimainen aluekokonaisuus, joka vielä keskiajan jälkeenkään koettiin etelämpänä muusta Suomesta erilliseksi alueeksi. Pohjanmaan asema Ruotsin valtakunnassa oli autonomiaan verrattava. Pohjalaiset talonpojat hoitivat asioitaan ja kävivät kauppaa erivapauksin, eikä alueella asunut aatelisia. Pohjanmaalla oli lisäksi keskiajalla kiinteä hallinnollinen suhde Pohjanlahden toiselle puolelle ja sen yhteydet Tukholmaan, valtakunnan tärkeimpään kaupalliseen keskukseseen, olivat vilkkaat, sillä talous ei ollut täydellistä omavaraistaloutta. Myös suomenkielisen Kyrön pitäjän asukkailla oli vilkkaat yhteydet Tukholmaan. Pohjalaisten tärkeimpiä vientitavaroita olivat kala, voi ja vuodat sekä hylkeenpyynnin tuotteet. Tuontitavaroita olivat vilja, maltaat ja suola. Tukholmasta maakuntaan virtasi ei ainoastaan tuontitavaroita vaan myös henkisiä ja sivistyksellisiä virikkeitä.

Isonkyrö oli saanut pysyvän asutuksen jo 1200-luvulla ja seuraavan vuosisadan alussa Kyrönjoen rannalle nousi myös kirkko. Parhaimmillaan Kyrön emäkirkko keräsi kuulijoita Laihiaa, Vöyriä, Ilmajokea ja Lapuaa myöten 1400-luvulla. 1400-luvulla Kyrön suurpitäjän 160 talosta sijaitsi Ylistarosta Merikaartoon ulottuvassa asutusketjussa n. 100. Asutustiheys osoittaa, että Kyrönjoki oli sekä taloudellisesti että kulttuurillisesti Pohjanmaan valtavyäly. Maanviljelys ja karjahoito kehittyivät ja 1550-luvulle tultaessa Kyrön suurpitäjän taloluku oli jo n. 800.

Tiiviit kylärakenteet ovat muodostuneet Kyrönjoen varteen jo ennen 1550-lukua. Etenkin Ylistaro – Vähäkyrö välisellä jokiranta-alueella ei juurikaan ollut enää tilaa uudistiloille. Perimätiedon mukaan Napuen kylä on yksi vanhimpia historiallisen ajan kyliä Kyrönjokivarressa. Nykyisen Isonkyrön pitäjän alueella oli v. 1557 jo 141 taloa. Asutuksen painopiste oli tällöin kahdessa kylässä Orismalassa ja Napuella, joissa oli yhteensä 43 taloa. Nykyisen keskustan alueella Ventälässä, Arranpellossa, Palossa, Tummunkilassa, Pernulassa ja Penttalassa taloja oli yhteensä 31 taloa. Asukkaita Isonkyrön alueella oli yhteensä 950.

Sen sijaan 1500-luvun lopulla ja 1600-luvulla näiden tiiviisti asuttujen ja viljeltyjen rintamaiden taloluku väheni, johtuen osaksi Nuijasodasta (1596 – 1597) ja huonoista taloudellisista ajoista. Kyrön emäseurakunnan hajoaminen alkoi jo 1500-luvun alussa, jolloin Vöyriäiset perustivat oman seurakunnan. Ilmajoki erosi emäseurakunnasta vuonna 1516, Laihia v. 1576, Lapua v. 1581 ja Vähäkyrö v. 1607.

Isonkyrön Napuen kylää 1540-luvulla / piirros Ilpo Lagerstedt.

Pohjanmaan talonpoikien aseman heikentyminen kärjistyi Nuijasotaan, joka oli suurimpia talonpoikaiskapinoita, mitä Euroopassa on koskaan nähty ja sen tapahtumat ovat merkittävä osa Suomen, Ruotsin ja Pohjanmaan historiaa. Vapaa talonpoika on poikkeus minkä tahansa maan historiassa. Yhteiskunnallinen asema loi pohjan myöhempien aikojen vaurastumiselle ja sen näkymiselle vielä mm. tämän päivän rakennetussa ympäristössä.

Keskiajalta on Isossakyrössä rakennuksista säilynyt tiettävästi ainoastaan vanha kirkko. Sensijaan Isossakyrössä on säilynyt tieosuuksia ja tielinjauksia, jotka ovat peräisin keskiajalta.

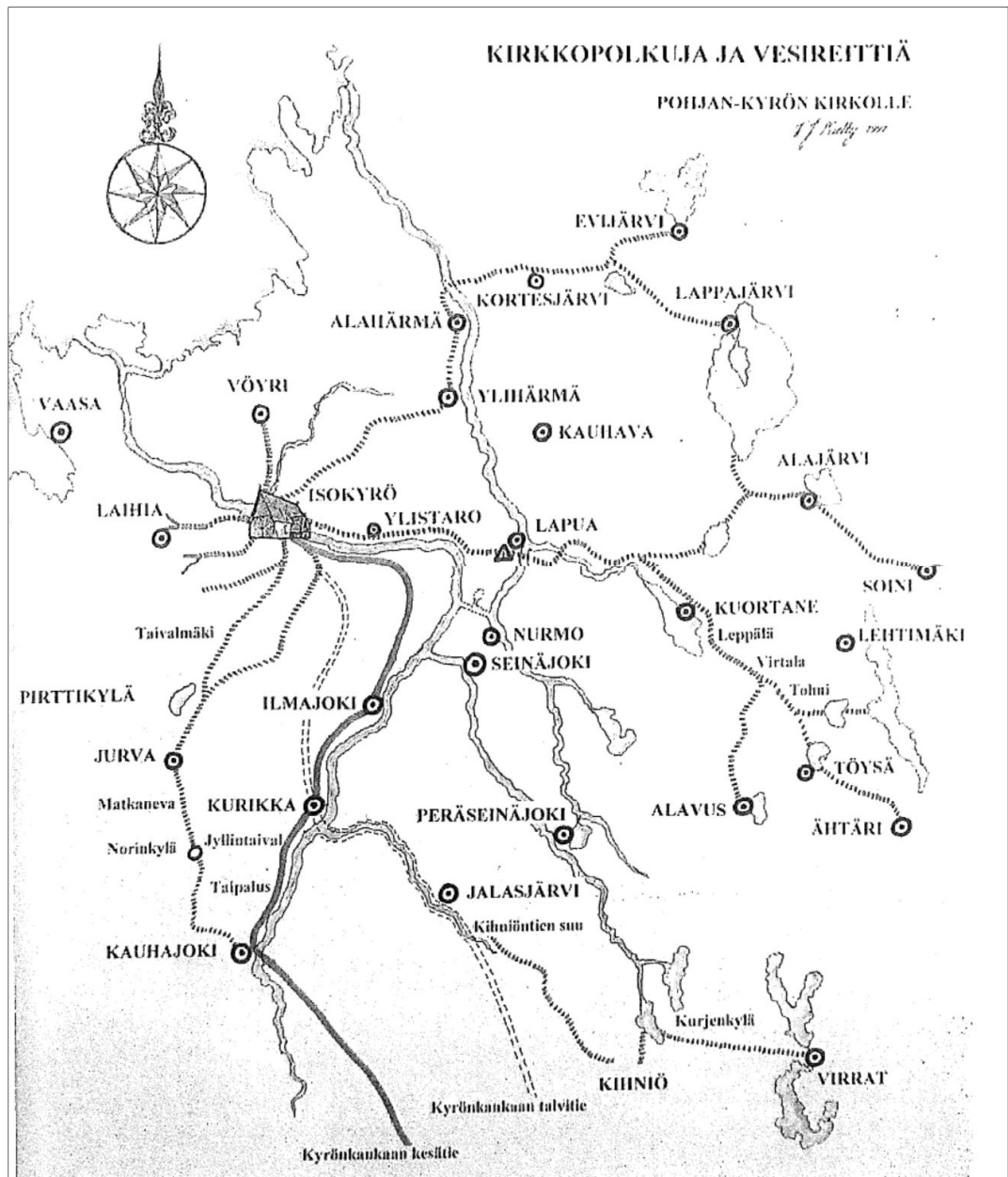
Vanhimmat liikenneväylät ovat olleet vesiteitä. Kyrönjoki ja sen haarajoet ovat olleet tärkeitä kulkureittejä niin kesällä kuin talvella.

Kyrönkankaan tie on keskiajalta lähtien tunnettu tie nykyisten Pirkanmaan, Satakunnan ja Etelä-Pohjanmaan alueilla. Kyrönkankaantien alku Hämeenkyröstä Kurikkaan kulki kesätienä Kauhajoen Nummikankaan kautta ja talvitienä Ikaalisten ja Jalasjärven kautta. Kesätietä pitkin ovat kulkeneet muun muassa Kankaanpään seudulta pohjoiseen, nykyisen Etelä-Pohjanmaan maakunnan alueelle tulleet eränkävijät. Kyrönkankaan kesätiestä tuli maantie sekä merkittävä kauppa- ja postireitti 1600-luvulla.¹²

Kurikasta talvi- ja kesätie jatkuivat samana tienä Ilmajoen kautta Ylistaroon ja joen eteläpuolella Isoonkyröön. Tie johti aina Korsholman linnaan saakka. Korsholman linna on rakennettu 1300-luvun loppupuolella. Alkujaan väylä on vakiintunut keskiajalla eränkävijien maakuljetusten yhteydessä. Jo tuolloin se lienee kulkenut suunnilleen samalla kohtaa kuin mihin se on merkitty karttoihin 1650-luvulla.

Ikivanhoja jopa keskiajalta periytyviä kulkureittejä ovat ns. kirkkopolut. Vanhat kirkkotiet johtivat emäseurakunnan joka kolkasta Isonkyrön vanhalle kirkolle. Kirkkoteitä on johtanut Isoonkyröön mm. aina Kauhajoelta, Kihniöstä, Virroilta, Ähtäristä, Soinista, Lappajärveltä ja Evijärveltä saakka. Myös Laihialta ja Vöyriltä oli omat kirkkopolut.

KJ Mieltyn piirtämä kartta Pohjan Kyrön kirkkoteistä. Lähde Pohjan Kyrön Kirkkotiet 2004.

Tuuralan kautta on aikoinaan kulkenut vöyriäisten käyttämä kirkkopolku. Se on päättynyt Kyrönjoen rantaan, vanhaa kirkkoa vastapäätä sijaitsevalle Vöyrinniemelle. Kylän päätie on kautta.aikojen ollut joen pohjoispuolta kulkeva tie. Nykyinen Tuuralankylästä Vöyrille menevä tie on rakennettu 1900-luvun alussa. Palonkylän alueella tunnetaan yksi kirkkopolun osa ns. Juhla-ahteen eli Karhulan polku. Moni kirkkopolku on myöhempinä aikoina kehittynyt yleiseksi tieksi.

1600- ja 1700-luku

1600-luvulla laadittuun laajamittakaavaiseen karttaan Pohjanmaan rannikkoseudusta on merkitty myös asutus. Asutus keskittyy Maalahden, Laihian, Kyrönjoen ja Vöyrinjoen alajuoksuille. Asutusta on Isonkyrön alueella kartan mukaan Kyrönjoen varrella sekä jonkin verran Orismalan jokivarrella. Kyrönjoen asutuskeskuksilla oli jo 1600-luvulle tultaessa takanaan monisatavuotinen raivauskausi. Eri kylien peltovainiot seurasivat toisiaan yhtäjaksoisena nauhana joen molemmin puolin. ”Kaikki asuvat jokirannassa, kylä kylän vieressä, pelto pellossa kiinni”, kuvailivat kyröläiset itse asuinolojaan vuonna 1661.

Asutus 1600-luvulla, Kansallisarkisto / maakirjakartat MH 105 56 m / Vaasa, Kyrönmaa, Lapua osa I asutus.

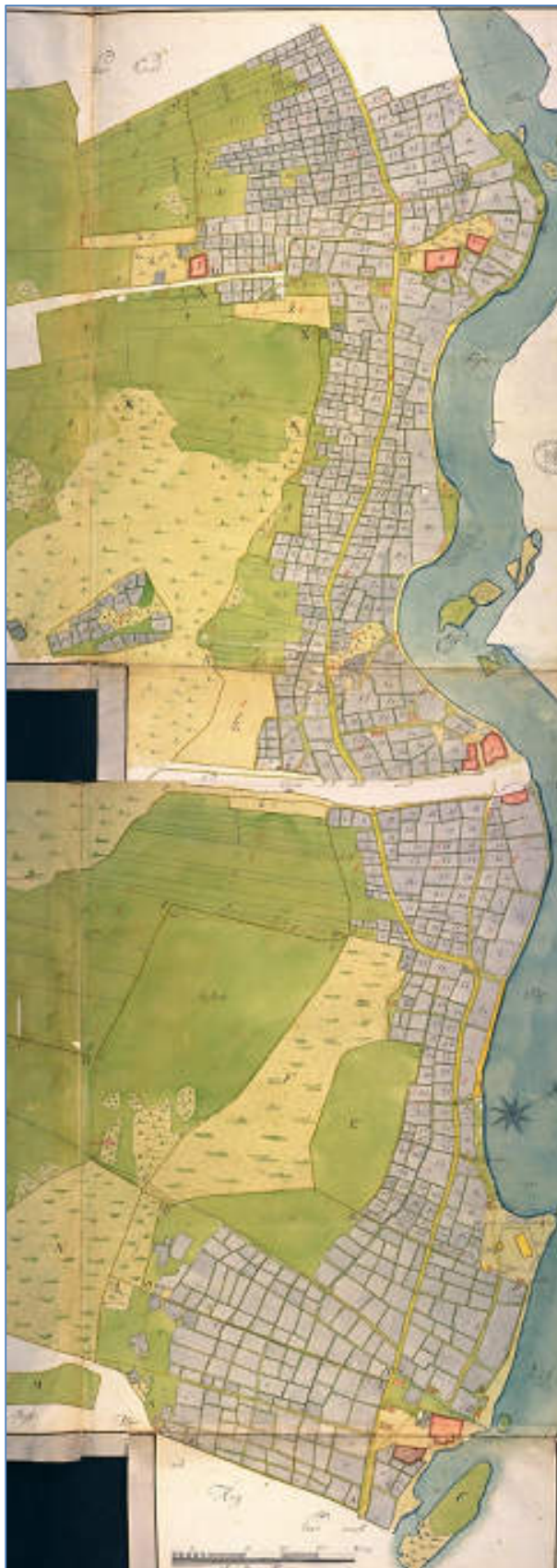
1700-luvun alussa maakuntaa koettelivat Napuen taistelun ja isonvihan ajan suuret menetykset. Napuen taistelujen (1714) jälkeen Isonkyrön rakennuskanta tuhouttiin venäläisten toimesta lähes kokonaan. Perimätiedon mukaan Palonkylän Ruusupuron alueella vielä nykyisinkin sijaitseva Luoman talo on ainut, joka jäi polttamatta Napuen taistelujen aikana, koska se toimi venäläisten sotasairaalana. Kerrotaan, että osa tästä talosta on rakennettu jo 1500- tai viimeistään 1600-luvulla.

Uudenkaupungin rauhan jälkeen 1700-luku oli Pohjanmaallakin taloudellisen nousun aikaa, jolloin asutus levisi ja väestö kasvoi. Pohjanmaalla peltojen pinta-ala lisääntyi kydönpolton myötä moninkertaiseksi. Ruotsin valtakunnan suurisuuntaisin suonraivaushanke pantiin alulle Ilmajoella v. 1786 ja Ilmajoen maamiesseurasta tuli eräässä mielessä Suomen Talousseuran koekenttä, että Isossakyrössä kydönpoltto on ilmeisesti ollut melko vähäistä, vaikka soitaikin alueelta löytyy. Tervanpolto sisämaassa sekä laivanrakennus kaikissa rannikon kaupungeissa muuttuivat mittaviksi ja lisäsivät osaltaan alueen asukkaiden toimeentulon mahdollisuuksia. Tervanpolton merkitys väheni Isossakyrössä 1700-luvulla.

Teollisuus teki tuloaan ja mm. useita ruukki- ja sahamiljöitä perustettiin, kuten Orisberg ja Kimmo Pohjanmaalla. Isossakyrössä sijaitsevan Orisbergin kartanon historia ulottuu 1670-luvulle, jolloin kolme vaasalaista kauppiasta perusti Orisbergin rautaruukin.

Suomessa alkoi 1740-luvulla laajamittainen pitäjänkarttoitus.

Ensimmäiset kartat laadittiin verotuksen tarpeisiin. Kyrönjoen varsi on saanut laajemman asutuksensa ja viljelyala on lähes nykyisessä laajuudessa. Tilojen pellot ovat hajallaan pieninä peltokuvioina. Ohessa kylien karttoja 1700-luvulta.

Ikolan kylää, kartta 1753, Krister Åkerman.

Palonkylän itäosat, kartta 1744-48, Krister Åkerman.

Palonkylän länsiosat, kartta 1744-1745.

Ulvila, kartta 1740, Erik Höjjer.

Maanmittauslaitoksen toiminnan kehittyessä aloitettiin Suomessa isonjaon toimitukset. Isojakoasetuksen mukaan oli kaikki kylän tilukset pantava isojakoon, jos yksikin osakas sitä vaati. (Isojakoasetus 1757) Ikolan, Palonkylän ja Ulvilan jakokunnan isonjaon toimitti C G Åkerman. Jaon tarkoituksena oli kylän talojen useassa sarassa olleiden peltöjen muodostaminen mahdollisimman yhtenäisiksi. Metsien yhteisomistus muutettiin yksityisomistukseksi. Isojako vaikutti myös osaltaan voimakkaasti maanviljelyn kehittymiseen ja asutuksen laajentumiseen.

Pitäjänkartta vuodelta 1758. Asutus on levinnyt pitkin Kyrönjoen vartta.

1700-luvulta on säilynyt tiettävästi muutamia asuinrakennuksia osayleiskaava-alueella. Todennäköisesti on paljon muitakin, joissa on ainakin osin vanhaa runkoa jäljellä. Perimätieto niistä on vain hävinnyt tai se ei ole inventoinnin yhteydessä tullut tietoon.

- Kohde 1. Mäkipalon liuhalle rakennettu 1 ½-kerroksinen pohjalaistalo on perimätiedon mukaan rakennettu 1700-luvun lopulla.
- Kohde 13. Reinin 1 ½-kerroksinen pohjalaistalo on rakennettu vuonna 1768.
- Kohde 31. Kontsaan liuhalle rakennettu 1 ½-kerroksinen pohjalaistalo on rakennettu vuonna 1760. Sitä on korotettu ja jatkettu nykyiseen muotoonsa vuonna 1862.
- Kohde 240. Lainamakasiini on rakennettu 1750-luvulla. Vieressä oleva vaivaismakasiini on 1850-luvulla.

1800- luku

Suomen sodan jälkeen Suomi joutui Venäjän alaisuuteen. Autonomisen asemansa turvin talouden ja kulttuurin kehitys sekä teollistuminen jatkuivat voimakkaana koko 1800-luvun. Yhtenä talouselämän ja asutuksen kehitykseen voimakkaasti vaikuttavana tekijänä oli rautatieverkoston laajeneminen. Pohjanmaan rata valmistui 1883. Rautatien suomasta edullisesta asemasta huolimatta ei voimakkaaseen maatalouspitäjään kuitenkaan sijoittunut suurempaa teollisuutta kuten tapahtui monella muulla rautatiepaikkakunnalla Suomessa ja Pohjanmaalla. Hyvien kulkuyhteyksien lisäksi olisi tarvittu myös riittävää vesivoimaa. Myllyillä on pyöritetty jauhomyllyjä ja sahoja, pärehöyliä, sorveja, viljan lajittelijoita, kuorimakoneita sekä rynnimankelaita. 1800- luku oli perinteisten käsityöläisten kulta-aikaa ja kylän mylläri ja seppä olivat arvoisaan.

Asutuksen laajenemiseen rautatiellä on kuitenkin ollut voimakas vaikutus. Rautatiepaikkakunnat ja asemansuodut olivat omilla alueillaan ja paikkakunnillaan merkittävässä asemassa.

Vaasa – Seinäjoki välinen rautatien valmistui vuonna 1883. Tuolloin rakennettiin myös Orismalan ja Tervajoen asemat, joitten ympärille syntyivät kyläkeskukset. Isonkyrön 1800 –luvun loppupuolen asutusta kuvaa selkeästi koulupiirijakoa varten laadittu kartta. Koko Isonkyrön asutuksen painopiste on Orismalan jokivarressa ja Valtaalassa.. Napuen asutus erottuu pienempänä selkeästi erillisenä ryhmänä.

Pitäjänkartta vuodelta 1847.

Pohjalainen rakentamistapa kehittyi 1700- ja 1800-luvuilla ja saavutti huippunsa 1800-luvun lopulla. Vanhat kantatilat sijaitsivat Kyrönjoen rantatöyrillä klasisivu eli pitkä sivu joelle päin ja ulkokartano tielle päin. Isojaon uudelleen järjestelyjen seurauksena, n. 1800 ja 1900-luvun vaihteen tienoilla siirrettiin mautilojen talouskeskuksia tiiviistä nauha- ja ryhmäkylästä uusille muodostetuille mautiloille kauemmaksi jokirannasta. Ryhmäkylänä pitäjänkartassa 1847 erottuu erityisesti Valtaalan kylän Kontturinmäki. Kartasta löytyvät mm. seuraavien kantatilojen nimet: Turppa, Berttilä, Taipale, Ollila, Knaapi, Pukkinen, Komsa, Kongsas, Pispä, Reini, Tummunki ja Pollari.

Teollinen toiminta oli vilkkainta Orisbergin kartanon alueella. Kartanon nykyisen, P. G. Holmin piirtämän päärakennuksen perustukset rakennettiin jo vuonna 1804, mutta kartano saatiin kokonaan valmiiksi vasta 1810-luvulla. Orisbergista muodostui täydellinen ruukkiyhdyiskunta. Kankirautapaja perustettiin 1790-1791 ja nippupaja 1798. 1800-luvun alkuvuosikymmeninä Orisbergin takoma kankirautaa kuljetettiin Oravaisten lastauspaikan kautta etupäässä Venäjälle. 1800-luvulla kartano sai oman hautausmaan ja Carl Ludvig Engelin piirtämän puukirkon 1831. Ruukkitoiminta Orisbergissa loppui vuonna 1900, jonka jälkeen kartanossa toimi maanviljelyskoulu.

Kuvassa 1800-luvun loppupuolelta Ventälän ja Taipaleen kylää keskustan suuntaan. Taus-talla hämmöttävät vanha ja uusikirkko sekä jokivarren isot talonpoikaistalot.

Isonssakyrössä on säilynyt huomattavan paljon perinteisiä pohjalaistaloja etenkin 1800-luvun loppupuolelta ja 1900-luvun vaihteen tienoilta, vaikka voimakas uudisrakentaminen Jatkosodan jälkeen ja viimeisinä vuosikymmeninä on muuttanut maisemaa suuresti. Vanha talonpoikaistorakentaminen eli 2-fooninkiset ja 1 ½-kerroksiset pohjalaistalot sijoittuvat lähinnä jokirantaan ja joen molemmin puolin kulkevien teiden varsille. Peltoaukeat jokirannassa ja taloryhmien edessä toimivat hienoina suoja-alueina ja avaavat komeat pohjalaistalot nähtäväksi jokea myötäileville teille.

Vanha mäkitupalaisasutus ja torpat sijaitsivat sen sijaan, hieman kauempana jokirannasta, metsäisillä kallioilla, paikoissa joilla ei ole ollut taloudellista merkitystä. 1800-luvun lopussa – 1900-luvun alussa rakennettuja tiiviitä ”mäkitupalais- ja torppa-alueita” ovat Väkkärinmäki Ikonkylässä, Ahontien ja Taipaleentien varren pienasumukset Taipaleen kylässä sekä Loukontien varren pienasumukset Loukonkylässä. Myös yksittäisiä pienasumuksia on säilynyt satunnaisesti, lähinnä isompien kantatilojen lähetyvillä tai larvoille johtavien teiden varsilla.

Rakennushistoriallisesti merkittäviä ja kohtalaisen hyvin säilyneitä, 1800-luvulla rakennettuja 1 ½-kerroksia pohjalaistaloja on alueella n. 32. Pohjalaistalomallisia mautilojen päärakennuksia on rakennettu vielä 1900-luvun alussa runsaasti ja ne sijoittuvat larva-alueille johtavien teiden varsille. Alueen tunnetuin ja rakennussuojelulla suojeltu kohde on ns. Pitkä-Perttilä. Lisäksi Mariendahlin pappila, Varpolan kappalaisen virkatalo, Lukkarila ja kunnallismies Sevonin talo on rakennettu 1800-luvulla. Liikerakennuksista vanhin on Kettulan kauppa, johon on tehty aikojen saatossa useita muutoksia.

Kartano-Ventän kaksfooninkinen

Horisontaalisen maiseman vastapainoksi kehittyi rakentamistapa, jolle on tunnusomaista vertikaalisuus. Perinteisen rakennustaidon edustavimpiin näytteisiin kuuluu pohjalainen kaksfooninkinen, jonka tarkoituksena on ollut tilanomistajan vaurauden osoittaminen. 2-fooninkisia pohjalaistaloja on Isossakyrössä vähemmän. Niitä ovat Ollilan (kohde 3), Heikkilän (kohde 111), Haapalan (kohde 126), Mäki-Knuutilan (kohde 188), Kartano-Ventän (kohde 202), Rinta-Komsin (kohde 261), Mäki-Komsin (kohde 283) ja Lahti-Knuutilan (kohde 331, siirretty v. 1912) päärakennukset.

Perinteisellä rakennustyyllillä tehdyille rakennuksille ovat tyypillistä harmoniset mittasuhteet, viimeistellyt yksityiskohdat, komeat kuistit ja punamultavärit. 1900-luvulla rakennetuissa, useimmiten uusjakojen yhteydessä siirretyissä rakennuksissa on jo havaittavissa kertaustyylien ja jugendin tyylipiirteitä. Perinteinen ”pohjalaistalomallinen” rakentaminen jatkui kuitenkin muodoiltaan ja kooltaan vielä pitkälle 1900-luvun puolelle. Etenkin Isonjaon uudelleen järjestelyjen yhteydessä vanhoja taloja siirrettiin ja ne ”uudelleen rakennettiin”. Vielä joissain 1930-luvun mautilojen päärakennuksissa on samaa muotokieltä, kuin vanhoissa pohjalaistaloissa, vaikka ne ovatkin kooltaan pienempiä.

Kehitys 1900-luvulla

Koko 1900-luvun alkupuoli on ollut kohtalaisen vilkasta rakentamisen aikaa. Vilkasta rakentamista aiheutti isojaon uudelleen järjestelyjen seurauksena syntynyt tilojen lohkominen ja talojen siirtäminen pois kantatilan pihasta omille tonteille ja maille. Palonkylässä isojaon uudelleen järjestelyn käytännön toimet tehtiin 1909-1913 välisenä aikana. Isojaon ja siihen liittyvien uusjakojen seurauksena 1900-luvun alussa asutus levittyi ”larvoihin” päin ja tiiviisti rakennetut taloryhmät harvenivat. Tieolojen parantuminen 1900-luvun alussa (johon vaikutti voimakkaasti isojaon uudelleen järjestelyt) vähensi joen merkitystä pääliikkumisväylänä ja taloja alettiin rakentaa pääjulkisivu tielle päin ja ulkokartano joelle päin. Rakentamista on lisännyt myös mm. mäkitupalaiisten ja torppien itsenäistyminen 1920-luvun vaihteessa.

Isonkyrön keskustaajaman alue säilyi pitkään isojen talonpoikaistalojen hallitsemana maatalousvaltaisena alueena, jossa uusi ja vanha kirkko kohosivat huomattavina maamerkkeinä. Alueen liikerakennukset seurailivat sijainniltaan talonpoikaista rakentamista eivätkä rakentamistavaltaan tai kooltaan poikenneet siitä.

Näkymä uudelle kirkolle. Osuuskauppa kuvassa keskellä.

Isonkyrön kirkonkylän alueella oleva kauppahuone. Isonkyrön kirkonkylän Osuuskauppa aloitti tässä rakennuksessa toiminnan 1903. Liike oli aluksi auki keskiviikkoisin ja lauantaisin. Valokuva on 1920 -luvulta.

1900 – 1920-luvulla : Tyypillistä alueelle on 1900-luvun alussa (1910 – 1920-luvun alkupuoli) rakennettu 1 ½-kerroksinen ja suorakaiteen muotoinen maatalon päärakennus, jonka pääjulkisivussa on usein poikkipääty tai frontoni ja ulkoasun koristelussa tyylipiirteitä kertaustyyleistä ja jugendista (esim. ikkunaruuutus ja -listoitus). 1920-luvun uusklassismia edustavat maatalojen päärakennukset ovat muodoltaan ja mittasuhteiltaan perinteisten 1 ½-kerroksisten pohjalaistalojen kaltaisia. Kyseiset talot ovat yleensä ns. 1 ½-kerroksisia pohjalaistaloja kapeampia, korkeampia ja kattokaltevuudeltaan jyrkempiä.

n. 1920 – 1930 –luvulla rakennettiin pohjalaistaloja pienempiä, pohjamuodoltaan neliötä läheneviä taloja, joissa on nähtävissä pelkistettyjä tyylipiirteitä joko jugendista tai 20-luvun klassismista.

Teollinen toiminta keskittyi Tervajoen ja Orismalan rautatieasemien läheisyyteen.

Maakunnallisesti merkittävänä teollisuutena voidaan pitää aseman-alueelle 1900-luvun alussa perustetut pyykkipoikatehtaat. Orismalassa sijaitsivat mm. perunajauhotehdas ja saha. Ruukkitoiminta Orisbergissä loppui vuonna 1900. Manufaktuuripaja oli seissyt jo vuodesta 1869. Vasarapajan uusituissa tiloissa aloitti toimintansa Orisbergin Konepaja Oy 1909. Pieni konepaja valmisti 1940-luvulle saakka Mullistaja-merkkistä äestä. Metalliteollisuuden merkityksen vähetessä Orisbergistä kehittyi erityisesti Edvard Björkenheimin aikana Pohjanmaan tärkein ja edistyneisin maatila. Kartanoalueelle perustettiin 1882 karjako- ja meijerikoulu sekä 1885 kuuluu maanviljelyskoulu, jonka toiminta loppui 1969.

Keskustan osayleiskaava-alueen teollinen toiminta oli 1900 luvun alkuvuosikymmenet varsin vähäistä. Merkittävin teollinen laitos oli Napuelle sijoittunut jykevä kansallisromanttisia tyylipiirteitä omaava kivirakenteinen osuusmeijeri vuodelta 1908, joka toimi meijerinä yli 100 vuotta.

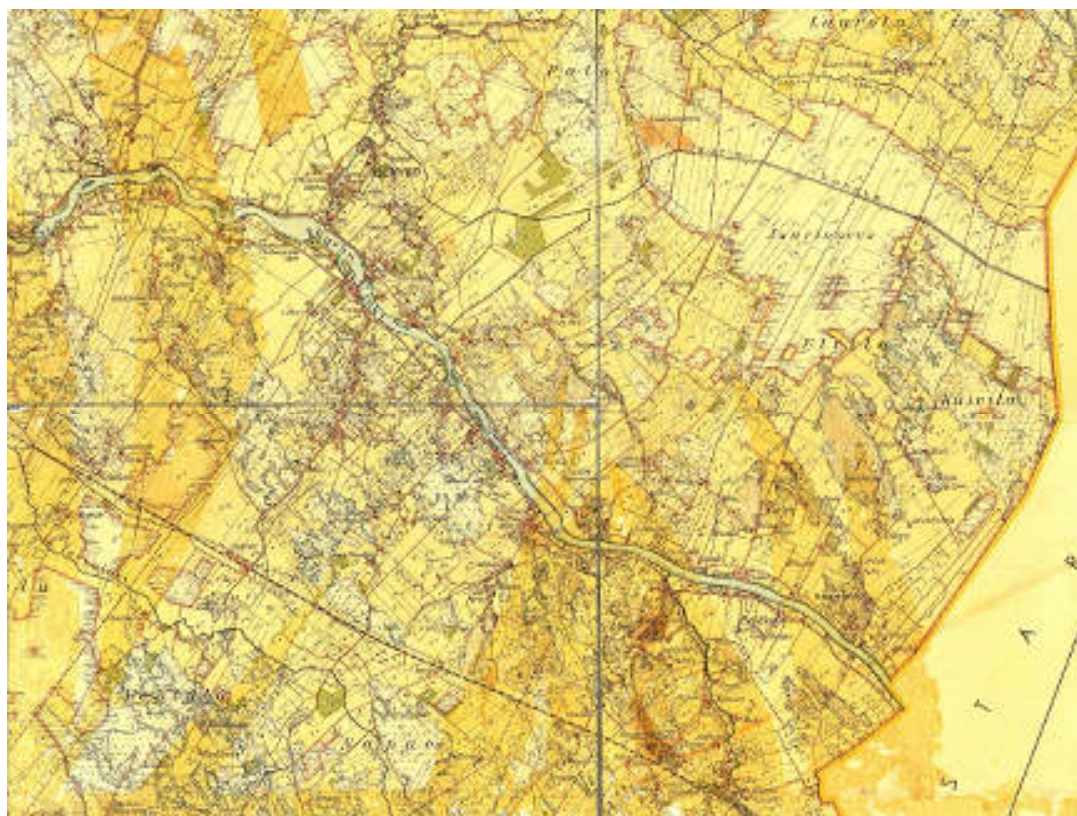
Isonkyrön osuusmeijeri ja siellä kehitellyn Oltermannijuuston alkuperäinen pakkaus.

1945 – 1970-luku

Jälleenrakennusajalla, II Maailman sodan jälkeen rakennettiin useita ns. rintamamiestaloja. Keskustaajamaan muodostuivat mm. Pohjankyröntien ja Vahtimestarintien varren asutus. Jälleenrakennusajan rakennuskantaa on säilynyt osayleiskaava-alueella sekä pieninä ryhminä, että yksittäisinä asuinrakennuksina. Keskusta-alueella ne ovat selkeästi asuinrakentamista. Maatalousalueella ne ovat sen sijaan maatalon päärakennuksia, joilla on korvattu osin vanhoja päärakennuksia tai perustettu uusia pientiloja mm. karjalansiirtolaisille.

Jälleen rakennusajan tiivis asutusryhmittymä on vanhan kirkon eteläpuolella, Pohjankyröntien varrella. Lisäksi koko matkan vanhalta kirkolta hevonkosken suuntaan on paljon jälleenrakennusajan asuinrakentamista ja maatiloja. Kovinkaan yhtenäisiä nämä alueet eivät kuitenkaan enää ole, koska rinnalle on rakennettu myös uudempiä asuinrakennuksia

Keskustaajamaa hallitsivat kuitenkin vanhan kirkon ja pappilan lisäksi pelkistettyyn uusklassiseen/ funktionalistiseen tyyliin rakennetut suojeluskuntatalo, Ikolan koulu, kotiteollisuuskoulu sekä Matti Visannin suunnittelemat pankkirakennus ja Kettulan liike-asuinrakennus. Keskustaajaman ja sivukylien palvelutarjonta saavutti huippunsa 50- ja 60 –luvulla, jolloin kyläraitteja reunusti liikkeitten ja pankkien ketju. Pohjankyröntien eteläpuolen laajat peltoalueet ovat edelleen maatalouskäytössä.

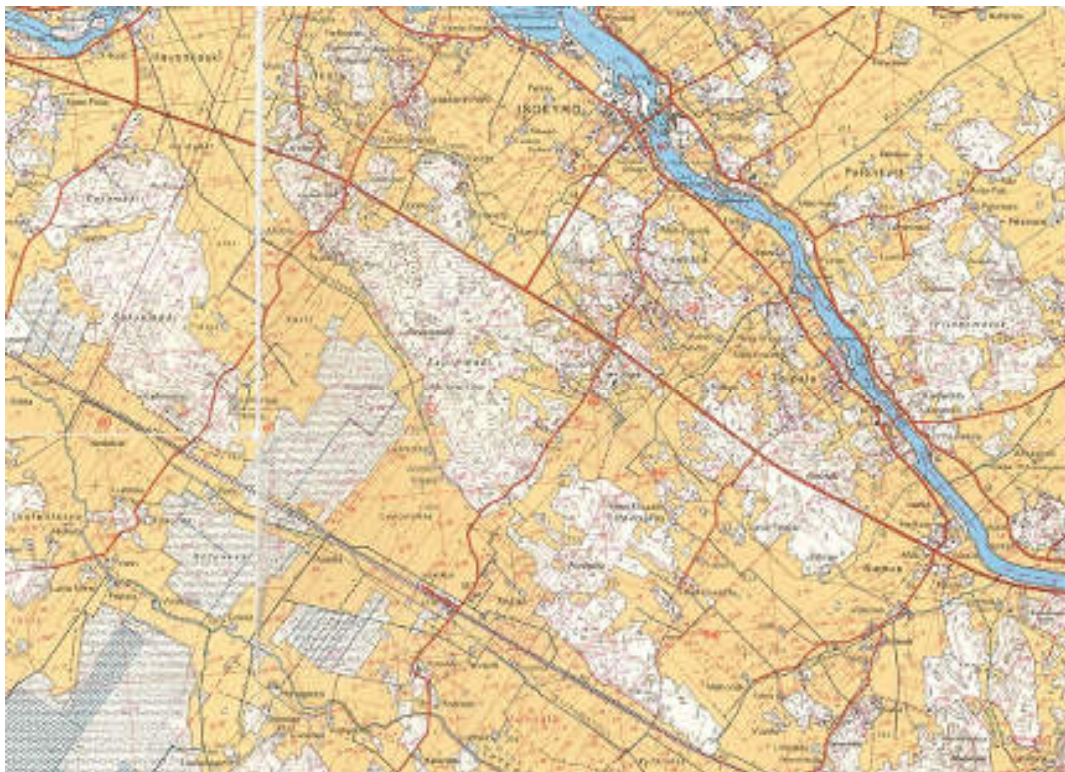
Pitäjänkartta vuodelta 1936 / Maanmittauslaitoksen kartografinen toimisto 1937.

Keskustaajamaa 50-luvulla

1960-luvun loppupuolella modernisointiaate löi läpi myös Isossakyrössä, jota edusti uusi Osuuskaupan market-myymälä ja kunnanjohtaja Ulvisen rakentama tasakatoinen omakotitalojoen pohjoispuolella.

Peruskartta 70-luku, asutus on keskustassa vielä verrattain vähäistä. Liikerakentaminen on keskittynyt Pohjankyrön tien varrelle ja koulurakennukset kuten kansalaiskoulu, yläaste ja lukio joen pohjoispuolelle.

1970-luvulta nykypäivään

1900-luvun loppupuolella Isonkyrön palvelujen ja asutuksen painopiste siirtyi vähitellen Orismalasta keskustaajamaan ja Tervajoelle. Maaseudun rakennemuutoksen myötä myös isokyröläisiä muutti töitten perässä Ruotsiin ja isompiin taajamiin. Moni Isonkyrön pienemmistä asunnoista jäi vapaa-ajan asunnoksi tai kokonaan vaille käyttöä. Myös talonpoikainen vanha rakennuskanta koki monia muutoksia. Vanha sai väistyä uuden tieltä tai monessa tapauksessa myös tarpeettomana hiljalleen ränsistyä.

Edelleen alueen asutus sijoittuu voimakkaimmin Kyrönjoen rannan molemmiin puolin kulkevien teiden varsille, muodostaen nauhamaisen, lähes katkeamattoman ketjun, josta kylärajoja ei pysty tunnistamaan. Uudempi asuinrakentaminen on hajallaan eri puolilla aluetta tai asuinalueilla. Kirkonkylän keskustaajaman alueella on tiiviimpää asuin- ja liikerakentamista, joka on muodostunut 1900-luvun vaihteesta 2000-luvun alkuun.

Jokirannassa on eri ikäistä ja mallista maaseudun asuinrakentamista. Alueella on säilynyt useita 1800-luvun lopulla rakennettuja 1 ½- pohjalaistaloja pihapiireineen, jälleenrakennusajan rakennuskantaa ja asuinrakennuksia 1960- 2000-luvuilta. 2-fooinkisia on n. 8 kpl. Alueen yhtenäisyyttä rikkoo jonkin verran maisemaan sopimaton, mitoiltaan matala ja leveä asuinrakentaminen ja vanhoihin rakennuksiin tehdyt tyyliin sopimattomat muutokset.

Myös maatalousrakentaminen on ollut voimakasta isoilla tiloilla. Niissä maisemassa merkittävimpänä näkyvät korkeat viljankuivaajat. Yleisesti ottaen maatalouden isot tuotantorakennukset ovat sijoitettu maisemaan kohtalaisen hyvin.

Ilmakuva keskustan alueelta 2003

Koko keskustan osayleiskaava-alue on säilynyt voimakkaana maatalousalueena. Salaojitetut, jokirantojen penkkaan saakka viljellyt pellot, jolta vähäisemmät kivikot on raivattu pois, ovat tehokkaassa viljelyssä. Vaikka alueella on karjatiloja vähän, hallitsevat nykyiset isot tuotantolaitokset karjarakennukset, konesuojat ja viljankuivaajat maatalousmaisemaa. Liitännäiselinkeinoina monen maatilan yhteydessä on pienimuotoista yritystoimintaa ja monilla viljelijöistä on päivätyönsä tilan ulkopuolella. Teollinen toiminta on keskittynyt kaavoitetuille teollisuusalueille Tolkkiin ja Laurilan alueelle valtatie tuntumaan.

Myllyt: Kyrönjoessa on aikoinaan sijainnut jopa useita kymmeniä myllyjä, mutta ne on kaikki hävinneet tai hävitetty. Lähes jokaisella taloryhmällä (yhteen kantatilaan kuuluvat talot) oli oma mylly. Vanhat myllypaikat on inventoitu K-P:Arkeologian Palvelun muinaismuistoinventoinnissa.

Riihet: Vanhoja riisiä on siellä täällä säilyneenä teiden varsilla muistuttamassa maatalouden kehittymisestä. Riihet ovat yleensä 2-osaisia eli käsittävät riihen ja luuvan ja ne on rakennettu hirsistä. On myös 3-osaisia riisiä, joissa on kaksi hirsistä rakennettua riittä ja niiden välissä

lautarakenteinen luuva. Usein riisiä on myöhemmin laajennettu lautarakenteisella ladolla ja/tai keulalla/katoksella.

Sillat: Alueella on kolme siltaa, joista vanhin on Perttilän teräsrakenteinen ja puukantinen riip-pusilta, joka on rakennettu Isonkyrön meijerin viereen vuonna 1909. Ulvilan kylässä sijaitseva ns. Akkaansilta on teräsristikkosilta ja se on rakennettu vuonna 1978. Sen paikalla oli aikai-semmin pukkisilta vuodelta 1947. Kerrotaan, että ”akat” saivat aikaan sillan rakentamisen. Reinilänkosken silta keskustassa on rakennettu vuonna 1973. Sen paikalla ollut vanha silta oli vuodelta 1921.

Ennen Reinilänkosken betonisillan (1921) valmistumista, joki ylitettiin vanhan kirkon kohdalla ollutta lautasiltaa pitkin. Näitä lauttoja oli käytössä ainakin 1600-luvulta lähtien aina 1800-luvulle. Siltoja on siis ollut hyvin harvassa ja täten kahluupaikat ovat olleet entisaikaan merkit-täviä joen ylityspaikkoja. Myös Ikiaikainen Lehmäjoen ylityspaikka on Sevonin sillan paikka Palonkylässä.

Talouksrakennukset: Maatalouden kehittymisen myötä on paljon vanhoja hirsirunkoisia, talo-usrakennuksia hävinnyt. Isossakyrössä on kuitenkin säilynyt hienosti niin kokonaisia pihapiire-jä kuin yksittäisiä vanhoja talouksrakennuksia, etenkin vilja-aittoja muuten uudistetuissa maati-lojen pihapiireissä. Nämä talouksrakennukset ovat pääosin 1800-luvun lopulta – 1920-luvulta. Pihapiirikokonaisuuksista hyvä esimerkki on Rinta-Luoman pihapiiri Palonkylän kirkonkylällä ja Yli-Pispan/Pispan piha, jossa on säilynyt päärakennuksen lisäksi mm. kaksi pihatupaa, kaksi navettaa, aitta, talli, liiterirati jne. Tummungin tilan pihapiiri edustaa taas hyvin n. 1910 – 20-luvulla rakennettua kokonaisuutta.

Vilja-aitioista suurin ja tunnetuin lienee ns. Sevonin aitta vuodelta 1813. Maisemallisesti mer-kittävä on Perttiläntien varrella sijaitseva Piuholan aitta. Lutti-aittoja on säilynyt mm. Rintaluomalla ja Mäki-Knuutilassa. Alueelle tyypillinen on 1800/1900-lukujen vaihteessa - 1920-luvulla rakennettu navetta, joka on hirsistä veistetty, matala ja jyrkkäkattoinen. Vanhin kivinavetta lie-nee Ikolan larvassa sijaitsevan Löytymätöin torpan holvattu, vuonna 1873 rakennettu navetta. Knaapin tilan kivinavetta, lähellä Isonkyrön keskustaa on vuodelta 1866. N. 1930-luvun alusta lähtien navetat rakennettiin punatiilestä.

Mäki-Knuutilan luttiaitta

Kylätiet: Tieolojen parantuminen 1900-luvun alussa (johon vaikutti voimakkaasti isojaon uudelleen järjestelyt) vähensi joen merkitystä pääliikkumisväylänä ja taloja alettiin rakentaa pääjulkisivu tielle päin ja ulkokartano joelle päin.

3. SUOJELUTILANNE

Valtakunnallisesti arvokas maisema-alue

Osa Isonkyrön alueesta kuuluu Kyrönjokilaakson valtakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen. Kyrönjokilaakson maiseman ytimenä on selväpiirteisessä uomassaan virtaava Kyrönjoki, jonka juoksuun lietsaaret ja kynnyskohdissa kohisevat pienet kosket tuovat vaihtelua. Tasainen peltolakeus muuttuu laaksosta etäännyttäessä loivasti kumpuilevaksi metsien ja soiden luonnehtimaksi vedenjakaja alueeksi.

VAT-alueiden tarkistaminen on ehdotusvaiheessa. Alueen ulkopuolelle on rajattu taajamoituneet alueet, joissa maisemallisesti arvokas rakennuskanta on vähäistä, maisema on tavanomaista ja siinä on häiriöitä, kuten kookkaita voimalinjoja. Aluetta on supistettu lähinnä keskustajaaman ja Tervajoen alueella. Vanhaa rajausta on laajennettu käsittämään myös Orisman maisemaltaan edustava kyläalue.

Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt

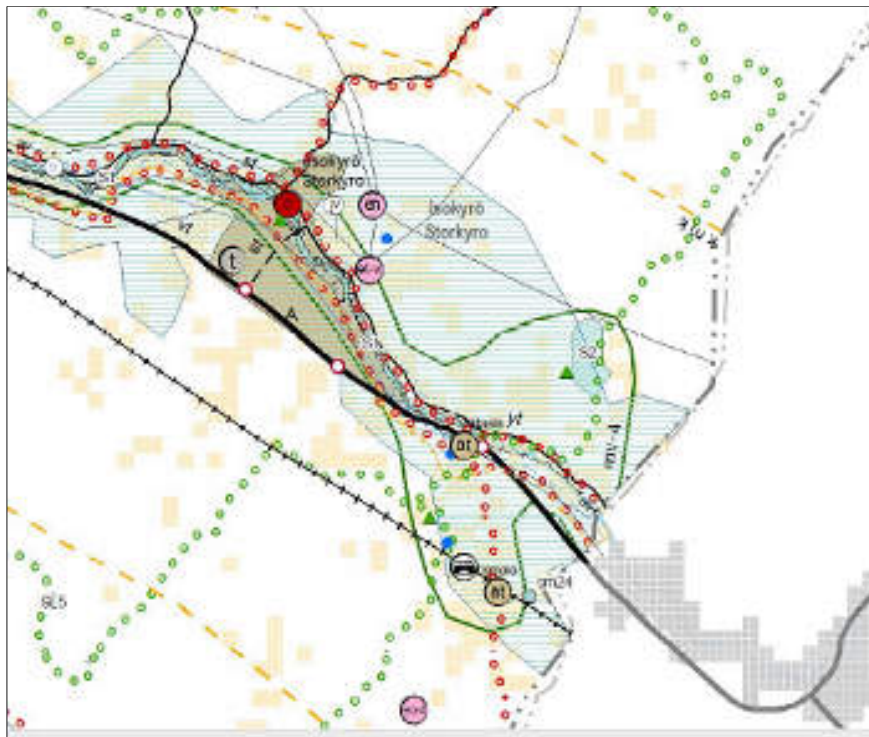
Valtioneuvosto vahvisti 22.12.2009 Museoviraston laatiman tarkistetun inventoinnin valtakunnallisesti merkittävistä rakennetuista kulttuuriympäristöistä. Inventointi on osa valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita ja se tulee huomioida alueidenkäytön suunnittelun lähtökohtana. Museovirasto valmisteli inventoinnin tarkistuksen ja on kuullut valmisteluvaiheessa kuntia, alueellisia ympäristökeskuksia, maakuntamuseoita ja maakuntien liittoja.

Tavoitteena on valtakunnallisesti merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen rakenteen, kylä- ja kaupunkikuvan sekä alueilla jo olevien rakennusten ja ympäristön säilymisen turvaaminen. Lisäksi tavoitteena on mahdollisen täydennysrakentamisen ja muiden muutosten sopeuttaminen kulttuuriympäristön ominaisluonteeseen ja erityispiirteisiin. Säilyttämisen ja muutosten laajuus ja sisältö ratkaistaan kaavoituksella.

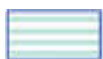
Isossakyrössä on kolme RKY-aluetta. Keskustan osayleiskaava-alueelle sijoittuvat Isonkyrön vanha ja uusi kirkko sekä Perttilänmäki ja Napuen taistelutanner. Näiden lisäksi RKY-alueena on Orisbergin ruukinalue.

Maakuntakaava

Isokyrö kuuluu Pohjanmaan liittoon ja Vaasanseudun seutukuntaan. Pohjanmaan maakuntakaava on vahvistettu 2010 ja Vaihekaava 1 on vahvistettu 4.10.2013. Maakuntakaavaan on merkitty kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta valtakunnallisesti arvokas alue ja kulttuurihistoriallisesti merkittävä tielinjaus.

Ote maakuntakaavasta

Kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta valtakunnallisesti arvokas alue

Kulttuurihistoriallisesti merkittävä tielinjaus

Rakennussuojelulailla suojellut kohteet

Suomessa rakennuksia ja rakennettuja ympäristöjä suojellaan yleisimmin kaavoituksella. Rakennuksia suojellaan myös erityislainsäädännön perusteella. Lakia rakennusperinnön suojelemisesta (498/2010) sovelletaan etenkin silloin kun kohde on valtakunnallisesti merkittävä tai kun rakennuksessa on erityisen arvokkaita sisätiloja ja laitteita tai muita piirteitä, joiden säilymistä ei voi kaavoituksella varmistaa.

Rakennussuojelulailla on suojeltu seuraavat kohteet:

- Entinen pankkirakennus, arkkitehti Matti Visanti
- Pitkä-Perttilä

Kirkkolailta suojellut kohteet

Kirkkolain (1054/1993) mukaan evankelis-luterilaisten seurakuntien kirkolliset rakennukset ovat suojelunalaisia, jos ne on rakennettu ennen vuotta 1917. Lisäksi kirkollisia rakennuksia on suojeltu erillisin rakennussuojelupäätöksin. Em. lakien mukainen rakennuksen suojelu kohdistuu myös sen kiinteään sisustukseen, siihen liittyviin maalauksiin ja taideteoksiin sekä pihalueeseen. Isossakyrössä on suojeltu ko. lain mukaisesti kaikki kolme kirkkoa uusi ja vanha kirkko sekä Orisbergin kirkko. Vanha kirkko on keskiaikainen kivikirkko. Uusi kirkko on rakennettu 1877. Kirkon on suunnitellut arkkitehti T.Chiewits. Orisbergin kirkon on suunnitellut C.L.Engel. Kirkko valmistui 1831.

Asemakaavalla suojellut kohteet

Suomessa rakennuksia ja rakennettuja ympäristöjä suojellaan yleisimmin kuntien ja kuntayhtymien vastuulla olevalla kaavoituksella; asemakaavoilla, yleiskaavoilla ja maakuntakaavoilla. Kaavoitus perustuu maankäyttö- ja rakennuslakiin (132/1999). Samassa laissa määritellään myös rakentamista koskevat vähimmäisvaatimukset ja luvanvaraisuus.

Asemakaavalla on suojeltu kohteita Tervajoella ja keskustaaajaman alueella. Seuraavat kohteet on suojeltu keskustan osayleiskaava-alueella:

- Perttilän riippusilta on asemakaavalla suojeltu ja lisäksi Tiehallinnon määrittelemä museosilta
- Isonkyrön osuusmeijeri
- Mariedahlin pappila
- Pispalan kellari

Kulttuuri- ja rakennushistoriallisesti arvokkaita kohteita Vaasan läänissä

Vaasan –läänin seutukaavaliitto laati selvitykse 1978 kulttuuri- ja rakennushistoriallisista kohteista Vaasan läänissä. Isonkyrön alueella selvityksessä on mukana 9 kohdetta. Mukana ovat:

1. Orisbergin kartanon alue
2. Perttilän talo
3. Haapalan talo
4. Varpola, entinen kappalaisen virkatalo
5. Isonkyrön uusi kirkko
6. Isonkyrön vanha kirkko
7. Mariedahl, pappila
8. Perttilän riippusilta
9. Napuen taistelupaikka

4. RAKENNETUN YMPÄRISTÖN INVENTOINTI

4.1. YLEISTÄ

Isonkyrön kunnan alueella on meneillään osayleiskaavan suunnittelu työ. Tähän liittyen suoritettiin alueella vanhan rakennuskannan inventointia kesä ja syksyn 2013 ajan. Inventointisuunnitelma oli laadittu työtä varten vuonna 2012.

Tämä inventointi täydentää alueella aikaisemmin laadittuja osainventointeja, joita on laadittu 1999 (Annika Harjula Pohjanmaan museo) 2005-2007 Pohjanmaan inventointihanke ja Lapinmäen alue 2005 Hanna Laine/ Isonkyrön kunta. Nämä inventoinnit ovat tiedoiltaan hyvin vaihtelevan tasoisia. Osa näistä aikaisemmin tehdyistä inventoinneista vastaa vaadittavaa yleiskaavainventointitasoa ja osaa joudutaan täydentämään, etenkin mahdollisten suojelukohdeiden osalta. Lisäksi asemakaavoitusta varten on inventoitu Lapinmäestä 16 kohdetta, jotka eivät vaadi täydennysinventointia.

Inventointitiedot on tallennettu Etelä-Pohjanmaan, Pohjanmaan ja Keski-Pohjanmaan yhteiseen inventointisovellukseen KIOSKI-tietokantaan. Lisäksi ne ovat tulostettuna Isonkyrön kunnan teknisenosaston arkistossa.

4.2. KOHTEIDEN INVENTOINTI

Inventoituja kohteita on yhteensä 360. Inventoinnista laadittiin aluksi inventointisuunnitelma, jonka yhteydessä kartoitettiin maastossa kaikki ennen 1950-lukua rakennetut kohteet ja hyvin alkuperäisessä asussa säilyneet 1950- ja 60-luvulla rakennetut kohteet. Kartoituksessa huomioitiin ne rakennukset inventoitaviksi kohteiksi, jotka tunnistettavasti edustavat oman aikakautensa rakentamistapaa tai ovat kulttuurihistoriallisesti merkittäviä rakennuksia. Alueella sijaitsevat kohteet kuvattiin ja inventointi sisälsi kohteen rakennusteknisten tietojen ja rakennushistorian kartoittamisen tutkimalla itse rakennusta sekä haastattelemalla kylän asukkaita sekä kohteiden omistajia. Lisäksi perehdyttiin eri lähdemateriaaleihin. Rakennusteknisten- ja historiatietojen lisäksi lomakkeista selviää kohteen identifiointitiedot, kuten osoite, omistajat ja peruskarttakoordinaatit, kohteen säilymistä uhkaavat tekijät ja lähiympäristön rakennuskanta.

Kaikki inventoidut kohteet on merkitty kartalle. Kartta on *liitteenä 2*.

4.3. ALUEINVENTOINNIT

Kohdeinventointien lisäksi osayleiskaava-alueella kartoitettiin kaikki yhtenäisenä säilyneet ja kehityskelpoiset alueet. Jokaiselle alueelle on annettu oma kirjaintunnus. Ohessa aluekuvat ja rajaukset kartalla. Näitä alueita ehdotetaan kyläkuvallisesti arvokkaiksi alueiksi.

A – Isonkyrön keskusta

Alue on osa isonkyrön keskustaa, tiivistymä Palonkylän sillan kupeessa. Siihen sisältyy rakennuskantaa sekä joen etelä- että pohjoispuolelta. Joen eteläpuolella on säilynyt kerroksellisesti kuntakeskuksen vanhaa ja uutta rakennuskantaa. Alueeseen kuuluu asuin- ja liikekiinteistöjä 1800-luvun lopusta ja 1900-luvun ensimmäisiltä vuosikymmeniltä sekä kansakoulurakennus ja suojelukunta- ja palokuntatalo 1930-luvun lopusta. Matti Visannin 1920-luvulla

Alueeseen sisältyvät seuraavat kohteet.

- 011. Varporanta (Varpola), ent. kappalaisen pappila (1895)
- 012. Tummunki, maatalan pihapiiri (1914)
- 013. Uusi-Reini, maatalan pihapiiri (1768)
- 014. Marjapuurokoulu, ent. keskikoulu (1930)
- 014X. Reinilänmylly, asuin- ja liikerakennus (1959)
- 231. Tuomela, uudempi Kettulan kauppahuone (1928)
- 232. Tonttula, ent. Kettulan kauppahuone (n. 1800-luvun loppu)
- 233. Ent. säästöpankki (1920-luku)
- 234. Myllyrinta, asuinrakennus (1931)
- 235. Pohjankyrön talo ja paloasema, entinen suojeluskuntatalo (1939)
- 236. Ent. Ikolan koulu. (1939)
- 253. Katsomo ja urheilukenttä (n. 1930-luvulla)
- 228. Knaapi, maatalan pihapiiri (1842)
- 229. Knaapi, pohjalaistalo (1986)
- 230. Jokitöyrä, asuinrakennus (1954)

Suojeluskuntatalo (vas.) ja entinen Ikolan kansakoulu.

Entinen säästöpankkirakennus (arkkitehti M. Visanti) on rakennussuojelulla suojeltu.

B - Isonkyrön vanha kirkko, pappila ja museoalue (RKY)

Alue sijaitsee Kyrönjoen rannalla, Lehmäjoen suulla, Isonkyrön keskustassa. Alue on valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä, johon kuuluu maisemaa hallitseva joen linja, vanha kirkko, vanhat viljamakasiinit, pappila, pappilanrenkitupa, ulkomuseoalue sekä kirkon edustan viljapello. Pellon lounaispuolella kulkee Pohjankyröntie. Kaunis peltoaukea toimii alueen suojavyöhykkeenä.

Alueen merkittävin maamerkki on Isonkyrön vanha kirkko, joka on yksi Pohjanmaan seitsemästä keskiaikaisesta kirkkosta. Kirkon itäseinässä on luku 1304, jota on pidetty vuosien kirkon rakentamisen ajankohtana. Kuitenkin uudemmat tutkimukset ajoittavat kirkon rakentamisen 1510 – 1520-luvuille.

Isonkyrön vanha keskiaikainen kirkko sijaitsee 20 m korkeuskäyrällä, paikalla, jossa Kyrönjoki on laskenut mereen n. 500 eKr eli rautakaudella. Kirkkotarhassa on sijainnut myös Matti Hongan johdolla rakennettu tapuli vuodelta 1773, mutta se on purettu vuonna 1881. Kirkon pohjoispuolella on aikoinaan sijainnut lauttasilta, joka on poistunut käytöstä, kun Reinilänkosken betonisilta valmistui vuonna 1921.

Alue kuuluu Kyrönjokilaakson valtakunnallisesti merkittävään maisema-alueeseen.

Alueeseen sisältyvät kohteet:

- 238. Ent. Isonkyrön pappila (1848)
- 239. Ent. pappilan renkitupa (siirretty 1928)
- 240. Pitäjänmakasiinit (1750-luku ja 1850-luku)
- 241. Isonkyrön vanha keskiaikainen kirkko (1304. Ajoitettu myöhemmin vuosiin 1513–1533).
- 242. Pappilanmutka, Isonkyrön kotiseutumuseo (perustettu 1940-luvun lopulla).

Isonkyrön keskiaikainen kivikirkko

Pappilasta johtaa koivukuja vanhalle kirkolle. Pohjankyröntien ja kirkko-alueen välissä on peltoaukea.

C – Keskustan jälleenrakennusajan ryhmittymä

Vanhan kirkon alueen lounaispuolella, Pohjankyröntien varrella, sijaitsee tiivis rintamamiestalojen ryhmittymä. Lisäksi tähän rakennusketjuun kuuluu arkkitehti Touko Saaren suunnittelema entinen lääkäritalo vuodelta 1967. Alueeseen sisältyy myös Vahtimestarintien varren jäl-

leenrakennusajan asuinrakennukset ja pientilat. Pohjankyröntien varren asuinrakennukset on rakennettu seurakunnan maalle, rintamamiehille 1950-luvulla. Vahtimestarintien talot ovat myös pääosin 1950-luvulta ja ne on lohkottu tilasta 11. Alueen rakennuksista on osa 1 ½-kerroksisia tyyppitaloja ja osa 1 ½-kerroksisia asuin- ja liikerakennuksia. Alueen yhtenäisyyttä rikkoo muutamia kohteisiin tehdyt tyyliin sopimattomat muutokset ja uudempi asuinrakentaminen.

Alue kuuluu Kyrönjokilaakson valtakunnallisesti merkittävään maisema-alueeseen.

Alueeseen sisältyvät kohteet:

- 237. Nuppula, ent. kunnanlääkärin vastaanotto- ja asuinrakennus
- 243. Hattunen, asuin- ja liikerakennus n. 1950-luku (laajennus 1975)
- 244. Vakkila, asuinrakennus 1952
- 245. Kallisolahti, asuinrakennus 1953
- 246. Krankkala, asuinrakennus 1949
- 247. Ristiluoma, asuinrakennus 1953
- 248. Rajala, asuinrakennus 1960
- 249. Oivala / Jouppila, asuinrakennus 1948
- 254. Korpela, asuinrakennus 1951
- 255. Häkäri, tila n. 1920 – 1930-luku
- 256. Antelo, tila 1956
- 257. Ranta, tila 1957

Pohjankyröntien varrella, kirkkoa vastapäätä sijaitsee jälleenrakennusajan rakennuskantaa.

Alueen asuin- ja liikerakennukset on rakennettu pääosin 1950-luvun alkupuolella.

D – Väkkärinmäki, pienasumusalue

Pienasumusalue joka sijaitsee kallioisella ja metsäisellä mäellä Pohjankyröntien ja Kyrönjoen eteläpuolella. Pienasumukset ovat pääosin rakennettu 1800-luvun lopussa - 1900-luvun alussa. Ne ovat kaikki Komsin kantatilan numeroa 1. Alueella on asunut paljon käsityöläisiä. Alue on säilyttänyt kohtalisen hyvin historialliset piirteensä, vaikka osaan pienasumuksia on tehty muutoksia. Rakennukset ovat pääosin vapaa-ajan käytössä ja osaksi käytöstä poistuneita. Lisäksi alueella on muutama uudempi asuinrakennus sekä Mäki-Komsin 2-fooininkinen pohjalaistalo (1847).

Alue kuuluu Kyrönjokilaakson valtakunnallisesti merkittävään maisema-alueeseen.

Alueeseen sisältyvät kohteet:

- 268. Korhonen, pientila 1935
- 269. Havu I, asuinrakennus n. 1900-luvun alku
- 270. Havu II, pienasumus n. 1900-luvun alku
- 271. Voima, pientila? n. 1800-luku
- 272. Pihlaja, pienasumus n. 1800-luku ja 1968.
- 273. Palm, pienasumus n. 1800-luvun loppu – 1900-luvun alku
- 274. Saranpää, pienasumus 1898 (uudistettu n. 1940-50-luku)
- 275. Lehtonen II, pienasumus 1900
- 276. Murtimo, 1900-luvun alun talousrakennuksia
- 277. Lehtola, pientila n. 1900-luvun alku
- 278. Pihlajainen, pienasumus n. 1900-luvun alku
- 279. Viinämäki, pientila n. 1900-luvun alku
- 280. Kivikko, pienasumus 1900
- 281. Kukkumäki, pienasumus n. 1900-luvun alkupuoli
- 282. Koivisto, pienasumus 1924

- 282,x. Mäki-Komsi, pienasumus (rakennusajankohta?)
- 283. Mäki-Komsin 2-fooninkinen 1847

Väkkärinmäen pienasumukset ovat pääosin rakennettu 1800-luvun lopussa ja 1900-luvun alussa.

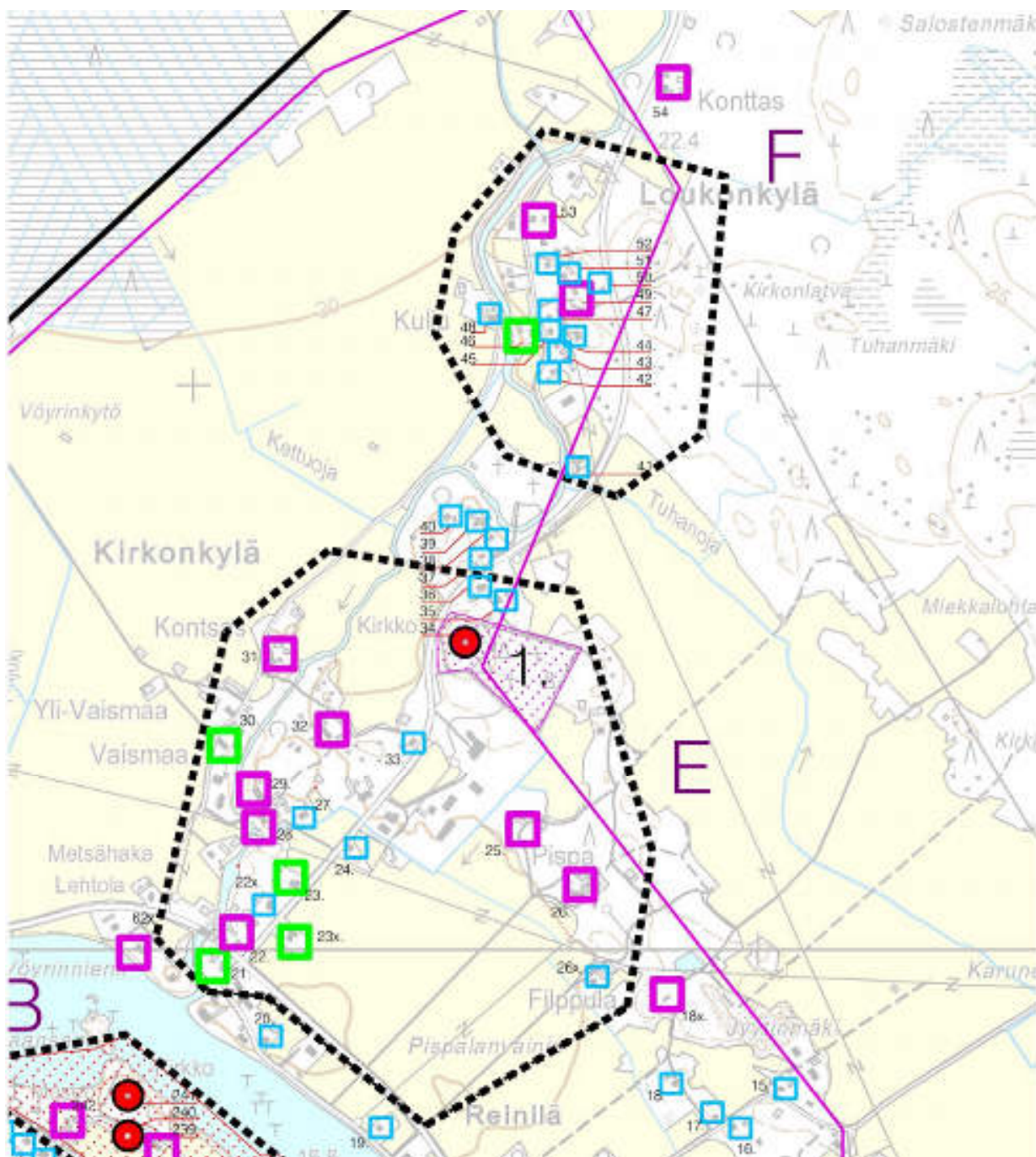
Lehtolan pihapiirissä sijaitsee mm. pienikokoinen kiviavetta. Kohde. 277.

E – Palonkylän kirkonkylä, uusi kirkko ja pohjalaistalot

Alue käsittää Isonkyrön uuden kirkon, Palonkylän vanhan liikekeskusta Ruusupurontien varrella (Lehmäjoelle johtava tie) sekä pohjalaistalojen tiivistymän Vaismaan / Kontsaan mäellä. Alue kuuluu kokonaisuudessaan Kyrönjokilaakson valtakunnallisesti merkittävään maisema-alueeseen.

Isonkyrön uusi, punatiilestä muurattu kirkko valmistui peltoaukealta nousevalle Majjalanmäelle vuonna 1877 arkkitehti Chiewitsin suunnitelmien mukaan. Kirkkopihassa sijaitsee myös siunauskappeli (A.Lassallin 1878), hautausmaa ja M. Visannin vuonna 1918 suunnittelema sankarihautausmaa. Tuuralantien risteyksessä ja Ruusupurontien varrella sijaitsee asuinrakentamista sekä asuin- ja liikerakentamista 1900-luvun alusta.

Ruusupurontien länsipuolella, peltoaukealta nousevalla mäellä, Lehmäjoen varrella sijaitsee pohjalaistalojen ryhmittymä. Esim. Luoman talo on Isonkyrön vanhimpia rakennuksia. Sen sanotaan olevan ainoa asuinrakennus, jota Venäläiset eivät polttaneet isonvihan aikana, koska se toimi heidän sairaalarakennuksena. Lisäksi alueella Kontsaan, Vaismaan, Sevonin ja Rinta-Luoman pihapiirit, jotka ovat säilyneet poikkeuksellisen hyvin historiallisessa asussa.

Alueeseen sisältyvät kohteet:

- 21. Myymälä, entinen Isokyrön osuuskauppa 1929.
- 22. Porvarinvainio, asuinrakennus ja pihapiiri 1930-luvulta.
- 22x. Onnela, asuinrakennus n. 1910-15.
- 23. Koskenrinta, asuin- ja liikerakennus n. 1900-luvun alusta.
- 23x. Ulvinen, asuinrakennus 1966 (Arkkitehti Touko Saari)
- 24. Perkiö, Amanda Sevonin syytinkitupa (1890)
- 25. Keski-Pispa, maatila 1930-luku
- 26. Yli-Pispa ja Pispa, pohjalaistalo ja pihapiiri 1800-luvulta
- 26x. Vilppula, maatilan pihapiiri 1914.
- 27. Kotila, asuinrakennus 1892.
- 28. Rinta-Luoma, pohjalaistalo (1895), pihapiiri ja Sevonin aitta (1813).
- 29. Sevonin talo (1877), Kunnallismies M.Sevonin kotitalo ja entinen kk.kansakoulu.
- 30. Vaismaa (1879), pohjalaistalo ja pihapiiri.
- 31. Kontsas (1862), pohjalaistalo ja pihapiiri.
- 32. Luoma, pohjalaistalo (n. 1600-luku) ja pihapiiri.
- 33. Aho, entinen räätälin talo. 1939.
- 34. Uusi kirkko (1877), siunauskappeli (1878) ja hautausmaa.
- 35. Hjerppe (1886), asuin- ja liikerak.

Tuuralantien ja Ruusupurontien risteys. Ruusupurontie johtaa uudelle kirkolle. Vasemmalla oleva talo on Porvarinvainio.

Kontsaan talo on rakennettu nykyiseen asuunsa vuonna 1862.

F – Loukontien pienasumusalue

Loukontie on vanha Lehmäjoelle kulkeva tielinjaus, joka myötäilee vieressä kulkevaa Lehmäjokea. Päätie on oikaistu myöhemmin kulkemaan rakennusryhmittymän itäpuolelle. Alueen rakennukset ovat lähinnä pienasumuksia, jotka on rakennettu 1900-luvun alusta – n. 1950-luvulla. Lehtisen talo (Kohde 46.) poikkeaa hieman isokokoisempaan talona muusta rakennuskannasta. Alueen rakennukset sijoittuvat nauhamaiseksi ketjuksi Loukontien molemmin puolin. Alueella on muutama uudempi, matalahko asuinrakennus. Asuinrakennuksiin tehdystä muutoksista huolimatta, alue on säilynyt omaleimaisena ”mäkitupa-alueena”. Alue sijaitsee Isonkyrön uuden kirkon koillispuolella.

Alue on Penttalan kantatilan maata nro. 4. Alue on osa Loukonkylää (epävirallinen nimi), josta sitä on kutsuttu jo 1700-luvulta lähtien. Pienasumusten asukkaat ovat alun perin olleet mäkitupalaisia ja käsityöläisiä.

Alue kuuluu Kyrönjokilaakson valtakunnallisesti merkittävään maisema-alueeseen.

Alueeseen sisältyvät kohteet:

- 41. Aurel, pienasumus 1857 (uusittu n. 1940-50-l)
- 42. Salo, pienasumus 1900
- 43. Loukasmäki, pienasumus 1945
- 44. Minell, pienasumus 1957
- 45. Kalliola, pienasumus 1907
- 46. Lehtinen, asuinrakennus n. 1900-luvun alku.
- 47. Syrjälä, pienasumus n. 1900-luvun alkupuoli
- 48. Kulju, tila 1935
- 49. Arjovuo, pienasumus 1939
- 50. Majasaari, pientila 1941
- 51. Mietala, pienasumus 1930
- 52. Haka, pienasumus 1937
- 53. Sköld (Häkäri), pienasumus 1939

Arjovuon talo on rakennettu 1939.

Kalliola rakennettu 1907.

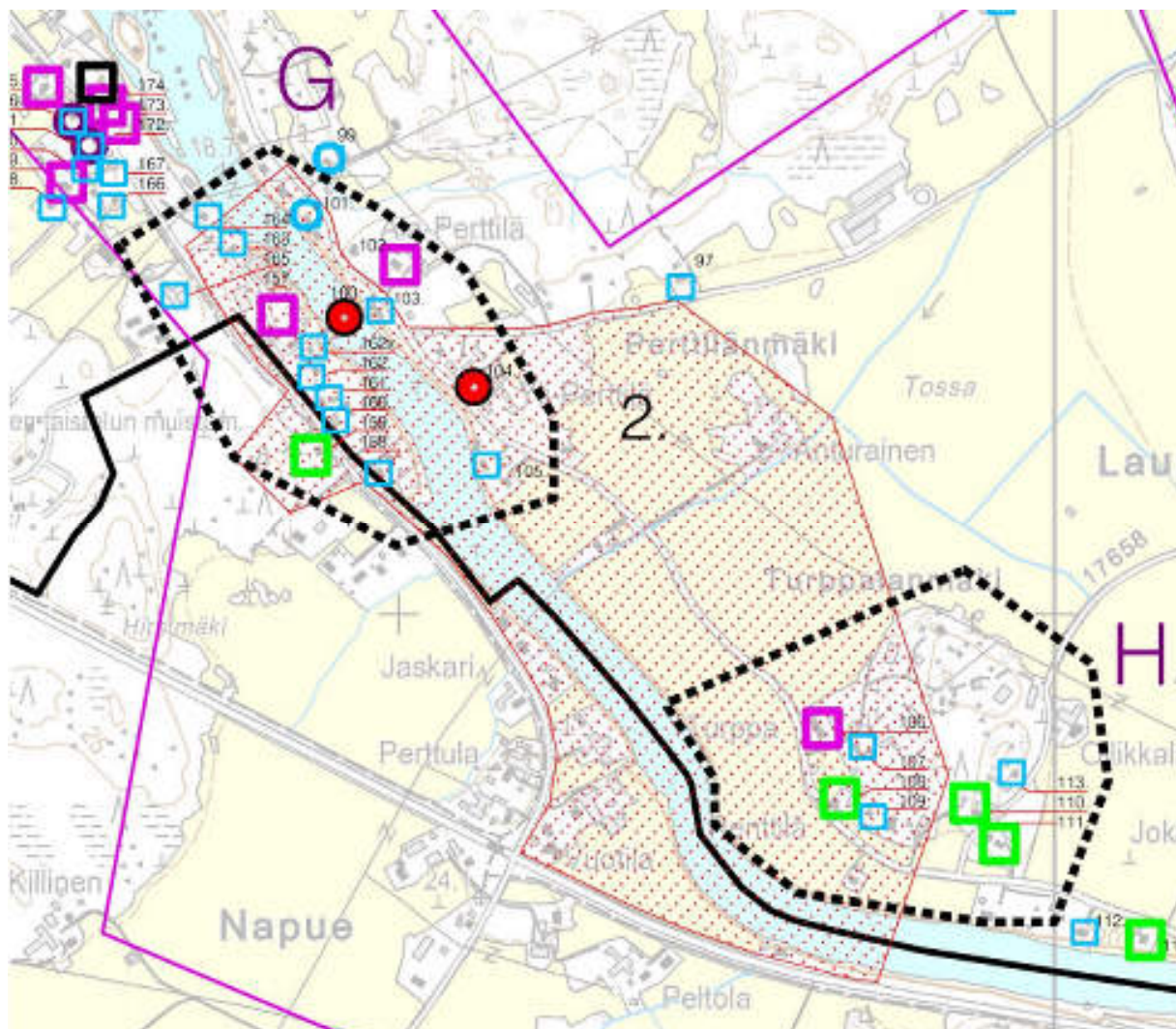
G – Perttilänmäki ja osuusmeijerin alue (RKY)

Alue on valtakunnallisesti arvokasta rakennettua kulttuuriympäristöä ja se kuuluu myös valtakunnallisesti arvokkaaseen Kyrönjokilaakson maisema-alueeseen. Alue sijoittuu Kyrönjoen molemmin puolin, Perttilän riippusillan (1909), Isonkyrön osuusmeijerin (1908), Pitkän-Perttilän (1860) ja Napuen taistelun muistomerkin (M.Visanti 1920) ympärille. Alue on tiivisti rakennettu ja rakennuskanta on kerroksellista. Suurin osa rakennuksista on rakennettu meijerin rakentamisen jälkeen, 1900-luvun alussa - jälleenrakennusaikana. Suureen osaan asuinrakennuksia on tehty muutoksia. Myös uudempia 1960- ja 70-luvun rakennuksia löytyy muutamia, mutta ne edustavat hyvin omaa rakennusaikaansa.

Perttilän länsipuolella sijaitsee rautakautinen kalmisto, joten alueella on asuttu hyvin kauan. Suuren Pohjan sodan ratkaiseva Napuen taistelu käytiin Perttilän ja Turppalan välisellä pelolla vuonna 1714. Alue on siitä lähtien säilynyt rakentamattomana.

Laurolan Pitkän-Perttilän sanotaan olevan Topeliuksen Välskärin kertomusten sankarin Perttilä-Bertenskjöldin kotitila. Pitkä-Perttilä on nimensä mukaan, poikkeuksellisen pitkä pohjalaistalo, joka edustaa Eteläpohjalaista rakentamistapaa parhaimmillaan. Talo on rakennussuojelulailla suojeltu. Siihen liittyy myös eheä, lähes umpihamainen pihapiiri. Perttilän teräsrakenteinen ja puukantinen riippusilta on yksi tiehallinnon luokittelemista museosilloista. Sen rakentamista vauhditti meijerin valmistuminen joen länsipuolelle vuonna 1908.

Alueeseen sisältyvät kohteet:

- 100. Perttilän riippusilta (1909)
- 101. Paulin, pienehkö pohjalaistalo (n. 1900-luvun alku)
- 102. Ala-Perttilä, maatalo (1920-luku)
- 103. Parmaranta, asuinrakennus (1978)
- 104. Pitkä-Perttilä, maatalon pihapiiri (1860)
- 105. Leppäranta, asuinrakennus (1949)
- 157. Isonkyrön meijeri (1908)

- 158. Perrula, asuinrakennus (1956)
- 159. Tanner, asuinrakennus (1923)
- 160. Rauhala, asuin- ja liikeyrakennus (1940)
- 161. Koskenranta, asuinrakennus (1930)
- 162. Kangas, asuinrakennus (n. 1900-luvun alku)
- 162x. Sillanpää, asuinrakennus (n. 1900-alkupuoli)
- 163. Puuhamaa, asuinrakennus (1930)
- 164. Sähköpalsta, asuinrakennus (1950)
- 165. Kyrönmaan maatalousmuseo, navetta- ja talousrakennus (n. 1920 – 1950-luku).

Pitkä-Perttilä kuvattuna joen länsipuolelta.

Perttilän silta.

H – Turppalanmäki (Osin RKY)

Turppalanmäki sijaitsee lähellä Kyrönjokea, metsäisellä mäellä, jota ympäröivät peltoaukeat. Mäen rakennuskanta näkyy kauniisti myös joen toisella puolella kulkevalle Seinäjoki – Vaasa tielle. Alueeseen sisältyvät mm. Turpan (Turppala, PK1928), Penttilän (n. 1800/1900V), Rinta-Ollikkalan (1814) ja Heikkilän (1850, ja 1900-l alku) talot. Kaikki edustavat pohjalaista talonpoikaisrakentamista. Lisäksi alueella on myös uudempaa rakennuskantaa, mutta ne maisemoituvat puuston suojaan.

Turppalanmäellä on historiallista merkitystä Napuen taisteluun liittyen. Ratkaiseva taistelu on käyty Turppalanmäen ja Perttilänmäen välisellä peltoalueella, joka on edelleen rakentamaton. Mäkeen liittyy myös muuta taistelusta kertovaa historiaa, esim. perimätietona siirtyneet kertomukset Venäläis-sotilaiden hautapaikoista. Mäellä on aikaisemmin sijannut myös mäkitupa-asutusta, mutta se on aikojen saatossa lähes hävinnyt.

Osa Turppalanmäen rakennuskannasta sisältyy RKY-alueeseen: Perttilänmäki ja Napuen taistelutanner. Lisäksi se kuuluu valtakunnallisesti arvokkaaseen Kyrönjokilaakson maisema-alueeseen.

Alueeseen sisältyvät kohteet:

- 106. Turppala, maatila (n. 1800-luku, uudistettu 1928).
- 107. Yli-Turppa, maatila (Asuinrak. 1961 ja pihatupa n. 1900-l alku).
- 108. Penttilä, maatila (n. 1800-luvun loppu – 1900-luvun alku).
- 109. Penttilä, pienasumus (n. 1800-luvun loppu – 1900-luvun alku).
- 110. Rinta-Ollikkala, maatila (1814, uudistettu n. 1900-luvun alku)
- 111. Heikkilä, 2-fooninkinen (1850) ja asuinrakennus (n. 1900-luvun alku).
- 113. Kalliorinne, pienasumus 1920.
-

Turppalan komea päärakennus on rakennettu nykyiseen asuunsa vuonna 1928.

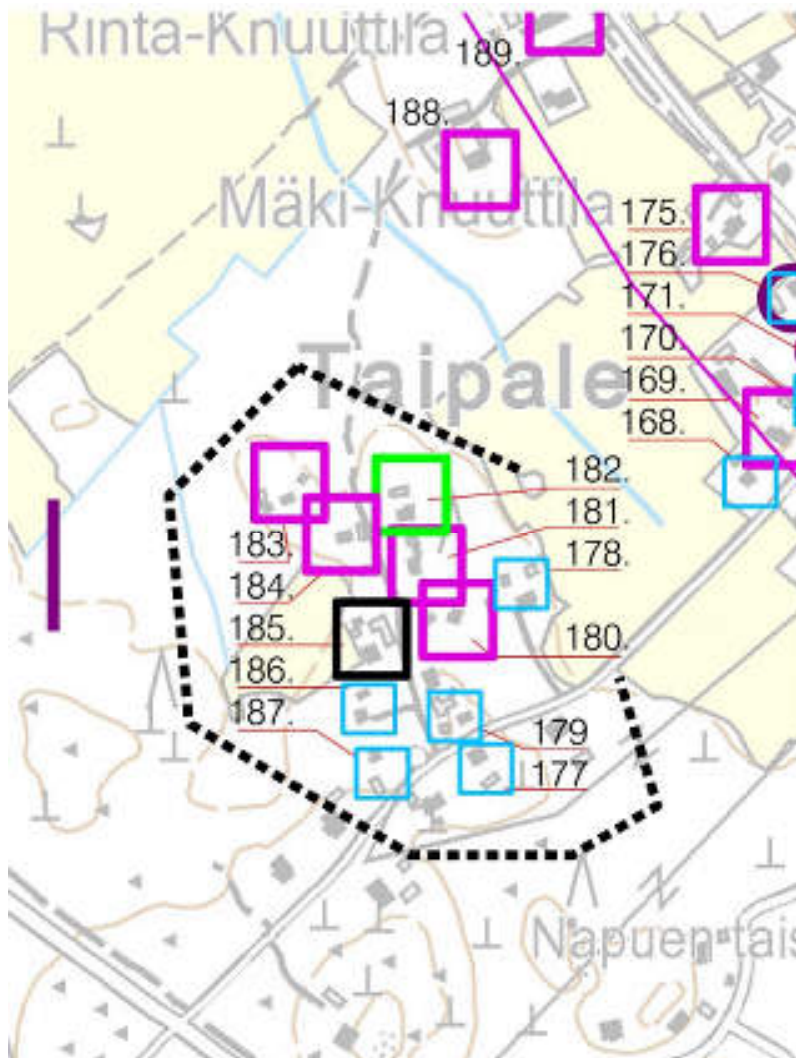

Heikkilän talot.

I – Ahontien ja Taipaleentien pienasutusalue

Alue sijaitsee metsäisellä mäellä, lähellä Pohjankyröntietä ja Kyrönjokea, Taipaleen kylässä (ei rek.kylä). Alueella on säilynyt tiiviinä ryhmänä useita pienasumuksia 1900-luvun alkupuolelta. Erityisen hyvin säilyneitä ovat Ahontien varren pienasumukset: Kohteet 180 – 186.

Kiinteistönumeroihin viitaten kyseiset pienasumukset on lohkottu Knuuttilan ja Ventelän kantatilojen maista. Alueen vanhimpia rakennuksia on Hietarannan asuinrakennus, joka on perimätiedon mukaan erotettu Knuuttilan tilasta 1800-luvun lopulla – 1900-luvun alussa torpparille.

Alueeseen sisältyvät kohteet:

- 177. Koivunen, asuinrakennus (1950)
- 178. Nortunen, asuinrakennus (1946)
- 179. Ratamo, pienasumus (n. 1900-luvun alkupuoli)
- 180. Humlin, pienasumus (1930)
- 181. Ahola, pienasumus (n. 1900-luvun alkupuoli)
- 182. Mäki, pienasumus (siirretty 1946)
- 183. Aho, pienasumus (1935)
- 184. Hietarinta, pienasumus (n. 1800/1900-lukujen vaihde)
- 185. Aulila, pientila (1943)
- 186. Hyyppä, pienasumus (n. 1800/1900-lukujen vaihde)
- 187. Suokko, pienasumus (n. 1900-luvun alkupuoli)

Hietaranta on perimätiedon mukaan rakennettu Knuuttilan tilan torpparille.

Aholan pienasumus n. 1900-luvun alusta.

4.4. KOHTEIDEN ARVOTUS

Kohteet esiarvotettiin ja pisteytettiin rakennuskonservaattori Tiina Lehtisaaren toimesta. Arvotus laadittiin samalla periaatteella kuin Isonkyrön alueella aikaisemmillä osayleiskaava-alueilla.

Lopullisen rakennuskannan arvotus laadittiin tämän esiarvotuksen pohjalta. Arvotusryhmään kuuluivat Pohjanmaan museon edustajina maakuntamuseotutkija Kaj Höglund ja rakennustutkija Magdalena Lindroos, kaavanlaatijan edustajana arkkitehti Minna Seppänen, Isonkyrön kunnan edustajina vt. rakennustarkastaja Anneli Lehti ja aluearkkitehti Liisa Kasi, inventoinnin laatija rakennuskonservaattori Tiina Lehtisaari ja inventointi työssä avustanut konservoinnin opiskelija Saana Lind 10.12.2013.

Rakennussuojelukohteiden arvotuslomake **liitteenä 3**. Arvotuslomakkeen merkintöjen selitykset **liitteenä 4**. Arvotuksessa esitettyjen mahdollisten suojelukohteiden inventointitiedot **liitteenä 5**.

Kohteiden arvotuksessa suojeltaviksi ehdotetut rakennukset jaettiin kolmeen ryhmään; sr-1 , sr-2 ja sr-3

Sr-1 rakennustaiteellisin, kulttuurihistoriallinen ja/tai maisemallinen perustein suojeltava rakennus tai rakennusryhmä. Kohteet ovat hyvin säilyneet alkuperäisessä tai historiallisessa asuunsa.

Sr-2 rakennustaiteellisesti, kulttuurihistoriallisesti ja/tai maisemallisesti edustava rakennus tai rakennusryhmä, joka tulisi pyrkiä säilyttämään. Kohteissa on tehty joitakin muutoksia, jotka eivät ole turmelleet rakennuksen historiallisia arvoja ja ne ovat palautettavissa alkuperäiseen asuunsa.

Sr-3 rakennustaiteellisesti, kulttuurihistoriallisesti ja/tai maisemallisesti edustava rakennus tai rakennusryhmä, jolle suositellaan kohteiden säilyttämistä. Kohteet sijaitsevat alisteisessa asemassa uudisrakennuksiin nähden, ovat huonokuntoisia tai kohteissa on jo runsaammin erikäisiä kerrostumia. Hirsirakenteiset rakennukset on mahdollista myös siirtää edustavammalle paikalle.

Seuraaville kohteille ehdotetaan suojelua osayleiskaavassa:

Sr-1

- Mäki-Palo, Pohjalaistalo + pihapiiri, inv. nro 1.
- Ollila, Pohjalaistalo + pihapiiri, inv. nro 3.
- Hiekkamaanpalsta, mäkitupa, inv. nro 5.
- Kaja, ent. asuin- ja liikerakennus, inv. nro 8.
- Ala-Pollari, Pohjalaistalo, inv. nro 9.
- Varporanta, ent. kappalaisen virkatalo, inv. nro 11.
- Tummunki, asuinrakennus + pihapiiri, inv. nro 12.
- Viitala, mäkitupa, inv. nro 18x.
- Porvarinvainio, asuinrakennus, inv. nro 22.
- Keski-Pispa, asuinrakennus + pihapiiri, inv. nro 25.
- Pispa / Yli-Pispa, Pohjalaistalo + pihapiiri, inv. nro 26.
- Rinta-Luoma, Pohjalaistalo + pihapiiri, inv. nro 28.
- Sevonin talo, asuinrakennus + pihapiiri, inv. nro 29.
- Kontsas, Pohjalaistalo + pihapiiri, inv. nro 31.

- Mäki-Luoma, Pohjalaistalo + pihapiiri, inv. nro 32.
- Uusi kirkko, siunauskappeli ja hautausmaa, inv. nro 34.
- Arjovuo, pienasumus, inv. nro 49.
- Skjöld (Häkäri), pienasumus, inv. nro 53.
- Konttas, pohjalaistalo + pihapiiri + riihi, inv. nro 54.
- Killinen, pihatupa + aitta, inv. nro 57.
- Peltoniemi, pohjalaistalo, inv. nro 62.
- Lehtola, asuinrakennus, inv. nro 62x.
- Yli-Nuuja, pohjalaistalo, inv. nro 66.
- Takala, pohjalaistalo + pihapiiri, inv. nro 67.
- Jokipelto, pohjalaistalo, inv. nro 85.
- Tamminmäki, pohjalaistalo + pihapiiri, inv. nro 88.
- Peltoniemi, pohjalaistalo + pihapiiri, inv. nro 94.
- Ylimäki, pohjalaistalo + pihapiiri + riihi, inv. nro 98.
- Perttilänsilta, inv. nro 100.
- Ala-Perttilä, asuinrakennus + pihapiiri, inv. nro 102.
- Pitkäperttilä, pohjalaistalo + pihapiiri, inv. nro 104.
- Turppala, pohjalaistalo + pihapiiri, inv. nro 106.
- Erkkilä, pienasumus, inv. nro 124.
- Haapala, pohjalaistalo, inv. nro 126.
- Akkaansilta, inv. nro 136.
- Plukka, pohjalaistalo + pihapiiri, inv. nro 137.
- Renko, pohjalaistalo + pihapiiri, inv. nro 139.
- Töyrä, ent. kansakoulu, inv. nro 141.
- Piuhola, aitta, inv. nro 143.
- Salmivirta, pienasumus, inv. nro 147.
- Isonkyrön vanha meijeri, inv. nro 157.
- Karhu, asuinrakennus, inv. nro 169.
- Ikola, pohjalaistalo, inv. nro 172.
- Pihlajasaari, pienasumus + asuinrakennus, inv. nro 173.
- Vainio-Knuuttila, pohjalaistalo + pihapiiri, inv. nro 175.
- Humlin, pienasumus, inv. nro 180.
- Ahola, pienasumus, inv. nro 181.
- Aho, pienasumus, inv. nro 183.
- Hietarinta, pienasumus, inv. nro 184.
- Mäki-Knuuttila, pohjalaistalo + pihapiiri, inv. nro 188.
- Rinta-Knuuttila, pohjalaistalo + pihapiiri, inv. nro 189.
- Rinta-Ventä, asuinrakennus + pihapiiri, inv. nro 200.
- Kartano-Ventä, pohjalaistalo + pihapiiri, inv. nro 202.
- Kettulan uudempi asuin- ja liikekiinteistö, inv. nro 231.
- Kettulan vanhempi asuin- ja liikekiinteistö, inv. nro 232.
- Ent. Säästöpankki, asuin- ja liikerakennus, inv. nro 233.
- Myllyrinta, asuinrakennus, inv. nro. 234.
- Pohjankyröntalo, paloasema ja ent. suojeluskuntatalo, inv. nro 235.
- Ent. Ikolan kansakoulu, inv. nro 236.
- Mariendahlin ent. pappila, inv. nro. 238.
- Mariendahlin pappilan ent. renkitupa, inv. nro 239.
- Ent. lainamakasiini ja ent. pitäjänmakasiini, inv. nro 240.
- Isonkyrön vanha, keskiaikainen kirkko + hautausmaa, inv. nro 241.
- Isonkyrön kotiseutumuseo, talonpoikainen rakennuskanta, inv. nro 242.
- Pispala, asuinrakennus + kellari, inv. nro. 250.
- Urheilukenttä + katsomo, inv. nro. 253.

- Komsij, asuinrakennus + pihapiiri, inv. nro. 258.
- Ent. Kotiteollisuuskoulu, inv. nro. 260.
- Rinta-Komsij, pohjalaistalo, inv. nro. 261.
- Yli-Pikkala, pohjalaistalo + pihapiiri, inv. nro 302.
- Taanola, pohjalaistalo + pihapiiri, inv. nro 303.
- Löytymätöin, kivinavetta, inv. nro 321.
- Kiskonvarsi, ent. rautatien pysäkkirakennus, inv. nro 324.
- Lahti-Knuuttila, pohjalaistalo + pihapiiri, inv. nro 331.
- Haavisto, asuinrakennus + pihapiiri, inv. nro. 338.
- Riihimäki (Riippa), pienasumus, inv. nro 345.

Sr-2

- Uusi-Reini, Pohjalaistalo + pihapiiri, inv. nro 13.
- Reiniranta, koulurakennus, inv. nro 14.
- Myymälä, ent. osuuskauppa, inv. nro 21.
- Koskenrinta, ent. asuin- ja liikerakennus, inv. nro 23.
- Ulvinen, asuinrakennus, inv. nro 23x.
- Vaismaa, Pohjalaistalo + pihapiiri, inv. nro 30.
- Lehtinen, asuinrakennus, inv. nro 46.
- Tuuralan ent. kansakoulu, inv. nro 79.
- Luhtaasenmäki, pohjalaistalo + pihapiiri, inv. nro 93.
- Penttilä, asuinrakennus ja pihapiiri, inv. nro. 108.
- Rinta-Ollikkala, pohjalaistalo + pihapiiri, inv. nro 110.
- Heikkilä, pohjalaistalo + asuinrakennus, inv. nro 111.
- Ranta, asuinrakennus, inv. nro 114.
- Soini, pohjalaistalo + pihapiiri, inv. nro 144.
- Kujala, asuinrakennus + pihapiiri + riipi, inv. nro 150
- Tanner, asuinrakennus, inv. nro 159.
- Mäki, pienasumus, inv. nro 182.
- Terho, asuinrakennus + paja, inv. nro 194.
- Sortola, asuinrakennus + pihapiiri, inv. nro 195.
- Talso, asuinrakennus + aitat, inv. nro 198.
- Pukkilansaaren lava + lipunmyynti, inv. nro 199.
- Katajamäki, asuinrakennus, inv. nro 227.
- Knaapi, pohjalaistalo + pihapiiri, inv. nro 228.
- Nuppula, ent. lääkärintalo- ja asuinrakennus, inv. nro 237.
- Lukkarinmäki, ent. lukkarin virkatalo, inv. nro 252.
- Ala-Komsij, pohjalaistalo + kivinavetta, inv. nro. 262.
- Mäki-Komsij, pohjalaistalo + kivinavetta, inv. nro. 283.
- Ala-Taanola, pohjalaistalo, inv. nro 306.
- Reini, asuinrakennus + pihapiiri + riipi, inv. nro 346.
- Kaunismäki, pienasumus, inv. nro 350x.

Sr-3

- Salo, Pohjalaistalo, inv.nro 56.
- Lillberg, pohjalaistalo, inv.nro 152.
- Tiemaa, asuinrakennus, inv. nro 174.
- Aulila, asuinrakennus, inv. nro. 185.
- Juslin, asuinrakennus, inv. nro 206.
- Piuholan, yhdistetty asuinrakennus ja konehalli, inv. nro. 266.

LÄHTEET:

Andersson, P. Rakennusinventoinnin opas. Keski-Suomen monistesarja 1/91. Jyväskylä 1991.

Arvokkaat maisema-alueet. Maisema-aluetyöryhmän mietintö osa 2. Painatuskeskus - Oy Helsinki 1993.

Historialliset valokuvat. <http://www.etelapohjalaiset-juuret.fi/isokyro.html>.

Esihistorialliset kiinteät muinaisjäänneksset Etelä-Pohjanmaalla, Keski-Pohjanmaalla ja Pohjanmaalla. Museovirasto, Etelä-Pohjanmaan liitto, Keski-Pohjanmaan liitto ja Pohjanmaan liitto. Oy Kauppapaino - Vaasa 1998.

Formisto, T. An Osteological Analysis of Human and Animal Bones from LEVÄLUHTA. Vammalan kirjapaino Oy - Vammala 1993.

Hiekkanen, M. Suomen kirkot keskiajalla. 2003.

Isonkyrön jokivarren osayleiskaavan arkeologinen inventointi 2010. Itäpalo, J. 2.11.2010. K-P:n ArgeologiaPalvelu.

Keskellä emäpitäjää. Ikolan kylän entisaikaa. 1984. Julkaisu. Julkaisija: Ikolankylän historiapiiri ja Juuret-toimikunta.

Kulttuuri- ja rakennushistoriallisesti arvokkaita kohteita Vaasan läänissä. Vaasan läänin seutukaavaliitto. Vaasa Oy - Vaasa 1978

Kyröenjoki – Meirän joki. Rinta-Tassi, O. (toim.). Samuli Paulaharjun säätiö. Otava – Keuruu 2013.

Luonnoksia Ikolan kylän historiikista. Julkaistaan vuosien 2013/2014 vaihteessa.

Luukko, A. Etelä-Pohjanmaan historia III. Nuijasodasta Isoonvihaan. Etelä-Pohjanmaan historiatoimikunta. Oy. Ilkan kirjapaino – Vaasa 1945.

Maaseudun kulttuurimaisemat ja maisemanähtävyydet. Ehdotukset Pohjanmaan, Etelä- ja Keski-Pohjanmaan valtakunnallisesti arvokkaiksi maisema-alueiksi 2013. Kuoppala, A., Asunmaa, R. ja Purola, H. Ely-keskus. Raportteja 83/2013.

Mielty, K. Kovien kokemusten kansaa. Elämää Kyrönmaalla Isonvihan aikaan. Pohjankyrö-lehti. 2013.

Palonkylän historia. Palonkylän historiatoimikunta. 1998.

Perinnealbumi, Etelä-Pohjanmaa I, Toim. Olavi A.Antila, Kimy-Kustannus OY. 1981

Rakennuskannaninventoinnit / Isokyrö. Kioski-sovellus. www.kulttuuriymparisto.fi/netsovellus.

Rakennusperintömme. Kulttuuriympäristön lukukirja. Toim. Lounatvuori Irma ja Putkonen Lauri. Karisto OY Hämeenlinna 2001

Sillat ja myllyt Isokyröläisten mielessä. Raportti. Koonnut Paavo Rinta. 3.5.2002.

Tuurala: Hyvät talot, kelvolliset pellot. Tuuralan kyläyhdistys r.y. / Historiatoimikunta. 2008.

Väyrynen, L. Pohjankyrön Kirkkotiet. Gummerus Kirjapaino Oy – Jyväskylä 2004.

LIITTEET:

- Liite 1 Osayleiskaavan rajaus ja valtakunnallisesti arvokkaat alueet ja suojelualueet.
- Liite 2 Inventoidut kohteet kartalla.
- Liite 3 Arvotuslomake
- Liite 4 Arvotuslomakkeessa käytettyjen lyhenteiden selitykset.
- Liite 5 Mahdollisten suojelukohteiden inventointikortit.

OSAYLEISKAAVA-ALUEEN RAJAUS

VALTAKUNNALLISESTI ARVOKAS MAISEMA-ALUE

VALTAKUNNALLISESTI ARVOKKAAT KALLIOALUEET
- VUORESSALO, KAO100050, 55,15 HA

KOSKIENSUOJELULAIN MUKAISET ALUEET, MUU 100055,
KYRÖNJOEN KESKI- JA ALAOSA HANHIKOSKEN ALAPUO-
LELLA

VALTAKUNNALLISESTI MERKITTÄVÄT RAKENNETUT
KULTTUURIYMPÄRISTÖT RKY, 22.12.2009

1. Isonkyrön vanha ja uusi kirkko
2. Perttilänmäki ja Napuen taistelutanner

KIRKKOLAILLA SUOJELLUT KIRKOT
Rakennettu ennen vuotta 1917
Isonkyrön vanha kirkko, 1520 (1304)
Isonkyrön uusi kirkko, 1877

RAKENNUSSUOJELULAILLA SUOJELLUT
RAKENNUKSET

3. ent. pankkirakennus, arkkitehti Markus Visanti
4. Pitkä-Perttilä

LUONNONSUOJELUALUEET

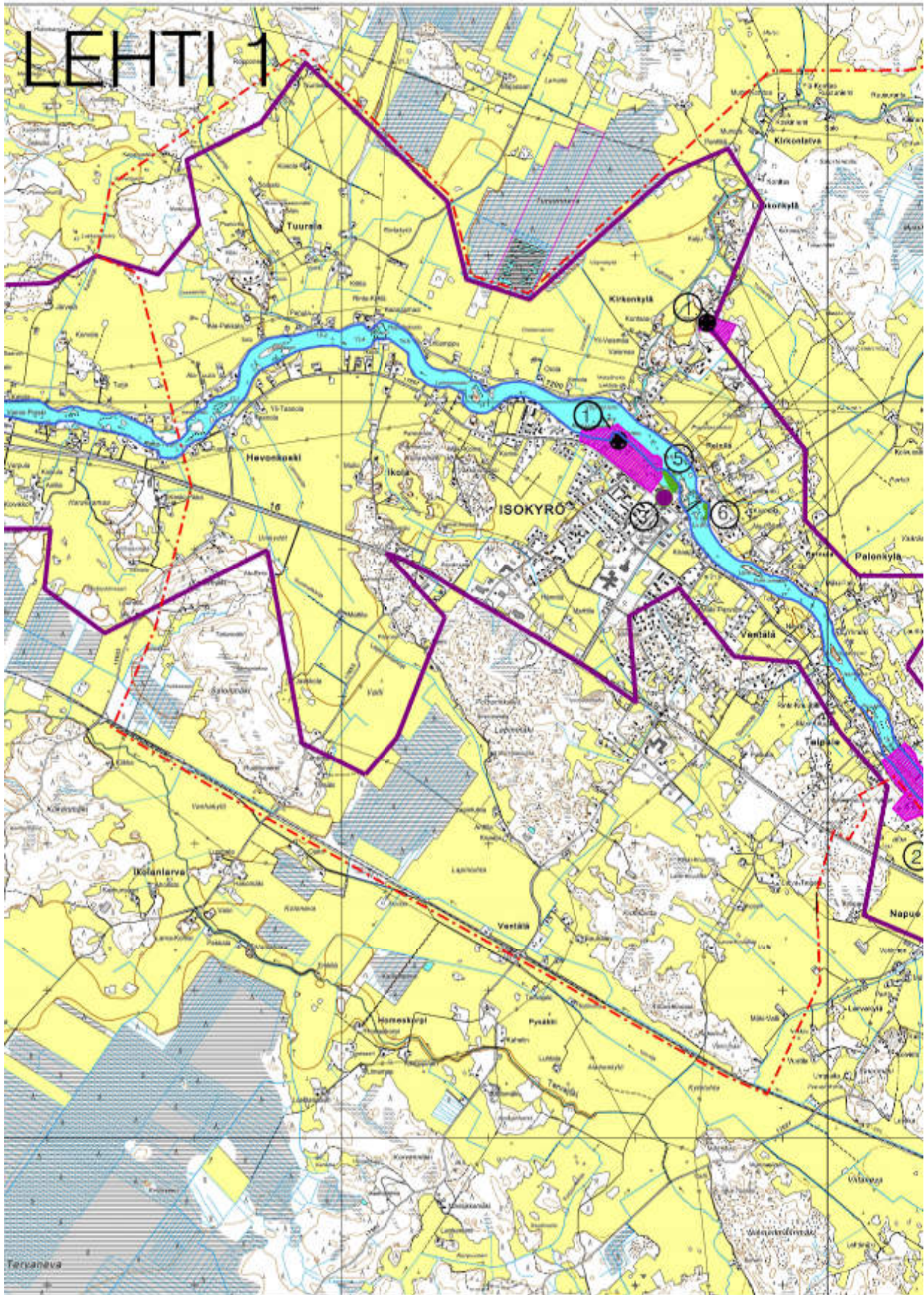
5. Pappilansaari, Luonnonsuojelualueen rauhoitus päätös 1959, Vaasan lääninhallitus
6. Tummunki, Luonnonsuojelualueen perustaminen 1998, Länsi-Suomen ympäristökeskus

VALTAKUNNALLISESTI ARVOKKAAT ALUEET JA SUOJELUALUEET

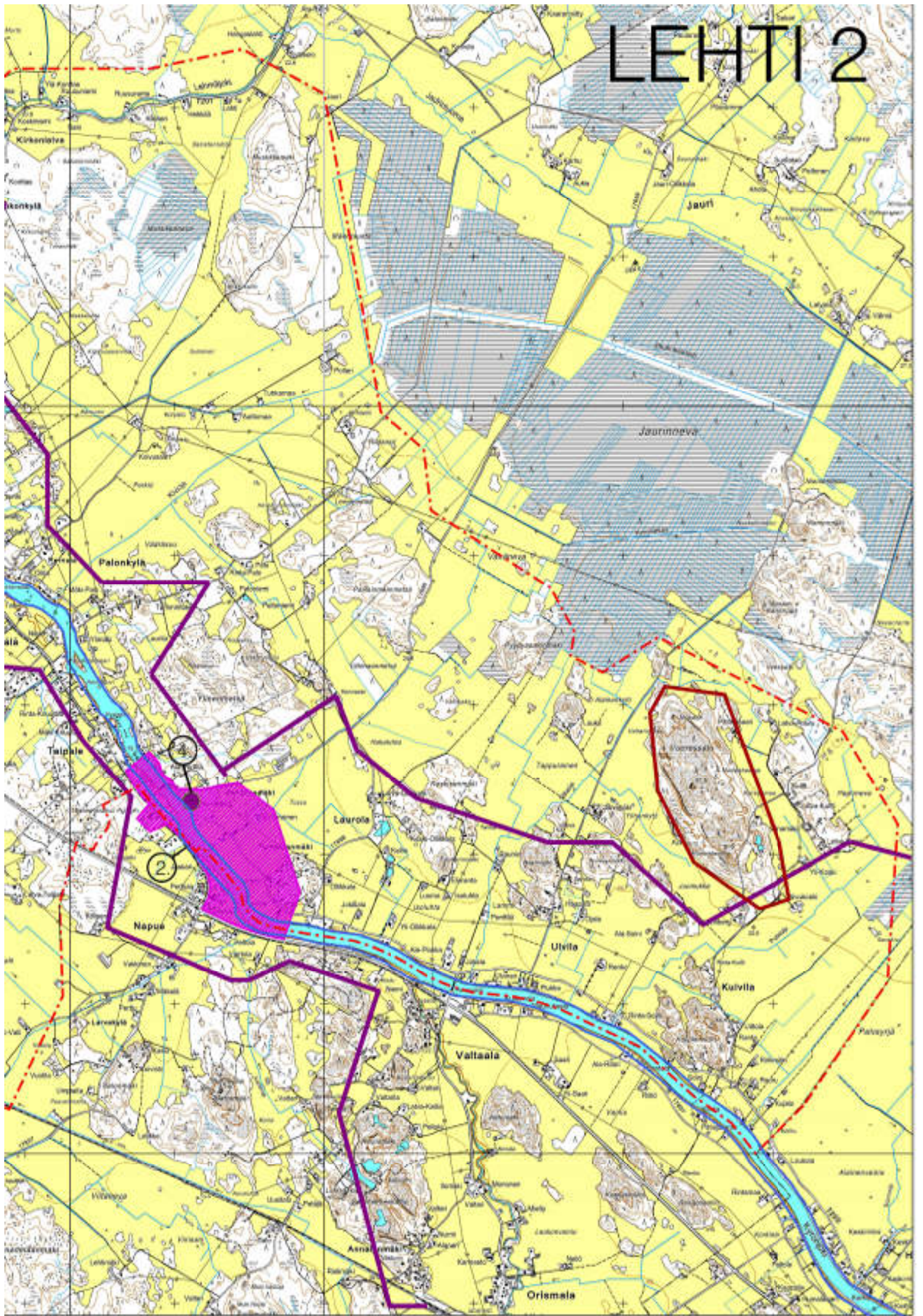
KESKUSTAN OSAYLEISKAAVA 2035

ISONKYRÖN KUNTA

LEHTI 1

LEHTI 2

OSAYLEISKAAVA-ALUEEN RAJAUS

Alueinventointi

Inventoidut ja kartoitetut kohteet. Tiedot tallennettu KIOSKIIN

Rakennus- ja tai kulttuurihistoriallisesti arvokkaat kohteet:
Kohteen arvotus sr-1

Kohteen arvotus sr-2

Kohteen arvotus sr-3

Inventoitu kohde

Kohde suojeltu rakennussuojelulaille, kirkkoluilla tai asemakaavalla tai kohde on mainittu Vaasan seutukaavaliiton laatimassa luettelossa Kulttuuri- ja rakennustaiteellisesti arvokkaat kohteet Vaasan läänissä. sr-1, Suojeltava rakennus. Rakennusta ei saa purkaa. Rakennuksessa suoritettavien korjaus ja muutostöiden tulee olla sellaisia, että rakennuksen rakennustaiteellisesti arvokas tai maiseman kannalta merkittävä luonne säilyy. Mikäli tämän pyrkimyksen vastaisesti on rakennuksessa aikaisemmin suoritettu rakennustöitä, on ne korjaus- ja muutostöiden yhteydessä pyrittävä korjaamaan entistään.

- Isonkyrön pappila, kohde 238.
- Vanha kirkko, kohde 241
- Makasiinit, kohde 240
- Pispalan kellari, kohde 250
- Isonkyrön osuusmeijeri, kohde 101

sr, Suojeltava rakennus,
- Uusi kirkko ja ruumishuone. Kohde 34.

sr-2, Suojeltava rakennelma. Museoviraston suojelukohde.
- Perttilän silta, kohde 100.

srs, Rakennussuojelulain nojalla suojeltu rakennus
- ent. Säästöpankki kohde 233.
- Pitkä-Perttilä kohde 104.

mp, maisemallisesti arvokas peltoalue
- Vanhaan kirkkoon liittyvät peltoalueet

sm, Alueen osa, jolla sijaitsee muinaismuistolain mukainen muinaismuistoalue. Alueella suoritettavista kaivuutöistä on ilmoitettava museovirastolle.
- osa Varpolan pappilan puutarhaa
- Pukkila, rautakautinen polttokenttäkalmisto

S-1, Suojelualue. Alue ympäristöineen on historiallisesti arvokas. Alueella sijaitsee Napuen taistelun muistomerkki sekä muinaismuistolainsäädännön nojalla suojeltu kohde. Olemassa oleva puusto on säilytettävä siten, että alueella sallitaan vain luonnon ja maisemanhoidon kannalta tarpeelliset toimenpiteet.

VALTAKUNNALLISESTI MERKITTÄVÄT RAKENNETUT
KULTTUURIYMPÄRISTÖT RKY, 22.12.2009

1. Isonkyrön vanha ja uusi kirkko
2. Perttilänmäki ja Napuen taistelutanner

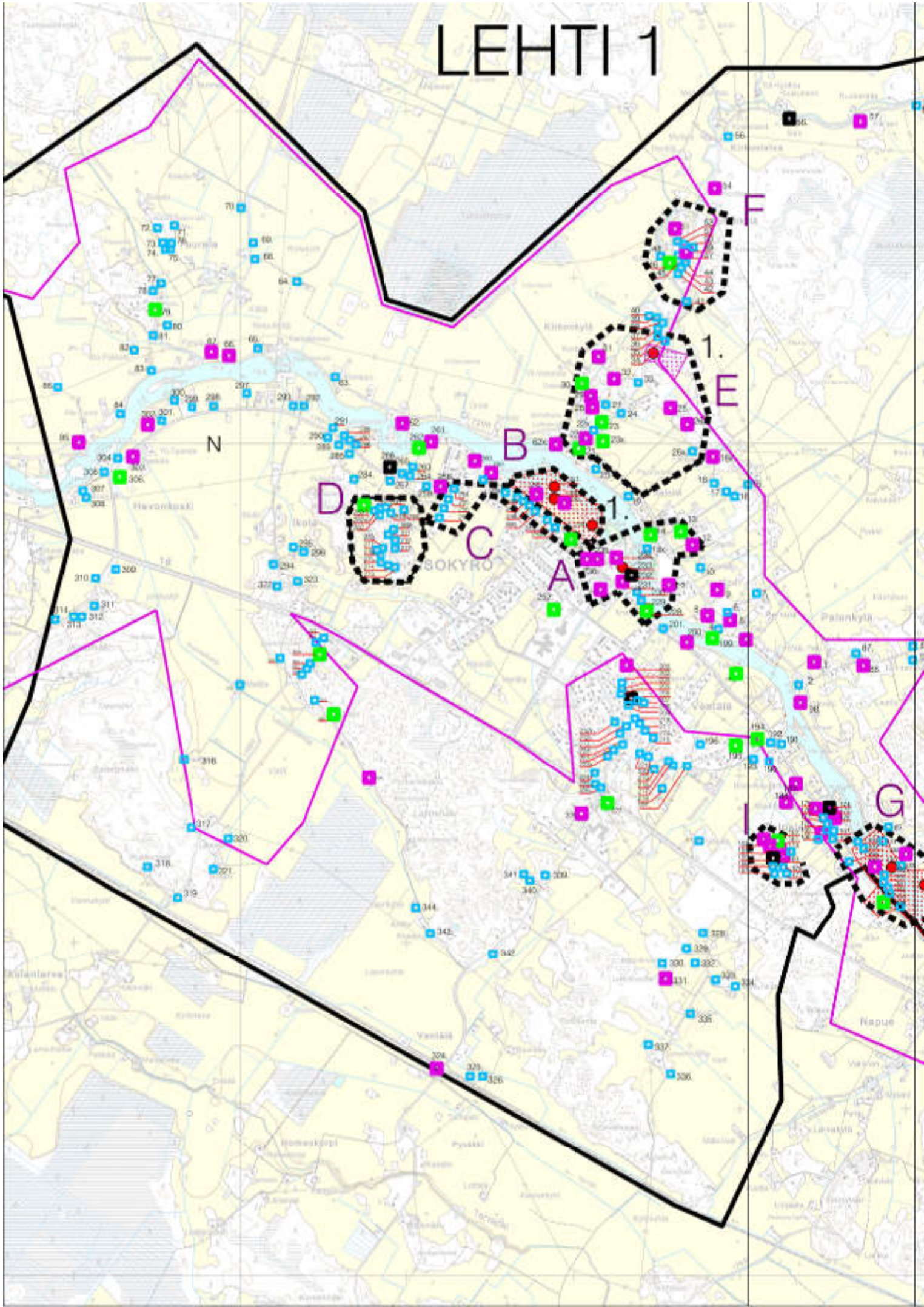

VALTAKUNNALLISESTI ARVOKAS MAISEMA-ALUE

KOhteiden inventointikartta

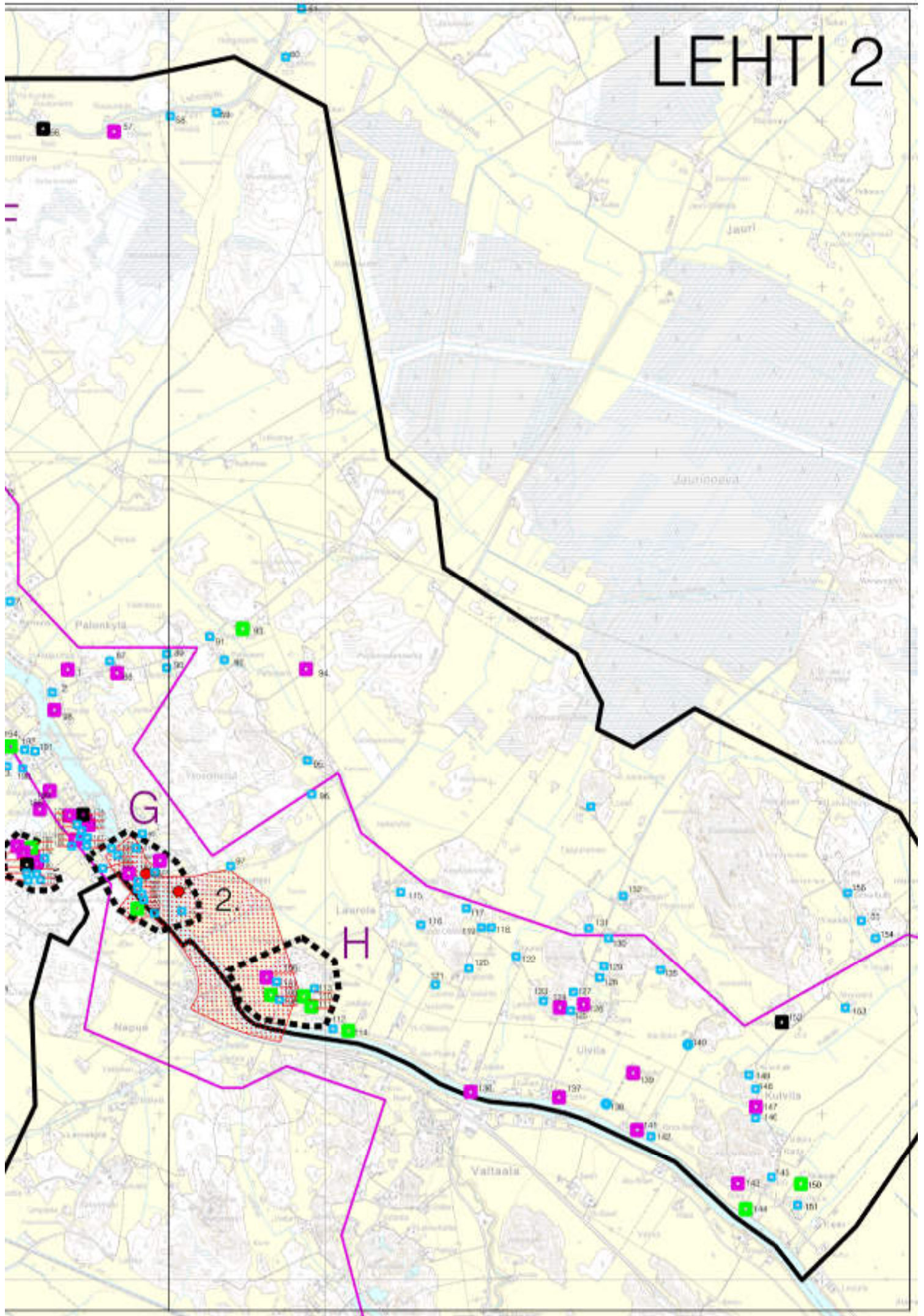
Keskustan osayleiskaava 2035 Isonkyrön kunta

LEHTI 1

LEHTI 2

Nro	SR	Sr-kohde	Kohde	Inv. rak	Rak. vuosi	Kokonaisuus	Kultt.hist.arvo	Rak.hist.arvo	Maisemall.	A.luku	Muuta
1	sr-1	as. + pihapiiri	Mäkipalo	1+3	1700L I, (1978)	tila	H	TA, TE, T, A	M, KP	7	
2			Rinta-Niemi	1+1	1947	tila		E, A		2	
3	sr-1	as. + pihapiiri	Ollila	1+3	1827, (1979)	tila	PV, H	TA, TE, T, A	M, KP	8	kantatila
4			Marttala I	1+0	1900A	pienasumus		TA, E, A		3	Asumaton
5	sr-1	pienasumus	Hiekkamaa- palsta	1+1	n. 1800L	pienasumus	H	TA, TE, E, A	M, KP	7	
8	sr-1	asuin- ja lii- kerak.	Kaja	1+2	1920, (1998)	as.- ja lii- kerak.	PV, H	TA, TE, E, A	M	7	Sekatavarakauppa 1920 - 1960
9	sr-1	asuinrakennus	Ala-Pollari	1+4	1865, (1960L, 1980L)	tila	H, K	TA, TE, T, A		6	Tehty palauttavia muutoksia 1980-l
11	sr-1	ent. virkatalo	Varporanta	1+3	1895	virkatalo	PV, HE, H	TA, TE, E, A		7	Ent. kappalaisen pappila.
12	sr-1	as. + pihapiiri	Tummunki	1+3	1914	tila	HE, H	TA, TE, E, A	M, KP	8	Rak.mestari J.E.Heimon talo
13	sr-2	as. + pihapiiri	Uusi-Reini	1+3	1768	tila	H	TA, TE, T, A	M, KP	7	kantatila
14	sr-2	koulurakennus	Reininranta	1+0	1930 (S)	kansakoulu	PV	TA, TE, E, A	KP	6	ns. marjapuurokoulu.
18,X	sr-1	pienasumus	Viitala	1+1	n. 1800/1900V	pienasumus	H, K	TA, TE, E, A		6	Siiretty Terijoenla
19			Filppula	1+0	1938	asuinrak.		E, A	KP	3	
21	sr-2	asuin- ja lii- kerak.	Mymmäla	1+2	1929, (1990-l)	as.- ja lii- kerak.	PV, K	TA, TE, E	Y	6	Ent. isonkyrön osuuskauppa
22	sr-1	asuinrakennus	Porvarinvainio	1+2	1934, (1988)	asuinrak.		TA, TE, E, A	Y, KP, M	7	
23	sr-2	asuin- ja lii- kerak.	Koskenrinta	1+1	1800/1900-l vaihde	as.- ja lii- kerak.	PV, HE	TA, TE, E	Y	6	Pajon liiketoimintaa 1900-l alkup.
23x	sr-2	asuinrakennus	Ulvinen		1970-luku	asuinrak.	HE, K	TA, TE, E		5	suun. Touko saari
25	sr-1	as. + pihapiiri	Keski-Pispa	1+2	1932, (1962)	tila		TA, TE, E, A	KP, Y	6	vanha vilja-aitta
26	sr-1	as. + pihapiiri	Pispa / Yli-Pispa	1+8	1870-l (siirretty)	tila	K, H	TA, TE, T, A	M, Y, KP	9	Joitain muutoksia päärakennuksessa
26,x			Vilppula	1+3	1914	tila	K	TA, TE, E	Y	5	
27			Kotila	1+1	1892, (1964, 1980)	asuinrak.		E	Y	2	
28	sr-1	as. + pihapiiri	Rinta-Luoma	1+5	1892	tila	H	TA, TE, T, A	Y, M	7	käsitteä myös "Sevuunin aitan" 1813
29	sr-1	as. + pihapiiri	Sevonin talo	1+2	1877, (1980-luku)	tila	PV, HE, H	TA, TE, E, A	Y, M	9	ollut mm. kansakoulu käytössä
30	sr-2	as. + pihapiiri	Vaismaa	1+4	1879, (1971, 1993)	tila	H	TA, TE, T, A	Y, M	7	
31	sr-1	as. + pihapiiri	Kontsas	1+3	1760, (1862, 1990L)	tila	H	TA, TE, T, A	Y, M, KP	8	
32	sr-1	as. + pihapiiri	Mäki-Luoma	1+4	1500L, (? , 1980-l)	tila	MK, H	TA, TE, T, A	Y, M, KP	9	Huom! Ikä

		Aho	1+1	1939, (n. 1960L)	asuinrak.	K	TA, TE,	Y	4	ent. räätälin talo
33		kirkko, siunasukappeli, hautausmaa	1+1	1877	kirkko					
34 sr-1		Uusi kirkko ja hautausmaa	1+0	1945	asuinrak.		E	Y	2	RKY Asumaton
43		Loukasmäki	1+1	1907, (n. 2010)	pienasumus		TA, TE, E, A	Y	5	
45		Kalliola	1+1	n. 1900L alku	pienitila		TA, TE, E, A	Y	5	
46 sr-2		Lehtinen	1+1	1939	pienasumus	H	TA, TE, E, A	Y	6	
49 sr-1		Arjovuo	1+1	1939	pienasumus	H	TA, TE, E		4	ulkorak. Purettu - taloon ei vielä ole tehty mitään
53 sr-1		Sköld (Häkäri)	1+4	1911 (siirretty)	tila	H	TA, TE, E, A	M	6	pihapiiri + riihi
54 sr-1		Konttas	1+0	n. 1900L alku	tila	H	TA, TE, E, A		5	uusi as. vieressä
56 sr-3		Salo	1+1	n. 1900-alku	pihatupa, aitta		TA, TE, E, A		5	aitta 1800-L ja pihatupa n. 1900-l alku
57 sr-1		Kiilinen	1+?	1867, (1976)	tila		TA, TE, E	M	4	
58		Heikkilä	1+3	n. 1911	tila		TA, TE, E, A		4	uusi as. vieressä
59		Lahti	1+?	n. 1910	pienitila		TA, TE, E		3	Useita talousrakennuksia
60		Jussero	1+1	n. 1911	tila	H	TA, TE, E, A		5	uusi as. vieressä
61		Hellsten	1+2	n. 1900-l A	tila	H	TA, TE, E, A	KP	6	
62 sr-1		Peltoniemi	1+1	n. 1916	asuinrak.	H	TA, TE, E, A	KP	6	
62x sr-1		Lehtola	1+2	n. 1900-l A	tila		TA, TE, E, A		4	
63		Klamppu	1+2	1893	tila	H	TA, TE, T, A	KP, M	7	
66 sr-1		Yli-Nuuja	1+2	1816	tila	H	TA, TE, E, A	M	6	Ikkunat osin uusittu
67 sr-1		Takala	1+?	n. 1900L alku	pienitila					
74		Heino	1+2	n. 1900L alku	pienasumus	H	TA, TE, E, A		5	luonnonkivistä ladottu navetta!
76		Kiilinen	1+1	1953	pienasumus		E, A		2	remontoidaan parhaillaan
78		Kallio	1+1	1923	koulu	PV, K	TA, TE, E, A		6	
79 sr-2		Tuuralan kansakoulu	1+1	1935	pienasumus		TA, TE, E, A		4	
80		Korpi	1+3	n. 1900L alku	pienitila		TA, TE, E, A		4	
81		Pakkalanmäki	1+2	1914	tila	PV	TA, TE, E,	M	5	
82		Ala-Pakkala	1+3	1914	tila		TA, TE, E	M	4	
83		Salotit	1+3	1914	tila		TA, TE, E	M	4	

84		Ala-Tuura	1+4	1900-l alkup	tila			TA, TE, E	KP		4	pikutupa 1916, as. 1972 (RHR)
85	sr-1	asuinrakennus	1+2	n. 1800/1900V	tila	H, K		TA, TE, E, A			6	erikoinen, tehty uusi terassi
86		Rintaluhta	1+1	1966?	asuinrak.	H		TA, TE, E, A			5	
87		Hanhimäki	1+2	n. 1920-l	pienitila			TA, TE, E, A				
88	sr-1	as. + pihapiiri	1+3	n. 1800/1900L V	tila	H		TA, TE, E, A	M, KP		7	
90		Perä	1+1	1954	asuinrak.			TA, TE, E, A	?		4	
91		Rintapalo	1+2	1800-1900L	tila			E	KP		2	vanhaan pääarak. Tehty muutoksia
92		Paloniemi	1+3	1930-l	pienitila			TA, TE, E, A?			3/2	
93	sr-2	as. + pihapiiri	1+2	n. 1800/1900L V	tila			TA, TE, E,	M, KP		5	vieressä uudehko as.
94	sr-1	as. + pihapiiri	1+3	1911	tila			TA, TE, E, A	KP		5	ei omistajaan yhteyttä
95		Kangas	1+4	1921	tila	K		TA, E	M		4	asuinrak. tehty muutoksia
97		Pakkala	1+2	1949	asuinrak.	K		TA, TE, E,			4	
98	sr-1	as. + pihapiiri + riihi	1+4	1820, (1900-l A)	tila	K, H		TA, TE, E, A	KP		6-7	riihi on KP
100	sr-1	Perttilänsilta		1909	silta							RKY alueella ja museosilta (Tiehallinto)
102	sr-1	Ala-Perttilä	1+	1923	tila	K		TA, TE, E, A	M		6	Ei ole saatu omistajaa kiinni.
103		Parmaranta	1+0	1978	asuinrak.	K		TA, TE, E, A			4-5	hieno 1970-luvun as.
104	sr-1	Pitkä-Perttilä	1+?	1860	tila	MV, K, H		TA, TE, T, A	Y, M, KP		10	RKY alueella.
105		Leppäranta	1+2	1949, (laajennus)	asuinrak.	K		TA, TE, E			4	Suun. huvilaksi /
106	sr-1	Turppala	1+2	?, (1928)	tila	PV, K, H		TA, TE, E, A	Y, KP		9	Arkkitenti Suhonen
107		Yliturppa	2+3	1966	tila			TA, TE, E	Y		4	hieno liiverirakennus, As - 66 + pienas.
108	sr-2	Penttilä	1+3	n. 1800/1900-L	tila			TA, TE, E, A	Y		5	
109		Penttilä	1+1	n. 1800/1900L V	pienasumus			TA, TE, E, A			4	huonokuntoinen
110	sr-2	Rinta-Ollikkala	1+4	1814, (1900, 1975)	tila	K, H		TA, TE, T	Y, KP		7	
111	sr-2	Heikkilä	2+1	1850, (?)	tila	K, H		TA, TE, T	Y, KP		7	
112		?	1+0	n. 1930-luku	asuinrak.			TA, TE, E, A			4	
113		Kallionne	1+0	1925, (n. 1940-50-l)	pienasumus	K		TA, TE, E			4	ulkoasuun ed. 40-50-lukua
114	sr-2	Ranta	1+1	n. 1900-l A	Asuinrak.			TA, TE, E, A	KP		5	

122			Ala-Ulvinen	1+1	1950L		pienasumus		TA, TE, E, A	4	
124	sr-1	pienasumus	Erkkilä	1+2	1920L		pienasumus	H	TA, TE, E, A	5	Asumaton
125			Vainio-Erkkilä	1+4	n. 1800L (1975)		tila	K	E	2	tehty muutoksia
126	sr-1	vanha päärakennus	Haapala	1+2	1847		tila	H, K	TA, TE, T, A KP	7	uusi as. 1970-l
127			Louhimo	2+1	1700, (1900L)			K	TA, TE	3	
128			Sarasto	2+0	n. 1941		asuinrak.		TA, TE, E, A	4	uusi as. 1970-l
136	sr-1	silta	Akkaansilta	1+4	1978		silta	PV, H	TA, TE, E, A KP	7	ei inventoitu
137	sr-1	as. + pihapiiri	Plukka	1+1	n. 1800L		tila	K, H	TA, TE, T, A KP	7	
138			Vuorinen	1+1	1960-l		asuinrak.		TA, TE, E, A	4	
139	sr-1	as. + pihapiiri	Renko	1+4	n.1800L, (1954)		tila	K, H	TA, TE, E KP, (M?)	6-7	
141	sr-1	koulurakennus	Töyrä	1+?	1928		koulu	PV, H	TA, TE, E, A	6	Ent. Ulvilan kansakoulu
143	sr-1	aitta	Piihola	1+2	1952		tila	K	TA, TE, E, A	5	Kivinavetta ja aitta
144	sr-2	as. + pihapiiri	Soini	1+5	1884, (n. 1960-l)		tila	K	TA, TE, T KP	5	asuinrak. tehty muutoksia
147	sr-1	pienasumus	Salmivirta	1+1	n. 1900-l A		pienasumus	H	TA, TE, E, A	5	
150	sr-2	as., pihapiiri + riihi	Kujala	1+3	1939		tila		TA, TE, E, A KP	5	hieno riihi.
152	sr-3	vanha päärakennus	Lilberg	1+1	1904, (n. 50-l)		tila	K	TA, TE, E		Kunto?. Asumaton! uusi
153			Nivukoski	1+3	1922		tila		TA, TE, E KP	5	as. 1980
156			Latva-Kultti	1+2	1922	1922	tila	K	E	2	uudistettu
157	sr-1	vanha meijerialue	Isonkyrön meijeri		1908						sijaitsee RKY-alueella
159	sr-2	asuinrakennus	Tanner	1+1	1923, (1970-l)		asuinrak.	PV, K	TA, TE, E, A	6	sijaitsee RKY-alueella
160			Rauhala	1+0	1940		as. ja liikerak	PV, K	E, A	4	sijaitsee RKY-alueella
162,x			Sillanpää	1+1	n. 1940-50L		as.		TA, TE, E	3	sijaitsee RKY-alueella
166			Tonttula	1+1	1928		asuinrak.	K	TA, TE, E	4	
167			Paananen	1	1935, (n. 1950-luku)		as. ja liikerak	PV, K	E, A	4	
168			Karhula	1+1	1956		asuinrak.		TA, TE, E, A	4	
169	sr-1	asuinrakennus	Karhu	1+0	1925		asuinrak.	H, K	TA, TE, E, A	6	lisäsiipi uudempi
171			Perttula	1+0	n. 1930-50-l		as. ja liikerak	K	TA, TE, E	4	
172	sr-1	asuinrakennus	Ikola	1+1	n. 1800-l		asuinrak.	H, K	TA, TE, E, A	7	ei tavoitettu omistajaa
173	sr-1	pienasumus + as.	Pihlasaari	2+1	1948		asuinrak.	H, K	TA, TE, E		pihassa myös
174	sr-3	asuinrakennus	Tiemaa	1+0	1940		asuinrak.	K	TA, TE, E, A	5	pienasumus- ikä?
175	sr-1	as. + pihapiiri	Vainio-Knuuttila	1+3	n. 1800/1900LV		tila	H, K	TA, TE, E, A Y	6	joitain muutoksia ulkoa.
176			Västi	1+1	n. 1930-luku		as. ja liikerak	K	TA, TE, E	4	tehty muutoksia

		Ratamo	1+0	n. 1900-l alku	pienasumus		TA, TE, E	Y	4	uudistettu
179										
180	sr-1	asuinrakennus	1+2	1930	pienasumus	H	TA, TE, E, A	Y, M	7	Tarvitsee lisäinv.
181	sr-1	asuinrakennus	1+1	n.1900-l A	pienasumus	H	TA, TE, E, A	Y, M	7	
182	sr-2	asuinrakennus	1+1	1946	pienasumus		TA, TE, E, A	Y	5	uusi kuisti
183	sr-1	asuinrakennus	1+0	1935	pienasumus		TA, TE, E, A	Y	5	uusia materiaaleja
184	sr-1	asuinrakennus	1+2	n. 1800/1900LV	pienasumus	H	TA, TE, E, A	Y, M	7	
185	sr-3	asuinrakennus	1+2	1943	asuinrak.	K	TA, TE, E	Y	5	tarvitsee lisäinv.
186			1+0	n. 1900-l A	pienasumus		TA, TE, E	Y	5	ikkunat uudet
188	sr-1	as. + pihapiiri	1+3	1800-L	tila	H, K	TA, TE, T, A	Y, M	8	
189	sr-1	as. + pihapiiri	1+4	1850	tila	H, K	TA, TE, T, A	Y, M, KP	9	
190			1+0	n. 1900-l alku	seurantalo					
191			1+0	1940	as. ja liikerak		TA, TE, E, A		4	
192			1+1	1949	asuinrak.		TA, TE, E, A		4	
193			1+1	1949	asuinrak.		TA, TE, E, A		4	
194	sr-2	as. + paja	1+2	1936	asuinrak.	K	TA, TE, E, A		5	
195	sr-2	as. + pihapiiri	1+2	n. 1800-l	tila	H, K	TA, TE, E, A	M	7	Tarvitsee lisäinv.
198	sr-2	as. + aitat	1+4	1932	tila	K	TA, TE, E, A?	KP	5-6	
199	sr-2	lava + lipunmyynti			tanssipaikka	PV, H, K	TA, TE, T, A	M	8	
200	sr-1	as. + aitat	1+4	1919	tila	H?, K	TA, TE, E, A	KP	6-7	
202	sr-1	as. + pihapiiri	1+6	1880L, (2000)	tila	H, K	TA, TE, T, A	M, KP	8	
203			1+2	n. 1900L alkup.	pienasumus		Ta, TE, E, A		4	
206	sr-3	asuinrakennus	1+0	1955	asuinrak.	K	TA, TE, E, A		5	monimuotoinen
210			1+0	1935	pienasumus		TA, TE, E		3	
213			1+2	n. 1900L alkup.	pienasumus		TA, TE, E, A		4	
216		poikkikujab								
216		pienasumus	1+0	n. 1900L A	pienasumus		TA, TE, E, A		4	uusi as. pihassa.
218		Varpula	1+2	1926, (?)	tila		TA, TE, E	KP	4	
222		Uusihaka	1+3	1924	pienasumus	K	TA, TE, E		4	
225		Uusi-Haka	1+1	1926	pienasumus		TA, TE, E		3	
226		Harjula	1+1	1953	asuinrak.		TA, TE, E	KP	4	
227	sr-2	asuinrakennus	1+2	1927	asuinrak.		TA, TE, E, A	KP	5	
228	sr-2	as. + pihapiiri	1+3	1842	tila	H, K	TA, TE, T, A	M	7	
229										uusi: Maaseutu-
229		Knaapi	1+1	1986	asuinrak.		TA, TE, A	M	4	keskuksen malli 80-l
230		Jokitöyrä	1+0	1954	asuinrak.		TA, TE, E, A		4	

Rakennusperinnön arvottaminen / Keskustan osayleiskaava-alue/ Mahdollisia suojelukohteita

6.2.2014

231 sr-1	asuin- ja liiakerak.	Kettulan uusi kauppa	1+1	1928		as. ja liiakerak	PV, H, K	TA, TE, E, A	Y		8	
232 sr-3	asuin- ja liiakerak.	kettulan vanha kauppa	1+1	1800L (?)		as. ja liiakerak	PV, H, K	TA, TE, E	Y		7	
233 sr-1	asuin- ja liiakerak.	ent. säästöpankki	1+0	1920-l		as. ja liiakerak	PV, H, K	TA, TE, E, A	Y		8	Rakennussuojelulailailla
234 sr-1	asuinrakennus	Myllyrinta	1+1	1931, (1962)		as. ja liiakerak	PV, H, K	TA, TE, E, A	Y		8	suojeltu
		suojeluluskuntatalo ja paloasema										
235 sr-1	paloasema	Pohjankyröntalo	1+0	1939, (1949)		suojelukuntatalo	PV, H, K	TA, TE, E, A	Y		8	ja paloasema
236 sr-1	vanha koulurak.	Ent. Ikolan koulu	1+1	1939		koulu	PV, H, K	TA, TE, E, A	Y		8	
		päiväkoti ent lääkäritalo										
237 sr-2		Nuppula	1+0	1958, (1967)		as. ja liiakerak	PV, K	TA, TE, E, A			6	ent. lääkärin vastaanotto. Laajennus osa myöh.
		pappila										
238 sr-1	pappila	Mariendahlin pappila	1+1	1848		pappila	PV, H, K	TA, TE, E, A	KP, Y		9	RKY-alueella
		renkitupa + pihapiiri										
239 sr-1	renkitupa	renkitupa	1+1	S1928		renkitupa	PV, H, K	TA, TE, E, A	KP, Y		9	RKY-alueella
240 sr-1	makasiinit	Pitäjän makasiinit	0+2	1700 ja 1800L		aitat	PV, H	TA, TE, E, A	KP, Y		8	RKY-alueella
		kirikko ja hautausmaa										
241 sr-1	kirikko	Isonkyrön vanha kirikko	1	1300 - 1500		kirikko	MV, K, H	TA, TE, E, A	KP, Y, M		10	RKY-alueella
		museoalue										
242 sr-1	museoalue	Isonkyrön kofiseutumuseo		S 1940L -		museo	PV, K	TA, TE, E	KP, Y		7	RKY-alueella
245		Kallistahti	1+1	1953		asuinrak.		TA, TE, E, A	Y		5	
247		Ristiluoma	1+1	1953		asuinrak.		TA, TE, E, A	Y		5	
248		Rajala	1+0	1960		asuinrak.		TA, TE, E, A	Y		5	
250 sr-1	asuinrak. + kellari	Pispala	1+2	1800L loppu		as. ja liiakerak	PV, H, K	TA, TE, E, A			7	
251		Vainio-Komsi	1+1	1955		asuinrak.		TA, TE, E			3	
		ent. lukkarin virkatalo										
252 sr-2	ent. lukkarin virkatalo	Lukkarinmäki	1+1	1800-l, (n. 1960-l)		luukkarila	PV, H, K	TA, TE, E, A			7	
		katsomo ja kenttä (urheilukenttä)										
253 sr-1	katsomo ja kenttä	Katsomo (urheilukenttä)		n. 1950-luku		katsomo	PV, H, K	TA, TE, A			6	urheilukenttä ollut jo ainakin 30-luvulla
255		Häkäri	1+1	n. 1900-l alku		asuinrak.		TA, TE, E			3	
256		Antelo	1+1	1956		asuinrak.		TA, TE, E, A			4	
257		Ranta	1+2	1957		asuinrak.		TA, TE, E, A			3	
258 sr-1	as. + pihapiiri	Komsi	1+5	1800/1900L V		tila	H, K	TA, TE, E, A	M		7	
259		Ilmarinen	1+0	1957		asuinrak.	K	TA, TE, E, A			5	

260 sr-1	ent. koulurakennus	ent. kotiteollisuuskoulu	1+1	1956	koulu	PV, K	TA, TE, E, A	Y	6-7	
261 sr-1	asuinrakennus	Rinta-Komsi	1+0	1886	tila	H, K	TA, TE, T, A	Y	7	kaks foonikinen
262 sr-2	asuinrak + kivinaavetta	Ala-Komsi	1+4	1800/1900-l vaihde	tila	H, K	TA, TE, T, A?	Y	6-7	
263		Lehtonen	1+1	1958	Asuinrak.		TA, TE, T		3-4	
264		Koti	1+1	1915	Asuinrak.	PV	TA, TE, T		4	ent. terveystalo tai terkkari?
266 sr-3	asuinrakennus	Piihola	1+2	1852, (1970-l)	tila, (konehalli)	PV, K	TA, TE, T,		5	Kirjassa pohjalainen talo / Kalla
267		Piihonnmäki	1+0	1952	asuinrak.		TA, TE, E, A		4	
268		Korhonen	1+2	1935	pienasumus		TA, TE, E	M	4	
269		Havu I	2+2	n. 1900L alku	pienasumus	K	TA, TE, E, A	Y	6	Erikoinen
270		Autiotalo Vakkärintiellä	1+0	n. 1800/1900LV	pienasumus		TA, TE, E, A	Y	5	
271		Voima	1+3	n. 1800L	pienasumus	H?	TA, TE, E, A	Y	6	pohjanmaan maakuntamuseon
272		Pihlaja	2+1	1968	pienasumus		TA, TE, E, A	Y	5	pienasumus vanhempi
274		Sarapää	1+1	1898, (n. 1940-l)	pienasumus	H, K	TA, TE, E, A	Y	7	
277		Lehtola	1+3	n. 1900L alku	pienasumus	H, K	TA, TE, E, A	Y	7	
279		Viinämäki	1+2	n. 1900L-alku	pienitila					remontoidaan parhailaan.
283 sr-2	asuinrak. + kivinaavetta	Mäki-Komsi	1+1	1847	tila	H	TA, TE, E, A	Y	6	kaks foonikinen.
284		Parkkomäki	1+1	n. 1900-l alku	pienasumus	H	TA, TE, E, A		5	
285		Kannasto	1+1	1948	asuinrak.		TA, TE, E, A		4	
292		Kanta-Ikola	1+3	1957	tila		TA, TE, E, A		4	vanha vilja-aitta
297		Aarnimaa	1+1	1948	asuinrak.		TA, TE, E, A		4	
298		Salmiranta	1+1	1926, (n. 1940-l)	pienitila		TA, TE, E		3	
301		Aarnela	1+1	1950	tila		TA, TE, E		3	
302 sr-1	as. + pihapiiri	Yli-Pikkala	2+2	1900	tila	H	TA, TE, E, A	M, KP	7	
303 sr-1	as. + pihapiiri	Taanola	1+4	S 1893	tila	H, K	TA, TE, E, A	M	7	
306 sr-2	asuinrakennus	Ala-Taanola	1+1	1895	tila	H	TA, TE, E, A	KP	6	Merkittävä maisemassa. Remontti käynnissä
307		Sakarila/Hoppala	1+2	1910-l	tila		TA, TE, E		3	
321 sr-1	kivinaavetta	Löytymätöin	0+4	1800-l loppu	ent. torppa	H, K	TA, TE, E, A		6	mm. holvattu kivinaavetta

ARVOTUSLOMAKKEEN SELITYKSET

Arvotuksessa on huomioitu rakennus- ja kulttuurihistorialliset sekä maisemalliset arvot

LOMAKKEESSA KÄYTETYT LYHENTEET:

NUMERO

Kaikki inventoidut pihapiirit on numeroitu ja merkitty karttaan. Lisäksi arvotukseen otetuista kohteista ja hyvin säilyneistä alueista on tehty oma kartta (Tervajoen Rakennusperintö).

KOHDE

Kohteen nimenä on käytetty virallista, maarekisterissä ilmenevää tilan nimeä. Suluissa nimi, jolla kohde yleisesti tunnetaan tai aikaisempi nimi.

RAKENNUSTEN MÄÄRÄ

Kohtaan on merkitty inventoitujen rakennusten määrä.

RAKENNUSAIKA

Rakennusaika ilmoittaa ensisijaisesti kohteen asuinrakennuksen tai kohdetyypissä määritellyn muun rakennelman rakennusvuoden. Mikäli varmaa tietoa rakennusvuodesta ei ole saatu vuosiluvun eteen on lisätty lyhenne **n**. Melko monissa tapauksissa rakennusaika on arvioitu (esim. tyylin perusteella) esim. neljännesvuosisadan tai vuosikymmenen tarkkuudella. Näissä tapauksissa vuosiluvun jäljessä on käytetty seuraavia merkintöjä: L (luku), A (alku), V (vaihe), I (loppu). Lisäksi muutos- ja korjausvaiheiden ajankohta on merkitty sulkujen sisään, rakennusajankohdan jälkeen (esim. 1880, (1990)).

KOKONAISUUS

Kokonaisuus ilmaisee kohteen vanhan historiallisen aseman esim. mäkitupa, torppa, kantatila, käsityöläisyys, säätyläistila, kauppa jne.

ARVOTTAMISESSA KÄYTETYT LUETTELOINTIPERUSTEET

Kohteiden arvottaminen perustuu Kulttuurihistorialliseen, Rakennushistorialliseen ja maisemalliseen arvoon, joista kukin sisältää 3-5 merkittävää. Alla olevassa luettelossa on selvitetty merkittävät lyhenteineen.

KULTTUURIHISTORIALLINEN ARVO:

MV – valtakunnallisesti merkittävä; Kohteen historia liittyy maan vaiheiden kannalta merkittäviin tapahtumiin tai kehitysvaiheisiin tai omaa muutoin valtakunnallisesti tunnustetun aseman.

MK – maakunnallisesti merkittävä; Kohteen historia liittyy maakunnallisesti merkittäviin tapahtumiin tai kehitysvaiheisiin tai omaa maakunnallisesti tunnustetun aseman.

PV – paikkakunnallisesti merkittävä; Kohteen historia liittyy paikkakunnan kehitysvaiheisiin ja merkittäviin tapahtumiin tai ratkaisuihin. Esim. asutus-, talous-, teollisuus-, aate- tai sivistyshistoriallisiin vaiheisiin tai historiallisiin tapahtumapaikkoihin, kuten taistelupaikat.

HE – henkilöhistoriallinen; Kohteen historiaan liittyy erityistä henkilöhistoriaa. Esim. Paikkakunnallisesti tärkeän henkilön koti tai Suomen kulttuuri-, talous- tai valtioelämässä vaikuttaneen henkilön kotipaikka.

K - kerroksisuus; Alueen rakennuskanta on eri-ikäistä ja kuvastaa sen kehitystä. Myös yksittäisen rakennuksen eri-ikäiset vaiheet voivat heijastaa paikkakunnan rakennuskulttuuria ja arvostuksia. Esim. rakennus on siirretty tai sitä on jatkettu tai korotettu, tai rakennuksesta on ulkoasun perusteella luettavissa merkkejä eri ajoilta.

H - harvinainen; Kohde edustaa katoavaa kulttuuriympäristöä: Se on tai sen osa on alueen muuta rakennuskantaa huomattavasti iäkkäämpi. Esim. 2-fooninkiset asuinrakennukset, Kivi- ja riippusillat, tuulimyllyt, olkikattoiset ladot ja riihet, savutuvat jne. Tai kohteella on yksittäisiä harvinaisia koristeaiheita tai rakenteita kuten koristemaalauksia, ikkunoita, ovia, listoja, saranoita jne. Koko maan mittakaavassa vähäisen rakennus- tai säilymismäärän omaavat rakennelmat on myös merkitty täällä tunnuksella.

RAKENNUSHISTORIALLINEN ARVO:

TA – taiteellinen arvo; Kohteen sisätilat tai ulkoasu omaa rakennustaiteellista arvoa ilmentäen aikakaudelle ominaisia esteettisiä käsitteitä ja ammattiosaamisen perinnettä.

TE - tekninen arvo; Kohteen rakenteilla, suunnittelu tai toteutusperiaatteilla on rakennusteknistä arvoa tai kohde edustaa katoavaa rakennusperinnettä. Esim. Hirsirunkoiset, eri salvestyyppisiä omaavat rakenteet, multapenkit, erilaiset holvatut rakenteet jne.

T - tyyppisyys; Kohde edustaa paikkakunnalle tyyppillistä rakennustapaa esim. ”1 ½- tai 2-fooninkinen” pohjalaistalo. Jos rakennus on luokiteltu tyyppilliseksi ei sitä enää mainita uudelleen kohdassa edustavuus.

E - edustavuus; Kohde edustaa aikakaudelle ja/tai tietyille historialliselle vaiheelle luonteenomaista rakentamista. Esim. Uusklassinen, Kansallisromanttinen, funktionalistinen tai mäkitupa, torppa, kartano, työväentalo, seuraintalo, pappila, rautatieasema jne.

A - alkuperäisyys; Rakennuksen alkuperäinen ulkoasu on säilynyt poikkeuksellisen hyvin tai muutokset ovat siihen luontevasti tehtyjä tai kohde on konservoitu.

MAISEMALLINEN ARVO:

Y - yhtenäinen; alueen rakennuskanta on säilynyt yhtenäisenä; Yksittäinen kohde on merkittävä osa kokonaisuutta esim. taloryhmät, jokirantaa myötäilevä nauha-asutus, kylänraitit jne.

Lisäksi tähän kohtaan on merkitty kohteet, jotka sijaitsevat kehityskelpoisella alueella eli alueella, jossa vanhan rakennuskannan välissä on nuorempaa, maiseman rikkovaa rakennuskantaa, mutta joka pystytään oikeanlaisella maisemoinnilla/maisemanhoidolla sulauttamaan ja sopeuttamaan historialliseen maisemaan.

KP - kiintopiste; Kohde erottuu maisemasta kiintopisteenä tai katseenvangitsijana.

M - miljöön kokonaisuus; Kohde edustaa omaleimaista, tasapainoista tai harvinaisen hyvin säilynyttä kokonaisuutta. Miljöön kokonaisuudeksi luokiteltu kohde on useimmiten pihapiiri rakennuksineen ja kasveineen. Myös yksittäinen rakennus, jonka ympäristö kasveineen on huomattavan monimuotoinen ja/tai alkuperäisen kaltaisena säilynyt voidaan luokitella miljöön kokonaisuudeksi.

ARVOLUKU

Arvoluku kertoo kunkin kohteen merkitysijöiden summan.

MUUTA

Kohtaan on kirjattu muita tietoja kohteesta.

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Pohjanmaan inventointi, ÖBO

ISOKYRÖ
PALO
001. PERTTILÄNTIE 112, MÄKI-PALO

(Susanne Öst 11.04.2007)

Kohde kuvattuna Perttiläntieltä, lounaasta (Tiina Lehtisaari 10.10.2013)

0 500 m

pohjakartta © Maanmittauslaitos
 lupanro 001/HTA/08

id: 28975
 kunta: Isokyrö
 kylä: Palo
 kiinteistötunnus: Mäki-Palo 152-411-1-62
 sijainti: Perttiläntie 112
 tyyppi: maa- ja metsätalous
 ajoitus: 1722-1808

ajoitusselite: Rakennettu 1700-luvun lopulla. Palonkylän vanhimpia rakennuksia.
luokitus: ei määritelty
arvottaminen: ei määritelty
päivittäjä Tiina Lehtisaari 01.11.2013
inventoija Susanne Öst 11.04.2007

kuvaus:

Talo on rakennettu 1700-luvun lopulla ja se on Palonkylän vanhimpia rakennuksia. Talo sai talonpoikaiskulttuurisäätiön perinteisen rakentamistavan kuniakilven vuonna 1996. Peltikate 1938, ikkunat remontoitiin 1978, sisätilaremontti 1978 ja 1990.

Pihapiiri sijaitsee peltoaukealta nousevalla mäennyppylällä. Kohde kuuluu Perttiläntien ja kyrönjoen varren nauhamaiseen asutusketjuun. Päärakennus on perinteinen 1 1/2-kerroksinen pohjalaistalo. Lisäksi pihapiirissä on hirsirunkoinen talli/liiverirakennus, lohkokivistä rakennettu kivinavetta, hirsirunkoinen vilja-aitta ja uudempi konepaja. /TL/.

Kohde on Stor-Palon kantatila nro 1. Erotettu?

arviointi:

Tyypillinen pohjalainen 1 1/2-kerroksinen asuinrakennus, joka on säilynyt poikkeuksellisen hyvin ulkoasultaan historiallisessa asussa. Ikänsä perusteella myös alueella erittäin harvinainen. Pihapiiri ulkorakennuksineen muodostaa eheän kokonaisuuden ja on maisemallinen kiintopiste. Kuuluu kyrönjoen valtakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen. /TL/.

lähteet:

Palonkylän historia, Vaasa 1998.
Talonpoikaiskulttuurisäätiön perinteisen rakentamistavan kunniakilven saaneet kohteet.

ASUINRAKENNUS

julkisivu perttiläntien suuntaan suuntaan lounaaseen (Tiina Lehtisaari 01.11.2013)

Pihapiiriä kuvattuna kaakosta (Tiina Lehtisaari 01.11.2013)

id: 308211
rakennustyyppi: asuinrakennukset
alkup. käyttö: 011 yhden asunnon talot
nyk. käyttö: 011 yhden asunnon talot
ajoitus: 1700-luvun loppu, 1972(rak. rek)
suunnittelija: -
kerrosluku: 1 1/2
perustus: luonnonkivet
runko: hirsi, pitkänurkka, liuha
vuoraus: peiterimoitettu pystylauditus
ulkoväri: punainen, ikkunat ja listoitus valkoiset
kattomuoto: satulakatto
kate: käsinsaumattu pelti
ikkunat: 6-ruutuiset kitti-ikkunat

kuvaus:

Liuhalle rakennettu, hirsirunkoinen, 1 1/2-kerroksinen pohjalaistalo. Kivijalka on luonnonkivistä. Perimätiedon mukaan rakennettu 1700-luvun lopulla. Sisätiloihin tehty peruskorjausta 1970-luvulla (kunnan rak. rek).

KIOSKI 2.0 -sovellus www.kulttuuriymparisto.fi -sovellusvuokrauspalvelu

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Pohjanmaan inventointi, ÖBO

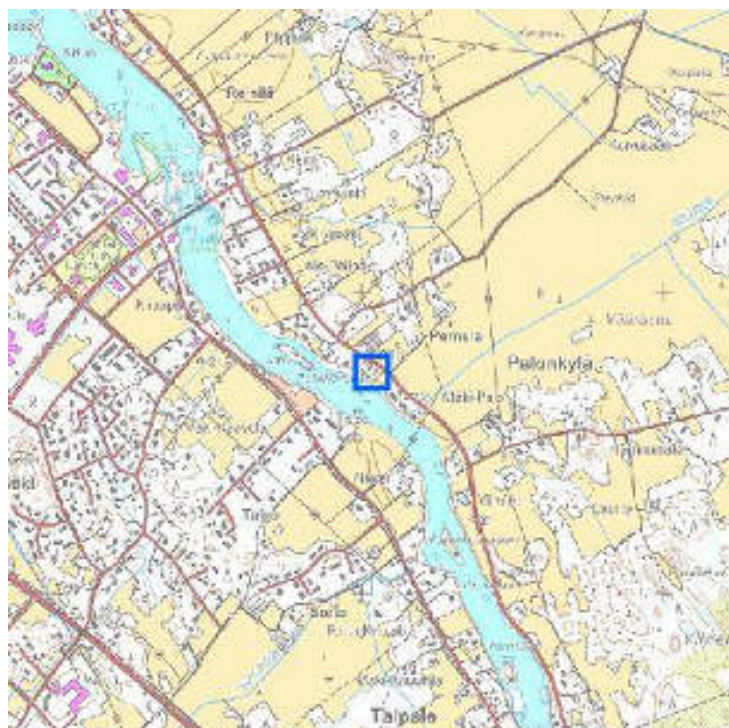
ISOKYRÖ
PALO
003. PERTTILÄNTIE 25, OLLILA.

(Susanne Öst 11.04.2007)

Pihapiiriä kuvattuna koillisesta, perttiläntieltä (Tiina Lehtisaari 1.11.2013)

pohjakartta © Maanmittauslaitos
lupanro 001/HTA/08

id: 28976
kunta: Isokyrö
kylä: Palo
kiinteistötunnus: 152-411-0005-0052, Ollila
sijainti: Perttiläntie 25, 61500 ISOKYRÖ
tyyppi: maa- ja metsätalous
ajoitus: 1809-1863

ajoitusselitte: Päärakennus 1827, liiveri/kesäas. 1800-luku (arvio), Talli/liiveri1800-luku (uusittu),
navetta 1931

luokitus: ei määritelty

arvottaminen: ei määritelty

päivittäjä Tiina Lehtisaari 01.11.2013

inventoija Susanne Öst 11.04.2007

kuvaus:

Tila on ollut saman suvun omistuksessa vuodesta 1865. Tila toimi aikoinaan vankien kuljetuspaikkana, kun vankeja kuljetettiin Vaasaan.

Talo on saanut talonpoikauskulttuurisäätiön perinteisen rakentamistavan kunniakilven vuonna 1968 ja kohdeluettelossa on mainittu rakennusvuodeksi v.1827.

kuvaus:

Ollilan pihapiiri Kyrönjoen ja Perttiläntien välissä, päärakennuksen pitkäsiivu ja puutarhan puoli joen suuntaan. Talousrakennukset ovat Perttiläntien puolella. Pihapiiri jakautuu mies- ja talouspihaan. Päärakennus on 2-fooininkinen pohjalaistalo. Lisäksi kohteessa 1800-luvulla rakennettu liiveri/kesäasunto, joka on ollut mm. renkien ja piikojen kesäasuntona. L-kirjaimen mutoinen talli-latorakennus on uusittu ja siinä on eri-ikäisiä osia. Talli osa on vanhin ja sijaitsee miespihan puolella. Talous- eli karjapihalla on vuonna 1931 rakennettu navetta ja lato. Lato-osaa on uudistettu myöhemmin. /TL/

Pihapiiristä on purettu toinen asuinrakennus, ns. pikku-ollilla. Muita purettuja rakennuksia ovat 2 saunaa, aitat Perttiläntien toiselta puolelta ja hieman kauempaa, nykyisen kuivaajan paikalta tilan vanha riihirakennus. /TL/

historia:

Tila on Palonkylän vanhoja kantatiloja. Se sijaitsee Palonkylän osakylässä, Perttulankylässä. Talo on vanha vankiföörarin virkatalo, jossa vangit yöpyivät kun heitä vietiin Vaasan vankilaan. Seuraava yöpymispaikka oli Laihan Kangasmaalla. Kuuluisin vanki, joka Ollilassa on yöpynyt on ollut Matti Haapoja. Lisäksi pihassa on ollut ns. piiskoopaalu, jossa pienemmät rikolliset on piiskattu kansan nähden. /TL/

arviointi:

Kohde sijaitsee Kyrönjoen valtakunnallisesti merkittävällä maisema-alueella. Eheä pihapiirikokonaisuus, jonka 2-fooininkinen pohjalaistalo on säilynyt poikkeuksellisen hyvin alkuperäisessä asussa. Kohteeseen liittyy paljon paikkakunnan ja maakunnan historiaa. /TL/

lähteet:

Palonkylän historia, Vaasa 1998.

Talonpoikauskulttuurisäätiön perinteisen rakentamistavan kunniakilven saaneet kohteet.

lähteet:

Nivukoski Matti. Haastattelu 1.11.2013. Haastattelijana Tiina Lehtisaari.

LIIVERI / KESÄASUNTO

Rakennus kuvattuna lännestä (Tiina Lehtisaari 1.11.2013)

id: 308218

rakennustyyppi: talousrakennukset

alkup. käyttö: 941 talousrakennukset
nyk. käyttö: 941 talousrakennukset
ajoitus: 1800-luku
suunnittelija: -
kerrosluku: 1 1/2
perustus: -
runko: hirsi, pitkänurkka
vuoraus: vuoraamaton
ulkoväri: punamulta
kattomuoto: satulakatto
kate: sementtiitiili
ikkunat: Lounaispäädyssä kitti-ikkunat

NAVETTA - JA KARJARAKENNUS

rakennus kuvattuna idästä (Tiina Lehtisaari 1.11.2013)

id: 308219
rakennustyyppi: navetat
alkup. käyttö: 811 navetat, sikalat, kanalat yms.
nyk. käyttö: 941 talousrakennukset
ajoitus: 1931
suunnittelija: -
kerrosluku: 1 1/2
perustus: valettu betonista
runko: punatiili / lautarakenteinen
vuoraus: vuoraamaton / Yläosassa vaakalaudoitus / Lato-osassa pystyлаudoitus
ulkoväri: punainen
kattomuoto: satulakatto
kate: saumapelti
ikkunat: 2-jakoiset, yläkerran päädyssä 9-ruutuinen ikkuna

PÄÄRAKENNUS

päärakennus kuvattuna kaakosta (Tiina Lehtisaari 1.11.2013)

Päätyjen ullakkoikkunat (Tiina Lehtisaari 1.11.2013)

id: 308217
 rakennustyyppi: asuinrakennukset
 alkup. käyttö: 011 yhden asunnon talot
 nyk. käyttö: 011 yhden asunnon talot
 ajoitus: 1827. Peruskorjaus 1979.
 suunnittelija: -
 kerrosluku: 2
 perustus: Valettu betonista
 runko: hirsi, pitkänurkka
 vuoraus: peiterimoitettu pystylauditus
 ulkovaäri: punainen, ikkunat ja listoitukset valkoiset, kuisti harmaan sinertävä
 kattomuoto: satulakatto. Kuistissa aumakatto.
 kate: saumapelti
 ikkunat: 6-ruutuiset

kuvaus:

Ollilan tilan päärakennus on perinteinen 2-fooninkinen pohjalaistalo.

Talo on rakennettu 1800-luvun alkupuolella. Rakennusvuosi vaihtelee lähteestä riippuen v:destä 1827 - 1840-lukuun. Kuisti on myöhempää lisäystä 1900-luvun alusta, jolloin myös kuistin paikkaa on siirretty nykyiselle paikalle, keskemälle rakennuksen pitkää sivua. Ilmeisesti aikaisemmin talossa on ollut avokuisti. (Lähde: Omistajien haastattelu, TL).

Talo on kunnostettu vuonna 1979 vanhaa rakennustapaa kunnioittaen. Tuolloin on uusittu mm. perustukset ja ikkunat. Ikkunat on perinteisen malliset, 6-ruutuiset. Pohjakaava on alunperin käsittänyt tuvan, porstuakamarin, pitkän mallisen portuan ja peräkamarin. 1970-luvun remontissa on pihan puolella olleesta pitkästä porstuasta osa muutettu kylpyhuone ja kodinhoitotiloiksi.

Myös yläkerrassa tuvan päässä on sali ja rakennuksessa on säilynyt useita vanhoja yksityiskohtia esim. tuvan takka ja kamarin kaakeliuuni sekä vanhat peiliovet 1800-luvulta.

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Isonkyrön keskustan osayleiskaavainventointi

ISOKYRÖ
EI MÄÄRITELTY
005. HIEKKAMAANPALSTA

Hiekkamaanpalstan kiinteistö lounaasta kuvattuna.
(Saana Lind 23.8.2013)

Kohde kuvattuna lännestä (Tiina Lehtisaari 18.10.2012)

id: 207396
kunta: Isokyrö
kylä: ei määritelty
kiinteistötunnus: 411-878-1
sijainti: Perttiläntien ja Suolaistentien risteyksessä, Perttiläntien koillispuolella.
tyyppi: asuinrakentaminen
ajoitus: ei määritelty

ajoitusselite: 1800-luku (arvio)
luokitus: ei määritelty
arvottaminen: ei määritelty
inventoija Saana Lind 23.08.2013

kuvaus:

Hiekkamaanpalstan kiinteistöön kuuluu pieni asuinrakennus ja vaja.

Rakennus tunnetaan "Liinun tupana" pitkäaikaisen omistajasuvun naissuutarin Evelina Tulinin mukaan. Tuvan rakennusvuotta ei tiedetä.

Liinun tupa on ollut Pernula-Seuran omistuksessa vuodesta 1978 ja on ajoittain Pernulan kyläläisten käytössä kylätalona.

Lähteet: Palonkylän historiatoimikunta. 1998. Palonkylän historia.

Kohde sijaitsee Perttiläntien ja jokivarren nauhamaisessa asutusketjussa. Rakennus on säilynyt poikkeuksellisen hyvin historiallisessa asussa ja on maisemallisena kiintopisteenä perttiläntien varressa.

HIEKKAMAANPALSTA, ASUINRAKENNUS

Hiekkamaanpalstan asuinrakennus idästä kuvattuna. (Saana Lind 23.8.2013)

Hiekkamaanpalstan asuinrakennus lounaasta kuvattuna. (Saana Lind 23.8.2013)

id: 308002
rakennustyyppi: asuinrakennukset
alkup. käyttö: 011 yhden asunnon talot
nyk. käyttö: 011 yhden asunnon talot
ajoitus: ei täytetty
suunnittelija: ei täytetty
kerrosluku: 1
perustus: Lohkokivi
runko: Hirsi
vuoraus: Pystyrimalautoitus
ulkoväri: Punainen
kattomuoto: Satulakatto
kate: Aaltopelti
ikkunat: Valkoiset kuusiruutuiset ikkunat.

kuvaus:

Rakennuksen iästä ei ole tietoa, mutta se lienee rakennettu 1800-luvulla.

Rakennus on Pernulaisten kylätalo.

HIEKKAMAANPALSTA, VAJA

Hiekkamaanpalstan vaja luoteesta kuvattuna. (Saana Lind 23.8.2013)

Hiekkamaanpalstan lounaasta kuvattuna. (Saana Lind 23.8.2013)

id: 308003
rakennustyyppi: talousrakennukset
alkup. käyttö: 941 talousrakennukset
nyk. käyttö: 941 talousrakennukset
ajoitus: ei täytetty
suunnittelija: ei täytetty
kerrosluku: 1
perustus: Kivi ja maa
runko: Hirsi- ja rankorakenne
vuoraus: Osittain vuoraamaton ja osittain pystyaukko
ulkoväri: Punainen
kattomuoto: Satulakatto
kate: Aaltopelti
ikkunat: -

kuvaus:

Hiekkamaanpalstan pieni talousrakennus, vaja, on kaksiosainen; rakennuksen koillispuoli on tehty hirrestä, lounaispuoli on rankorakenteinen. Hirsinen osa on oma tilansa ja rankorakenteinen osa oma tilansa.

Rankorakenteisen osan seinät on vuorattu punaiseksi maalatulla pystyaukkoilla. Hirsinen osa on vuoraamaton, mutta punaiseksi maalattu.

KIOSKI 2.0 -sovellus www.kulttuuriymparisto.fi -sovellusvuokrauspalvelu

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Isonkyrön keskustan osayleiskaavainventointi

ISOKYRÖ
EI MÄÄRITELTY
008. PERNULANTIE 3, KAJA

(Tiina Lehtisaari 13.11.2013)

(Tiina Lehtisaari 13.11.2013)

pohjakartta © Maanmittauslaitos
lupanro 001/HTA/08

id: 207477
kunta: Isokyrö
kylä: ei määritelty
kiinteistötunnus: 411-13-53
sijainti: Pernulantie 3, 61500 Isokyrö
tyyppi: asuinrakentaminen
ajoitus: 1918-1944

ajoitusselite: 1920. Talousrakennusryhmä n. 1900-l alku -1920-luku (arvio)
luokitus: ei määritelty
arvottaminen: ei määritelty
inventoija Saana Lind 10.09.2013
päivittäjä Täyd. Tiina Lehtisaari 13.11.2013 13.11.2013

kuvaus:

Kajan tilan pihapiirissä on asuinrakennus ja L-muotoinen talousrakennus. Tien toisella puolella sijaitsee lato. Talousrakennus käsittää hirsirunkoisen navetta/talli osan ja liiveri-varastotilaa.

Kohde sijaitsee Kyrönjoen rannalla.

historia:

Talon on rakentanut Eino Pukkinen vuonna 1920. Se on peruskorjattu vuonna 1998. Rakennusvaiheessa talon alta löytyi 800-luvun hauta, jonka esineistö on tallennettu kansallismuseoon. Talossa on ollut sekatavarakauppa vuosina 1920 - 1960. /Palonkylän historia/.

arviointi:

Kauniisti säilynyt pihapiirikokonaisuus 1920-luvulta. Talossa on toiminut sekatavarakauppa.

lähteet:

Palonkylän historia. 1998.

KAJA, ASUINRAKENNUS

Kajan asuinrakennus idästä kuvattuna. (Saana Lind 10.09.2013)

Kajan asuinrakennus koillisesta kuvattuna. (Saana Lind 10.09.2013)

id: 308031
rakennustyyppi: asuinrakennukset
alkup. käyttö: 011 yhden asunnon talot
nyk. käyttö: 011 yhden asunnon talot
ajoitus: ei täytetty
suunnittelija: ei täytetty
kerrosluku: 1½
perustus: Lohkokivi
runko: Hirsi
vuoraus: Vaakaponttilaudoitus
ulkoväri: Keltainen
kattomuoto: Satulakatto
kate: Aaltopelti
ikkunat: Vanhat, valkoiset ristikarmilliset kuusi/yhdenksänruutuiset ikkunat, lisäksi yhdeksänruutuisia ikkunoita.

TALOUSRAKENNUKSET

(Tiina Lehtisaari 2013)

(Tiina Lehtisaari 2013)

id: 308618
 rakennustyyppi: ei täytetty
 alkup. käyttö: ei täytetty
 nyk. käyttö: ei täytetty
 ajoitus: karja- ja talousrakennusryhmä ja tien toisella puolella lato/konesuoja
 suunnittelija: ei täytetty
 kerrosluku: ei täytetty
 perustus: ei täytetty
 runko: karjarakennus hirsi- rankorakenteinen
 vuoraus: ei täytetty
 ulkoviiri: ei täytetty
 kattomuoto: ei täytetty
 kate: ei täytetty
 ikkunat: ei täytetty

KIOSKI 2.0 -sovellus www.kulttuuriymparisto.fi -sovellusvuokrauspalvelu

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Pohjanmaan inventointi, ÖBO

ISOKYRÖ
PALO
009. PERTTILÄNTIE 42, ALA-POLLARI

(Lind Saana 2013)

(Lind Saana 2013)

pohjakartta © Maanmittauslaitos
 lupanro 001/HTA/08

id: 28813
 kunta: Isokyrö
 kylä: Palo
 kiinteistötunnus: 152-411-0006-0075
 sijainti: Perttiläntie 42, 61500 Isokyrö
 tyyppi: maa- ja metsätalous
 ajoitus: 1864-1917

ajoitusselite: Talo on rakennettu 1865, ikkunat korjattu 1985, keskuslämmitys 1959, perusk. 1988-89.

luokitus: ei määritelty

arvottaminen: ei määritelty

päivittäjä Saana Lind 23.08.2013

inventoija Susanne Öst 13.04.2007

kuvaus:

Rakennukset omistaa Antti Pollari. Asuinrakennus sai talonpoikaiskulttuurisäätiön kunniakilven vuonna 1993.

Rakennuksen ikkunat on korjattu vuonna 1985, keskuslämmitys asennettiin vuonna 1959 ja rakennus peruskorjattiin 1988-89 jolloin eteiseen tehtiin WC ja suihku.

Kohde sijaitsee Perttiläntien varren nauhamaisessa asutusketjussa. Perttiläntieltä johtaa pihaan kuja ja rakennus jää täten puuston suojaan.

maastotarkistus:

Tilan alueella on muinaishauta ja vieressä Pukkilan hautalöytö.

lähteet:

Palonkylän historia, Vaasa 1998.

Talonpoikaiskulttuurisäätiön perinteisen rakentamistavan kunniakilven saaneet kohteet.

lähteet:

Haastattelu Pollari Väinö, kiinteistön aikaisempi omistaja, 23.8.2013. (Saana Lind 2013)

ALA-POLLARI, ASUINRAKENNUS

Ala-Pollarin asuinrakennus etelästä kuvattuna. (Saana Lind 23.8.2013)

Ala-Pollarin asuinrakennus idästä kuvattuna. (Saana Lind 23.8.2013)

id: 308000

rakennustyyppi: asuinrakennukset

alkup. käyttö: 011 yhden asunnon talot

nyk. käyttö: 011 yhden asunnon talot

ajoitus: Asuinrakennuksen rakennus on saatu päätökseen vuonna 1865.

suunnittelija: ei täytetty

kerrosluku: 1½

perustus: Lohkokivi

runko: Hirsi

vuoraus: Vaakaponttilaudoitus

ulkoväri: Valkoinen, listat, vuori- ja nurkkaludat keltaiset.

kattomuoto: Satulakatto

kate: Sementtitiili

ikkunat: Valkoiset ristikarmilliset kuusiruutuiset ikkunat, lisäksi haukanikkunoita, joissa vinoneliö, päätykolmioissa kolmionmuotoiset ikkunat. Vuorilaudat keltaiset.

historia:

Ala-Pollarin asuinrakennus on malliltaan perinteinen pohjalainen talonpoikaistalo. Talon ulkoisessa tyyliässä on nähtävissä uusklassismin piirteitä. Rakennus on valmistunut vuonna 1865.

Asuinrakennusta ja erityisesti sen ulkonäköä modernisoitiin rajusti 1950- ja -60-luvuilla; muun muassa ikkunat vaihdettiin tuon ajan moderniin versioon ja itäsivulle rakennettiin ajan tyyliin sopiva kuisti. Nykyisen omistajan, Antti Pollarin, isä Väinö Pollari, kuitenkin päätti palauttaa rakennuksen ulkoasun entiselleen 1980-luvulla; ikkunat vaihdettiin kuusiruutuiseen malliin ja itäsivulle tehtiin uusi talonpoikaistyyliin sopiva kuisti.

(Saana Lind 2013)

lähteet:

Haastattelu Pollari Väinö, kiinteistön aikaisempi omistaja, 23.6.2013.

ALA-POLLARI, TALOUSRAKENNUKSET

Ala-Pollarin talousrakennuksia pohjoisesta kuvattuna. (Saana Lind 23.8.2013)

Ala-Pollarin navetta koillisesta kuvattuna. (Saana Lind 23.8.2013)

id: 308001
rakennustyyppi: talousrakennukset
alkup. käyttö: 941 talousrakennukset
nyk. käyttö: 941 talousrakennukset
ajoitus: ei täytetty
suunnittelija: ei täytetty
kerrosluku: ei täytetty
perustus: ei täytetty
runko: ei täytetty
vuoraus: ei täytetty
ulkoväri: ei täytetty
kattomuoto: ei täytetty
kate: ei täytetty
ikkunat: ei täytetty

kuvaus:

Ala-Pollarin kiinteistöön kuuluu useita maatalouteen liittyviä talousrakennuksia. Asuinrakennuksen kanssa pihapiirissä sijaitsevat liiveri, pihatupa, navetta, halli ja hirsinen riihi.

Asuinrakennuksesta itään sijaitsee 1970-luvulla rakennettu liiveri. Liiveri on rankorakenteinen, osittain vuorattu punaiseksi maalatulla pystyrimalauoituksella ja sen katteena on peltikate. Liiverin eteläpäässä on hallimainen tila ja pohjoispäässä on saunatilat takkahuoneineen.

Pihatupa sijaitsee asuinrakennuksesta kaakkoon. Pihatupa on rakennettu vuonna 1953. Pihatuvassa on käytöstä pois jääneet asuintilat ja sauna. Pihatupa on rankorakenteinen ja vuorattu punaiseksi maalatulla pystyrimalauoituksella, katteena on sementtitiilikate.

Asuinrakennuksesta kaakkoon sijaitsevassa navetassa on vanha kivinen osa ja uudempi tiilinen osa. Lohkokivistä tehty osa on siirretty nykyiselle paikalleen vuonna 1861. Navetan yläosa on puinen ja vuorattu punaiseksi maalatulla laudalla, navetan katto on katettu pellillä. Navetassa ei enää pidetä eläimiä.

Ala-Pollarin pihapiirissä, pihatien ja Penttiläntien risteyksessä on vanha hirsinen riihi. Riihen vuoraamattomat hirsiseinät on maalattu punaisiksi ja sen katto on katettu pellillä.

(Saana Lind 2013)

lähteet:

Haastattelu Pollari Väinö, kiinteistön aikaisempi omistaja, 23.6.2013.

KIOSKI 2.0 -sovellus www.kulttuuriymparisto.fi -sovellusvuokrauspalvelu

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Pohjanmaan inventointi, ÖBO

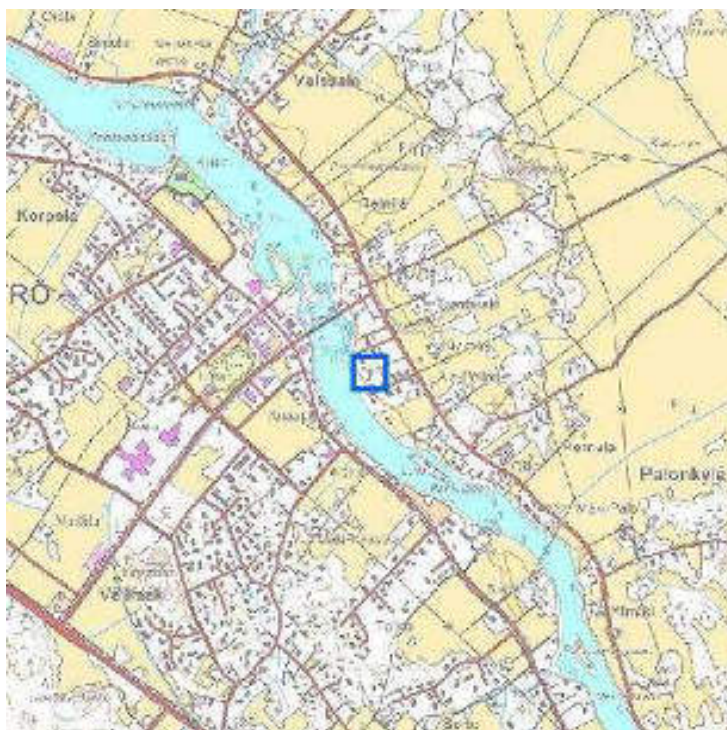
ISOKYRÖ
PALO
011. PERTTILÄNTIE 5, VARPORANTA

(Susanne Öst 11.04.2007)

(Susanne Öst 11.04.2007)

0 500 m

pohjakartta © Maanmittauslaitos
lupanro 001/HTA/08

id: 28918
kunta: Isokyrö
kylä: Palo
kiinteistötunnus: 152-411-2-24, Varporanta
sijainti: Perttiläntie 5, 61500 Isokyrö
tyyppi: asuinrakentaminen
ajoitus: 1864-1917

ajoitusselite: rakennettu noin 1895
luokitus: ei määritelty
arvottaminen: ei määritelty
inventoija Susanne Öst / Täyd. Tiina Lehtisaari 30.10.2013 10.04.2007

kuvaus:

Entisen kappalaisen virkatalo Varpola. 1 1/2-kerroksinen laudoitettu hirsitalo. Mainittu julkaisussa Kulttuuri- ja rakennushistoriallisesti arvokkaita kohteita Vaasan läänissä, Vaasa 1978.

Talon omistaa Maija-Liisa ja Jussi Potka vuodesta 1963. Aikaisemmat omistajat ovat Isonkyrön seurakunta n. 1895-1958, Yrjö Hakola 1958-59, Jorma Orispää 1959-1963. Päärakennus on rakennettu 1890-luvulla, kellari noin vuonna 1900 ja sauna rakennettu 1967.

Vuoteen 1958 Isonkyrön srk:n kappalaisen pappila. Nykyisin yksityiskoti. 1959 asennettiin keskuslämmitys. Kuisti on uudempi ja eteläpäädyssä on ennen ollut sisäänkäynti.

lähteet:

Kirjalliset tiedot, omistaja Jussi Potka 26.03.2007.
Kulttuuri- ja rakennushistoriallisesti arvokkaita kohteita Vaasan läänissä, Vaasa 1978.

ASUINTALO

(Susanne Öst 11.04.2007)

(Susanne Öst 11.04.2007)

id: 28520
rakennustunnus: 152
rakennustyyppi: asuinrakennukset
alkup. käyttö: 011 yhden asunnon talot
nyk. käyttö: 011 yhden asunnon talot
ajoitus: Rakennettu 1890-luvulla.
suunnittelija: ei täytetty
kerrosluku: 1 1/2
perustus: kiilakivi, kuistissa betoni
runko: hirsi
vuoraus: vaakalautoitus
ulkoväri: keltainen/valkoiset vuorilaudat
kattomuoto: satula
kate: tiili
ikkunat: 6-ruutuiset

KELLARI

(Susanne Öst 11.04.2007)

(Susanne Öst 11.04.2007)

id: 28522
rakennustunnus: 152
rakennustyyppi: talousrakennukset
alkup. käyttö: 941 talousrakennukset
nyk. käyttö: ei täytetty
ajoitus: 1900-luku
suunnittelija: ei täytetty
kerrosluku: 1
perustus: kivi
runko: hirsi/kivi
vuoraus: ei vuorausta
ulkoväri: punainen
kattomuoto: satula
kate: pelti
ikkunat: ei täytetty

SAUNA

id: 28523
rakennustunnus: 152
rakennustyyppi: saunat
alkup. käyttö: 931 saunarakennukset
nyk. käyttö: 931 saunarakennukset
ajoitus: 1967
suunnittelija: ei täytetty
kerrosluku: ei täytetty
perustus: ei täytetty
runko: ei täytetty
vuoraus: ei täytetty
ulkoväri: ei täytetty
kattomuoto: ei täytetty
kate: ei täytetty
ikkunat: ei täytetty

ULKORAKENNUS

(Susanne Öst 11.04.2007)

Ulkorakennus ja Jussi Potka. (Susanne Öst 11.04.2007)

id: 28521
rakennustunnus: 152
rakennustyyppi: kulkuneuvosuoja- ja kulkuneuvojen huoltorakennukset
alkup. käyttö: 162 kulkuneuvojen suoja- ja huoltorakennukset
nyk. käyttö: 719 muut varastorakennukset
ajoitus: Luultavasti 1800-1900-luvun vaihteessa.
suunnittelija: ei täytetty
kerrosluku: 1
perustus: kivi
runko: hirsi
vuoraus: ei vuorausta
ulkoväri: punainen/keltaiset ovet ja luukut/valkoiset vuorilaudat
kattomuoto: satula
kate: pelti
ikkunat: ei ikkunoita

kuvaus:

Hirsirakennus joka on jaettu kahteen huoneeseen, käytetään varastona ja autotallina.

KIOSKI 2.0 -sovellus www.kulttuuriymparisto.fi -sovellusvuokrauspalvelu

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Pohjanmaan inventointi, ÖBO

ISOKYRÖ

PALO

012. PERTTILÄNTIE 8, TUMMUNKI

(Tiina Lehtisaari 26.09.2013)

(Susanne Öst)

id: 28811
kunta: Isokyrö
kylä: Palo
kiinteistötunnus: 152-411-11-90 Tummunki
sijainti: Perttiläntie 8, 61500 ISOKYRÖ
tyyppi: asuinrakentaminen
ajoitus: 1864-1917
ajoitusselite: Asuinrak. 1914, talousrakennukset 1910 - 1920-luku, leikkimökki 1950-luku
luokitus: ei määritelty
arvottaminen: ei määritelty
inventoija Susanne Öst / Täyd. Tiina Lehtisaari 26.9.2013 13.04.2007

kuvaus:

Omistaja on Ismo, Katri ja Kalle Nuuja ja talo on kesäasuntona. Talo on rakennettu 1914 ja rakennuttaja on rakennusmestari J.E. Heimo. Talo on vanhalla Tummungin talojen alueella.

kuvaus:

Tummungin pihapiiriin johtaa Koivukuja Perttiläntieltä. Pihapiirissä on asuinrakennuksen lisäksi useita talousrakennusryhmiä, jotka on rakennettu omistajan Ismo Nuujan mukaan samoihin aikoihin asuinrakennuksen kanssa. Osa vasta 1920-luvulla. /TL, 2013/.

Tila on kantatila ja nykyisten rakennusten paikalla on aikaisemmin sijainnut useita pienehköjä asuinrakennuksia ja talousrakennuksia. /TL, 2013/.

Tilan asuinrakennuksen on suunnitellut talon entinen isäntä ja rakennusmestari J.E. Heimo. Todennäköisesti hän on suunnitellut myös talousrakennukset. Tilan rakennuskanta edustaa tyyliään kansallisromantiikkaa. Rakentamismateriaalina on pääosin käytetty siirtohirsä. /TL, 2013/.

lähteet:

Palonkylän historia, Vaasa 1998.
Kirjallinen tieto, omistaja Ismo Nuuja, 11.04.2007.

lähteet:

Ismo Nuujan haastattelu 25.9.2013

ASUINRAKENNUS

(Tiina Lehtisaari 25.9.2013)

(Tiina Lehtisaari 25.9.2013)

id: 308110
 rakennustyyppi: asuinrakennukset
 alkup. käyttö: 011 yhden asunnon talot
 nyk. käyttö: 041 vapaa-ajan asuinrakennukset
 ajoitus: 1914
 suunnittelija: Rakennusmestari J.E. Heimo
 kerrosluku: 1 1/2. Osin tuvan alla betonista valettu kellari.
 perustus: Lohkokivet, rossilattia
 runko: hirsi, lyhyt nurkka
 vuoraus: alaosassa pystyponniti., keskellä vaakaponttilaud ja räystäään alla pystyponniti.
 Poikkipäädyissä vaakaponttilaud.
 ulkoviiri: keltainen, ikkunat ja ulko-ovet viininpunaiset, listoitus valkoinen.
 kattomuoto: satula katto.
 kate: Käsinsaumattu pelti
 ikkunat: T-Karmi-ikkunat (moniruutuiset yläosasta). Ulkopuutteet osin uusittu.

LEIKKIMÖKKI JA AUTOTALLI

(Tiina Lehtisaari 25.9.2013)

id: 308624
 rakennustyyppi: ei täytetty
 alkup. käyttö: ei täytetty
 nyk. käyttö: ei täytetty
 ajoitus: leikkimökki 1930-luvulta / Autotalli myös vanha, mutta uudistettu
 suunnittelija: -
 kerrosluku: -
 perustus: ei täytetty
 runko: leikkimökki rankorakenteinen
 vuoraus: ei täytetty
 ulkoviiri: ei täytetty
 kattomuoto: ei täytetty
 kate: ei täytetty
 ikkunat: ei täytetty

NAVETTA

Navetan julkisivu pihaan (Tiina Lehtisaari 25.9.2013)

Navetan karjapihan puoli (Tiina Lehtisaari 25.9.2013)

Navetta kuvattuna pihasta (Tiina Lehtisaari 25.9.2013)

id: 308619
rakennustyyppi: navetat
alkup. käyttö: 811 navetat, sikalat, kanalat yms.
nyk. käyttö: 941 talousrakennukset
ajoitus: n. 1910 - 1920-luku
suunnittelija: -
kerrosluku: 1 1/2
perustus: lohkokivet / lattia valettu betonista
runko: punatiili. Navetan jatkeena oleva lato on rankorakenteinen
vuoraus: vuoraamaton / Peiterimoitettu pystylauditus
ulkoväri: punainen
kattomuoto: satulakatto
kate: profiloitu pelti
ikkunat: alkuperäiset, neliruutuiset

PUORI/ PORTIALUSTA/KÄRRYLIIVERI/PUULIIVERI

(Tiina Lehtisaari 25.9.2013)

Talousrakennus rajaa pihapiiriä pohjoisesta (Tiina Lehtisaari 25.9.2013)

id: 308620
rakennustyyppi: talousrakennukset
alkup. käyttö: 899 muut maa-, metsä- ja kalatalouden rakennukset
nyk. käyttö: 941 talousrakennukset
ajoitus: n. 1910 - 1920-luku
suunnittelija: -
kerrosluku: 1 1/2
perustus: Lohkokivet / nurkkakivet
runko: hirsi / Rankorakenteinen
vuoraus: Peiterimoitettu pystylauditus
ulkoväri: punainen
kattomuoto: satulakatto
kate: profiloitu pelti
ikkunat: -

SAUNA- JA TALLIRAKENNUS

Talli/saunarakennus rajaa pihapiiriä koillisesta (Tiina Lehtisaari 25.9.2013)

Talli osa jatkuu osin karjapihan puolelle (Tiina Lehtisaari 25.9.2013)

id: 308621
rakennustyyppi: tallit
alkup. käyttö: 899 muut maa-, metsä- ja kalatalouden rakennukset
nyk. käyttö: 931 saunarakennukset
ajoitus: n. 1910 - 1920-luku
suunnittelija: -
kerrosluku: 1 1/2
perustus: Lohkokivet
runko: hirsi, lyhyt nurkka
vuoraus: Peiterimoitettu pystylauditus
ulkoväri: punainen
kattomuoto: satula
kate: profiloitu pelti
ikkunat: Alkuperäiset, moniruutuiset

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Pohjanmaan inventointi, ÖBO

ISOKYRÖ

PALO

013. REINILÄNTIE 9, UUSI-REINI (REINI)

Uusi-Reinin tila idästä kuvattuna. (Tiina Lehtisaari 11.11.2013)

(Susanne Öst 11.04.2007)

pohjakartta © Maanmittauslaitos
lupanro 001/HTA/08

---

id: 28923
kunta: Isokyrö
kylä: Palo
kiinteistötunnus: 411-2-103
sijainti: Reiniläntie 9, 61500 Isokyrö
tyyppi: asuinrakentaminen
ajoitus: 1722-1808

ajoitusselite: Rakennusvuosi 1768
luokitus: ei määritelty
arvottaminen: ei määritelty
päivittäjä Saana Lind 11.11.2013
inventoija Susanne Öst 10.04.2007

kuvaus:

Omistaja Pirjo Aheinen vuodesta 2002.

Asuintalo on rakennettu 1768 (omistajan tieto). Vuonna 1955 on asennettu vesikeskuslämmitys ja 1987 ikkunoita on uusittu (myös muutettu ikkunoitten kokoa). Talo on ollut saman suvun omistuksessa yli 360 vuotta.

Kirjasta Suomen maatilat selviävät eniset omistajat: Antti Reini, Henrik Reini, Tuomas Henrikinp. Reini, Mats Tuomaanp. Reini, Henrik Reini, Markus Reini, Henrik Markuksenp. Reini, Henrik Henrikinp. Reini, Jaakko Henrikinp. Reini., Matti Jaakonp. Reini ja Jaakko Matinp. Reini.

1900-luvun omistajia ovat olleet, nykyisen omistajan mukaan: Kerttu Reini v 1949-1995, Kari ja Aarne Reini v. 1996-2001. Nykyinen omistaja on Kerttu Reinin tytär.

kuvaus:

Reinin tilan pihapiirissä on asuinrakennus, kivinavetta, L-muotoinen liiveri ja pieni saunarakennus. (Saana Lind 2013)

lähteet:

Kirjalliset tiedot, omistaja Pirjo Aheinen 23.03.2007.
Suomen maatilat, 1933.

UUSI-REINI, ASUINRAKENNUS

Uusi-Reinin asuinrakennus luoteesta kuvattuna. (Tiina Lehtisaari 11.11.2013)

Uusi-Reinin asuinrakennus idästä kuvattuna. (Tiina Lehtisaari 11.11.2013)

id: 308241
rakennustyyppi: asuinrakennukset
alkup. käyttö: 011 yhden asunnon talot
nyk. käyttö: 011 yhden asunnon talot
ajoitus: Rakennus on rakennettu vuonna 1768.
suunnittelija: ei täytetty
kerrosluku: 1½
perustus: Lohkokivi
runko: Hirsi
vuoraus: Pystyrimalaudoitus
ulkoväri: Punainen
kattomuoto: Satulakatto
kate: Peltikate
ikkunat: Uudet, valkoiset kuusiruutuiset ikkunat, kaksiruutuiset haukanikkunat.

kuvaus:

Uusi-Reinin asuinrakennus on malliltaan perinteinen pohjalainen talonpoikaistalo. Rakennus on rakennettu vuonna 1768 (lähde: Matias Reinius. Reiniuksen suvusta.).

(Saana Lind 2013)

KIOSKI 2.0 -sovellus www.kulttuuriymparisto.fi -sovellusvuokrauspalvelu

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Pohjanmaan inventointi, ÖBO

ISOKYRÖ

PALO

014. TUURALANTIE 4, REININRANTA, (NS. MARJAPUUROKOULU)

(Tiina Lehtisaari kesä 2013)

(Tiina Lehtisaari kesä 2013)

0 500 m

pohjakartta © Maanmittauslaitos
 lupanro 001/HTA/08

id: 27924
 kunta: Isokyrö
 kylä: Palo
 kiinteistötunnus: 411-2-24
 sijainti: Tuuralantie 4, 61500 ISOKYRÖ
 tyyppi: opetus ja koulutus
 ajoitus: 1918-1944

ajoitusselite: Siirretty 1930 Terijoelta
luokitus: ei määritelty
arvottaminen: ei määritelty
inventoija Annika Harjula / Täyd. Tiina Lehtisaari 29.11.2013 01.09.1999

historia:

Vanha keskikoulu eli yhteiskoulu, joka on toiminut myös kansalaiskouluna. Toimii edellen koulukäytössä [1999!]. Siellä on luokkahuoneita jotka ovat yläasteen käytössä. Talossa on tilapäisesti ollut vanhainkoti. Keskikoulu perustettiin v. 1924 ja aluksi se toimi eri taloissa. Oma koulurakennus valmistui v. 1930. Terijoelta ostettiin huvila, joka purettiin ja siirrettiin nykyiselle paikalle. Tontti ostettiin J. Mäki-Reiniltä. Rakennusta on myöhemmin laajennettu. Talkoovoimin kaivettiin perustukset, purettiin huvila Terijoella ja kuljetettiin rautateitse Isonkyrön asemalle. Sieltä se rahdattiin edelleen koulutontille ja koottiin uudestaan. Koulurakennukseen asennettiin heti 1930 keskuslämmitys. Terijoella huvilassa oli kaakeliuunit. Kaakeliuunit purettiin ja tuotiin Isonkyröön jossa ne myytiin yksityisille.

Todennäköisesti myös joitain koristeellisia julkisivun yksityiskohtia on jäänyt siirron yhteydessä toteuttamatta, koska rakennus on melko pelkistetty. Terjoen huvilaan viittaa mm. erkkerit ja koristeelliset syöksytorvet.

KOULURAKENNUS

Koulurakennus tieltä kuvattuna. (Susanne Öst 12.02.2007)

(Tiina Lehtisaari kesä 2013)

id: 28098
rakennustyyppi: koulu- ja opetusrakennukset
alkup. käyttö: 123 loma-, lepo- ja virkistyskodit
nyk. käyttö: ei täytetty
ajoitus: Pystytetty tälle paikalle vuonna 1930
suunnittelija: tuntematon
kerrosluku: 2
perustus: kiilakivi
runko: hirsi
vuoraus: peiterimalaudoitus
ulkoväri: vaaleanpunainen/valkoiset listat
kattomuoto: satula
kate: konesaumattu pelti
ikkunat: 1. kerr. T-malliset ikkunat, 2. kerr. risti-ikkunat

KIOSKI 2.0 -sovellus www.kulttuuriymparisto.fi -sovellusvuokrauspalvelu

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Isonkyrön keskustan osayleiskaavainventointi

ISOKYRÖ
PALO
018,X. POIKKITIE 24, VIITALA

(Tiina Lehtisaari 3.12.2013)

(Tiina Lehtisaari 3.12.2013)

pohjakartta © Maanmittauslaitos
 lupanro 001/HTA/08

id: 207535
 kunta: Isokyrö
 kylä: Palo
 kiinteistötunnus: 152-411-2-14, Viitala
 sijainti: Poikkitie 24, 61500 Isokyrö
 tyyppi: maa- ja metsätalous
 ajoitus: 1864-1917

ajoitusselite: pienasumus ja talousrakennus n. 1800-l loppu - 1900-l alku (arvio)
luokitus: ei määritelty
arvottaminen: ei määritelty
inventoija Tiina Lehtisaari 03.12.2013

kuvaus:

Kohde sijaitsee metsäisellä mäellä, pispalanvainion reunalla. Kohde käsittää hirsirunkoisen pienasumuksen (pitkä nurkka) ja ainakin osin hirsirunkoisen, matalan talousrakennusryhmän. Asuinrakennus on siirretty nykyiselle paikalla. Ikkunoiden vuorilaudoitus edustaa tyylipiirteiden perusteella 1900-luvun alkua. Pienehkö umpikuisti on uudempi, vuodelta 1954, jolloin taloon on tehty "peruskorjausta".

Lisäksi pihapiirissä uudehko saunarakennus.

Talo on siirretty nykyiselle paikalle isonjaon yhteydessä. /Palonkylän historia/. (Tarkoittanee isonjaon uudelleenjärjestelyä 1910-luvulla).

Kohteen rakennukset ovat säilyneet poikkeuksellisen hyvin historiallisessa asussa.

lähteet:

Palonkylän historia. 1998.

ASUINRAKENNUS

(Tiina Lehtisaari 3.12.2013)

(Tiina Lehtisaari 3.12.2013)

id: 308630
rakennustyyppi: asuinrakennukset
alkup. käyttö: 011 yhden asunnon talot
nyk. käyttö: 041 vapaa-ajan asuinrakennukset
ajoitus: n. 1800/1900-luvun vaihde
suunnittelija: -
kerrosluku: 1 1/2
perustus: luonnonkivistä ladottus
runko: hirsi, pitkä nurkka / Kuisti rankorakenteinen
vuoraus: Peiterimoitettu pystylaudoitus
ulkoväri: punamulta
kattomuoto: satulakatto
kate: pelti
ikkunat: vanhat, 4-ruutuiset

KIOSKI 2.0 -sovellus www.kulttuuriymparisto.fi -sovellusvuokrauspalvelu

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Isonkyrön keskustan osayleiskaavainventointi

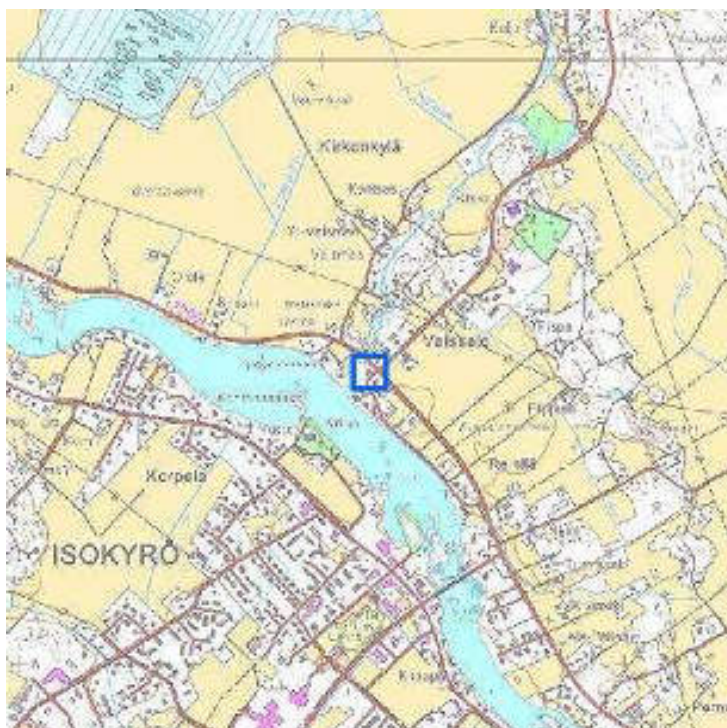
ISOKYRÖ
EI MÄÄRITELTY
021. RANTATIE 36, MYYMÄLÄ

(Lind Saana 2013)

Myymäälän kiinteistö kaakosta kuvattuna. (Saana Lind 26.8.2013)

0 500 m

pohjakartta © Maanmittauslaitos
 lupanro 001/HTA/08

id: 207373
 kunta: Isokyrö
 kylä: ei määritelty
 kiinteistötunnus: 411-7-10
 sijainti: Rantatie 36, 61500 Isokyrö.
 tyyppi: asuinrakentaminen
 ajoitus: 1918-1944

ajoitusselite: Asuinrakennus rakennettu 1928-29, omistajan tiedot.
 luokitus: ei määritelty
 arvottaminen: ei määritelty
 inventoija Saana Lind 20.08.2013

kuvaus:

Myymälen kiinteistöön kuuluu kolme rakennusta: asuinrakennus, varasto ja sauna. Myymälän asuinrakennus on rakennettu vuonna 1929 Isonkyrön Osuuskaupan myymäläksi ja kaupan työntekijöiden asunnoksi.

lähteet:

Haastattelu Nyrhinen Antti, Kiinteistön omistaja, 26.8.2013.

MYYMÄLÄ, ASUINRAKENNUS

Myymälen asuinrakennus alkuaikoinaan. (Saana Lind 26.8.2013)

Myymälen asuinrakennus etelästä kuvattuna. (Saana Lind 26.8.2013)

id: 307998
 rakennustyyppi: asuinrakennukset
 alkup. käyttö: 119 muut myymälärakennukset
 nyk. käyttö: 011 yhden asunnon talot
 ajoitus: Asuinrakennus on rakennettu vuosina 1928-29.
 suunnittelija: ei täytetty
 kerrosluku: 2
 perustus: Lohkokivi
 runko: Hirsi
 vuoraus: Pystyrima- ja vaakaponttilaudoitus.
 ulkoviiri: Vaaleanvihreä
 kattomuoto: Satulakatto
 kate: Saumattu peltikate
 ikkunat: Vanhat, valkoiset, ristikarmilliset kuusiruutuiset ikkunat, lisäksi yhdeksänruutuisia ikkunoita, haukanikkunat kaksiruutuisia.

historia:

Myymälen asuinrakennus on alunperin rakennettu Isonkyrön Osuuskaupan myymäläksi ja myymälän työntekijöiden asuinrakennukseksi. Paikalla, jolle myymälärakennus rakennettiin oli aiemminkin sijainnut kaupparakennus. Aiempi kaupparakennus oli ilmeisesti huonokuntoinen ja oli rakennettava uusi rakennus. Päätös rakentaa uusi myymälärakennus tehtiin vuonna 1928 ja rakennus valmistui seuraavana vuonna (v.1929).

Myymälen asuinrakennuksessa oli sen ensimmäisinä vuosikymmeninä alakerrassa kauppatilat ja yläkerrassa kahden perheen asuintilat. Osuuskaupan toiminta tiloissa on lakannut vuonna 1981, kun Isonkyrön keskustaan valmistui uusi myymälä. Osuuskaupan jälkeen Myymälän tiloissa kuitenkin jatkui muunlainen kauppatoiminta vuoteen 1993 asti. Kauppatoiminnan lakkauttamisen jälkeen myymälärakennus remontoitiin asumiskäyttöön.

Kauppaan on ollut sisäänkäynti kaakkoissivulta, sisäänkäynti (ovi) ja näyteikkunat on poistettu. Luoteissivulle on rakennettu vuonna 1996 kuisti. Rakennuksessa ei ole aiemmin ollut kuistia, vaan pienet katokset ovien päällä.

MYYMÄLÄ, TALOUSRAKENNUKSET

Myymälän sauna kaakosta kuvattuna. (Saana Lind 26.8.2013)

Myymälän varasto kaakosta kuvattuna. (Saana Lind 26.8.2013)

id: 307999
rakennustyyppi: talousrakennukset
alkup. käyttö: 941 talousrakennukset
nyk. käyttö: 941 talousrakennukset
ajoitus: ei täytetty
suunnittelija: ei täytetty
kerrosluku: ei täytetty
perustus: ei täytetty
runko: ei täytetty
vuoraus: ei täytetty
ulkoväri: ei täytetty
kattomuoto: ei täytetty
kate: ei täytetty
ikkunat: ei täytetty

kuvaus:

Myymälän kiinteistöön kuuluu kaksi talousrakennusta: sauna ja varasto.

Sauna on tehty pihapiirissä aiemmin sijainneesta liiverirakennuksesta. Hirsinen liiverirakennus purettiin vuonna 1996 ja sauna rakennettiin sen hirsistä samana vuonna. Saunan hirsirunko on vuoraamaton, mutta punaiseksi maalattu, katteena on pelti.

Varasto on rakennettu vuonna 1954 ja se on rankorakenteinen, vuorauksena on punaiseksi maalattu lomalaudoitus ja katteena huopa.

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Pohjanmaan inventointi, ÖBO

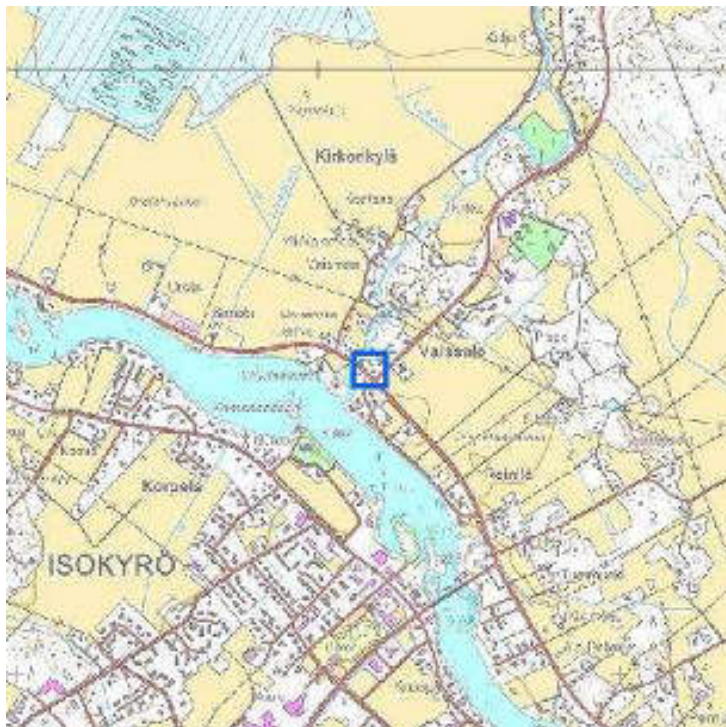
ISOKYRÖ
PALO
022. RUUSUPURONTIE 2, PORVARINVAINIO

(Susanne Öst 07.02.2007)

Kohde valokuvattuna Tuuralantieltä. (Susanne Öst)

0 500 m

pohjakartta © Maanmittauslaitos
lupanro 001/HTA/08

id: 28619
kunta: Isokyrö
kylä: Palo
kiinteistötunnus: 411-7-14
sijainti: Ruusupurontie 2, 61500 Isokyrö
tyyppi: asuinrakentaminen
ajoitus: 1918-1944

ajoitusselite: Asuinrakennus on tehty vuonna 1934, peruskorjattu 1988.

luokitus: ei määritelty

arvottaminen: ei määritelty

päivittäjä Saana Lind 23.08.2013

inventoija Susanne Öst 14.03.2007

kuvaus:

Tilan nimi on Porvarinvainio. Talo on rakennettu hirsistä ja kivijalka on tehty hakatusta luonnonkivestä. Talon on rakentanut Oskari Häkäri (ent. Hägg) ja hänen poikansa Viljo ja Lauri vuonna 1934. He olivat taitavia rakentajia. Rakennus on peruskorjattu 1988. Entiset omistajat olivat Edla ja Ellen Konttas. Ellenin kuoltua tila siirtyi testamentin kautta Rauha Vaissalolle. Nykyään talon omistaa Esko Juhani Vaissalo. Ensimmäiset asujat tilalla olivat filosofian maisteri Einar Simola, he asuivat talossa 1930-luvulta 1950-luvulle. Tämän jälkeen talo oli vuokrattuna metsäyhtiön piirimiehille.

kuvaus:

Porvarinvainion kiinteistöön kuuluu kolme rakennusta: asuinrakennus, navetta ja sauna.

Haastattelu Vaissalo Rauha, kiinteistön omistaja, 23.8.2013.

(Saana Lind 2013)

lähteet:

Palonkylän historia, Vaasa 1998.

PORVARINVAINIO, ASUINRAKENNUS

Porvarinvainion asuinrakennus luoteesta kuvattuna.
(Saana Lind 23.8.2013)

Porvarinvainion asuinrakennus idästä kuvattuna.
(Saana Lind 23.8.2013)

id: 308004

rakennustyyppi: asuinrakennukset

alkup. käyttö: 011 yhden asunnon talot

nyk. käyttö: 011 yhden asunnon talot

ajoitus: Rakennus on rakennettu vuosina 1933-1934.

kerrosluku: 1½

perustus: Lohkokivi

runko: Hirsi

vuoraus: Pystyrimalauδοitus

ulkoväri: Keltainen

kattomuoto: Satulakatto

kate: Aaltopelti

ikkunat: Ruskeat ristikarmilliset kuusi- tai yhdeksänruutuiset ikkunat.

kuvaus:

Porvarinvainion asuinrakennus sijaitsee pihapiirin kaakkoisreunalla. Asuinrakennus on rakennettu vuosina 1933-34. Asuinrakennuksen ulkoasussa on säilynyt hyvin rakennusajan tyylisuunnan, uusklassismin piirteitä.

Asuinrakennuksen sisällä on tehty remonttia vuosien varrella tarpeen mukaan; sisälle on muun muassa rakennettu sauna ja asennettu keskuslämmitys.

(Saana Lind 2013)

PORVARINVAINIO, TALOUSRAKENNUKSET

Porvarinvainion navetta/liiverirakennus lännestä kuvattuna. (Saana Lind 23.8.2013)

Porvarinvainion saunarakennus idästä kuvattuna. (Saana Lind 23.8.2013)

id: 308005
rakennustyyppi: talousrakennukset
alkup. käyttö: 941 talousrakennukset
nyk. käyttö: 941 talousrakennukset
ajoitus: 1930-luku
suunnittelija: ei täytetty
kerrosluku: ei täytetty
perustus: ei täytetty
runko: ei täytetty
vuoraus: ei täytetty
ulkoväri: ei täytetty
kattomuoto: ei täytetty
kate: ei täytetty
ikkunat: ei täytetty

kuvaus:

Porvarinvainion pihapiirissä on kaksi talousrakennusta: sauna ja navetta/liiverirakennus. Molemmat rakennukset on rakennettu samoihin aikoihin kuin asuinrakennuskin, 1930-luvulla.

Sauna sijaitsee pihapiirin lounaisreunalla. Saunarakennus on hirsirunkoinen. Hirsiset seinät ovat vuoraamattomat, mutta punaiseksi maalatut. Saunan perustus on kivistä ja sen katto on katettu saumatulla pellillä. Rakennuksessa on kaksi kuusiruutuista ristikarmillista ikkunaa, yksi kuusiruutuinen ikkuna ja kaksi neliruutusta ikkunaa.

Navetta/liiverirakennus sijaitsee pihapiirin koillisreunalla. Rakennuksen luoteispäässä on navetta ja käymälä, kaakkoispäädystä on liiveri. Rakennus on rankorakenteinen ja siinä betoniperustus. Navettaosassa on tiilivuoraus, käymälässä ja liiverissä on punaiseksi maalattu pystyrimavuoraus. Katolla on saumattu peltikate.

(Saana Lind 2013)

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Pohjanmaan inventointi, ÖBO

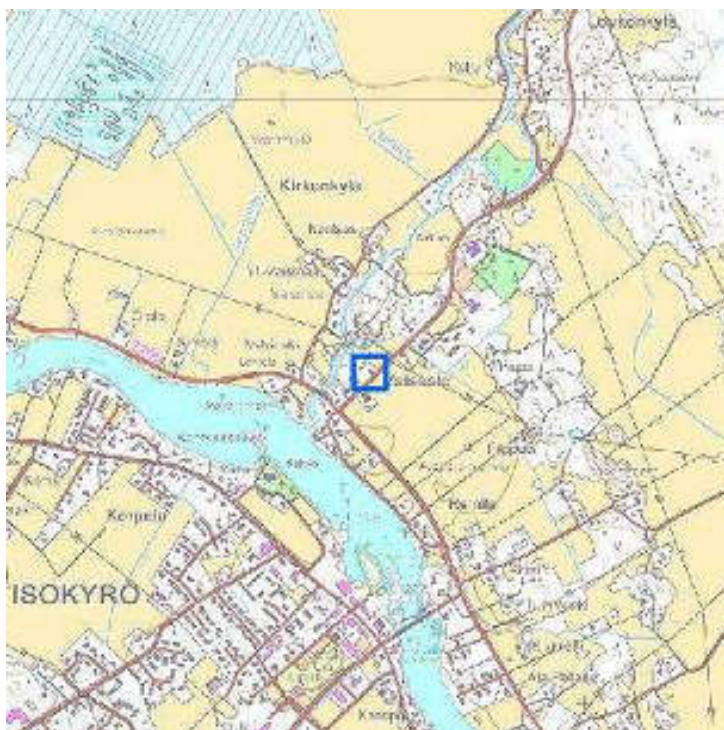
ISOKYRÖ
PALO
023. RUUSUPURONTIE 8, KOSKENRINTA

(Susanne Öst 07.02.2007)

(Tiina Lehtisaari 10.10.2013)

0 500 m

pohjakartta © Maanmittauslaitos
lupanro 001/HTA/08

id: 27797
kunta: Isokyrö
kylä: Palo
kiinteistötunnus: 152-411-3-107 koskenrinta
sijainti: Ruusupurontie 8, 61500 ISOKYRÖ
tyyppi: asuinrakentaminen
ajoitus: 1864-1917

ajoitusselitte: Talo on luultavasti pystytetty 1800-luvun lopulla.

luokitus: ei määritelty

arvottaminen: ei määritelty

inventoija Susanne Öst 23.02.2007

kuvaus:

Rakennuksen kadunpuoleisessa päädyssä alakerran ikkunat on vaihdettu. Verrattaessa tätä rakennusta nykyiseen huomaa että 6-kanttinen kuisti on poistettu. Taloon on lisärakennettu toinen kuisti ja kuvassa näkyvä parveke on rakennettu umpeen.

Pihapiirissä sijaitsee myös talousrakennus.

historia:

Talon on rakennuttanut ilmeisesti vuosisadan vaihteen tienoilla Isak Vihtori Luoma (ent. Liikaluoma), joka harjoitti siinä leipomoliikettä vuosina 1900-1919. Talon rakennuspuut toimitettiin paikalle Lehmäjoessa uiittamalla. Talo tunnettiin Luoma-pakarina.

Kauppaedustaja Teppo Väinölä ja kauppias Matilda Väinölä ostivat tilan tammikuussa 1939 Isonkyrön kauppaosakeyhtiöltä. Vuosina 1925-28 tilan ja sillä olevan kauppakartanon omistivat kauppias Kustaa Vilho Pispala ja vaimonsa Inez Pispala. Asuinpaikan nykyiset haltijat ovat tilan viidennet omistajat.

Valokuva s. 152. "Isonkyrön kauppaosakeyhtiö". Tässä talossa ovat vuosikymmenten aikana toimineet seuraavat liikkeet: Luoman pakari, Kauppaosakeyhtiö, sekatarvakauppa K.W. Pispala, Kirja- ja paperikauppa, nimismiehen kanslia jossa nimismiehenä Mauri Mentti, kemikaalikauppa Väinö Huhtala, Neoviuksen lankaliike Bertta Talvitie, Väinölään Vaatetusliike Matilda Väinölä.

Kuvassa näkyy rakennuksen eteläkulmassa 6-kanttinen kuisti, joka luultavasti on toiminut kaupan sisäänkäyntinä. Rakennuksella on pärekatto ja se on väriltään tumma (luultavasti punainen).

lähteet:

Palonkylän historia, Vaasa 1998.

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Isonkyrön keskustan osayleiskaavainventointi

ISOKYRÖ
PALO
023X. RUUSUPURONTIE, ULVINEN

Kohde kuvattuna lounaasta (Tiina Lehtisaari 19.12.2013)

(Tiina Lehtisaari 19.12.2013)

pohjakartta © Maanmittauslaitos
luparno 001/HTA/08

id: 207579
kunta: Isokyrö
kylä: Palo
kiinteistötunnus: 152-411-3-89, Ulvinen
sijainti: Ruusupurontie
tyyppi: asuinrakentaminen
ajoitus: 1945-1974

ajoitusselite: Asuinrakennus 1966. Suunnittelija Touko Saari.

luokitus: ei määritelty

arvottaminen: ei määritelty

inventoija Tiina Lehtisaari 19.12.2013

kuvaus:

Kohde on vuonna 1966 rakennettu, matala omakotitalo, jossa on alkuperäisesti ollut tasakatto. Talon on suunnitellut arkkitehti Touko Saari.

Kattolinjaa on hieman jyrkennetty (vuonna 2005?), mutta alkuperäinen muotokieli on silti säilynyt hyvin. Kattomuutokset on suunnitellut, talon nykyinen omistaja arkkitehti Jukka Ulvinen.

Talossa on asunut Isonkyrön entinen kunnanjohtaja Veikko Ulvinen.

lähteet:

Kasi, Liisa, aluearkkitehti. Haastattelu 19.12.2013. T.Lehtisaari

Palonkylän historia 1998.

Rakennuslupa 29/1966. Isonkyrön kunnan rakennuslupa-arkisto.

KIOSKI 2.0 -sovellus www.kulttuuriymparisto.fi -sovellusvuokrauspalvelu

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Pohjanmaan inventointi, ÖBO

ISOKYRÖ
PALO
025. KIRKKOSAARENTIE 54, KESKI-PISPA

(Susanne Öst 15.03.2007)

(Tiina Lehtisaari 3.12.2013)

0 500 m

pohjakartta © Maanmittauslaitos
lupanro 001/HTA/08

id: 28719
kunta: Isokyrö
kylä: Palo
kiinteistötunnus: 152-411-12-41
sijainti: Kirkkosaarentie 54, 61500 ISOKYRÖ
tyyppi: maa- ja metsätalous
ajoitus: 1918-1944

ajoitusselite: Asuintalo rakennettu 1932, navetta 1939, aitta tuotu Pispän tilalta.

luokitus: ei määritelty

arvottaminen: ei määritelty

inventoija Susanne Öst / Täyd. Tiina Lehtisaari 30.10.2013 20.03.2007

kuvaus:

Ala-Pispa. Talon rakennutti Jaakko Pispa joka oli tilan edellinen omistaja. Talon rakennusvuosi on 1932 ja navetan 1939.

lähteet:

Palonkylän historia, Vaasa 1998.

Suulliset tiedot Hilikka ja Paavo Pakka.

AITTA

(Susanne Öst 15.03.2007)

id: 28383

rakennustyyppi: aitat

alkup. käyttö: 891 viljankuivaamot ja viljan säilytysrakennukset

nyk. käyttö: 719 muut varistorakennukset

ajoitus: rakennettu alkuperin Pispän talon läheisyyteen, siirretty tänne jälkeinpäin

suunnittelija: ei täytetty

kerrosluku: 1 1/2

perustus: betoni

runko: hirsi

vuoraus: ei vuorausta

ulkoväri: punainen/valkoiset vuorilaudat/keltainen ovi ja luukku

kattomuoto: satula

kate: pelti

ikkunat: ei ikkunoita

ASUINTALO

(Susanne Öst 15.03.2007)

(Susanne Öst 15.03.2007)

id: 28381
 rakennustyyppi: asuinrakennukset
 alkup. käyttö: 011 yhden asunnon talot
 nyk. käyttö: 011 yhden asunnon talot
 ajoitus: Rakennettu 1932, korjattiin vuonna 1962, sisätilan vuoraus.
 suunnittelija: ei täytetty
 kerrosluku: 1 1/2
 perustus: kiilakivi
 runko: hirsi
 vuoraus: peiterima
 ulkovaeri: keltainen
 kattomuoto: satula
 kate: pelti
 ikkunat: erikokoisia ikkunoita joissa 1 - 9 ruutua

lähteet:

Palonkylän historia, Vaasa 1998.
 Suulliset tiedot Hilikka ja Paavo Pakka.

NAVETTA

(Susanne Öst 15.03.2007)

(Susanne Öst 15.03.2007)

id: 28382
 rakennustyyppi: navetat
 alkup. käyttö: 811 navetat, sikalat, kanalat yms.
 nyk. käyttö: 719 muut varastorakennukset
 ajoitus: rakennettu 1939
 suunnittelija: ei täytetty
 kerrosluku: 1 1/2
 perustus: kivi

runko: tiili/lauta
vuoraus: ei vuorausta
ulkoväri: harmaan tiilenvärinen/punainen/keltaiset ovet
kattomuoto: satula
kate: pelti
ikkunat: neliruutuiset

KIOSKI 2.0 -sovellus www.kulttuuriymparisto.fi -sovellusvuokrauspalvelu

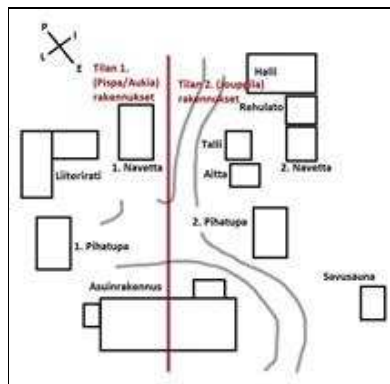

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Pohjanmaan inventointi, ÖBO

ISOKYRÖ
PALO
026. KIRKKOSAARENTIE 45, PISPA / YLI-PISPA

(Susanne Öst 15.03.2007)

Pispas rakennusten nimet ja sijainti.

0 500 m

pohjakartta © Maanmittauslaitos
 lupanro 001/HTA/08

id: 28729
 kunta: Isokyrö
 kylä: Palo
 kiinteistötunnus: 411-12-33 Ja 411-12-18
 sijainti: Kirkkosaarentie 45, 61500 Isokyrö
 tyyppi: maa- ja metsätalous
 ajoitus: 1864-1917

ajoitusselite: Asuinrakennus siirretty nykyiselle paikalleen 1870-luvun lopulla, omistajan tieto.

luokitus: ei määritelty

arvottaminen: ei määritelty

päivittäjä Saana Lind 10.09.2013

inventoija Susanne Öst 20.03.2007

kuvaus:

Suuri maatalo joka on jaettu kahden suvun välillä: Pispä ja Jouppila (kiinteistöinä Pispä ja Yli-Pispä), pihatila on myöskin jaettu näiden sukujen välillä. Molemmilla pihapuoliskoilla on navetta, talli, pihatupa jne.

Talon itäpää on Oiva Jouppilan perikunnan omistuksessa ja länsipään omistaa Tyyne Pispän perikunta. Talo on saanut talonpoikauskulttuurisäätiön kunniakilven. Alueella ennen sijainnut aitta on siirretty Ala-Pispään.

kuvaus:

Pispän tilalla on hyvin säilyneitä 1800- ja 1900-luvun asuin- ja talousrakennuksia, jotka yhdessä muodostavat hienon kokonaisuuden.

Pispän tilan oli olemassa jo keskiajalla, mutta tila sijaitsi silloin Kyrönjoen rannalla. 1870-luvun lopussa tila siirrettiin nykyiselle paikalleen Pispalanmäelle. Uutta tilaa perustettaessa siirrettiin vanhalta paikalta uudelle paikalle asuinrakennus ja useita talousrakennuksia.

Pispän tila jaettiin kahden suvun kesken 1890-luvulla ja on edelleenkin jaettu kahden suvun kesken. Tilan omistuksen jakavat Pentti Jouppila ja Jussi-Pekka Aukia ja Johanna Pispä.

(Saana Lind 2013)

lähteet:

Suulliset tiedot Hilikka ja Paavo Pakka.
Palonkylän historia, Vaasa 1998.

lähteet:

Haastattelu Aukia Jussi-Pekka, kiinteistön omistaja, 10.9.2013. Haastattelu Jouppila Pentti, kiinteistön omistaja, 16.9.2013. (Saana Lind 2013)

PISPA, 1. NAVETTA

(Susanne Öst 15.03.2007)

(Susanne Öst 15.03.2007)

id: 28391

rakennustunnus: 152

rakennustyyppi: navetat

alkup. käyttö: 811 navetat, sikalat, kanalat yms.

nyk. käyttö: 041 vapaa-ajan asuinrakennukset

ajoitus: Navetta on rakennettu 1800-luvun lopulla.

suunnittelija: ei täytetty

kerrosluku: 1 1/2

perustus: Kiilakivi

runko:	Hirsi
vuoraus:	Vuoraamaton
ulkoväri:	Hirrenvärinen
kattomuoto:	Satulakatto
kate:	Peltikate
ikkunat:	Pieniä neliruutuisia ikkunoita, päädyssä kaksiruutuiset ikkunat, joiden yläosassa kolme ruutua.

PISPA, 1. PIHATUPA

Pispan 1. pihatupa luoteesta kuvattuna. (Saana Lind 10.09.2013) (Susanne Öst 15.03.2007)

id:	28389
rakennustunnus:	152
rakennustyyppi:	asuinrakennukset
alkup. käyttö:	011 yhden asunnon talot
nyk. käyttö:	ei täytetty
ajoitus:	Luultavasti 1800-luku
suunnittelija:	ei täytetty
kerrosluku:	2
perustus:	Kiilakivi
runko:	Hirsi
vuoraus:	Pystyrimalautoitus
ulkoväri:	Punainen/valkoiset vuorilaudat ja ovi
kattomuoto:	Satulakatto
kate:	Sementtitiili
ikkunat:	Vanhat, valkoiset kuusiruutuiset ikkunat.

kuvaus:

Kaksifooninkinen syytinkitupa jossa on perinteisen yksittäistuvan pohjakaava.

kuvaus:

Pispan pihatupa on asuinrakennuksen tavoin siirretty Kyrönjoen rannasta nykyiselle paikalleen 1870-luvun lopulla. Pihatuvan rakennusvuodesta ei ole tietoa, rakennus on kuitenkin alunperin rakennettu syytinkituvaksi. Kaksikerroksisessa rakennuksessa on neljä asuinhuonetta, kaksi kummassakin kerroksessa. Rakennuksessa ei ole tehty nykyaikaistavia muutoksia; sisuksessa ovat vaihtuneet vain tapetit ja maalipinnat.

Pihatuvassa on sotavuosina asunut evakkoja Karjalasta.

Samankaltainen rakennus löytyy Sulvasta erään tilan pihalta (Båskaksenraitti 48).

(Saana Lind 2013)

PISPA, 2. NAVETTA, REHULATO JA HALLI

Pispan navetta, rehulato ja halli lounaasta kuvattuna. (Saana Lind 10.09.2013)

Pispan rehulato ja navetta luoteesta kuvattuna. (Saana Lind 10.09.2013)

id: 308039
 rakennustyyppi: talousrakennukset
 alkup. käyttö: 941 talousrakennukset
 nyk. käyttö: 941 talousrakennukset
 ajoitus: ei täytetty
 suunnittelija: ei täytetty
 kerrosluku: ei täytetty
 perustus: ei täytetty
 runko: ei täytetty
 vuoraus: ei täytetty
 ulkoviiri: ei täytetty
 kattomuoto: ei täytetty
 kate: ei täytetty
 ikkunat: ei täytetty

kuvaus:

Pispan navetta, rehulato ja halli muodostavat L-muotoisen rakennusryhmän pihapiirin itäreunalla.

Navetta on rakennettu 1890-luvulla tai sen jälkeen. Navetta on hirsirunkoinen, sen seinät ovat vuoraamattomat, mutta punaisiksi maalatut, katolla on peltikate.

Rehuladon rakennusaika ei tiedossa. Halli on rakennettu 1980-luvulla.

(Saana Lind 2013)

PISPA, 2. PIHATUPA

Pispan 2. pihatupa etelästä kuvattuna. (Saana Lind 10.09.2013)

Pispan 2. pihatupa luoteesta kuvattuna. (Saana Lind 10.09.2013)

id: 308037
rakennustyyppi: talusrakennukset
alkup. käyttö: 011 yhden asunnon talot
nyk. käyttö: 041 vapaa-ajan asuinrakennukset
ajoitus: Rakennus on rakennettu 1920-luvulla.
suunnittelija: ei täytetty
kerrosluku: 1½
perustus: Kivi
runko: Hirsi
vuoraus: Vuoraamaton
ulkoväri: Punainen
kattomuoto: Satulakatto
kate: Peltikate
ikkunat: Vanhat valkoiset neljä/kuusiruutuiset ikkunat, lisäksi haukanikkunoita.

kuvaus:

Pispan 2. pihatupa on rakennettu 1920-luvulla syytinkituvaksi. Rakennuksessa on asuintilat lounaispäädyssä ja kaksi liiveriä koillispäädyssä.

(Saana Lind 2013)

PISPA, AITTA JA TALLI

Pispan aitta ja talli lännestä kuvattuna. (Saana Lind 10.09.2013)

id: 308041
rakennustyyppi: talusrakennukset
alkup. käyttö: 941 talusrakennukset
nyk. käyttö: 941 talusrakennukset
ajoitus: 1800-luku
suunnittelija: ei täytetty
kerrosluku: 1
perustus: Kivi
runko: Hirsi
vuoraus: Vuoraamaton
ulkoväri: Punainen
kattomuoto: Satulakatto
kate: Peltikate
ikkunat: Kaksiruutuiset haukanikkunat.

kuvaus:

Pispan aitta ja talli ovat peräisin ajalta, jolloin Pispan tila perustettiin nykyiselle paikalleen.

(Saana Lind 2013)

PISPA, ASUINRAKENNUS

Pispan asuinrakennus koillisesta kuvattuna. (Saana Lind 10.09.2013)

Pispan asuinrakennus etelästä kuvattuna. (Saana Lind 10.09.2013)

id: 28384
 rakennustunnus: 152
 rakennustyyppi: asuinrakennukset
 alkup. käyttö: 011 yhden asunnon talot
 nyk. käyttö: 012 kahden asunnon talot
 ajoitus: Rakennettu 1800-luvulla, remontoitu 1950-luvulla, muutettu sisältä 30-luvulla.
 suunnittelija: ei täytetty
 kerrosluku: 1 1/2
 perustus: Kiilakivi
 runko: Hirsi
 vuoraus: Pystyrimalaudotus
 ulkoväri: Punainen/valkoiset vuorilaudat ja ovi
 kattomuoto: Satulakatto
 kate: Sementtitiili
 ikkunat: Valkoiset kuusi/yhdenksänruutuiset ikkunat, sekä uusia että vanhoja. Lisäksi haukanikkunoita.

kuvaus:

Hyvin säilynyt vanhan parituvan puolikas.

Asuintupa on hyvin säilynyt ja siinä on perinteinen sisustus; talonpoikaistalon vanhanajan uuni, kerrossänky, kulmakaappi ja seinänvieruspenkki, katossa orret.

Luultavasti 30-luvulla tehty sisäinen muutos on yläkertaan menevien rappujen siirto porstuasta asuintupaan. Lisäksi on rakennukseen tehty uusi sisäänkäynti länsipäähän 1950-luvulla ja rakennuksen keskellä oleva toinen pariovi on poistettu Jouppilan puolelta ja sen paikalle on tullut ikkuna ja sisäpuolelle asuinhuone. Rakennuksen tähän päähän ei ole tehty keskuslämmitystä. Postuassa ja porstuakamarissa ovat pystyunit. Talon sisustukseen kuuluvassa kaappikellossa on vuosiluku 1802 mikä voisi antaa viittauksen rakennuksen rakennusvuosiluvusta.

kuvaus:

Pispan asuinrakennus on siirretty Kyrönjoen rannasta nykyiselle paikalleen 1870-luvun lopulla. Talo jaettiin kahden suvun kesken 1890-luvulla; talo on edelleen jaettu kahden suvun kesken. Talon kaakkoispään omistaa Pentti Jouppila ja luoteispään omistavat Jussi-Pekka Aukia ja Johanna Pispa.

Asuinrakennus on malliltaan perinteinen pohjalainen talonpoikaistalo. Talon ulkoisessa tyyliässä on nähtävissä uusklassismin tyyliä. Lounaissivulle on tehty kuisti, joka selvästi eroaa talon muusta tyylistä.

Kaakkoispäädyn asuinhuoneistossa on tehty suuri remontti vuonna 1958; rakennuksen alle kallioon tehtiin suuri kellaritila, johon sijoitettiin perunakellari, sauna, kylpyhuone ja tilat keskuslämmitysjärjestelmälle. Asuinrakennuksen koillisivulla oli aiemmin kaksi sisäänkäyntiä (kaksi ulko-ovea vierekkäin), joista oli käynti huoneistoihin. Kaakkoispäädyn sisäänkäynti kuitenkin poistettiin

1958-vuoden remontissa ja paikalle laitettiin ikkuna. Uudeksi sisäänkäynniksi rakennettiin kuisti koillissivulle.

Kaakkoispäädyn ikkunat on uusittu 1990-luvulla, luoteispäädyn ikkunat ovat vanhat. Rakennuksen luoteispäädyn asuinhuoneiston sisustus on säilytetty talonpoikaistyylissä. Asuinrakennuksen luoteispäätyyn on rakennettu kuisti 1930-luvulla. Asuinrakennuksen sementtiilikate on 1980-luvulta. Rakennuksen pystyrimalaudoitus on peräisin 1930-luvulta, rakennus oli aiemmin vuoraamaton.

(Saana Lind 2013)

lähteet:

Suulliset tiedot Hilikka Pakka.

PISPA, LIITERIRATI

Pispas liiterirati kaakosta kuvattuna. (Saana Lind 10.09.2013)

(Susanne Öst 15.03.2007)

id: 28392
rakennustunnus: 152
rakennustyyppi: talousrakennukset
alkup. käyttö: 941 talousrakennukset
nyk. käyttö: 719 muut varastorakennukset
ajoitus: 1800-luku
suunnittelija: ei täytetty
kerrosluku: 1 1/2
perustus: Kivi
runko: Hirsi
vuoraus: ei täytetty
ulkoväri: Punainen /valkoiset vuorilaudat/punaiset ovet
kattomuoto: Satulakatto
kate: Peltikate
ikkunat: Haukaniikkunat ovien yläpuolella, pieni ikkuna rakennuksen päädyssä.

kuvaus:

Rakennus on ollut monessa käytössä mm kärryliiverinä, tallina, viljan säilytystilana. Itäpääty on tehty hirsistä ja ilman vuorausta.

kuvaus:

Liiteriratin talliosa (luoteis-kaakko-suuntainen osa) on asuinrakennuksen tapaan siirretty Kyrönjoen rannasta vuonna 1870-luvulla.

(Saana Lind 2013)

PISPA, SAVUSAUNA

Pispan savusauna luoteesta kuvattuna. (Saana Lind 10.09.2013)

id: 308040
rakennustyyppi: saunat
alkup. käyttö: 931 saunarakennukset
nyk. käyttö: 931 saunarakennukset
ajoitus: 1800-luvun loppu tai 1900-luvun alku
suunnittelija: ei täytetty
kerrosluku: 1
perustus: Kivi
runko: Hirsi
vuoraus: Vuoraamaton, osassa pystyrimalaudoitus
ulkoväri: Punainen
kattomuoto: Satulakatto
kate: Peltikate
ikkunat: -

kuvaus:

Pispan savusauna sijaitsee metsikön reunalla, asuinrakennuksesta kaakkoon. Saunan rakennusvuodesta ei ole varmaa tietoa, mutta sen tiedetään rakennetun sen jälkeen kun Pispan tila oli jaettu 1890-luvulla.

(Saana Lind 2013)

KIOSKI 2.0 -sovellus www.kulttuuriymparisto.fi -sovellusvuokrauspalvelu

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Pohjanmaan inventointi, ÖBO

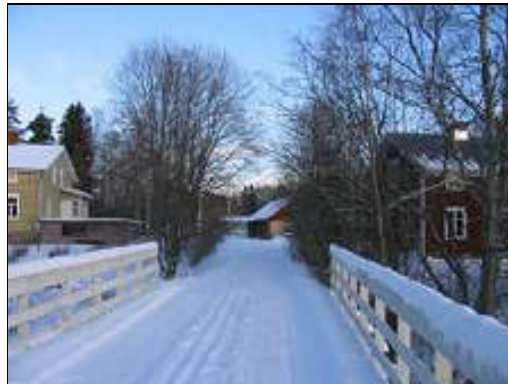
ISOKYRÖ

PALO

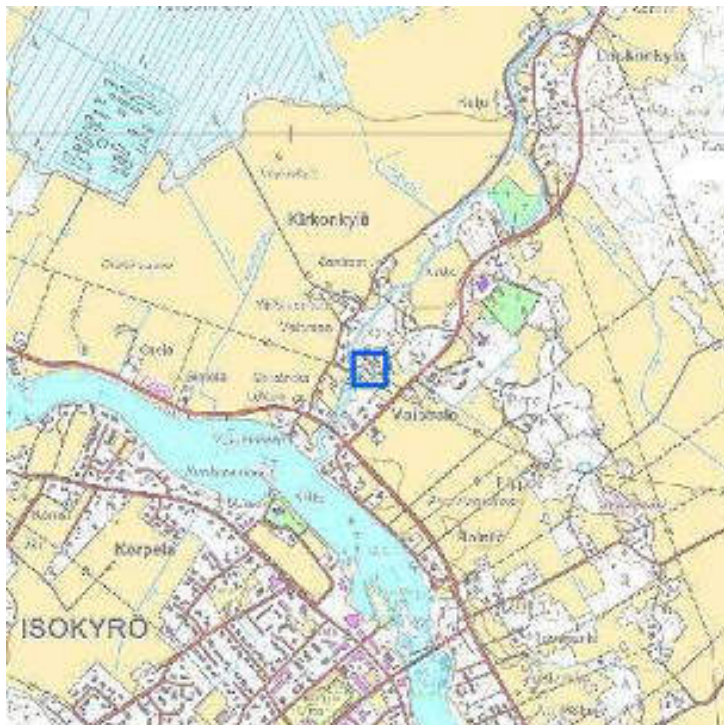
028. HANGASTIE 21, RINTA-LUOMA

Talo on rakennettu 1892 ja peruskorjattu 1960-luvulla. (Susanne Öst 12.02.2007)

Näkymä sillalta. Rinta-Luoma oikealla. (Susanne Öst 12.02.2007)

pohjakartta © Maanmittauslaitos
lupanro 001/HTA/08

id: 28134
kunta: Isokyrö
kylä: Palo
kiinteistötunnus: 152-411-0003-0109
sijainti: Hangastie 21, 61500 Isokyrö
tyyppi: maa- ja metsätalous
ajoitus: 1864-1917

ajoitusselite: Talo on rakennettu 1892 ja peruskorjattu 1960-luvulla.

luokitus: ei määritelty

arvottaminen: ei määritelty

päivittäjä Saana Lind 05.09.2013

inventoija Susanne Öst 21.02.2007

kuvaus:

Rintaluoman tilaan kuuluu kuusi rakennusta: asuinrakennus, saunatupa, liiveri, navetta, puulato ja aitta.

(Saana Lind 2013)

historia:

Talon on omistanut Yrjö lisäksi Kontsas ja hänen avopuolisonsa Elisabet Nordkvist. Nykyään siellä asuu Elisabet Nordkvist. Edellinen omistaja Matti Laitinen. Matti Laitinen myi talon 1989 Yrjö Kontsaalle. Pihassa on mm. n.s. "Sevuunin aitta". Tämä aitta kuului Matti Sevonille, joka oli perinyt tilan isältään. Matti Sevonin kuoltua tila myytiin ja siitä tuli useita pienempiä tiloja. Niistä yksi on Komsu-Luoma tai Rinta-Luoma. Hyvin säilyneessä aitassa on vuosiluku 1813. Aitassa on talonpoikaiskulttuurisäätien kunniakilpi.

lähteet:

Palonkylän historia, Vaasa 1998.

lähteet:

Haastattelu Nortonen Ari, kiinteistön asukas, 5.9.2013. (Saana Lind 2013)

RINTA-LUOMA, AITTA

Aitan ovesa on vuosiluku 1813. (Saana Lind 05.09.2013)

Rinta-Luoman aitta etelästä kuvattuna. (Saana Lind 05.09.2013)

id: 308033
rakennustyyppi: aitat
alkup. käyttö: 941 talousrakennukset
nyk. käyttö: 941 talousrakennukset
ajoitus: 1813
suunnittelija: ei täytetty
kerrosluku: 2
perustus: Lohkokivi
runko: Hirsi
vuoraus: Vuoraamaton
ulkoväri: Punainen
kattomuoto: Satulakatto
kate: Peltikate
ikkunat: Yksi valelunetti-ikkuna.

kuvaus:

Rinta-Luoman aitta sijaitsee pihapiirin koillisreunalla, Sevonin tilan ja Rinta-Luoman tilan rajalla. Aitan ovelle on vuosiluku 1813 roomalaisin numeroin. Kuten asuinrakennuksessa on myös aitan ulkoasussa nähtävissä uusklassismin tyyliä. Rakennus on saanut Talonpoikaikulttuurisäätiön kunniakilven. Aitan koillispuolella on rakennettu lisäosa viljakuivuria varten.

(Saana Lind 2013)

RINTA-LUOMA, ASUINRAKENNUS

Rinta-Luoman asuinrakennus koillisesta kuvattuna.
(Saana Lind 05.09.2013)

Rinta-Luoman asuinrakennus etelästä kuvattuna.
(Saana Lind 05.09.2013)

id: 308032
rakennustyyppi: asuinrakennukset
alkup. käyttö: 011 yhden asunnon talot
nyk. käyttö: 011 yhden asunnon talot
ajoitus: Asuinrakennus on valmistunut vuonna 1892.
suunnittelija: ei täytetty
kerrosluku: 1½
perustus: Lohkokivi
runko: Hirsi
vuoraus: Pystyrimalaudoitus
ulkoväri: Punainen
kattomuoto: Satulakatto
kate: Saumattu peltikate
ikkunat: Vanhat, valkoiset kuusiruutuiset ikkunat, lisäksi yhdeksänruutuisia ikkunoita ja kaksiruutuisia haukanikkunoita.

kuvaus:

Asuinrakennus on valmistunut vuonna 1892 ja on malliltaan perinteinen pohjalainen talonpoikaistalo. Talon ulkoisessa tyyliä on nähtävissä uusklassismin piirteitä.

Rakennukseen on sisälle tehty kylpyhuone 1960-luvulla. Talon kate on uusittu 2000-luvun alussa.

(Saana Lind 2013)

RINTA-LUOMA, NAVETTA

Rinta-Luoman navetta etelästä kuvattuna. (Saana Lind 05.09.2013)

id: 308056
rakennustyyppi: navetat
alkup. käyttö: 811 navetat, sikalat, kanalat yms.
nyk. käyttö: 941 talousrakennukset
ajoitus: 1900-luku
suunnittelija: ei täytetty
kerrosluku: 1
perustus: Betoni
runko: Tiili/rankorakenne
vuoraus: Tiili/pystyrimalaudoitus
ulkoväri: Tiili/punainen
kattomuoto: Satulakatto
kate: Peltikate
ikkunat: -

kuvaus:

Tiilinen, käytöstä poistettu navetta sijaitsee pihapiirin koillisreunalla. Navetan rungosta osa on tehty sementtitiileistä, osa savitiileistä ja osa puusta.

(Saana Lind 2013)

RINTA-LUOMA, PUORI/LIIVERIRAKENNUS

Rinta-Luoman puori (liiveri) lounaasta kuvattuna. (Saana Lind 05.09.2013)

id: 308055
rakennustyyppi: talousrakennukset
alkup. käyttö: 941 talousrakennukset
nyk. käyttö: 941 talousrakennukset
ajoitus: 1890-luku
suunnittelija: ei täytetty

kerrosluku: 1
perustus: Kivi
runko: Hirsi- ja rankorakenne
vuoraus: Vuoraamaton/lomalaudoitus
ulkoväri: Punainen
kattomuoto: Satulakatto
kate: Sementtitiilikate
ikkunat: -

kuvaus:

Puori/liiverirakennus sijaitsee pihapiirin kaakkoisreunalla. Puorissa on vanhempi hirsinen osa (lounaispäätty) ja uudempi rankorakenteinen osa (koillispäätty). Vanhin osa rakennuksesta on rakennettu samaan aikaan kuin päärakennuskin. Vanha osa on vuoraamaton, uudessa on punainen lomalaudoitus.

(Saana Lind 2013)

RINTA-LUOMA, PUULATO

Rinta-Luoman puulato lounaasta kuvattuna. (Saana Lind 05.09.2013)

id: 308057
rakennustyyppi: talousrakennukset
alkup. käyttö: 941 talousrakennukset
nyk. käyttö: 941 talousrakennukset
ajoitus: 1800- - 1900-luku
suunnittelija: ei täytetty
kerrosluku: 1
perustus: ei täytetty
runko: Hirsi- ja rankorakenne
vuoraus: Vuoraamaton
ulkoväri: Punainen
kattomuoto: Satulakatto
kate: Peltikate
ikkunat: -

kuvaus:

Hirsinen puulato sijaitsee kaakkoon navetasta.

(Saana Lind 2013)

RINTA-LUOMA, SAUNATUPA

Rinta-Luoman saunatupa luoteesta kuvattuna. (Saana Lind 05.09.2013)

id: 308054
 rakennustyyppi: saunat
 alkup. käyttö: 941 talousrakennukset
 nyk. käyttö: 931 saunarakennukset
 ajoitus: 1900-luku
 suunnittelija: ei täytetty
 kerrosluku: 1
 perustus: ei täytetty
 runko: Rankorakenne
 vuoraus: Pystyrimalautoitus
 ulkoviiri: Punainen
 kattomuoto: Satulakatto
 kate: Peltikate
 ikkunat: -

kuvaus:

Saunatupa sijaitsee pihapiirin keskellä, vastapäätä asuinrakennusta.

(Saana Lind 2013)

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Pohjanmaan inventointi, ÖBO

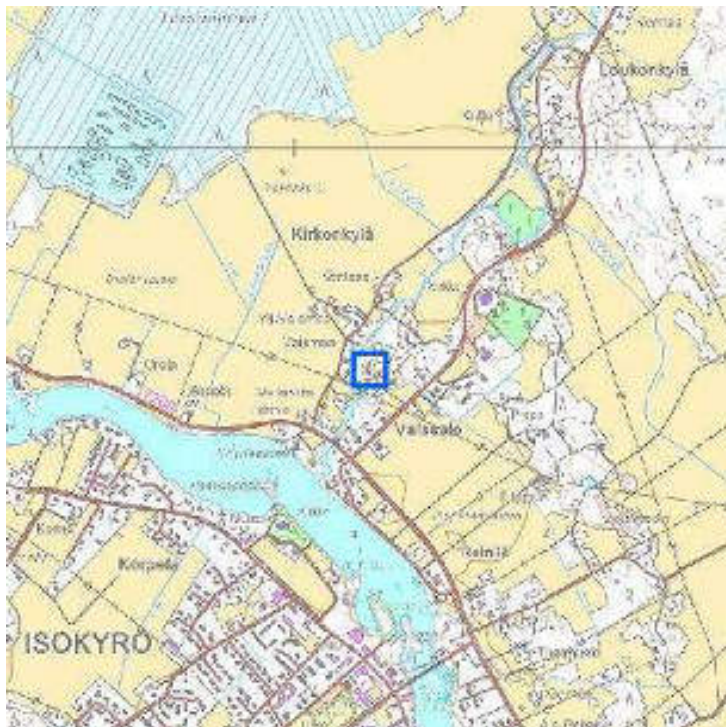
ISOKYRÖ
PALO
029. HANGASTIE 23, SEVONIN TALO.

Julkisivu Lehmäjoelle. (Susanne Öst 12.02.2007)

Ulkorakennus (Susanne Öst 12.02.2007)

0 500 m

pohjakartta © Maanmittauslaitos
lupanro 001/HTA/08

id: 27946
kunta: Isokyrö
kylä: Palo
kiinteistötunnus: 152-411-0003-0008
sijainti: Hangastie 23, 61500 ISOKYRÖ
tyyppi: opetus ja koulutus
ajoitus: 1864-1917

ajoitusselite: Päärakennus 1877
luokitus: ei määritelty
arvottaminen: ei määritelty
päivittäjä Tiina Lehtisaari 30.10.2013
inventoija Susanne Öst 16.02.2007

historia:

Tämän rakennuksen historia liittyy läheisesti kansakoulun historiaan. Tässä rakennuksessa toimi nimittäin Kirkonkylän kansakoulu melkein heti perustamisen jälkeen. Kirkonkylän kansakoulu perustettiin vuonna 1922, ja se toimi tässä rakennuksessa vuodesta 1923 vuoteen 1951. Ruusupuron koulupiiri perustettiin tämän koulupiirin tilalle jo vuonna 1949, mutta uuden koulutalon valmistuessa vasta parin vuoden kuluttua, koulu jatkoi toimintansa tässä "Sevonin talossa" vuoteen 1951.

Rakennus tunnetaan kuuluisan kunnallismiehen Matti Sevonin entisenä kotitalona, ja koulua kutsuttiin nimellä "Sevonin koulu". Tilan ensimmäiset omistajat olivat kunnallismies Matti Sevon, syntynyt 1835, kuollut 1888, ja hänen vaimonsa Amanda Lovisa Hagelberg (1847-1928). Talossa on asunut myös kunnanlääkäri Helmer Paavola, jota kutsuttiin Paavolan tohtoriksi. Hän muutti Ouluun vuoden 1921 lopulla. Isonkyrön kunta osti tilan Amanda Sevonilta ja perusti siihen kansakoulun. Kunta myi tilan Veikko Mahlamäelle. Rakennuksessa toimi puunjalostustehdas Mahlamäki & Kujala. Vuonna 1977 Veikko Mahlamäki muutti Seinäjoelle ja myi tilan Pentti ja Lilja Salmirannalle. Pentti Salmiranta entisöi talon ja toi mm ruotsista kaakeliuunit joita asennettiin rakennukseen. Salmiranta myi tilan vuonna 1993 Aku ja Johanna Keltolle. Aku Keltto toimi tuolloin Isonkyrön seurakunnan kappalaisen virassa. Keltot muuttivat Poriin vuonna 1995 ja myivät tilan Eino ja Maria Toivolalle. Talo on rakennettu vuonna 1877 ja peruskorjattu 1980-luvulla.

Talossa toimi myös Naiskotiteollisuuskoulu, Palonkylän historiassa on kuva Sevonin sillan romahduksesta vuonna 1952, jolloin talossa toimi yllämainittu kotiteollisuuskoulu. Talossa vaikutti myös Lehtisen maalausliike.

Matti Sevón toimi Isonkyrön pitäjänkirjurina ja kunnallislautakunnan esimiehenä. Matti Sevón peri isänsä jälkeen Luoman tilan.

Talo on toiminut asuintalona, kouluna, naiskotiteollisuuskouluna, maalausliikkeenä ja puusepäneraana.

lähteet:

Eteläpohjalaisia elämäkertoja M-Ö, Vaasa 1965.
Palonkylän historia, Vaasa 1998.
Suulliset tiedot, Isonkyrön kunnanjohtaja Eino Toivola, 12.02.2007.

SEVONIN TALO, ENT. KANSAKOULURAKENNUS

Pihanpuoleinen julkisivu. (Susanne Öst 12.02.2007)

Kuisti ja pääsisäänkäynti. (Susanne Öst 12.02.2007)

id: 28169
rakennustyyppi: koulu- ja opetusrakennukset

alkup. käyttö: 011 yhden asunnon talot
 nyk. käyttö: 011 yhden asunnon talot
 ajoitus: 1877
 suunnittelija: ei täytetty
 kerrosluku: 1 1/2
 perustus: kivi
 runko: hirsi
 vuoraus: vaakaponttilaudoitus, kuistissa peiterimapaneeli
 ulkovaari: vaalea
 kattomuoto: satula, frontooni lisärakennettu
 kate: pelti
 ikkunat: T-ikkunat

kuvaus:

Sisätilat ovat hyvin säilyneitä. Huoneista löytyy eri-ikäisiä säilyneitä kaakeliuunia, pääsisäänkäynti ja rakennuksen eteläpääty on säilyttänyt vanhan ulkoasunsa kansakoulun ajoilta. Rakennuksessa on mm. vanha lankkulattia leveine lankkuineen. Keittiössä on vanha uuni. Keittiö, joka sijaitsee rakennuksen pohjoispäädyssä, on jonkin verran peruskorjattu ja rakennuksen ullakkokerroksessa on tehty muutoksia pohjoispäässä. Keittiöstä kulkee uudet raput yläkertaan. Molemmissa päädyissä on uudemmat ikkunat.

historia:

Tilan ensimmäiset omistajat olivat kunnallismies Matti Sevon, syntynyt 1835, kuollut 1888, ja hänen vaimonsa Amanda Lovisa Hagelberg (1847-1928). Talossa on asunut myös kunnanlääkäri Helmer Paavola, jota kutsuttiin Paavolan tohtoriksi. Hän muutti Ouluun vuoden 1921 lopulla. Isonkyrön kunta osti tilan Amanda Sevonilta ja perusti siihen kansakoulun. Kunta myi tilan Veikko Mahlamäelle. Rakennuksessa toimi puunjalostustehdas Mahlamäki & Kujala. Vuonna 1977 Veikko Mahlamäki muutti Seinäjoelle ja myi tilan Pentti ja Lilja Salmirannalle. He myivät tilan vuonna 1993 Aku ja Johanna Keltolle. Aku Keltto toimi tuolloin Isonkyrön seurakunnan kappalaisen virassa. Keltot muuttivat Poriin vuonna 1995 ja myivät tilan Eino ja Maria Toivolalle. Talo on rakennettu vuonna 1877 ja peruskorjattu 1980-luvulla.

lähteet:

Palonkylän historia, Vaasa 1998.
 Suulliset tiedot, Isonkyrön kunnanjohtaja Eino Toivola 12.02.2007.

ULKORAKENNUS 1

Rakennuksen länsipääty. (Susanne Öst 12.02.2007)

Rakennuksen alla on holvattu kivikellari. (Susanne Öst 12.02.2007)

id: 28177
 rakennustyyppi: ulkorakennukset
 alkup. käyttö: 941 talusrakennukset
 nyk. käyttö: 719 muut varistorakennukset
 ajoitus: luultavasti noin 1800-1900
 suunnittelija: ei täytetty
 kerrosluku: 2

perustus: kivi
runko: hirsi
vuoraus: peiterima
ulkoväri: punainen, valkoiset vuorilaudat, okrankeltaiset ovet
kattomuoto: satula
kate: pelti
ikkunat: yksi 4-ruutuinen pieni ikkuna

kuvaus:

Rakennuksessa on maakellari ja kaksi huonetta.

ULKORAKENNUS 2

(Susanne Öst 12.02.2007)

Ulkorakennuksen pihajulkisivu. (Susanne Öst 12.02.2007)

id: 28178
rakennustyyppi: ulkorakennukset
alkup. käyttö: 941 talusrakennukset
nyk. käyttö: 719 muut varistorakennukset
ajoitus: luultavasti samanikäinen kuin päärakennus, n. 1877
suunnittelija: ei täytetty
kerrosluku: 1
perustus: kivi
runko: hirsi
vuoraus: pohjoispäädyssä pystyraudat
ulkoväri: punainen, valkoiset vuorilaudat, okrankeltaiset ovet
kattomuoto: satula
kate: pelti
ikkunat: haukanikkuna vasemmanpuoleisen oven yläpuolella

historia:

Tässä rakennuksessa ovat olleet koulun käymälät, puuvarasto ja sauna.

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Pohjanmaan inventointi, ÖBO

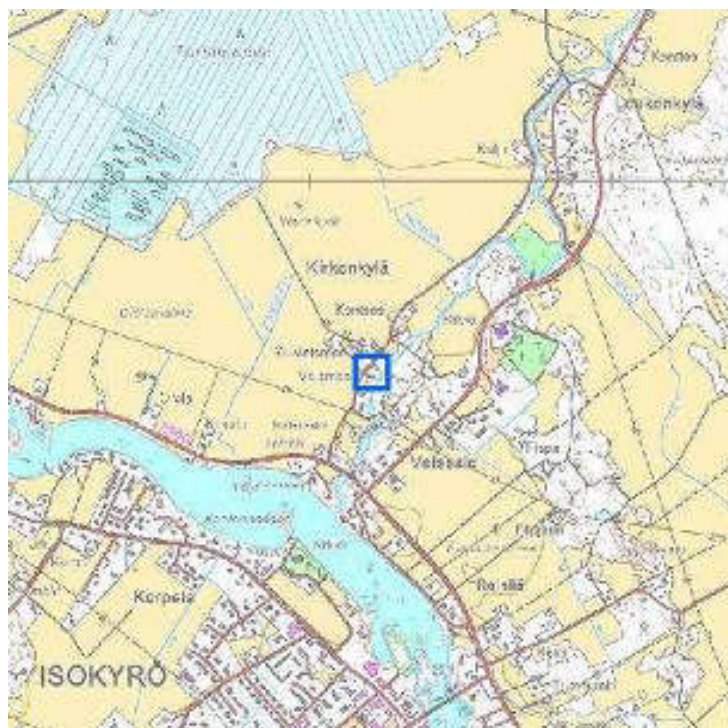
ISOKYRÖ

PALO

030. HANGASTIE 33, VAISMAA

Rakennuksen tienpuoleinen julkisivu. (Susanne Öst 12.02.2007) Asuinrakennuksen pääty (Susanne Öst 12.02.2007)

pohjakartta © Maanmittauslaitos
lupanro 001/HTA/08

id: 27794
kunta: Isokyrö
kylä: Palo
kiinteistötunnus: 152-411-0008-0057
sijainti: Hangastie 33, 61500 Isokyrö
tyyppi: maa- ja metsätalous
ajoitus: 1864-1917

ajoitusselite: Asuinrakennus siirretty tänne ja jatkettu vuonna 1879.

luokitus: ei määritelty

arvottaminen: ei määritelty

päivittäjä Saana Lind 17.10.2013

inventoija Susanne Öst 13.02.2007

kuvaus:

Asuinrakennus on siirretty nykyiselle paikalleen ja jatkettu vuonna 1879. Rakennuksen on pystyttänyt Juha Juhanpoika Vaismaa. Vaismaan kantatila sijaitsi tien toisella puolella, tila jaettiin kahden veljen välillä ja toinen pystytti tämän rakennuksen tälle paikalle. Kantatila purettiin 1970-luvulla.

Talo on saanut talonpoikauskulttuurisäätiön kunniakilven vanhan talonpoikauskulttuuriperinteen vaalimisesta. Kunniakilven rakennus sai joskus 50-60-luvulla.

Vuonna 1971 talo on remontoitu. Sisäkattoja on pudotettu ja ikkunoita uudistettiin. Vuonna 1993 on ullakkokerroksessa tehty pari lisähuonetta, ikkunat ja katto on vaihdettu vanhanmallisiksi. Rakennusta on lisäeristetty ulkopuolelta, ja samalla on ulkolaudoitus vaihdettu. Kuisti on uusi.

Tienpuoleisessa ulkorakennuksessa näkyy vuosiluku 1873. Täällä on ollut talli mikä on sittemmin purettu. Aitoissa ei ole vuosilukua. Tienpuoleisessa ulkorakennuksessa on ollut sauna, kärryliiveri sekä puuliiveri. Toisessa ulkorakennuksessa on ollut navetta.

kuvaus:

Vaismaan tilan pihapiirissä on asuinrakennuksen lisäksi kaksi aittaa, liiveri ja navetta.

Haastattelu Vaismaa Matti ja Marja, kiinteistön omistajat, 17.10.2013.

(Saana Lind 2013)

historia:

Päärakennuksen jokipäädyssä, entisen ikkunan alta on löytynyt vuosiluku 1871 ja nimikirjaimet I W. Päärakennus siirretty nykyiselle paikalle vuonna 1879 samasta pihasta.

lähteet:

Suulliset tiedot Matti Vaismaa 12.02.2007.

Palonkylän historia, Vaasa 1998.

AITTA 1, KUVAN VASEMMANPUOLEINEN

Vaismaan aitat luoteesta kuvattuna. (Saana Lind 17.10.2013)

id: 28166

rakennustyyppi: aitat

alkup. käyttö: 891 viljankuivaamot ja viljan säilytysrakennukset

nyk. käyttö: 891 viljankuivaamot ja viljan säilytysrakennukset

ajoitus: rakennusvuosi on tuntematon

suunnittelija: ei täytetty

kerrosluku: 1 1/2

perustus: Kivi

runko: Hirsi

vuoraus: Pystyvuoraus yhdellä seinällä, muuten vuoraamaton.

ulkoväri: Punainen, valkoiset vuorilaudat, ockrankeltainen ovi
kattomuoto: Satulakatto
kate: Peltikate
ikkunat: ei ikkunoita

kuvaus:

Vaismaan aitat sijaitsevat tilan pihapiirissä asuinrakennuksesta itään. Vaismaan isompi vilja-aitta on rakennettu vuonna 1845. Aitan ulkoasussa on nähtävissä uusklassismin tyyliä.

(Saana Lind 2013)

AITTA 2, KUVAN OIKEANPUOLEINEN

Vaismaan aitat luoteesta kuvattuna. (Saana Lind 17.10.2013)

Aitta kuvattuna toiselta puolelta. (Susanne Öst 12.02.2007)

id: 28168
rakennustyyppi: aitat
alkup. käyttö: 891 viljankuivaamot ja viljan säilytysrakennukset
nyk. käyttö: ei täytetty
ajoitus: rakennusvuosi tuntematon
suunnittelija: ei täytetty
kerrosluku: 1 1/2
perustus: Kivi
runko: Hirsi
vuoraus: Vuoraamaton
ulkoväri: Punainen/valkoiset vuorilaudat/ockrankeltainen ovi ja luukku
kattomuoto: Satulakatto
kate: Peltikate
ikkunat: ei ikkunoita

kuvaus:

Vaismaan aitat sijaitsevat tilan pihapiirissä asuinrakennuksesta itään.

(Saana Lind 2013)

VAISMAA, ASUINRAKENNUS

Vaismaan asuinrakennus lännestä kuvattuna. (Saana Lind 17.10.2013)

Vaismaan asuinrakennus pohjoisesta kuvattuna. (Saana Lind 17.10.2013)

id: 28096
 rakennustyyppi: asuinrakennukset
 alkup. käyttö: 011 yhden asunnon talot
 nyk. käyttö: 011 yhden asunnon talot
 ajoitus: Siirretty nykyiselle paikalleen ja jatkettu vuonna 1879. Peruskorjattu 1971, 1993.
 suunnittelija: Juha Juhanpoika Vaismaa
 kerrosluku: 1 1/2
 perustus: Lohkokivi
 runko: Hirsi
 vuoraus: Vaakalautoitus
 ulkoväri: Punainen/valkoiset vuorilaudat
 kattomuoto: Satulakatto
 kate: Sementtitiilikate
 ikkunat: Uudet, vanhanmalliset kuusiruutuiset ikkunat, yläkerroksessa perinteisenmalliset haukanikkunat.

kuvaus:

Vaismaan asuinrakennus on malliltaan perinteinen pohjalainen talonpoikaistalo. Rakennuksen ulkoasussa on nähtävissä usklassismin tyylipiirteitä.

Asuinrakennuksen rakennusvuosi ei ole varma, mutta eräässä rakennuksen hirressä on nimikirjaimet I.W. ja vuosiluku 1841, joka on mahdollisesti rakennusvuosi. Rakennusta tiedetään siirretyn muutamia kymmeniä metrejä lounaaseen vuonna 1879, samalla rakennusta myös laajennettiin.

Rakennuksen koillissivulle on rakennettu kuisti vuonna 1977, aiemmin rakennuksessa ei ollut kuistia. 1970-luvulla yläkertaan rakennettiin huoneita ja alakertaan kylpyhuone ja sauna. 1990-luvun alussa uusittiin katon kate ja tehtiin "palauttava" ikkunaremontti.

(Saana Lind 2013)

VAISMAA, LIIVERI

Ulkorakennus tieltä valokuvattuna. (Susanne Öst 12.02.2007)

(Susanne Öst 12.02.2007)

id: 28161
 rakennustyyppi: ulkorakennukset
 alkup. käyttö: 941 talousrakennukset
 nyk. käyttö: 941 talousrakennukset
 ajoitus: Rakennuksen päädyssä lukee 1873.
 suunnittelija: ei täytetty
 kerrosluku: 1
 perustus: Kivi, betoni
 runko: Hirsi
 vuoraus: Vuoraamaton
 ulkoviiri: Punainen, valkoiset vuorilaudat, ockrankeltaiset ovet
 kattomuoto: Satulakatto
 kate: Peltikate
 ikkunat: Kaksi haukanikkunaa sekä kolmas ruutu ilman jaotusta

kuvaus:

Ennen vanhaan rakennuksessa sijaitsi sauna, kärry- ja puuliiveri. Nykyään siinä on pannuhuone, paja ja traktoritali.

kuvaus:

Vaismaan liiveri sijaitsee tilan pihapiirissä asuinrakennuksesta pohjoiseen. Rakennuksen lounaispäätyyn on kaiverretty vuosiluku 1873, joka oletettavasti on liiverin rakennusvuosi.

(Saana Lind 2013)

VAISMAA, NAVETTA

Vaismaan navetta kaakosta kuvattuna. (Saana Lind 17.10.2013)

Entisen navetan seinät ovat osittain huonossa kunnossa. (Susanne Öst 12.02.2007)

id: 28163
 rakennustyyppi: ulkorakennukset

alkup. käyttö: 811 navetat, sikalat, kanalat yms.
nyk. käyttö: ei täytetty
ajoitus: ei täytetty
suunnittelija: ei täytetty
kerrosluku: 1
perustus: Lohkokivi
runko: Hirsi
vuoraus: Vuoraamaton
ulkoväri: Punainen, valkoiset vuorilaudat, okrankeltainen ovi
kattomuoto: Satulakatto
kate: Peltikate
ikkunat: ei täytetty

kuvaus:

Vaismaan navetta sijaitsee tilan pihapiirissä asuinrakennuksesta koilliseen.

(Saana Lind 2013)

KIOSKI 2.0 -sovellus www.kulttuuriymparisto.fi -sovellusvuokrauspalvelu

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Pohjanmaan inventointi, ÖBO

ISOKYRÖ

PALO

031. HANGASTIE 49, KONTSAS

Kongsaksen kiinteistö lounaasta kuvattuna. (Saana Lind 26.8.2013) Aitta rajaa pihapiiriä kaakosta (Tiina Lehtisaari 10.10.2013)

pohjakartta © Maanmittauslaitos
lupanro 001/HTA/08

id: 27795
kunta: Isokyrö
kylä: Palo
kiinteistötunnus: 152-411-0007-0082
sijainti: Hangastie 49, 61500 Isokyrö
tyyppi: maa- ja metsätalous
ajoitus: 1722-1808

ajoitusselite: Alunperin rakennettu 1760, korotettu ja jatkettu 1862, keskuslämmitys 1965, uudet ikkunat 90-luvulla

luokitus: ei määritelty

arvottaminen: ei määritelty

päivittäjä Saana Lind 26.08.2013

inventoija Susanne Öst 06.03.2007

kuvaus:

Kontsaksen kiinteistöön kuuluu neljä rakennusta: asuinrakennus, aitta, liiveri ja sauna/autotallirakennus. Rakennukset yhdessä muodostavat tilan umpinaisen pihapiirin. Lähekkäin sijaitsevilla Kontsaan ja (Mäki-)Luoman tiloilla on tällä hetkellä sama omistaja, Aulis Luoma.

Tilalle on myönnetty vuonna 1989 Talonpoikauskulttuurisäätiön perinteisen rakentamistavan kunniakilpi. Tilalle on myös myönnetty Etelä-Pohjanmaan kotiseutu- ja museoliiton palkinto rakennusperinteen vaalimisesta.

Haastattelu Luoma Aulis, kiinteistön omistaja ja Luoma Maria-Liisa, kiinteistön asukas 26.8.2013

(Saana Lind 2013)

historia:

Talo on aikoinaan ollut 15 vuotta asumattomana.

Pihassa on ollut navetta ja talli, näitä rakennuksia on purettu.

Rakennus on maalattu 1980-luvulla.

arviointi:

Kontsan tilan päärakennus ja aitta edustavat perinteistä rakentamistapaa ja ovat säilyttäneet hyvin historiallisesta piirteensä. Pihapiiri on eheä, maisemallinen kokonaisuus. "Vanhan kirkonkylän" rakennuskanta muodostaa maisemallisen ja historiallisen kokonaisuuden. /TL/.

lähteet:

Suullisia tietoja: Sisarukset Aulis, Hillevi ja Marja-Liisa Luoma.

KONTSAS, AITTA

Kontsaksen aitta pohjoisesta kuvattuna. (Saana Lind 26.8.2013)

(Susanne Öst 01.03.2007)

id: 28277

rakennustyyppi: aitat

alkup. käyttö: 891 viljankuivaamot ja viljan säilytysrakennukset

nyk. käyttö: ei täytetty

suunnittelija: ei täytetty

kerrosluku: 1 1/2

perustus: Kivi

runko: Hirsi

vuoraus: ei vuorausta

ulkoväri: Punainen/valkoiset vuorilaudat/okrankeltaiset ovet

kattomuoto: Satulakatto
 kate: Peltikate
 ikkunat: ei ikkunoita

kuvaus:

Pihapiirin eteläreunalla on hirsinen aitta. Aitan rakennusvuosi ei ole tiedossa, mutta se lienee rakennettu samaan aikaan kuin asuinrakennuskin. Aitan alla on kellari, jonne on sisäänkäynti länsisivulta. Kellariin johtavat kiviset portaat.

(Saana Lind 2013)

KONTSAS, ASUINRAKENNUS

Kontsaksen asuinrakennus lännestä kuvattuna. (Saana Lind 26.8.2013)

Kontsaksen asuinrakennus idästä kuvattuna. (Saana Lind 26.8.2013)

id: 28285
 rakennustyyppi: asuinrakennukset
 alkup. käyttö: 011 yhden asunnon talot
 nyk. käyttö: 011 yhden asunnon talot
 ajoitus: Alunperin rakennettu 1760, jatkettu suutuvalla ja nostettu 1862.
 suunnittelija: Kontsas
 kerrosluku: 1 1/2
 perustus: Kiilakivi
 runko: Hirsi
 vuoraus: Vaakalautoitus
 ulkovaari: Punainen/valkoiset vuorilaudat/valkoinen ulko-ovi
 kattomuoto: Satulakatto
 kate: Saumattu peltikate
 ikkunat: Uudet valkoiset kuusiruutuiset ikkunat.

kuvaus:

Rakennus on pystytetty vuonna 1760, jatkettu suutuvalla ja nostettu vuonna 1862, jolloin rakennus sai räystääsikkunoita. Vuonna 1965 taloon asennettiin keskuslämmitys. Uudet ikkunat laitettiin noin 15 vuotta sitten eli 1990-luvulla. Samana vuonna kuistin malli muutettiin toisenlaiseksi.

Huoneenjako on entisellään. Rakennus on perinteinen paritupa. Rakennuksen suutuvassa, joka nyt on kylmillään, on toiminut Kirkonkylän kansakoulu vuonna 1922-23. Suutuvassa ei ole tehty remonttia.

Sisältä lattia on uusittu, tuvan uuni on muurattu 1930-luvulla.

kuvaus:

Kontsaksen asuinrakennus on malliltaan perinteinen pohjalainen talonpoikaistalo. Talon ulkoisessa tyylissä on nähtävissä uusklassismin tyylipiirteitä.

Tarkkaa rakennusvuotta asuinrakennukselle ei tiedetä, Kontsaksen tilan kuitenkin tiedetään olleen olemassa jo 1500-luvulla. Rakennuksen eteläpäädyssä on lautaan maalattuna vuosiluku 1862, joka talon asukkaana, Maria-Liisa Luoman, mukaan on rakennuksen korjausvuosi.

Rakennukseen tehtiin iso remontti 1970-luvulla, jolloin sisälle rakennettiin kylpyhuone ja asennettiin keskuslämmitys. Vuonna 1996 uusittiin rakennuksen ikkunat vanhan mallin mukaisesti ja rakennettiin uusi kuisti.

Lähde: Haastattelu Luoma Maria-Liisa, kiinteistön asukas, 26.8.2013.

(Saana Lind 2013)

lähteet:

Suullisia tietoja: sisarukset Aulis, Hillevi ja Marja-Liisa Luoma.

KONTSAS, LIIVERI

Rakennuksen pääty. (Susanne Öst 01.03.2007)

Kontsaksen liiveri etelästä kuvattuna. (Saana Lind 26.8.2013)

id: 28282
rakennustyyppi: ulkorakennukset
alkup. käyttö: 162 kulkuneuvojen suoja- ja huoltorakennukset
nyk. käyttö: ei täytetty
ajoitus: ei täytetty
suunnittelija: ei täytetty
kerrosluku: 1 1/2
perustus: Kivi
runko: Hirsi/lautaosa
vuoraus: ei vuorausta
ulkoväri: Punainen/okrankeltaiset ovet
kattomuoto: Satulakatto
kate: Peltikate
ikkunat: ei ikkunoita

kuvaus:

Pihapiirin pohjoisreunalla sijaitsee Kontsaksen hirsinen liiveri. Liiveri on kaksiosainen, sen länsipäätyyn on rakennettu rankorakenteinen katos/varasto. Rakennusvuosi ei ole tiedossa, mutta liiveri lienee rakennettu samaan aikaan kuin päärakennuskin. Liiverin edessä, pihan puolella, on vanha, pois käytöstä oleva, kivinen kaivo.

(Saana Lind 2013)

KONTSAS, SAUNA/AUTOTALLIRAKENNUS

Kontsaksen sauna/autotallirakennus lännestä kuvattuna. (Saana Lind 26.8.2013)

Rakennuksen pääty. (Susanne Öst 01.03.2007)

id: 28279
 rakennustyyppi: ulkorakennukset
 alkup. käyttö: 941 talousrakennukset
 nyk. käyttö: 941 talousrakennukset
 ajoitus: rakennettu 1960-luvulla, sisältää saunan sekä autotallin
 suunnittelija: ei täytetty
 kerrosluku: 1 1/2
 perustus: Betoni
 runko: Tiili
 vuoraus: Tiili ensimmäisessä kerroksessa, toisessa pysty-laudoitus.
 ulkoväri: Punainen tiili/valkoiset nurkkalaudat yläkerroksessa/okranväriset ovet
 kattomuoto: Satulakatto
 kate: Peltikate
 ikkunat: Yksi ikkuna pihan puolella, kaksi ikkunaa takapuolella.

KIOSKI 2.0 -sovellus www.kulttuuriymparisto.fi -sovellusvuokrauspalvelu

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Pohjanmaan inventointi, ÖBO

ISOKYRÖ

PALO

032. RUUSUPURONTIE 22, (MÄKI-)LUOMA

Luoman talo piharakennuksineen. (Susanne Öst 01.03.2007)

Asuinrakennus ja luhti. (Susanne Öst 01.03.2007)

pohjakartta © Maanmittauslaitos
lupanro 001/HTA/08

id: 28438
kunta: Isokyrö
kylä: Palo
kiinteistötunnus: 152-411-0003-0107
sijainti: Ruusupurontie 22, 61500 Isokyrö
tyyppi: asuinrakentaminen
ajoitus: ei määritetty

ajoitusselite: Rakennuksen pystyttämivuosi tuntematon, perimätiedon mukaan rakennus oli olemassa jo 1500-luvulla

luokitus: ei määritelty

arvottaminen: ei määritelty

päivittäjä Saana Lind 26.08.2013

inventoija Susanne Öst 06.03.2007

kuvaus:

Talon huonejako on alkuperäisesti perinteinen paritupa jossa kaksi päätykamaria rakennuksen eteläpäässä. Asuintupa on säilynyt hyvin alkuperäisenä, siinä on mm hyvin säilynyt vanha puulattia, kolmitaitteinen sisäkatto, seinänvieruspenkki ja perinteinen uuni, sisäkaton alta löytyvät leipä- ja päreorret. Rakennusta on nostettu ja jatkettu. Tuvan eteläpäässä olevat päätykamarit ovat insuliitilla eristetyt, muuten ne ovat hyvin säilyneitä. Talossa ei ole keskuslämmitystä. Päätykamareitten lämmityslähteenä käytetyt peltiset pystyuunit ovat vieläkin paikoillaan. Rakennuksen ikkunat on suurennettu kolmeen kertaan, vuonna 1912 rakennukseen laitettiin 4-ruutuiset ikkunat ja vuonna 1988 vaihdettiin uusiin 6-ruutuisiin ikkunoihin.

Talon seinät kallistuvat ulospäin. Porstuan hirsiseinät ovat näkyvillä.

Talon pohjoispäädyssä on tehty monia muutoksia ja se on modernisoitu kokonaan sisältä. Talo foorattiin (laitettiin lautavuoraus) 1990-91.

kuvaus:

Luoman tila tunnetaan myös Mäki-Luoman nimellä. Luoman tilan pihapiirissä on viisi rakennusta: asuinrakennus, luhtiaitta, aitta, liiveri ja navetta. Rakennukset yhdessä muodostavat tilan umpinaisen pihapiirin. Lähekkäin sijaitsevilla Kontsaan ja (Mäki-)Luoman tiloilla on tällä hetkellä sama omistaja, Aulis Luoma.

Luoman tilalle on myönnetty Talonpoikaiskulttuurisäätiön perinteisen rakentamistavan kunniakilpi ja Etelä-Pohjanmaan kotiseutu- ja museoliiton palkinto rakennusperinteen vaalimisesta.

Haastattelu Luoma Aulis, kiinteistön omistaja ja Luoma Maria-Liisa, kiinteistön asukas 26.8.2013

(Saana Lind 2013)

historia:

Isäntäluettelon mukaan talo on ollut saman suvun omistuksessa vuodesta 1722. Taloa ei poltettu ison vihan aikana koska talo toimi venäläisenä sotasairaalana. Perimätiedon mukaan talo oli olemassa jo 1500-luvulla.

Taloa on jatkettu ja nostettu. Pihassa oleva luhti on siirretty nykyiselle paikalleen, ennenvanhaan piha oli umpinainen ja pihalle ajettiin luhdin portin läpi. Palkolliset asuivat kesäisin luhdissa. Luhdin yläkerran kolmessa huoneessa asuivat miehet, naiset ja kolmas huone oli vaatekamarina. Luhdin viimeiset kesäasukit asuivat täällä 30-luvulla. Pihassa on ollut suuri määrä rakennuksia joita maatalossa ennen tarvittiin. Täällä oli mm savusauna joka oli kylän yhteinen, tämä purettiin 50-luvulla. Vanha olkikattonen navetta on purettu ja tilalle on vuonna 1949 rakennettu uusi tiilinen navetta. Tiilet olivat omatekoisia. Liiverirakennus on vanha. Talli ja tallin liiveri purettiin 70-luvulla ja toinen aitta on siirretty pois. Vanha syytinkitupa on myös purettu.

arviointi:

Hyvässä hoidossa oleva, jopa ennen Napuen taistelua pystytetty, asuintalo ulkorakennuksineen.

lähteet:

Palonkylän historia, Vaasa 1998.

Suulliset tiedot: Aulis ja Marja-Liisa Luoma, Hillevi Kontsas (o.s. Luoma).

LUOMA, AITTA

Luoman aitta lännestä kuvattuna. (Saana Lind 26.8.2013)

(Susanne Öst 01.03.2007)

id: 28346
 rakennustyyppi: aitat
 alkup. käyttö: 891 viljankuivaamot ja viljan säilytysrakennukset
 nyk. käyttö: 719 muut varastorakennukset
 ajoitus: Rakennusvuosi tuntematon
 suunnittelija: ei täytetty
 kerrosluku: 1 1/2
 perustus: Kivi
 runko: Hirsi
 vuoraus: ei vuorausta
 ulkoviiri: Maalattu punamullalla, mutta maali kulunut pois.
 kattomuoto: Satulakatto
 kate: Peltikate
 ikkunat: ei ikkunoita

kuvaus:

Luoman pihapiirin kaakkoisreunalla sijaitsee hirsinen aitta.

(Saana Lind 2013)

LUOMA, ASUINRAKENNUS

Luoman asuinrakennus koillisesta kuvattuna. (Saana Lind 26.8.2013)

Luoman asuinrakennus etelästä kuvattuna. (Saana Lind 26.8.2013)

id: 28322
 rakennustyyppi: asuinrakennukset
 alkup. käyttö: 011 yhden asunnon talot
 nyk. käyttö: 011 yhden asunnon talot
 ajoitus: Rakennusvuosi tuntematon, perimätiedon mukaan 1500-luvulta, säästy polttamatta Napuen taistelusta

suunnittelija: ei täytetty
 kerrosluku: 1 1/2
 perustus: Lohkokivi
 runko: Hirsi
 vuoraus: Vaakalautavuoraus vuodelta 1990-91, ennen paljaat hirsiseinät
 ulkoväri: Punainen/valkoiset puitteet
 kattomuoto: Satulakatto
 kate: Saumattu peltikate
 ikkunat: Kuusiruutuiset ikkunat vuodelta 1988, räystäsklasit

kuvaus:

Rakennuksen pohjoisosa on modernisoitu sisältä, siihen on rakennettu sauna ja pesutilat, makuuhuone ja uudenaikainen keittiö. Porstua, asuintupa ja kaksi päätykamarina ovat hyvin säilyneitä, etenkin asuintupa on huomattavan hyvin säilynyt.

kuvaus:

Luoman asuinrakennus sijaitsee pihapiirin lounaisreunalla. Asuinrakennus on perinteinen pohjalainen talonpoikaistalo. Rakennuksen kerrotaan selvinneen vuonna 1714 käydystä Napuan taistelusta tuhoutumatta, koska rakennus toimi tuolloin venäläisten sotasairaalana.

Rakennuksen sisällä tupa on säilytetty vanhassa asussa. Rakennukseen on tehty kylpyhuone (WC, suihku ja sauna) 1980-luvulla. Rakennukseen on laitettu uusi peltikate 1970-luvulla, 1980- ja -90-lukujen vaihteessa rakennus vuorattiin vaakapaneelilla.

(Saana Lind 2013)

LUOMA, LIIVERI

(Susanne Öst 01.03.2007)

Luoman liiveri lounaasta kuvattuna. (Saana Lind 26.8.2013)

id: 28344
 rakennustyyppi: talousrakennukset
 alkup. käyttö: 941 talousrakennukset
 nyk. käyttö: 719 muut varastorakennukset
 ajoitus: luultavasti 1800-luku
 suunnittelija: ei täytetty
 kerrosluku: 1
 perustus: Kivi
 runko: Hirsi
 vuoraus: Ei vuorausta pihanpuolella, toisella puolella pystyrimalaudoitus
 ulkoväri: Punainen/valkoiset vuorilaudat
 kattomuoto: Satulakatto
 kate: Peltikate
 ikkunat: ei ikkunoita

kuvaus:

Luoman kolmiosainen hirsinen liiveri sijaitsee pihapiirin koillisreunalla.

(Saana Lind 2013)

LUOMA, LUHTIAITTA

Asuinrakennus, luhti ja navetta. (Susanne Öst 08.03.2007)

Luoman luhtiaitta idästä kuvattuna. (Saana Lind 26.8.2013)

id: 28323
 rakennustyyppi: ulkorakennukset
 alkup. käyttö: 032 luhtitalot
 nyk. käyttö: 941 talousrakennukset
 ajoitus: Luultavasti 1800-lukua
 suunnittelija: ei täytetty
 kerrosluku: 1 1/2
 perustus: Kivi
 runko: Hirsi
 vuoraus: ei vuorausta
 ulkovaäri: Punainen/valkoiset vuorilaudat/okrankeltaiset ovet
 kattomuoto: Satulakatto
 kate: Peltikate
 ikkunat: 4-ruutuiset rakennuksen toisella puolella

kuvaus:

Luhti on siirretty. Täällä palkolliset yöpyivät kesäisin. Ensimmäisessä huoneessa nukkuivat miehet, toisessa naiset ja kolmas huone oli vaatekamarina. Alakerrassa säilytettiin ihmisten ruokia: leipäviljaa, vehnää ja jauhoja. Luhti oli yöpymiskäytössä viimeksi 30-luvulla.

LUOMA, NAVETTA

Luoman navetta kaakosta kuvattuna. (Saana Lind

(Susanne Öst 08.03.2007)

26.8.2013)

id: 28324
rakennustyyppi: navetat
alkup. käyttö: 811 navetat, sikalat, kanalat yms.
nyk. käyttö: 719 muut varastorakennukset
ajoitus: Rakennettu 1949
suunnittelija: ei täytetty
kerrosluku: 2
perustus: Kivi
runko: Tiili/ yläkerta puuta
vuoraus: ei täytetty
ulkoväri: Tiilenpunainen
kattomuoto: Satulakatto
kate: Peltikate
ikkunat: Neljä- ja kahdeksanruutuisia ikkunoita.

kuvaus:

Luoman tiilinen navetta sijaitsee pihapiirin luoteisreunalla.

(Saana Lind 2013)

erityispiirteet:

Navetan tiilet on poltettu omassa pihassa. Tiilet säilytettiin polttamattomina muotteissaan ulkorakennuksessa ja poltettiin vasta silloin kuin ne tarvittiin navetan muuraamiseen.

KIOSKI 2.0 -sovellus www.kulttuuriymparisto.fi -sovellusvuokrauspalvelu

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Pohjanmaan inventointi, ÖBO

ISOKYRÖ

PALO

034. ISONKYRÖN UUSI KIRKKO JA SIUNAUSKAPPELI

(Susanne öst 07.02.2007)

Siunauskappeli sijaitsee kirkon itäpuolella (Tiina Lehtisaari 18.10.2012)

0 500 m

pohjakartta © Maanmittauslaitos
 lupanro 001/HTA/08

id: 27885
 kunta: Isokyrö
 kylä: Palo
 sijainti: Mäellä, Ruusupurontien varrella
 tyyppi: uskonnon harjoittaminen
 ajoitus: 1864-1917
 ajoitusselite: Kirkko vihittiin käyttöön 1877. Siunauskappeli 1878.

luokitus: ei määritelty
arvottaminen: ei määritelty
päivittäjä Tiina Lehtisaari 30.10.2013
inventoija Susanne Öst 08.02.2007

kuvaus:

Isonkyrön uusi kirkko, hautausmaa ja siunauskappeli sijaitsevat kyrönjoen varren valtakunnallisesti merkittäväällä maisema-alueella. Krkkoalue on rakennettu mäelle, jota ympäröi peltoaukeat ja kylätiivistymä. Alueella sijaitsee useita Isonkyrön vanhoja kantatiloja sekä maaseudun pienasumuksia.

Hautausmaa on perustettu vuonna 1896. Sankarihaudat on suunnitellut arkkitehti Matti Visanti. /http://www.rky.fi/read/asp/r_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=1615/.

historia:

Kirkko valmistui 1877, vuonna 1843 pitäjänkokous päätti rakentaa uuden kirkon, maaherran määräämässä katselmuksessa oltiin todettu, ettei vanhan kirkon korjaaminen ja laajentaminen voi tulla kysymykseen.

Vuonna 1864 kirkonkokous päätti toteuttaa rakentamisen Th. Chiewitsin suunnitelmien mukaan. Piirustukset valmistuivat jo vuonna 1853 Keisarillisen Senaatin rakennusasiain osastolla, ne on allekirjoittanut intendentti E. Lohrman ja ne perustuivat Th. Chiewitsin suunnitelmiin.

arviointi:

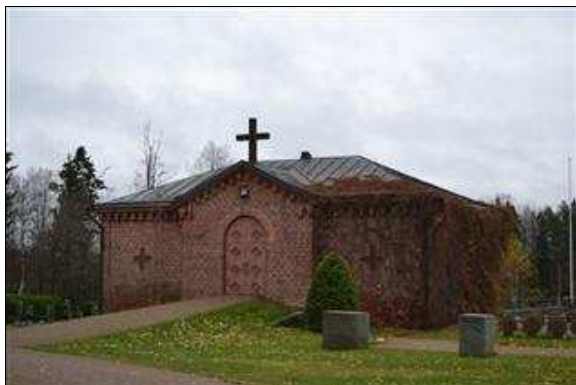
Rakennus on määritelty rakennushistoriallisesti arvokkaaksi Vaasan seutukaavan julkaisussa Vaasan läänin kulttuuri- ja rakennushistoriallisesti arvokkaita kohteita vuonna 1978.

Isonkyrön uusi kirkko, siunauskappeli ja hautausmaa on valtakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö. RKY 2009. /TL/

lähteet:

Isonkyrön kirkot, Suupohjan kirjapaino oy 2004. (esite)
Vaasan läänin kirkot, Vasa läns kyrkor, 1988.
Kulttuuri- ja rakennushistoriallisesti arvokkaita kohteita Vaasan läänissä, Vaasa 1978.

SIUNAUSKAPPELI

Siunauskappeli kuvattuna lounaasta (Tiina Lehtisaari 18.10.2012)

rakennus kuvattuna koillisesta (Tiina Lehtisaari 18.10.2012)

id: 308184
rakennustyyppi: siunauskappelit
alkup. käyttö: 341 kirkot, kappelit, luostarit ja rukoushuoneet
nyk. käyttö: 341 kirkot, kappelit, luostarit ja rukoushuoneet
ajoitus: 1878. Korjattu 1955 - 56.
suunnittelija: August Lassalin
kerrosluku: 2
perustus: lohkokivet
runko: tiili
vuoraus: vuoraamaton

ulkoväri: -
kattomuoto: aumakatto
kate: -
ikkunat: 9-ruutuiset (yläosa käsittää 2 ruutuisen lunetti-ikkunan), Pohjoispäädyn ikkuna on uusi (1950-l)

kuvaus:

Kappeli on valmistunut vuonna 1878 ja sen suunnitteli kirkon rakentanut Vaasalainen rakennusmestari August Lassalinin. Se on sijoitettu osin rinteeseen.

Rakennus on korjattu vuosina 1955 - 56 arkkitehti A. Helanderin suunnitelmien mukaisesti. Tuolloin mm-alakertaan rakennettiin keskuslämmitysjärjestelmä. Lisäksi suurennettiin pohjoispäädyn ikkuna-aukko (alttari-ikkuna), uusittiin ruumishuoneen sisäänkäynnin ovet (pohjoispääty) sekä tiilimuurausta ovien yläpuolelta.

lähteet:

Outi Orhanen. Isonkyrön siunauskappeli. Pro Gradu aineisto 2012.

KIOSKI 2.0 -sovellus www.kulttuuriymparisto.fi -sovellusvuokrauspalvelu

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Pohjanmaan inventointi, ÖBO

ISOKYRÖ
PALO
046. LOUKONTIE 22, LEHTINEN

(Susanne Öst 15.03.2007)

(Lind Saana 2013)

pohjakartta © Maanmittauslaitos
lupanro 001/HTA/08

---

id: 28766
kunta: Isokyrö
kylä: Palo
kiinteistötunnus: 411-4-18
sijainti: Loukontie 22, Loukontien länsipuolella
tyyppi: asuinrakentaminen
ajoitus: 1864-1917

ajoitusselite: Arvio
luokitus: ei määritelty
arvottaminen: ei määritelty
päivittäjä Saana Lind 13.09.2013
inventoija Susanne Ös 15.03.2007

kuvaus:

Asuinrakennus ja ulkorakennus Lehmäjoen varrella. Rakennus on rakennettu hirsistä ja pitkillä nurkillilla.

Sijaitsee loukontien varren pienasumus alueella.

historia:

Täällä on asunut Eino Matti Lehtinen ja hänen puolisonsa Anneli Marjatta. Eino Lehtinen oli tunnettu maalari. Hän urakoi maalauksia kirkoissa, kouluissa ja monissa talouksissa. Lehtiset pitivät maalausliikettä. Eino perusti myöhemmin alan liikkeen entiseen Sevonin taloon. Talo on kesäasuntona.

lähteet:

Palonkylän historia, Vaasa 1998.

LEHTINEN, ASUINRAKENNUS

Lehtisen asuinrakennus etelästä kuvattuna. (Saana Lind 29.11.2013)

Lehtisen asuinrakennus koillisesta kuvattuna. (Saana Lind 29.11.2013)

id: 308024
rakennustyyppi: asuinrakennukset
alkup. käyttö: 011 yhden asunnon talot
nyk. käyttö: 011 yhden asunnon talot
ajoitus: 1900-luvun alku?
suunnittelija: ei täytetty
kerrosluku: 1½
perustus: Lohkokivi
runko: Hirsi
vuoraus: Pystyrimalautoitus
ulkoväri: Punainen
kattomuoto: Satulakatto
kate: Aaltopelti
ikkunat: Vanhahkoja vihreitä kaksi- ja kolmijakoisia neljä/kuusiruutuisia ikkunoita, kaksiruutuiset haukanikkunat.

kuvaus:

Lehtisen asuinrakennus sijaitsee pihapiirin itäreunalla. Asuinrakennuksen länsisivulle on tehty lisäksiipi.

(Saana Lind)

LEHTINEN, LIIVERI

Lehtisen liiveri idästä kuvattuna. (Saana Lind 29.11.2013)

Lehtisen liiveri pohjoisesta kuvattuna. (Saana Lind 29.11.2013)

id: 308025
rakennustyyppi: talousrakennukset
alkup. käyttö: 941 talousrakennukset
nyk. käyttö: 941 talousrakennukset
ajoitus: 1900-luvun alku?
suunnittelija: ei täytetty
kerrosluku: 1
perustus: Kivi
runko: Puu
vuoraus: Lautavuoraus
ulkoväri: Punainen
kattomuoto: Satulakatto
kate: Huopakate
ikkunat: -

kuvaus:

Lehtisen L-muotoinen liiverirakennus sijaitsee pihapiirin länsireunalla.

KIOSKI 2.0 -sovellus www.kulttuuriymparisto.fi -sovellusvuokrauspalvelu

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Pohjanmaan inventointi, ÖBO

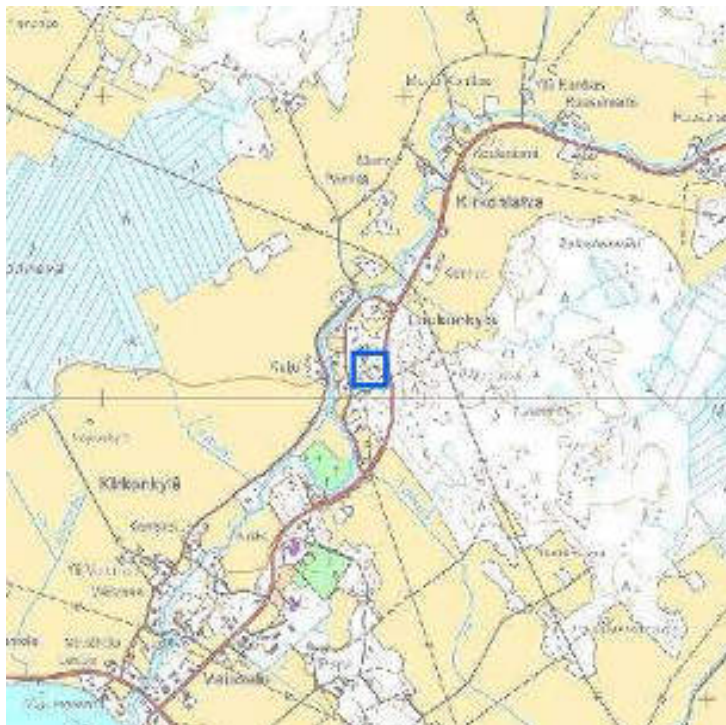
ISOKYRÖ
PALO
049. LOUKONTIE 27, ARJOVUO

(Susanne Öst 15.03.2007)

Arjovuon kiinteistö lounaasta kuvattuna. (Saana Lind 06.09.2013)

pohjakartta © Maanmittauslaitos
lupanro 001/HTA/08

---

id: 28777
kunta: Isokyrö
kylä: Palo
kiinteistötunnus: 416-4-97
sijainti: Loukontie 27, 61500 Isokyrö
tyyppi: asuinrakentaminen
ajoitus: 1918-1944

ajoitusselite: Asuinrakennus 1939 (rak.rek), liiveri
luokitus: ei määritelty
arvottaminen: ei määritelty
päivittäjä Saana Lind 06.09.2013
inventoija Susanne Öst 21.03.2007

kuvaus:

Arjovuon kiinteistöön kuuluu asuinrakennus ja liiveri.
(Saana Lind 2013)

Kohde sijaitsee loukontien varren pienasumusalueella. Talon ovat rakentaneet Niilo ja Laimi Arjovuo ennen talvisotaa.

lähteet:

Haastattelu Salokaski Eira, asukas, ja Salokaski Ossi, asukas ja kiinteistön omistaja, 6.9.2013.

Palonkylän historia. 1998.

ARJOVUO, ASUINRAKENNUS

Arjovuon asuinrakennus lounaasta kuvattuna. (Saana Lind 06.09.2013)

id: 308026
rakennustyyppi: asuinrakennukset
alkup. käyttö: 011 yhden asunnon talot
nyk. käyttö: 041 vapaa-ajan asuinrakennukset
ajoitus: Asuinrakennus on rakennettu vuosina 1937-42
suunnittelija: ei täytetty
kerrosluku: 2
perustus: Betoni
runko: Hirsi
vuoraus: Pystyrimalauoitus
ulkoväri: Punainen
kattomuoto: Taitekatto
kate: Huopakate
ikkunat: Alkuperäiset, valkoiset yhdeksän/kuusiruutuiset ikkunat.

kuvaus:

Arjovuon asuinrakennus on rakennettu vuosina 1939-42. Talon rakennutti Niilo Arjovuo. Rakennuksen sisällä ei ole tehty muuta remonttia kuin pintojen maalaaminen ja tapetointi.

Asuinrakennuksen kanssa samaan aikaan on rakennettu myös samassa pihapiirissä sijaitseva L-muotoinen liiverirakennus.

(Saana Lind 2013)

---

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Pohjanmaan inventointi, ÖBO

ISOKYRÖ
PALO
053. LOUKONTIE 53, SKÖLD (HÄKÄRI)

(Susanne Öst 15.03.2007)

(Susanne Öst 15.03.2007)

0 500 m

pohjakartta © Maanmittauslaitos
 lupanro 001/HTA/08

id: 28764
 kunta: Isokyrö
 kylä: Palo
 kiinteistötunnus: 152-411-33, Sköld
 sijainti: Loukontie 53, 61500 Isokyrö
 tyyppi: asuinrakentaminen
 ajoitus: 1918-1944

ajoitusselite: Rakennettu 1938-39, talousrakennus
luokitus: ei määritelty
arvottaminen: ei määritelty
inventoija Susanne Öst / Täyd. Tiina Lehtisaari 10.10.2013 21.03.2007

kuvaus:

Hirsirakennus Loukontien varrella.

Rakennusta peruskorjataan parhaillaan (kesä 2013).

historia:

Talo rakennettiin vuosina 1938-39 ja sen rakennutti Matti Salokaski (ent. Sköld). Matti ja Lempi Salokaski myivät talon Jaakko Salokaskelle, joka oli Amerikassa vuosina 1891-1935. Hän myi sen Heikki Lisitsinille, joka tuli siirtolaisena Suistamolta. Lisitsin myi talon Anni ja lisäksi Tulimäelle ja he myivät talon Martta ja Lauri Häkärille.

lähteet:

Palonkylän historia, Vaasa 1998.

KIOSKI 2.0 -sovellus www.kulttuuriymparisto.fi -sovellusvuokrauspalvelu

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Pohjanmaan inventointi, ÖBO

ISOKYRÖ

PALO

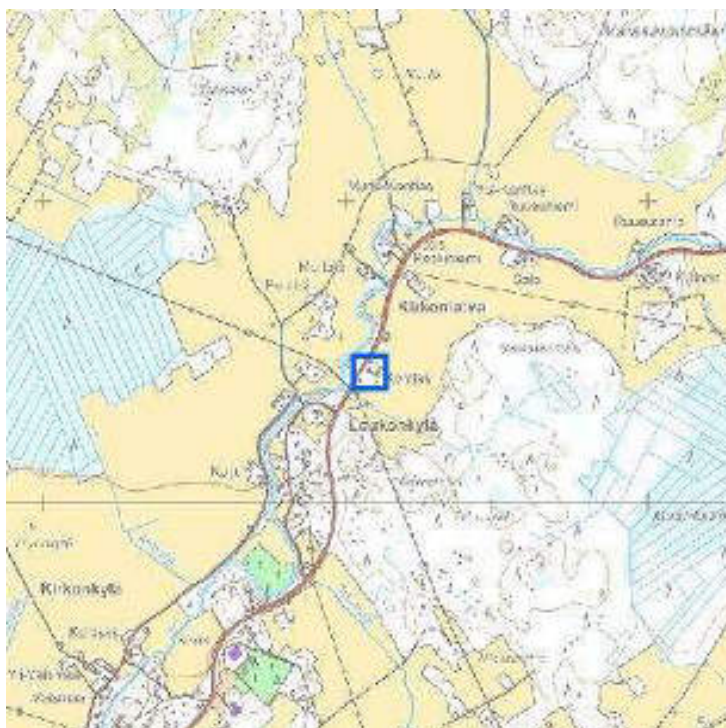
054. RUUSUPURONTIE 187, KONTTAS

Kohteen läntinen julkisivu (Sari Tallgren 14.2.2008)

Rakennus on voimakkaasti L-mallinen. Kuvattu etelälounaasta (Sari Tallgren 14.2.2008)

0 500 m

pohjakartta © Maanmittauslaitos
lupanro 001/HTA/08

id: 32260
kunta: Isokyrö
kylä: Palo
kiinteistötunnus: 152-411-0007-0072
sijainti: Ruusupurontie 187, 61500 ISOKYRÖ
tyyppi: maa- ja metsätalous
ajoitus: 1918-1944

ajoitusselite: Asuinrakennus siirretty nykyiselle paikalleen vuonna 1911, omistajan tieto.

luokitus: ei määritelty

arvottaminen: ei määritelty

päivittäjä Saana Lind 06.09.2013

inventoija Sari Tallgren 14.02.2008

kuvaus:

Konttaksen tilaan kuuluu neljä rakennusta: asuinrakennus ja kolme talousrakennusta. Konttaksen tila on omistajan mukaan perustettu nykyiselle paikalleen vuoden 1919 tienoilla, jolloin paikalle siirrettiin asuinrakennus ja talousrakennuksia (vuosi 1911 mainittuna kirjassa Palonkylän historia).

(Saana Lind 2013)

historia:

Talo on siirretty nykyiselle paikalle Isonjaon uudelleenjärjestelyjen yhteydessä vuonna 1911. /TL/.

arviointi:

Joitain kuistiin tehtyjä muutoksia lukuunottamatta rakennus on säilynyt kohtaisen hyvin historiallisessa asussa. Hienoja yksityiskohtia, kuten klassistisia piirteitä omaava susiovi. Muuten rakennus 1900-luvun alun asussa esim. ikkunalistoitus.

lähteet:

Haastattelu Raija Konttas, asukas, yksi kiinteistön omistajista, 6.9.2013. (Saana Lind)

Palonkylän historia. 1998.

KONTTAS, ASUINRAKENNUS

Konttaksen asuinrakennuksen koillispääty. (Saana Lind 06.09.2013)

Konttaksen asuinrakennus idästä kuvattuna. (Saana Lind 06.09.2013)

id: 308028

rakennustyyppi: asuinrakennukset

alkup. käyttö: 011 yhden asunnon talot

nyk. käyttö: 011 yhden asunnon talot

ajoitus: Asuinrakennus on siirretty nykyiselle paikalleen vuonna 1919.

suunnittelija: ei täytetty

kerrosluku: 1½

perustus: Lohkokivi

runko: Hirsi

vuoraus: Pystyrimalautoitus

ulkoväri: Punainen

kattomuoto: Satulakatto

kate: Saumattu peltikate

ikkunat: Valkoiset neliruutuiset ikkunat, lisäksi haukanikkunoita, joissa kaksi ruutua.

kuvaus:

Konttaksen asuinrakennuksessa on uudempi ja vanhempi osa; koillis-lounaissuuntainen osa on alkuperäinen ja siirretty. Alkuperäinen asuinrakennus on omistajan mukaan siirretty nykyiselle paikalleen vuonna 1919 (vuosi 1911 mainittuna kirjassa Palonkylän historia). Rakennus on siirretty Kontsaksenmäeltä. Rakennuksen siirsi ja Konttaksen tilan perusti Matti Konttas. Asuinrakennuksen vanhan, alkuperäisen osan rakennusvuosi ei ole tiedossa, rakennusvuosi saattaa olla 1800-luvulla. Alkuperäiseen rakennukseen rakennettiin kaakkoisivulle lisäsiipi heti siirtämisen jälkeen.

Rakennuksen sisällä ei ole tehty suurta remonttia, vain pintoja on hieman maalattu ja tapetoitu. Rakennuksen koillis-päätyyn/kaakkoisivulle rakennettiin 1960 tai -70-luvulla pieni lisäsiipi, johon tehtiin kylpyhuone ja kuisti. Tämän päädyn kuistilla on ovena vanhat ns. susiovet.

(Saana Lind 2013)

KONTTAS, RIIHI

Konttaksen rihi lännestä kuvattuna. (Saana Lind 29.11.2013)

Konttaksen rihi pohjoisesta kuvattuna. (Saana Lind 29.11.2013)

id: 308297
rakennustyyppi: talousrakennukset
alkup. käyttö: 891 viljankuivaamot ja viljan säilytysrakennukset
nyk. käyttö: 941 talousrakennukset
ajoitus: Riihi on rakennettu vuonna 1941.
suunnittelija: ei täytetty
kerrosluku: 1
perustus: Kivi
runko: Hirsi, rankorakenne
vuoraus: Vuoraamaton, osittain pystylaudoitus
ulkoväri: Harmaa
kattomuoto: Aumattu satulakatto
kate: Peltikate
ikkunat: -

kuvaus:

Konttaksen rihi sijaitsee Ruusupurontien varrella, tien itäisellä puolella, noin 100 metriä Konttaksen tilan pihapiiristä pohjoiseen.

Riihi on rakennettu vuonna 1941, vanha riihen palettua vuonna 1939.

(Lähde: Palonkylän historia. 1998.)

KONTTAS, TALOUSRAKENNUKSET

Yksi Konttaksen talousrakennuksista lännestä kuvattuna. (Saana Lind 06.09.2013)

Yksi Konttaksen talousrakennuksista luoteesta kuvattuna. (Saana Lind 06.09.2013)

id: 308029
rakennustyyppi: talousrakennukset
alkup. käyttö: 941 talousrakennukset
nyk. käyttö: 941 talousrakennukset
ajoitus: ei täytetty
suunnittelija: ei täytetty
kerrosluku: ei täytetty
perustus: ei täytetty
runko: ei täytetty
vuoraus: ei täytetty
ulkoväri: ei täytetty
kattomuoto: ei täytetty
kate: ei täytetty
ikkunat: ei täytetty

kuvaus:

Konttaksen pihapiirissä on kolme talousrakennusta, jotka toimivat nykyään varastotiloina. Kaikki talousrakennukset sijaitsevat pihapiirin kaakkoisreunalla. Tilalla on ollut enemmänkin talousrakennuksia pihapiirissään, mutta ne on purettu.

Kaikki talousrakennukset ovat hirsirunkoisia ja niiden seinät ovat vuoraamattomia, kahteen rakennuksesta on tehty rankorakenteinen lisäosa. Rakennusten katot on katettu pellillä.

(Saana Lind 2013)

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Pohjanmaan inventointi, ÖBO

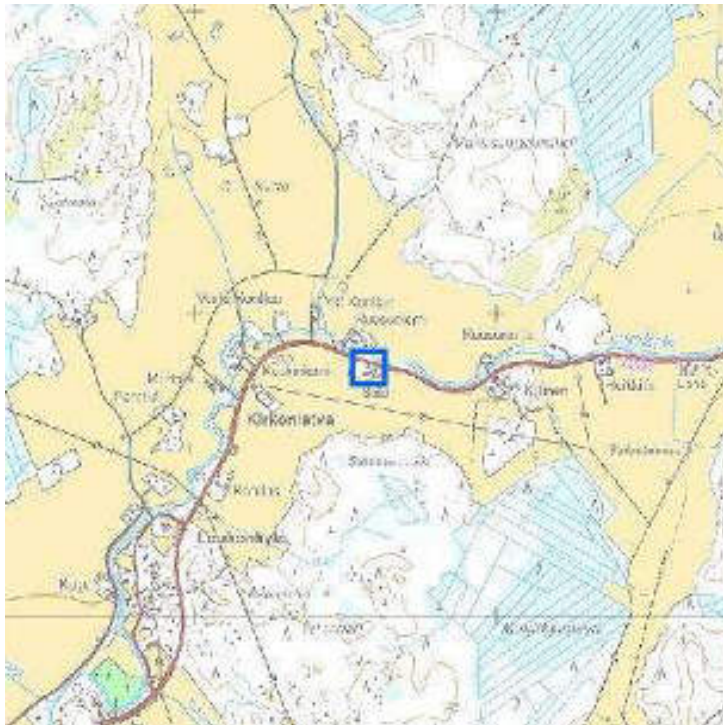
ISOKYRÖ
PALO
056. RUUSUPURONTIE 269, SALO

Kohde luoteesta (Sari Tallgren 13.11.2007)

Pihajulkisivu on itään (Sari Tallgren 13.11.2007)

0 500 m

pohjakartta © Maanmittauslaitos
luparno 001/HTA/08

id: 31932
kunta: Isokyrö
kylä: Palo
kiinteistötunnus: 152-411-0002-0102
sijainti: Ruusupurontie 269, 61500 ISOKYRÖ
tyyppi: maa- ja metsätalous
ajoitus: 1864-1917

ajoitusselite: 1920/RHR, Ehkä 1900-luvun asuinrakennus. Pihapiirissä uudempi asuinrakennus ja talousrakennuksia

luokitus: ei määritely

arvottaminen: ei määritely

inventoija Sari Tallgren / Täyd. Tiina Lehtisaari 26.11.2013 13.11.2007

kuvaus:

Kohde sijaitsee Ruusupurontien varrella. Pihapiirissä tilan vanha (asumaton) hirsinen päärakennus ja uudehko, matala asuinrakennus.

KIOSKI 2.0 -sovellus www.kulttuuriymparisto.fi -sovellusvuokrauspalvelu

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Pohjanmaan inventointi, ÖBO

ISOKYRÖ

PALO

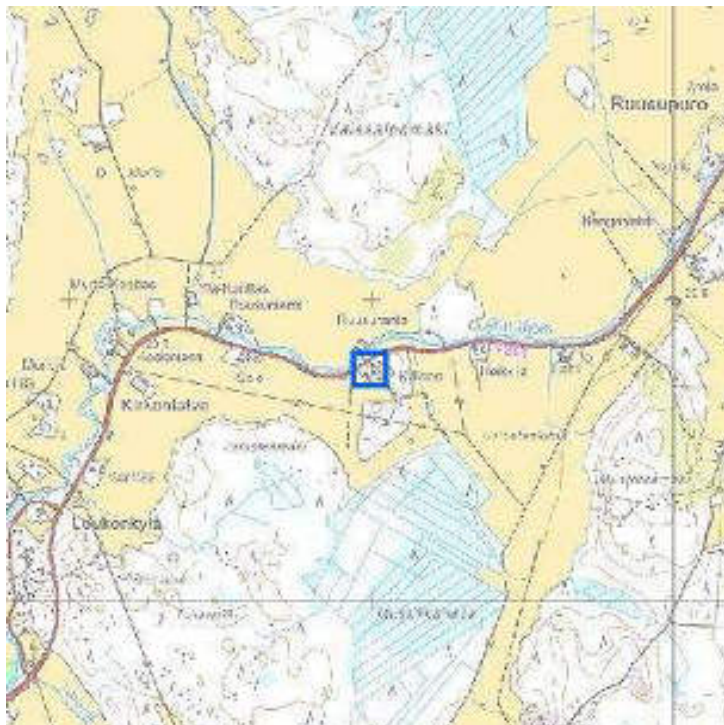
057. RUUSUPURONTIE 313, KILLINEN

Aitta länneltä (Sari Tallgren 13.11.2007)

Pieni asuinrakennus länneltä, tien puolelta (Sari Tallgren 13.11.2007)

pohjakartta © Maanmittauslaitos
 lupanro 001/HTA/08

id: 31945
 kunta: Isokyrö
 kylä: Palo
 kiinteistötunnus: 152-411-0002-0049
 sijainti: Ruusupurontie 313, 61500 ISOKYRÖ
 tyyppi: maa- ja metsätalous
 ajoitus: 1864-1917

ajoitusselite: Ehkä 1800-luvun pitkänurkkainen, otasallinen aitta ja 1900-luvun alun pikkutupa

luokitus: ei määritelty

arvottaminen: ei määritelty

inventoija Sari Tallgren / Täyd. Tiina Lehtisaari 26.11.2013 13.11.2007

kuvaus:

Vanhan aitan ja pienen asintalon lisäksi pihapiirissä on 1990-luvulla rakennettu asuinrakennus ja talousrakennuksia.

KIOSKI 2.0 -sovellus www.kulttuuriymparisto.fi -sovellusvuokrauspalvelu

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Pohjanmaan inventointi, ÖBO

ISOKYRÖ
TUURALA
062. TUURALANTIE 192, PELTONIEMI

(Sari Tallgren 12.11.2007)

Peltoniemen talo kuvattuna lounaasta, Kyrönjoen vastarannalta (Tiina Lehtisaari 18.10.2012)

0 500 m

pohjakartta © Maanmittauslaitos
lupanro 001/HTA/08

id: 31851
kunta: Isokyrö
kylä: Tuurala
kiinteistötunnus: 152-413-0001-0112
sijainti: Tuuralantie 192, 61500 ISOKYRÖ
tyyppi: maa- ja metsätalous
ajoitus: 1864-1917

luokitus: ei määritelty
arvottaminen: ei määritelty
päivittäjä Saana Lind 17.10.2013
inventoija Sari Tallgren 12.11.2007

kuvaus:

Peltoniemen tila sijaitsee Tuuralantien varrella, Kyrönjoen rannalla. Peltoniemen tilan pihapiirissä on asuinrakennus, liiveri, halli ja talousrakennus (navetta?).

PELTONIEMI, ASUINRAKENNUS

Peltoniemen asuinrakennus pohjoisesta kuvattuna.
(Saana Lind 17.10.2013)

Peltoniemen asuinrakennus koillisesta kuvattuna.
(Saana Lind 17.10.2013)

id: 308164
rakennustyyppi: asuinrakennukset
alkup. käyttö: 011 yhden asunnon talot
nyk. käyttö: 011 yhden asunnon talot
ajoitus: RHR 1953. Onko peruskorjausvuosi?
suunnittelija: ei täytetty
kerrosluku: 1½
perustus: Lohkokivi
runko: Hirsi
vuoraus: Vaakaponttilaudoitus, alaosassa pystyponttilaudoitus.
ulkoväri: Vaaleankeltainen
kattomuoto: Satulakatto
kate: Saumattu peltikate
ikkunat: Ikkunat kaksi- tai kolmejakoiset, ikkunan yläosa on jaettu pieniin ruutuihin.
Kaksiruutuiset haukanikkunat.

PELTONIEMI, HALLI

Peltoniemen halli koillisesta kuvattuna. (Saana Lind 17.10.2013)

id: 308166
rakennustyyppi: talousrakennukset
alkup. käyttö: 162 kulkuneuvojen suoja- ja huoltorakennukset
nyk. käyttö: 162 kulkuneuvojen suoja- ja huoltorakennukset
ajoitus: 1900-luvun loppu tai 2000-luvun alku
kerrosluku: 1
perustus: Betoni
runko: -
vuoraus: Pelti
ulkoväri: Punainen
kattomuoto: Satulakatto
kate: Peltikate
ikkunat: -

kuvaus:

Peltoniemen suurikokoinen halli sijaitsee tilan pihapiirissä asuinrakennuksesta pohjoiseen.

PELTONIEMI, LIIVERI

Peltoniemen liiveri koillisesta kuvattuna. (Saana Lind 17.10.2013)

id: 308167
rakennustyyppi: talousrakennukset
alkup. käyttö: 941 talousrakennukset
nyk. käyttö: 941 talousrakennukset
ajoitus: 1800- - 1900-luku
suunnittelija: ei täytetty
kerrosluku: 1
perustus: Kivi
runko: Hirsi
vuoraus: Vuoraamaton
ulkoväri: Punainen
kattomuoto: Satulakatto
kate: Peltikate
ikkunat: -

kuvaus:

Peltoniemen kolmiosainen liiveri sijaitsee tilan pihapiirissä asuinrakennuksesta länteen.

PELTONIEMI, TALOUSRAKENNUS

Peltoniemen talousrakennus koillisesta kuvattuna. (Saana Lind 17.10.2013)

id: 308165
rakennustyyppi: talousrakennukset
alkup. käyttö: 941 talousrakennukset
nyk. käyttö: ei selvitetty
ajoitus: 1900-luku
suunnittelija: ei täytetty
kerrosluku: 1-2
perustus: Betoni
runko: Tiili, yläosa hirrestä
vuoraus: Tiili/ yläosa vuoraamaton
ulkoväri: Tiili/punainen
kattomuoto: Satulakatto
kate: Sementtitiilikate
ikkunat: Keltaiset pienet kaksiruutuiset ikkunat.

kuvaus:

Peltoniemen talousrakennus (navetta?) sijaitsee tilan pihapiirissä asuinrakennuksesta luoteeseen.

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Isonkyrön keskustan osayleiskaavainventointi

ISOKYRÖ
PALO
062X. VÖYRINNIEMENTIE 7, LEHTOLA

Kohde kuvattuna kaakosta (Tiina Lehtisaari 19.12.2013)

Pihapiiriä kuvattuna idästä (Tiina Lehtisaari 19.12.2013)

0 500 m

pohjakartta © Maanmittauslaitos
lupanro 001/HTA/08

id: 207578
kunta: Isokyrö
kylä: Palo
kiinteistötunnus: 152-411-7-6
sijainti: Vöyrinniementie 7, 61500 Isokyrö
tyyppi: asuinrakentaminen
ajoitus: 1864-1917

ajoitusselite: Asuinrakennus n. 1916 ja talousrakennus

luokitus: ei määritelty

arvottaminen: ei määritelty

inventoija Tiina Lehtisaari 19.12.2013

kuvaus:

KOhte sijaitsee Kyrönjoen rannalla ja Tuuralantien varren nauhamaisessa asutusketjussa. Kohteessa n. 1916 rakennettu, jugend vaikutteita omaava asuinrakennus. Rakennus on säilynyt poikkeuksellisen hyvin historiallisessa asussa. Lisäksi pihapiirissä on pienehkö talousrakennusryhmä.

lähteet:

Palonkylän historia. 1998.

KIOSKI 2.0 -sovellus www.kulttuuriymparisto.fi -sovellusvuokrauspalvelu

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Pohjanmaan inventointi, ÖBO

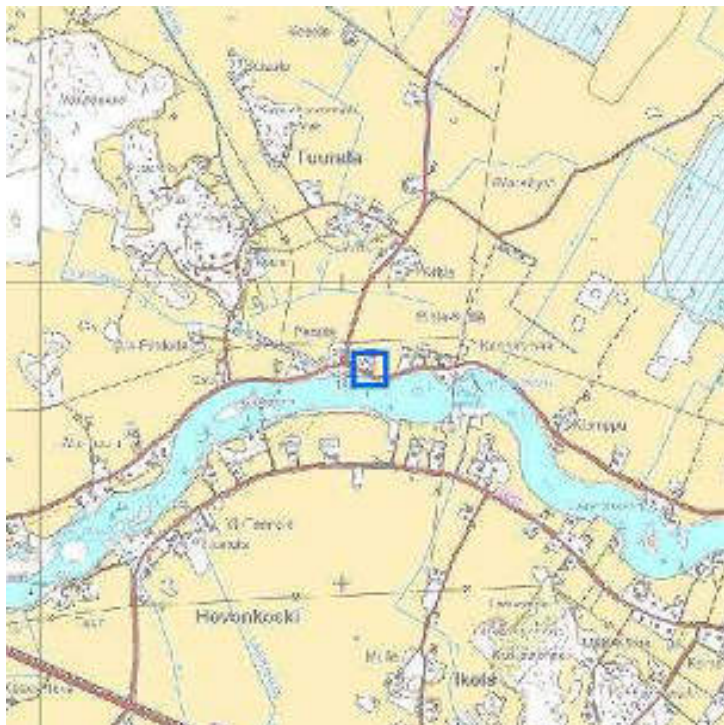
ISOKYRÖ
TUURALA
066. TUURALANTIE 315, YLI-NUUJA

Yli-Nuujan asuinrakennus lännestä kuvattuna. (Saana Lind 10.09.2013)

Asuinrakennuksen eteläinen - joelle päin oleva julkisivu ja läntinen pääty (Sari Tallgren 12.11.2007)

0 500 m

pohjakartta © Maanmittauslaitos
lupanro 001/HTA/08

id: 31847
kunta: Isokyrö
kylä: Tuurala
kiinteistötunnus: 152-413-0005-0101
sijainti: Tuuralantie 315, 61500 ISOKYRÖ
tyyppi: maa- ja metsätalous

ajoitus: 1918-1944
ajoitusselite: Asuinrakennus rakennettu vuoden 1893 tienoilla, omistajan tiedot.
luokitus: ei määritelty
arvottaminen: ei määritelty
päivittäjä Saana Lind 10.09.2013
inventoija Sari Tallgren 12.11.2007

kuvaus:

Yli-Nuujan tilan päärakennus on aivan kiinni jokitöyrällä mutkittelevassa Tuuralankyläntiessä. Talon vuoraamaton ja maalaamaton hirsirunko sekä klassisistisia piirteitä omaavat ikkunanoiden kehyslistat antavat rakennukselle persoonallisen leiman. Aivan tavallisia eivät myöskään ole talon päätyjen ja poikkipäädyn ikkunoissa käytetyt kaariaiheet. Ikkunoiden lasiruutujen väri, pieni ruutukoko sekä jakopuitteiden ohuus viittavat paljon ilmoitettua rakentamisajankohtaa vanhempaan rakentamistapaan.

Osittain tiilestä muuratut talousrakennukset on sijoitettu päärakennuksen pohjoispuolelle. Piha on suhteellisen pieni.

lähteet:

Haastattelu Kohtala Sinikka, kiinteistön asukas, 10.9.2013. (Saana Lind 2013)

YLI-NUUJA, ASUINRAKENNUS

Yli-Nuujan asuinrakennus pohjoisesta kuvattuna. (Saana Lind 10.09.2013)

Yli-Nuujan asuinrakennus kaakosta kuvattuna. (Saana Lind 10.09.2013)

id: 308035
rakennustyyppi: asuinrakennukset
alkup. käyttö: 011 yhden asunnon talot
nyk. käyttö: 011 yhden asunnon talot
ajoitus: Asuinrakennus on rakennettu vuoden 1893 tienoilla, omistajan tiedot.
suunnittelija: ei täytetty
kerrosluku: 2
perustus: Lohkokivi
runko: Hirsi
vuoraus: Vaakaponttilaudoitus
ulkoväri: Punainen
kattomuoto: Satulakatto
kate: Peltikate
ikkunat: Uudet, valkoiset kuusiruutuiset ikkunat, yläkerrassa vanhat "erikoiset" ikkunat, kaksiruutuiset haukanikkunat.

kuvaus:

Yli-Nuujan asuinrakennus on rakennettu vuoden 1893 tienoilla, talon on rakennuttanut maanviljelijä Matti Nuuja.

Rakennuksessa on toiminut 1900-luvun alussa kahvila ja kauppa, rakennuksessa on myös ehkä käyty kärejä. Kauppaan ja kahvilaan oli sisäänkäynti talon länsipäädystä. Rakennuksessa on myös asunut

Karjalan evakoita sotavuosina.

Asuinrakennukseen tehtiin iso remontti vuonna 2010, jolloin muun muassa rakennettiin pohjoissivulle uusi kuisti, johon sijoitettiin kylpyhuone ja sauna. Aiemmin vuoraamaton rakennus vuorattiin vaakaponttilaudoituksella vuonna 2011.

Yläkerrassa on niin sivuilla kuin päädyissäkin hieman erikoisemmat ikkunat, ikkunat ovat alkuperäiset. Ikkunat ovat yläpäästä kaarevat ja näitä kaarevia ikkunoita on viisi rinnakkain ikkuna-aukossa. Sivuilla ikkunat ovat kaksi ruutuisia, mutta päädyissä kukin ikkuna on jaettu kahdeksaan ruutuun. Ikkunoihin kerrotaan otetun mallia Isokyrön uuden kirkon ikkunoista.

(Saana Lind 2013)

YLI-NUUJA, TALOUSRAKENNUKSET

Yli-Nuujan navettarakennus ja kuivaaja lännestä kuvattuna. (Saana Lind 10.09.2013)

Yli-Nuujan sauna lännestä kuvattuna. (Saana Lind 10.09.2013)

id: 308036
 rakennustyyppi: talousrakennukset
 alkup. käyttö: 941 talousrakennukset
 nyk. käyttö: 941 talousrakennukset
 ajoitus: ei täytetty
 suunnittelija: ei täytetty
 kerrosluku: ei täytetty
 perustus: ei täytetty
 runko: ei täytetty
 vuoraus: ei täytetty
 ulkoviiri: ei täytetty
 kattomuoto: ei täytetty
 kate: ei täytetty
 ikkunat: ei täytetty

kuvaus:

Yli-Nuujan tilan pihapiirissä on L-muotoinen navettarakennus. Rakennuksessa on tiilinen navettaosa ja kaksi rankorakenteista liivierosaa. Rakennuksen katto on katettu pellillä.

Yli-Nuujan tilaan kuuluu myös saunarakennus, joka sijaitsee Kyrönjoen rannalla; Tuuralantie kulkee asuinrakennuksen ja saunan välistä. Saunan arvellaan olevan yhtä vanha kuin asuinrakennuskin, siis rakennettu vuoden 1893 tienoilla. Sauna on aina sijainnut joenrannassa, mutta sitä on hieman siirrelty. Saunassa on hirsirunko, sen seinät on vuorattu punaiseksi maalatulla pystyrimaudoituksella. Katolla on peltikate.

(Saana Lind 2013)

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Pohjanmaan inventointi, ÖBO

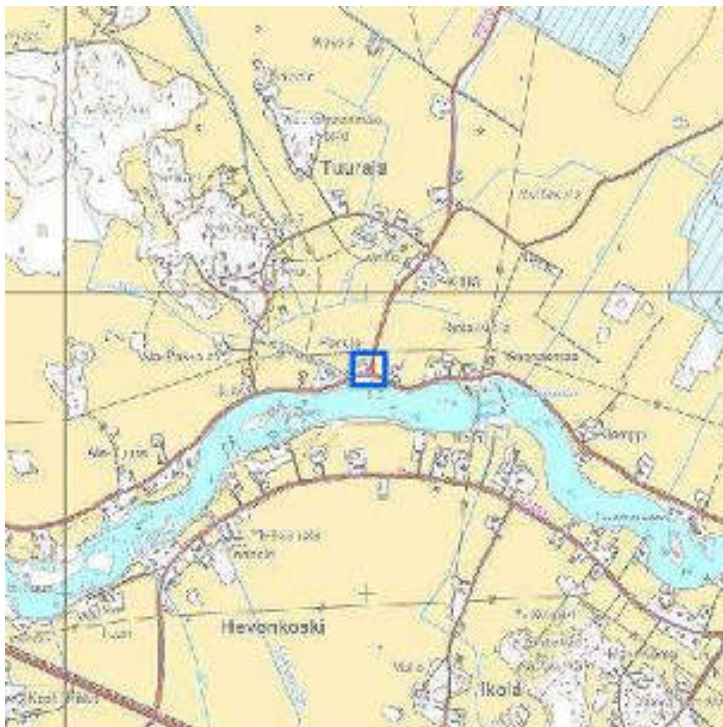
ISOKYRÖ
TUURALA
067. TUURALANTIE 323, TAKALA

Takalan kiinteistö etelästä kuvattuna. (Saana Lind 17.10.2013)

Päärakennus lounaasta (Sari Tallgren 12.11.2007)

pohjakartta © Maanmittauslaitos
 lupanro 001/HTA/08

id: 31844
 kunta: Isokyrö
 kylä: Tuusula
 kiinteistötunnus: 152-413-0006-0091
 sijainti: Tuuralantie 323, 61500 ISOKYRÖ
 tyyppi: maa- ja metsätalous
 ajoitus: 1809-1863

ajoitusselite: 1816/RHR
luokitus: ei määritelty
arvottaminen: ei määritelty
päivittäjä Saana Lind 17.10.2013
inventoija Sari Tallgren 12.11.2007

kuvaus:

Takalan tilan rakennukset sijaitsevat Tuuralantien ja Tulisalontien risteuksen luoteispuolella. Päärakennuksen pääty on etelän suuntaan Tuuralantielle. Monitahoinen talousrakennus suojaa tiiviisti rakennettua pihaa pohjoisesta. Myös Tuuralantien varressa oleva pienehkö aitta kuulu olennaisesti pihapiiriin.

TAKALA, AITTA

Takalan aitta etelästä kuvattuna. (Saana Lind 17.10.2013)

id: 308161
rakennustyyppi: aitat
alkup. käyttö: 941 talousrakennukset
nyk. käyttö: 941 talousrakennukset
ajoitus: 1800-luku
suunnittelija: ei täytetty
kerrosluku: 1
perustus: Lohkokivi
runko: Hirsi
vuoraus: Pystyrimalautoitus
ulkoväri: Punainen
kattomuoto: Satulakatto
kate: Huopakate
ikkunat: -

kuvaus:

Takalan aitta sijaitsee tilan pihapiirissä asuinrakennuksesta länteen.

(Saana Lind 2013)

TAKALA, ASUINRAKENNUS

Takalan asuinrakennus koillisesta kuvattuna. (Saana Lind 17.10.2013)

Takalan asuinrakennus lounaasta kuvattuna. (Saana Lind 17.10.2013)

id: 308160
 rakennustyyppi: asuinrakennukset
 alkup. käyttö: 011 yhden asunnon talot
 nyk. käyttö: 011 yhden asunnon talot
 ajoitus: 1800-luku, RHR rakennusvuosi 1816.
 suunnittelija: ei täytetty
 kerrosluku: 1½
 perustus: Lohkokivi
 runko: Hirsi
 vuoraus: Pystyrimalaudotus, kuistissa vaakaponttilaudotus.
 ulkovaäri: Punainen
 kattomuoto: Satulakatto
 kate: Peltikate
 ikkunat: Viisiruutuisia ikkunoita; alhaalla kaksi isoa ruutua rinnakkain, ylhäällä kolme pientä ruutua rinnakkain.

kuvaus:

Takalan asuinrakennus on malliltaan perinteinen pohjalainen talonpoikaistalo.

(Saana Lind 2013)

TAKALA, TALOUSRAKENNUS

Takalan navetta ja talousrakennus idästä kuvattuna. (Saana Lind 17.10.2013)

Takalan navetta ja talousrakennus etelästä kuvattuna. (Saana Lind 17.10.2013)

id: 308162
 rakennustyyppi: talousrakennukset
 alkup. käyttö: 941 talousrakennukset
 nyk. käyttö: 941 talousrakennukset
 ajoitus: 1900-luku

suunnittelija: ei täytetty
kerrosluku: 1
perustus: Betoni, maa
runko: Tiili, rankorakenne
vuoraus: Tiili, pystyaukko
ulkoväri: Tiili, harmaa puu
kattomuoto: Satulakatto
kate: Peltikate
ikkunat: Navetassa pienet neliruutuiset ikkunat.

kuvaus:

Suuri talousrakennus sijaitsee tilan pihapiirissä asuinrakennuksesta pohjoiseen. Talousrakennuksen pohjois-/itäpäässä on tiilinen navetta.

(Saana Lind 2013)

KIOSKI 2.0 -sovellus www.kulttuuriymparisto.fi -sovellusvuokrauspalvelu

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Pohjanmaan inventointi, ÖBO

ISOKYRÖ
TUURALA
079. TUURALAN KYLÄTIE 41, KOTOVAINIO

(Sari Tallgren 12.11.2007)

(Sari Tallgren 12.11.2007)

0 500 m

pohjakartta © Maanmittauslaitos
luparno 001/HTA/08

---

id: 31859
kunta: Isokyrö
kylä: Tuurala
kiinteistötunnus: 152-413-0001-0113
sijainti: Tuuralan Kylätie 41, 61500 ISOKYRÖ
tyyppi: opetus ja koulutus
ajoitus: 1918-1944

ajoitusselite: 1923/HRH
 luokitus: ei määritelty
 arvottaminen: ei määritelty
 päivittäjä Saana Lind 01.11.2013
 inventoija Sari Tallgren 12.11.2007

kuvaus:

Tuuralan koulu sijaitsee Tuuralan kylätien varrella, sen itäpuolella. Koulu on on pohjaltaan L-mallinen ja suurin osa sen T-karmi-ikkunoista on sijoitettu pareittain. Etelän puoleisella julkisivulla katossa on aumakattoinen fronttoni ja pohjoista päätyä koristaa ristikkoikkuna.

Pohjoiseen avautuva piha on avoin. Sen koillisen puoleisella sivulla on pitkä ulkorakennus. Eteläinen osa tontista on puustoinen.

KOTOVAINIO, KOULURAKENNUS

Kotovainion koulurakennus lounaasta kuvattuna.
 (Saana Lind 01.11.2013)

Kotovaion koulurakennus luoteesta kuvattuna. (Saana Lind 01.11.2013)

id: 308208
 rakennustyyppi: koulu- ja opetusrakennukset
 alkup. käyttö: 511 yleissivistävien oppilaitosten rakennukset
 nyk. käyttö: 369 muut kokoontumisrakennukset
 ajoitus: Rakennus on rakennettu vuonna 1923.
 suunnittelija: Rakentaja E.E. Kallio
 kerrosluku: 2
 perustus: Lohkokivi
 runko: Hirsi
 vuoraus: Pystyrimalautoitus
 ulkoväri: Punainen
 kattomuoto: Satulakatto
 kate: Saumattu peltikate
 ikkunat: T-karmillisia kuusiruutuisia ikkunoita.

kuvaus:

Entinen Tuuralan koulu on nykyisin Tuuralan kylätupa. Koulutoiminta alkoi rakennuksessa vuonna 1923 ja lakkasi vuonna 1999. Rakennus on koulutoiminnan loppumisen jälkeen palvellut Kylätuvan nimellä kokoustilana, päivähoitopaikkana ja atk-koulutuspaikkana.

Koulurakennuksen kanssa samassa pihassa on ulkorakennus, joka on rakennettu mahdollisesti 1920-luvulla.

(Saana Lind 2013)

lähteet:

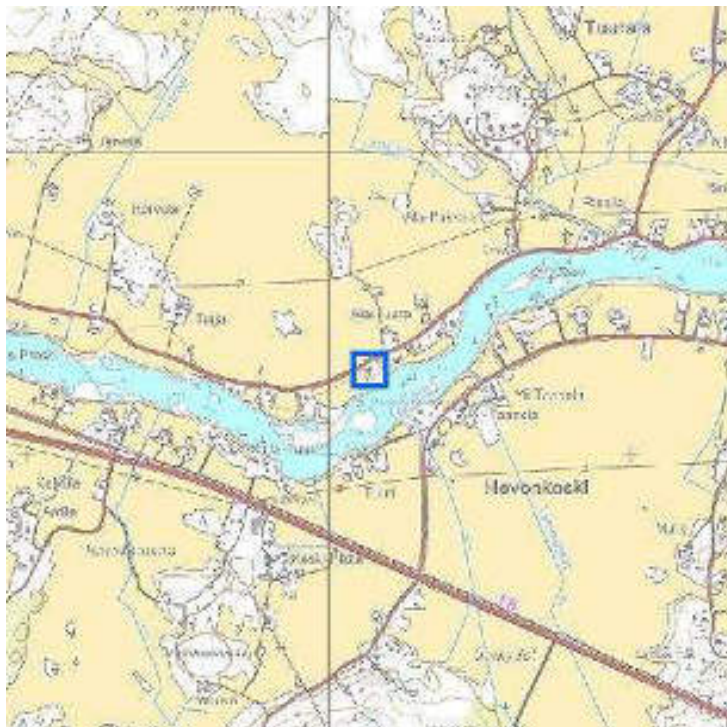
Tuuralan kyläyhdistys r.y. 2008. Tuurala - hyvät talot, kelvolliset pellot.

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Pohjanmaan inventointi, ÖBO

ISOKYRÖ
TUURALA
085. TUURALANTIE 420, JOKIPELTO

Kohde koillisen suunnalta (Sari Tallgren 14.2.2008) (Sari Tallgren 14.2.2008)

pohjakartta © Maanmittauslaitos
lupanro 001/HTA/08

id: 32256
kunta: Isokyrö
kylä: Tuurala
kiinteistötunnus: 152-413-0014-0000
sijainti: Tuuralantie 420, 61500 ISOKYRÖ
tyyppi: maa- ja metsätalous
ajoitus: 1864-1917

ajoitusselite: 1920/RHR, Ehkä 1800/1900-lukujen vaihteen asuinrakennus. 3-osainen hirsiaitta ja sauna.

luokitus: ei määritelty

arvottaminen: ei määritelty

päivittäjä Saana Lind 17.10.2013

inventoija Sari Tallgren 14.02.2008

kuvaus:

Jokipellon kiinteistöön kuuluu asuinrakennus ja kaksi talousrakennusta. Jokipellon tila sijaitsee Tuuralantien ja Kyrönjoen välissä.

(Saana Lind 2013)

JOKIPELTO, ASUINRAKENNUS

Jokipellon asuinrakennus pohjoisesta kuvattuna.
(Saana Lind 17.10.2013)

Jokipellon asuinrakennus pohjoisesta kuvattuna.
(Saana Lind 17.10.2013)

id: 308163

rakennustyyppi: asuinrakennukset

alkup. käyttö: 011 yhden asunnon talot

nyk. käyttö: 011 yhden asunnon talot

ajoitus: ei täytetty

suunnittelija: ei täytetty

kerrosluku: 1½

perustus: Lohkokivi

runko: Hirsi

vuoraus: Pystyrimalautoitus

ulkoväri: Punainen

kattomuoto: Satulakatto

kate: Peltikate

ikkunat: Vanhat, valkoiset kuusiruutuiset ikkunat, kolmiruutuiset haukanikkunat.

KIOSKI 2.0 -sovellus www.kulttuuriymparisto.fi -sovellusvuokrauspalvelu

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Isonkyrön keskustan osayleiskaavainventointi

ISOKYRÖ

PALO

088. PALONKYLÄNTIE 43, TAMMINMÄKI II

Tamminmäki II:n asuinrakennus koillisesta kuvattuna. (Lind Saana 2013)
(Saana Lind 24.10.2013)

0 500 m

pohjakartta © Maanmittauslaitos
lupanro 001/HTA/08

id: 207488
kunta: Isokyrö
kylä: Palo
kiinteistötunnus: 411-1-9-59
sijainti: Palonkyläntie 43, 61500 Isokyrö
tyyppi: asuinrakentaminen
ajoitus: ei määritetty

luokitus: ei määritelty
arvottaminen: ei määritelty
inventoija Saana Lind 24.10.2013

kuvaus:

Tamminmäki II:n tilan pihapiirissä on asuinrakennuksen lisäksi L-muotoinen talousrakennus ja navetta.

lähteet:

Haastattelu Tuuri Anna-Liisa, kiinteistön omistaja, 24.10.2013.

TAMMINMÄKI II, ASUINRAKENNUS

Tamminmäki II:n asuinrakennus koillisesta kuvattuna. (Saana Lind 29.10.2013)

Tamminmäki II:n asuinrakennus lounaasta kuvattuna. (Saana Lind 24.10.2013)

id: 308168
rakennustyyppi: asuinrakennukset
alkup. käyttö: 011 yhden asunnon talot
nyk. käyttö: 041 vapaa-ajan asuinrakennukset
ajoitus: 1800-luku
suunnittelija: -
kerrosluku: 1½
perustus: Lohkokivi
runko: Hirsi
vuoraus: Pystyrimalautoitus
ulkoväri: Punainen, keltaiset kuistit
kattomuoto: Satulakatto
kate: Saumattu peltikate
ikkunat: Valkoiset, ristikarmilliset neliruutuiset ikkunat, kaksiruutuiset haukanikkunat.

kuvaus:

Tamminmäki II:n asuinrakennus on malliltaan perinteinen pohjalainen talonpoikaistalo. Asuinrakennuksen rakennusvuosi ei ole tiedossa, se lienee rakennettu 1800-luvulla.

Rakennuksen pohjoispäättyyn on rakennettu 1920-luvun alussa kaksi huonetta "syytinkituvaksi". Samaan aikaan rakennettiin myös itäisivulle kaksi kuistia. Rakennuksen eteläpäättyyn on rakennettu pieni lisäsiipi, johon on sijoitettu wc ja suihku.

TAMMINMÄKI II, LIIVERIRATI JA SAUNA

Tamminmäki II:n sauna pohjoisesta kuvattuna. (Saana Lind 24.10.2013)

Tamminmäki II:n liiveri ja sauna pohjoisesta kuvattuna. (Saana Lind 24.10.2013)

id: 308170
 rakennustyyppi: talousrakennukset
 alkup. käyttö: 941 talousrakennukset
 nyk. käyttö: 941 talousrakennukset
 ajoitus: 1800- - 1900-luku
 suunnittelija: ei täytetty
 kerrosluku: 1
 perustus: Kivi ja maa
 runko: Hirsi- ja rankorakenne
 vuoraus: Osassa liiveriä pystyrimalaudoitus, sauna vuoraamaton.
 ulkoväri: Punainen
 kattomuoto: Satulakatto
 kate: Saumattu peltikate
 ikkunat: Saunassa kaksi kuusiruutuista ikkunaa ja kaksi kolmiruutuista haukanikkunaa.

kuvaus:

Liiverirati sijaitsee tilan pihapiirissä asuinrakennuksesta itään. Sauna sijaitsee samoin pihapiirissä asuinrakennuksesta kaakkoon.

Liiveriratin ja saunan rakennusvuosi ei ole tiedossa, ne lienee rakennettu 1800-luvulla. Liiveriratissa on liivereitä, aitta ja talli. Sauna on yhdistetty liiveriratiin katoksella.

TAMMINMÄKI II, NAVETTA

Tamminmäki II:n navetta koillisesta kuvattuna. (Saana Lind 24.10.2013)

Tamminmäki II:n asuinrakennus luoteesta kuvattuna. (Saana Lind 24.10.2013)

id: 308169
 rakennustyyppi: navetat
 alkup. käyttö: 811 navetat, sikalat, kanalat yms.
 nyk. käyttö: ei täytetty

ajoitus: 1800- - 1900-luku
suunnittelija: ei täytetty
kerrosluku: 1
perustus: Lohkokivi
runko: Kivi ja puu
vuoraus: Kivi, pystyrimalaudoitus
ulkoväri: Kivenharmaa, punainen
kattomuoto: Satulakatto
kate: Aaltopelti
ikkunat: Kaksi- ja neliruutuisia ikkunoita.

kuvaus:

Navetta sijaitsee tilan pihapiirissä, asuinrakennuksesta etelään. Navetan rakennusvuosi ei ole tiedossa, se lienee rakennettu 1800-luvulla.

KIOSKI 2.0 -sovellus www.kulttuuriymparisto.fi -sovellusvuokrauspalvelu

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Isonkyrön keskustan osayleiskaavainventointi

ISOKYRÖ

PALO

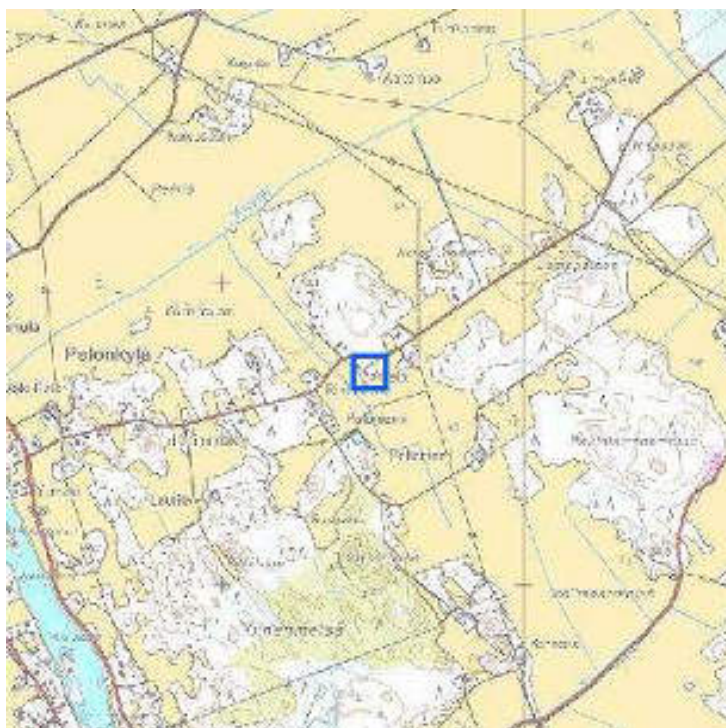
093. PALONKYLÄNTIE 121, LUHTAASENMÄKI (PALO)

Luhtaasenmäen tila koillisesta kuvattuna. (Saana Lind 08.11.2013)

Luhtaasenmäen tila lännestä kuvattuna. (Saana Lind 08.11.2013)

0 500 m

pohjakartta © Maanmittauslaitos
lupanro 001/HTA/08

id: 207513
kunta: Isokyrö
kylä: Palo
kiinteistötunnus: 411-1-87
sijainti: Palonkyläntie 121, 61500 Isokyrö
tyyppi: maa- ja metsätalous
ajoitus: 1864-1917

luokitus: ei määritelty
arvottaminen: ei määritelty
inventoija Saana Lind 08.11.2013

kuvaus:

Luhtaasenmäen vanhan tilan (Palon) pihapiirissä on asuinrakennuksen lisäksi kaksi talousrakennusta, hirsinen kaksiosainen aittarakennus ja hirsinen liiveri.

arviointi:

Kuisti muutosta (n. 1970-luku, arvio) lukuunottamatta säilynyt kohtalaisen hyvin alkuperäisessä asussa. Kohde erottuu maisemasta kiintopisteenä. Vieressä tilan uusi asuinrakennus 1980-luvulta. /TL/.

LUHTAASENMÄKI, ASUINRAKENNUS

Luhtaasenmäen asuinrakennus lännestä kuvattuna.
(Saana Lind 08.11.2013)

Luhtaasenmäen asuinrakennus koillisesta kuvattuna.
(Saana Lind 08.11.2013)

id: 308237
rakennustyyppi: asuinrakennukset
alkup. käyttö: 011 yhden asunnon talot
nyk. käyttö: 011 yhden asunnon talot
ajotus: Asuinrakennus on siirretty nykyiselle paikalleen 1900-luvun alussa.
suunnittelija: ei täytetty
kerrosluku: 1½
perustus: Lohkokivi
runko: Hirsi
vuoraus: Pystyrimalautoitus
ulkoväri: Punainen
kattomuoto: Satulakatto
kate: Peltikate
ikkunat: Uudet valkoiset neliruutuiset ikkunat, haukanikkunat yksiiruutuisia.

kuvaus:

Asuinrakennus on malliltaan perinteinen pohjalainen talonpoikaistalo. Asuinrakennuksen itäisivulle on rakennettu rakennuksen muuhun tyyliin sopimaton kuisti.

Rakennus on siirretty nykyiselle paikalleen Kyrönjoen rannalta 1900-luvun alun uusjaon yhteydessä. (Lähde: Palonkylän historiatoimikunta. 1998. Palonkylänhistoria.)

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Isonkyrön keskustan osayleiskaavainventointi

ISOKYRÖ

PALO

094. TAAVETINTIE 101, PELTONIEMI

Peltoniemen tila lounaasta kuvattuna. (Saana Lind 11.11.2013)

0 500 m

pohjakartta © Maanmittauslaitos
lupanro 001/HTA/08

---

id: 207512
kunta: Isokyrö
kylä: Palo
kiinteistötunnus: 411-9-21
sijainti: Taavetintie 101, 61500 Isokyrö
tyyppi: maa- ja metsätalous
ajoitus: 1864-1917

ajoitusselite: Asuinrakennus siirretty nykyiselle paikalleen vuonna 1911.
luokitus: ei määritelty
arvottaminen: ei määritelty
inventoija Saana Lind 08.11.2013

kuvaus:

Peltoniemen tilaan kuuluu asuinrakennus, sauna, T-mallinen talousrakennus ja maatalouden rakennuksia. Asuinrakennus, sauna ja T-mallinen talousrakennus muodostavat tilan pihapiirin.

Sijaitsee metsäselänteen reunalla, jota peltoaukea ympäröi.

PELTONIEMI, ASUINRAKENNUS

Peltoniemen tila lännessä kuvattuna. (Saana Lind 11.11.2013)

Peltoniemen tila lounaasta kuvattuna. (Saana Lind 11.11.2013)

id: 308236
rakennustyyppi: asuinrakennukset
alkup. käyttö: 011 yhden asunnon talot
nyk. käyttö: 011 yhden asunnon talot
ajoitus: Rakennus on siirretty nykyiselle paikalleen ilmeisesti vuonna 1911.
suunnittelija: ei täytetty
kerrosluku: 1½
perustus: Lohkokivi
runko: Hirsi
vuoraus: Pystyrimalautoitus
ulkoväri: Punainen
kattomuoto: Satulakatto
kate: Peltikate
ikkunat: Valkoiset ikkunat, joissa neljä- tai kuusi ruutua. Kaksiruutuiset haukanikkunat.

kuvaus:

Peltoniemen asuinrakennus on malliltaan perinteinen pohjalainen talonpoikaistalo.

historia:

Peltoniemen asuinrakennus on siirretty nykyiselle paikalleen vuonna 1911 Kyrönjoen rannalta nykyisen Palonkyläntien päästä.

(Lähde: Palonkylän historiatoimikunta. 1998. Palonkylän historia.)

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Pohjanmaan inventointi, ÖBO

ISOKYRÖ
LAUROLA
098. PERTTILÄNTIE 133, YLIMÄKI

(Susanne Öst 11.04.2007)

(Susanne Öst 11.04.2007)

pohjakartta © Maanmittauslaitos
lupanro 001/HTA/08

---

id: 28974
kunta: Isokyrö
kylä: Laurola
kiinteistötunnus: 411-9-21
sijainti: Perttiläntie 133, 61500 ISOKYRÖ
tyyppi: maa- ja metsätalous
ajoitus: 1864-1917

ajoitusselite: n. 1820 (omistajan tieto)
luokitus: ei määritelty
arvottaminen: ei määritelty
päivittäjä Saana Lind 25.10.2013
inventoija Susanne Öst 13.04.2007

kuvaus:

Kohde sijaitsee kyrönjoen ja perttiläntien välissä. Pihapiiri muodostaa eheän kokonaisuuden, vaikka siinä on myös uusia talousrakennuksia. Hieman kauempana sijaitseva vanha, isokoinen riihi täydentää kokonaisuutta ja on maisemallisesti merkittävä. Asuinrakennus edustaa tyylipiirteltään 1900-luvun alkua.

historia:

Asuinrakennus on rakennettu 1800-luvulla, mahdollisesti vuoden 1820 tienoilla. Tilan talousrakennukset tuhoutuivat tulipalossa sotien jälkeen 1940-luvulla.

Ylimäen tila on ollut aiemmin osa Lill-Palon tilaa.

(Saana Lind 2013)

lähteet:

Haastattelu Vakkila Arto, kiinteistön omistaja, 25.10.2013.

Palonkylän historiatoimikunta. 1998. Palonkylän historia.

(Saana Lind 2013)

YLIMÄKI, ASUINRAKENNUS

Ylimäen asuinrakennus lännestä kuvattuna. (Saana Lind 25.10.2013)

Ylimäen asuinrakennus idästä kuvattuna. (Saana Lind 25.10.2013)

id: 308178
rakennustyyppi: asuinrakennukset
alkup. käyttö: 011 yhden asunnon talot
nyk. käyttö: 011 yhden asunnon talot
ajoitus: Omistajien mukaan asuinrakennus on rakennettu 1800-luvulla. (1900-l alku)
suunnittelija: ei täytetty
kerrosluku: 1½
perustus: Lohkokivi
runko: Hirsi
vuoraus: Pystyrimalaudoitus
ulkoväri: Keltainen
kattomuoto: Satulakatto, poikki-päädyt rakennuksen molemmilla sivuilla.
kate: Saumattu peltikate
ikkunat: Uudet valkoiset neliruutuiset ikkunat, haukanikkunat ovat vanhat ja kahdeksanruutuiset.

kuvaus:

Asuinrakennus on rakennettu 1800-luvulla, mahdollisesti vuoden 1820 tienoilla. Rakennusta on siirretty 1900-luvun alussa n. 50 metriä lännen suuntaan. Siirron yhteydessä rakennukseen tehtiin poikkipäädty molemmille sivuille.

Asuinrakennuksessa on tehty viime vuosina "palauttavaa remonttia", muun muassa vanha huonejärjestys palautettu.

(Saana Lind 2013)

YLIMÄKI, HALLI

Ylimäen halli kaakosta kuvattuna. (Saana Lind 25.10.2013)

id: 308182
rakennustyyppi: kulkuneuvosuoja ja kulkuneuvojen huoltorakennukset
alkup. käyttö: 162 kulkuneuvojen suoja- ja huoltorakennukset
nyk. käyttö: 162 kulkuneuvojen suoja- ja huoltorakennukset
ajoitus: Halli on rakennettu vuonna 1993.
suunnittelija: ei täytetty
kerrosluku: 1
perustus: Betoni
runko: Rankorakenne
vuoraus: Pystyrimalautoitus
ulkoväri: Punainen
kattomuoto: Satulakatto
kate: Peltikate
ikkunat: Pieniä yksiruutuisia ikkunoita.

kuvaus:

Vuonna 1993 rakennettu halli sijaitsee tilan pihapiirissä asuinrakennuksesta etelään.

(Saana Lind 2013)

YLIMÄKI, LIIVERI

Ylimäen liiveri kaakosta kuvattuna. (Saana Lind 25.10.2013)

id: 308183
rakennustyyppi: varastot
alkup. käyttö: 941 talousrakennukset
nyk. käyttö: 941 talousrakennukset
ajoitus: 1940-luku
suunnittelija: ei täytetty
kerrosluku: 1
perustus: Kivi
runko: Rankorakenne
vuoraus: Pystyrimalautoitus
ulkoväri: Punainen
kattomuoto: Satulakatto
kate: Peltikate
ikkunat: -

kuvaus:

1940- tai -50-luvulla rakennettu liiveri sijaitsee tilan pihapiirissä asuinrakennuksesta pohjoiseen.

(Saana Lind 2013)

YLIMÄKI, NAVETTA

Ylimäen navetta kaakosta kuvattuna. (Saana Lind 25.10.2013)

id: 308179
rakennustyyppi: navetat
alkup. käyttö: 811 navetat, sikalat, kanalat yms.
nyk. käyttö: 941 talousrakennukset
ajoitus: 1800- - 1900-luku
suunnittelija: ei täytetty
kerrosluku: 1-2

perustus: Betoni ja lohkokivi
 runko: Kivi- ja rankorakenne
 vuoraus: Pystyrimalaudoitus
 ulkoviiri: Punainen
 kattomuoto: Satulakatto
 kate: Peltikate
 ikkunat: Yksiruutuisia ikkunoita.

kuvaus:

L-muotoinen navettarakennus sijaitsee tilan pihapiirissä asuinrakennuksesta koilliseen.

Navetan lohkokivistä tehty osa on peräisin 1800-luvulta. Aiempi navettarakennus tuhoutui 1940-luvulla tulipalossa; navetan puiset osat on siis rakennettu tuon tulipalon jälkeen.

(Saana Lind 2013)

YLIMÄKI, RIIHI

Ylimäen rihi pohjoisesta kuvattuna. (Saana Lind 25.10.2013)

Ylimäen rihi pohjoisesta kuvattuna. (Saana Lind 25.10.2013)

id: 308181
 rakennustyyppi: talousrakennukset
 alkup. käyttö: 891 viljankuivaamot ja viljan säilytysrakennukset
 nyk. käyttö: 941 talousrakennukset
 ajoitus: Omistajien mukaan riihen vanhin osa on rakennettu 1700-luvulla.
 suunnittelija: ei täytetty
 kerrosluku: 1
 perustus: Kivi
 runko: Hirsi- ja rankorakenne
 vuoraus: Lomalaudoitus
 ulkoviiri: Harmaantunut puu
 kattomuoto: Satulakatto
 kate: Peltikate
 ikkunat: -

kuvaus:

Ylimäen rihi sijaitsee pellolla Perttiläntien varrella, n.100 metriä asuinrakennuksesta kaakkoon.

Omistajien mukaan riihen vanhin osa on rakennettu 1700-luvulla; 1750-luvun kartassa on kyseiselle paikalle merkitty rihi. Omistajan mukaan riihessä olisi myös Isokyrön ensimmäinen betonilattia (tehty 1920- tai 30-luvulla?).

(Saana Lind 2013)

YLIMÄKI, SAUNA

Ylimäen saunarakennus lounaasta kuvattuna. (Saana Lind 25.10.2013)

id: 308180
rakennustyyppi: saunat
alkup. käyttö: 931 saunarakennukset
nyk. käyttö: 931 saunarakennukset
ajoitus: Sauna on rakennettu vuonna 2013.
suunnittelija: ei täytetty
kerrosluku: 1
perustus: Betoni
runko: Hirsi
vuoraus: Vuoraamaton
ulkoväri: Punainen
kattomuoto: Satulakatto
kate: Peltikate
ikkunat: Ikkuna-aukossa yksi tai rinnakkain kaksi yksiruutuista ikkunaa. Puitteet ovat valkoiset.

kuvaus:

Vuonna 2013 rakennettu sauna sijaitsee joen rannalla asuinrakennuksesta länteen.

(Saana Lind 2013)

KIOSKI 2.0 -sovellus www.kulttuuriymparisto.fi -sovellusvuokrauspalvelu

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Isonkyrön keskustan osayleiskaavainventointi

ISOKYRÖ
EI MÄÄRITELTY
100. PERTTILÄN RIIPPUSILTA

Perttilän silta kuvattuna luoteesta (Tiina Lehtisaari 18.10.2012)

Silta kuvattuna koillisesta (Tiina Lehtisaari 18.10.2012)

pohjakartta © Maanmittauslaitos
lupanro 001/HTA/08

id: 207530
kunta: Isokyrö
kylä: ei määritelty
tyyppi: liikenne
ajoitus: 1864-1917
ajoitusselite: Riippusilta 1909
luokitus: ei määritelty

arvottaminen: ei määritelty

inventoija Tiina Lehtisaari 13.11.2013

kuvaus:

Perttilän riippusilta on suomen vanhin, käytössä oleva, teräksinen riippusilta. Siinä on puukansi ja puiset kaiteet. Se on rakennettu Norjalaisen esikuvan mukaan vuosina 1909 - 1910. Sillan on suunnitellut ja rakentanut Ilmajokinen sillanrakentaja Valte Antila. Kerrotaan, että sillan rakentamista edesautti meijerin valmistuminen joen länsipuolelle vuonna 1908.

historia:

Silta on peruskorjattu vuonna 1982. Vuonna 2010 silta laitettiin käyttökieltoon kun yhdessä kannatinvaijerissa havaittiin vaurioita. Silta korjattiin ja se avattiin käyttöön taas syksyllä 2012.

arviointi:

Silta on otettu museosillaksi vuonna 1982. Lisäksi se kuuluu osana Napuen taistelulentän ja Perttilänmäen alueeseen, joka on valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä.

lähteet:

Sillat ja myllyt Isokyröläisten mielessä. Raportti 2002. Koonnut Paavo Rinta.

KIOSKI 2.0 -sovellus www.kulttuuriymparisto.fi -sovellusvuokrauspalvelu

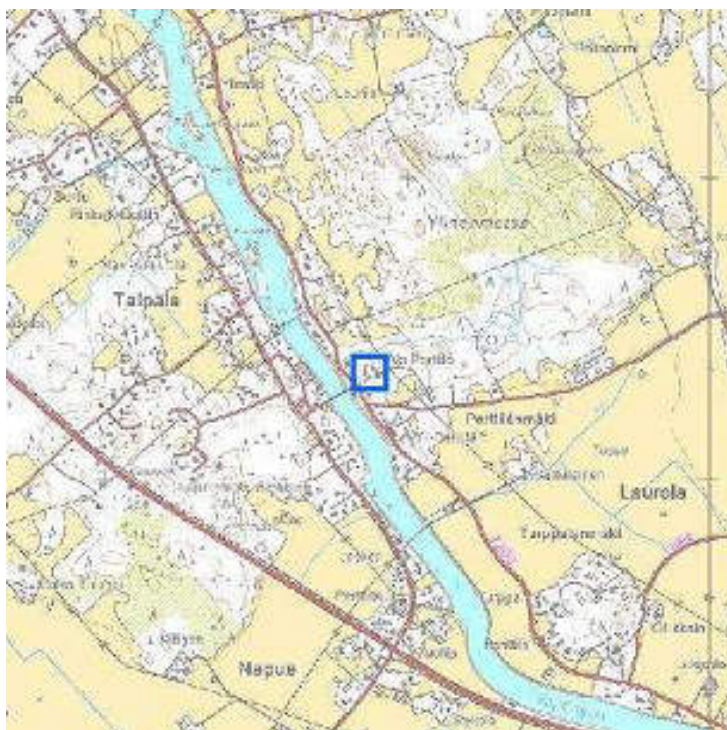
laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Isonkyrön keskustan osayleiskaavainventointi

ISOKYRÖ
LAUROLA
102. PERTTILÄNTIE 248, ALA-PERTTILÄ

(Tiina Lehtisaari 3.12.2013)

pohjakartta © Maanmittauslaitos
lupanro 001/HTA/08

---

id: 207566
kunta: Isokyrö
kylä: Laurola
kiinteistötunnus: 152-406-5-68
sijainti: Perttiläntie 248, 61500 ISOKYRÖ
tyyppi: maa- ja metsätalous
ajoitus: 1918-1944

ajoitusselite: Asuinrakennus 1924 (rak.rek). Useita talousrakennuksia

luokitus: ei määritelty

arvottaminen: ei määritelty

inventoija Tiina Lehtisaari 03.12.2013

kuvaus:

Ala-Perttilän talo sijaitsee Perttilän taloryhmässä, kyrönjoen varren nauhamaisessa asutusketjussa. Taloa vastapäätä on perttilän vanha riippusilta ja naapurissa ns. Pitkäperttilän pohjalaistalo.

Kohde on maatilan pihapiiri 1920-luvulta. Asuinrakennuksen lisäksi siinä on mm punatiilestä muurattu karja- ja talousrakennus. Kohteen rakennuskanta on säilynyt alkuperäisessä asussa.

Kohde on inventoitu yleiseltä tieltä käsin, joten kuvat puuttuvat.

KIOSKI 2.0 -sovellus www.kulttuuriymparisto.fi -sovellusvuokrauspalvelu

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Pohjanmaan inventointi, ÖBO

ISOKYRÖ

LAUROLA

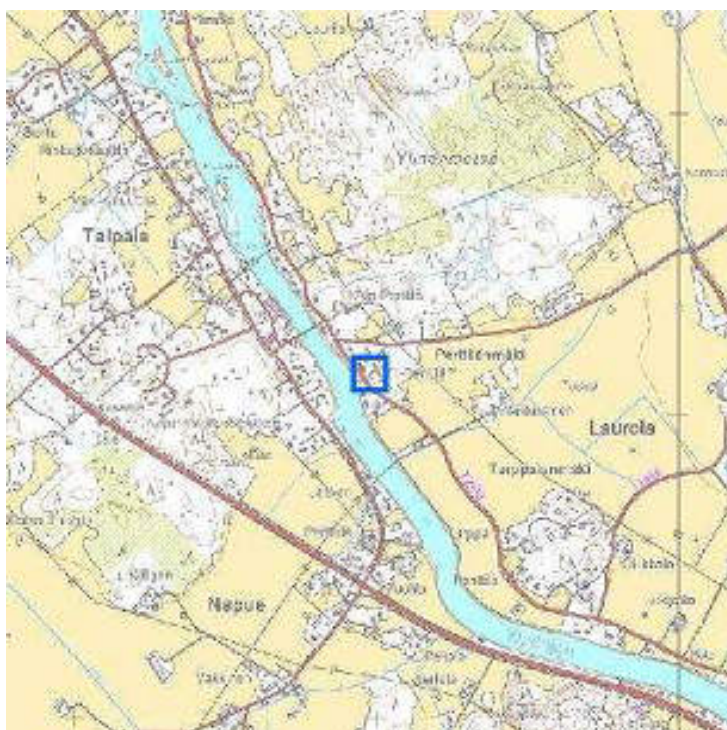
**104. PERTTILÄNTIE 266 JA 268, ALANNE JA YLI-PERTTILÄ (NS. PITKÄ-
PERTTILÄ)**

Yli-Perttilän pääty näkyy kuvassa oikealla.
(Susanne Öst 07.02.2007)

(Tiina Lehtisaari 2012)

0 500 m

pohjakartta © Maanmittauslaitos
lupanro 001/HTA/08

id: 28862
kunta: Isokyrö
kylä: Laurola
kiinteistötunnus: 152-406-5-37 / 406-5-75
sijainti: Perttiläntie 266 ja 268, 61500 Isokyrö
tyyppi: maa- ja metsätalous

ajoitus: 1809-1863
 ajoituselite: 1860. Useita talousrakennuksia
 luokitus: ei määritelty
 arvottaminen: ei määritelty
 inventoija Susanne Öst / Täyd. Tiina Lehtisaari 28.11.2013 11.04.2007

historia:

Yli-Perttilä:

Päärakennus on puolikas Pitkä-Perttilän talosta.

Nykyinen omistaja on Satu Perttilä, entiset omistajat ovat olleet: Matti ja Sirkku Perttilä, Matti ja Maria Perttilä, Juho Perttilä sekä toinen Juho Perttilä.

Päärakennuksen on rakentanut ensimmäinen Juho Perttilä noin 1800-luvun puolivälissä.

Suojeltu päärakennus on asuinkäytössä.

lähteet:

Kirjalliset tiedot Satu Perttilä.

ASUINTALO

(Susanne Öst 11.04.2007)

Rakennus valokuvattuna kadunpuolelta. (Susanne Öst 11.04.2007)

id: 28503
 rakennustyyppi: asuinrakennukset
 alkup. käyttö: 012 kahden asunnon talot
 nyk. käyttö: 012 kahden asunnon talot
 ajoitus: Talo on rakennettu 1800-luvun puolivälissä.
 suunnittelija: Juho Hakala
 kerrosluku: 1 1/2
 perustus: kiilakivi
 runko: hirsi
 vuoraus: pystyrimalautoitus
 ulkoväri: punainen/valkoiset nurkat
 kattomuoto: satula
 kate: tiilikatto
 ikkunat: 6-ruutuiset vanhanmalliset, räystääsikkunat

historia:

Talo on tehty kahdesta erillisestä talosta ja sen on rakentanut Juho Hakola vielä vanhemmista hirsistä.

NAVETTA

id: 28504
 rakennustyyppi: navetat
 alkup. käyttö: 811 navetat, sikalat, kanalat yms.
 nyk. käyttö: ei täytetty

ajoitus: luultavasti 1900-luvun alku
suunnittelija: ei täytetty
kerrosluku: 1 1/2
perustus: kivi
runko: kivi
vuoraus: yläkerrassa lautaa
ulkoväri: punainen/kivenharmaa/valkoiset ikkunanpuitteet
kattomuoto: satula
kate: pelti
ikkunat: ei täytetty

kuvaus:

Rakennus on palanut ja puuosat ovat uusia.

ULKORAKENNUS

(Susanne Öst 11.04.2007)

(Susanne Öst 11.04.2007)

id: 28502
rakennustyyppi: ulkorakennukset
alkup. käyttö: 941 talousrakennukset
nyk. käyttö: 719 muut varistorakennukset
ajoitus: ei täytetty
suunnittelija: ei täytetty
kerrosluku: 1 1/2
perustus: kulmakivi
runko: hirsi/lauta
vuoraus: osittain pystyrimalaudotus
ulkoväri: punainen/valkoiset nurkat/keltaiset ovet
kattomuoto: satula
kate: pelti
ikkunat: vanhat

historia:

Hirsiosassa on ollut talli, paapan tupa ja luhti, näitten välillä on ollut lautainen pikkuliiveri. Toinen osa on lautaa. Pihassa on myös ollut syytinkitupa joka on purettu.

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Pohjanmaan inventointi, ÖBO

ISOKYRÖ
LAUROLA
106. PERTTILÄNTIE 344, TURPPALA

Turppala. (Susanne Öst 12.02.2007)

Päärakennus. (Susanne Öst 12.02.2007)

0 500 m

pohjakartta © Maanmittauslaitos
luparno 001/HTA/08

id: 28936
kunta: Isokyrö
kylä: Laurola
kiinteistötunnus: 152-406-0001-0055
sijainti: Perttiläntie 344, 61550 Orismala
tyyppi: maa- ja metsätalous
ajoitus: 1918-1944

ajoitusselite: As. peruskorjattu 1928. Kaksi talousrakennusryhmää n. 1800-luvulta (arvio)
luokitus: ei määritely
arvottaminen: ei määritely
inventoija Susanne Öst / Täyd. Tiina Lehtisaari 11.11.2013 10.04.2007

kuvaus:

Turppalan tila sijaitsee Turppalanmällä, kyrönjoen ja perttiläntienvarren nauhamaisessa asutusketjussa. Turppalanmäki on tiiviisti rakennettu ja siellä on säilynyt useita vanhoja pihapiirejä.

Tilan pihapiirissä on 1 1/2-kerroksinen päärakennus ja kaksi hirsirunkoista talousrakennusryhmää. Päärakennuksen pitkäsiivu ja puutarha rajaavat pihapiiriä joen ja tien puolelta.

historia:

RHR:n mukaan Perttiläntie 344 osoitteen talo on rakennettu 1928. (SÖ). Tarkoittanee peruskorjausvuotta, mihin ajankohtaan ulkoasun yksityiskohdat sopivat hyvinkin. (TL).

Turppalanmäkeen sisältyy paljon Napuentaistelun (1714) historiaa. Taistelut ovat käyty kohteen länsi - luoteispuolella olevalla peltoaukealla. Perimätiedon mukaan Turppalanmäen talot ovat palaneet taistelujen aikana.

Perimätiedon mukaan Sakari Topeliuksen kirja Koivu ja tähti pohjautuu osin Turppalan tilaan.

arviointi:

Poikkeuksellisen hyvin historiallisessa asussa säilynyt päärakennus. Pihapiirissä säilynyt kahdella reunalla talousrakennusryhmä. Maisemallinen kiintopiste Perttiläntien varrella.

lähteet:

Hölsö Harri. Haastattelu puhelimitse marraskuussa 2013. T.Lehtisaari

---

LIIVERIRAKENNUS

(Tiina Lehtisaari 11.11.2013)

Liiverirakennus kuvattuna kaakosta (Tiina Lehtisaari 11.11.2013)

id: 308229
rakennustyyppi: talousrakennukset
alkup. käyttö: 941 talousrakennukset
nyk. käyttö: 941 talousrakennukset
ajoitus: 1800-luku (arvio)
suunnittelija: -
kerrosluku: 1 1/2
perustus: painuneet
runko: Hirsi, pitkänurkka
vuoraus: vuoraamaton
ulkoväri: haalistunut punamulta
kattomuoto: satulakatto
kate: pelti, alla päre

ikkunat: -

kuvaus:

Kolmiosainen hirsirakennus rajaa pihapiiriä luoteesta

PÄÄRAKENNUS

Päärakennus kuvattuna lännestä (Tiina Lehtisaari 11.11.2013)

Julkisivu pihaan päin, koilliseen (Tiina Lehtisaari 11.11.2013)

id: 308228

rakennustyyppi: asuinrakennukset

alkup. käyttö: 011 yhden asunnon talot

nyk. käyttö: 011 yhden asunnon talot

ajoitus: 1800-luku (arvio), peruskorjaus v. 1928 (rak.rek)

suunnittelija: -

kerrosluku: 1 1/2

perustus: Luonnonkivistä ladottu. Kivijalka on päällystetty myöhemmin betonilla. Tuulettuva alapohja.

runko: Hirsi, pitkänurkka

vuoraus: Alaosassa: kapea pystyponttilaud. ja yläosassa: vaakaponttilaudoitus

ulkoväri: harmahtavan valkoinen

kattomuoto: satulakatto

kate: sementtitiili

ikkunat: 4-ruutuiset urapuiteikkunat

kuvaus:

Klassistinen 1 1/2-kerroksinen pohjalaistalo voimakkaine räystääslaudoituksineen ja kissanpenkkeineen. Vuorilaudoitus, ikkunalistoitus ja avokuisti ovat myöhempää uudistusta 1920-luvun lopusta.

TALLI- JA TALOUSRAKENNUS

talli (Tiina Lehtisaari 11.11.2013)

Talli- ja talousrakennus rajaa pihapiiriä koillisesta (Tiina Lehtisaari 11.11.2013)

id: 308230
rakennustyyppi: tallit
alkup. käyttö: 819 eläinsuojat, ravihevostallit, maneesit yms.
nyk. käyttö: 941 talousrakennukset
ajoitus: 1800-luku (arvio)
suunnittelija: -
kerrosluku: 1 1/2
perustus: perustukset painuneet
runko: talli: hirsi, lyhyt nurkka. Muu osa: hirsi, pitkä nurkka
vuoraus: vuoraamaton
ulkoväri: jäänteitä punamullasta
kattomuoto: satulakatto
kate: pelti, alla päre
ikkunat: Räystääsikkunat ja tallin ikkunat vanhat

kuvaus:

Rakennusryhmä käsittää tallin, katosalusta, kaksi liiveriä ja puori(aitta)osan.

KIOSKI 2.0 -sovellus www.kulttuuriymparisto.fi -sovellusvuokrauspalvelu

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Isonkyrön keskustan osayleiskaavainventointi

ISOKYRÖ
LAUROLA
108. PERTTILÄNTIE 360, PENTTILÄ

Kohde kuvattuna lännestä (Tiina Lehtisaari 1.11.2013)

Julkisivu perttiläntien ja joen suuntaan (Tiina Lehtisaari 1.11.2013)

0 500 m

pohjakartta © Maanmittauslaitos
lupanro 001/HTA/08

id: 207531
kunta: Isokyrö
kylä: Laurola
kiinteistötunnus: 152-406-2-37
sijainti: Perttiläntie 360, 61500 Isokyrö
tyyppi: asuinrakentaminen
ajoitus: ei määritetty

ajoitusselite: Asuinrakennus n. 1800-l loppu - 1900-l alku (arvio) ja useita vanhoja talousrakennuksia

luokitus: ei määritelty

arvottaminen: ei määritelty

inventoija Tiina Lehtisaari 13.11.2013

kuvaus:

Kohde sijaitsee Turppalanmäen lounaisreunalla, taloryhmässä, jossa on säilynyt useita vanhoja maatalan asuin- ja talousrakennuksia. Mäkeen liittyy paljon Napuentaistelun historiaa.

Kohde käsittää vanhan, hirsirunkoisen (pitkänurkka) asuinrakennuksen. Asuinrakennukseen on tehty mm. ikkunaremontti (arvio n. 1940-luku) ja isokokoinen kuisti/laajennusosa. Lisäksi pihapiirissä navetta- ja talousrakennusryhmä n. 1930 - 50-luvulta (arvio), hirsirunkoinen talli- ja liiverirakennus, hirsirunkoinen vilja-aitta ja sauna.

KIOSKI 2.0 -sovellus www.kulttuuriymparisto.fi -sovellusvuokrauspalvelu

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Pohjanmaan inventointi, ÖBO

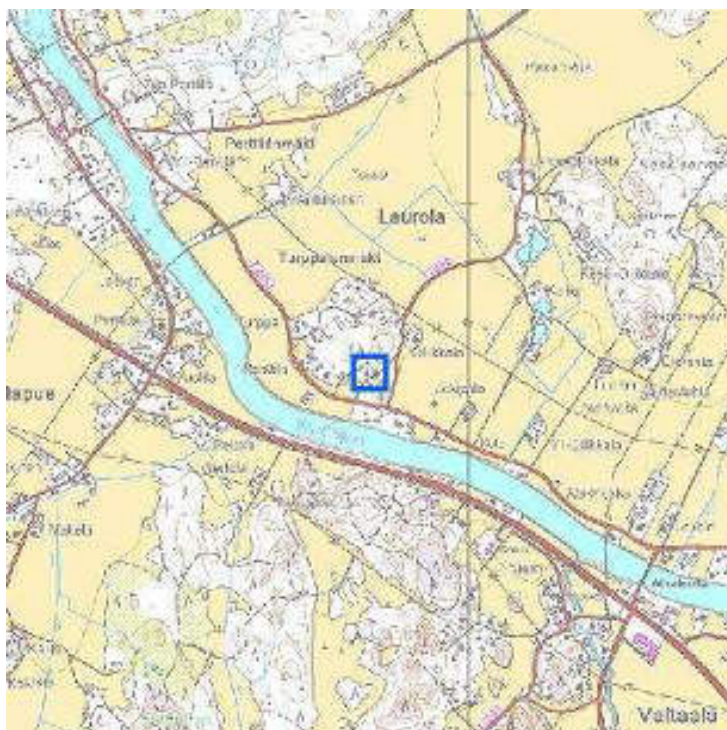
ISOKYRÖ
LAUROLA
110. LAUROLANTIE 10, RINTA-OLLIKKALA

Kohde vasemmalla. (Susanne Öst 12.02.2007)

(Omistaja)

0 500 m

pohjakartta © Maanmittauslaitos
lupanro 001/HTA/08

id: 28929
kunta: Isokyrö
kylä: Laurola
kiinteistötunnus: 152-406-2-110
sijainti: Laurolantie 10, 61500 ISOKYRÖ
tyyppi: asuinrakentaminen
ajoitus: 1809-1863

ajoitusselite: As. 1814 (1900IA, 1975), aitta 1779, riihi 1825, luttiaitta 1897? ja karja- ja talousrakennus 1936

luokitus: ei määritelty

arvottaminen: ei määritelty

inventoija Susanne Öst /täyd. Tiina Lehtisaari 1.11.2013 10.04.2007

kuvaus:

Nykyiset omistajat ovat ostaneet talon vuonna 1965, aikaisemmat omistajat olivat Sanna ja Lauri Ollikkala vuosina 1929-1965.

Vanha päärakennus on rakennettu vuonna 1814, vuonna 1975 asennettiin keskuslämmitys ja ikkunat uusittiin vuonna 1995.

Tila on ollut saman suvun omistuksessa vuodesta 1732.

kuvaus:

Kohde sijaitsee Turppalanmäellä, tiiviisti rakennetussa vanhassa taloryhmässä. Mäkeä ympäröi peltoaukeat ja kaakkois- länsipuolella virtaa kyrönjoki. Rinta-Ollikkalan pihapiirissä on 1 1/2-kerroksinen pohjalaistalo, vilja-aitta, luttiaitta, karja- ja talousrakennus sekä uudehko talousrakennus. Riihi (isokoinen) sijaitsee hieman kauempana pihapiiristä, länsipuolella. /TL/.

Asuinrakennuksen pitkäsivu on Kyrönjoen ja Perttiläntien suuntaan. Pihapiiri talousrakennuksineen jää päärakennuksen suojaan mäen puolelle. /TL/.

Kohteesta on hävinnyt mm. talli, vanha navetta, sauna ja paja.

arviointi:

Rinta-Ollikkalan pihapiiri on eheä kokonaisuus, jossa on säilynyt päärakennuksen lisäksi useita vanhoja ulkorakennuksia. Päärakennus on perinteinen 1 1/2-kerroksinen pohjalaistalo. Muodostaa myös maisemallisen kiintopisteen yhdessä Heikkilän talojen kanssa. Sijaitsee Turppalanmäellä joka on rakennushistorallisesti ja historiallisesti merkittävä kokonaisuus. Alueeseen liittyy mm. Napuen taistelun historiaa. /TL/.

lähteet:

Kirjallinen tieto, nykyiset omistajat Eila ja Matti Tuominen, 28.03.2007.

lähteet:

Eila ja Matti Tuominen. Haastattelu 1.11.2013. Haastattelijana Tiina Lehtisaari.

ASUINRAKENNUS

Asuinrakennuksen julkisivu lounaaseen (Tiina Lehtisaari 1.11.2013)

Asuinrakennus kuvattuna idästä (Tiina Lehtisaari 1.11.2013)

id: 308212

rakennustyyppi: asuinrakennukset

alkup. käyttö: 011 yhden asunnon talot

nyk. käyttö: 011 yhden asunnon talot

ajoitus: 1814, 1977 (rak.rek)

suunnittelija: -

kerrosluku: 1 1/2

perustus: valettu betonista (1970-luku), lohkokivet
runko: hirsi, pitkänurkka
vuoraus: peiterimoitettu pysty-laudoitus
ulkoväri: punainen, ikkunat ja listoitus valkoiset
kattomuoto: satulakatto
kate: profiloitu pelti
ikkunat: 6-ruutuiset, uudet, perinteisen malliset

kuvaus:

Rakennuksen pohja käsittää kaakkoispäädyn porstuan ja porstuakamarin, keskellä olevan tuvan ja luoteispäädyn kamari parin. Omistajien mukaan porstua ja porstuakamari ovat nuorempia kuin talon muuosa.

Rakennus on aikoinaan jatkunut kaakon suuntaan, Heikkilän taloa kohden porstualla, porstuakamarilla ja suutuvalla, mutta ne on purettu ja siirretty Hinttulaan, Tuuralankylään 1900-luvun alussa.

Alapohjaan on valettu laatta ja tuvan takan paikalle on sijoitettu kylpyhuoneen 1970-luvulla. Ikkunat on uusittu 6-ruutuisiksi (aikaisemmin T-karmi-ikkunat) ja mineriittikate vaihdettu peltiin 1970-luvun jälkeen. Myös vuorilaudoitusta on uusittu. Yksi luoteispäädyn ja yksi pihanpuoleinen ikkuna on laudoitettu umpeen. Rakennus on kuitenkin säilynyt niin sisätiloiltaan kuin ulkoasultaankin kohtalaisen hyvin alkuperäisessä asussa.

KARJA- JA TALOUSRAKENNUS

Navetta sijaitsee asuinrakennusta vastapäätä, sen koillispuolella (Tiina Lehtisaari 1.11.2013)

id: 308216
rakennustyyppi: navetat
alkup. käyttö: 819 eläinsuojat, ravihevostallit, maneesit yms.
nyk. käyttö: 941 talousrakennukset
ajoitus: 1936
suunnittelija: -
kerrosluku: 1 1/2
perustus: Valettu betonista
runko: sementtitiili. Osin rankorakenteinen
vuoraus: tiiliosa vuoraamaton / muu osa peiterimoitettu pysty-laudoitus
ulkoväri: punainen, listoitus valkoinen, ovet vaaleankeltaiset, ikkunat valkoiset ja viininpunaiset
kattomuoto: satulakatto
kate: profiilipelti
ikkunat: alkuperäiset

LUTTI-AITTA

julkisivu kaakkoon (Tiina Lehtisaari 1.11.2013)

vuosiluku ja päivämäärä solan seinässä (Tiina Lehtisaari 1.11.2013)

id: 308213
 rakennustyyppi: aitat
 alkup. käyttö: 941 talusrakennukset
 nyk. käyttö: 941 talusrakennukset
 ajoitus: Hirsissä vuosiluku 1897 (saattaa olla siirtovuosi)
 suunnittelija: -
 kerrosluku: 2
 perustus: ?
 runko: hirsi, pitkänurkka
 vuoraus: vuoraamaton
 ulkovaari: punainen, listoitus valkoinen, ovet keltaiset
 kattomuoto: satulakatto
 kate: kolmiorimahuopa
 ikkunat: -

kuvaus:

Rakennus sijaitsee pihapiirin luoteisreunalla. Lutin solan seinässä on vuosiluku 1897, mutta se saattaa tarkoittaa esim. siirtovuotta. Löytyy myös siirtomerkinnot. Aitta on siirretty nykyiselle paikalle nykyisten omistajien isännöidessä tilaa.

Aittaan on tehty myös muutoksia sen historian aikana mm. suurentamalla ovia-aukkoja. Aitta on hiljattain maalattu, kate uusittu ja siihen on tehty ovet.

RIIHI

(Tiina Lehtisaari 1.11.2013)

id: 308215
 rakennustyyppi: talusrakennukset
 alkup. käyttö: 891 viljankuivaamot ja viljan säilytysrakennukset
 nyk. käyttö: 941 talusrakennukset

ajoitus: 1825, myös nuorempaa laajennusta
suunnittelija: -
kerrosluku: -
perustus: -
runko: hirsi. Osin lautarakenteinen
vuoraus: ?
ulkoväri: punainen
kattomuoto: -
kate: pelti
ikkunat: -

kuvaus:

Käsittää riihen, luuvan ja ruumenkoijan. Ja lisäksi mm. keulan/katos-alustan.

VILJA-AITTA

aitta kuvattuna kaakosta. Aitan jatkeena koillisen suuntaan on aikoinaan ollut lautarakenteinen osa, mutta se on purettu. (Tiina Lehtisaari 1.11.2013)

id: 308214
rakennustyyppi: aitat
alkup. käyttö: 891 viljankuivaamot ja viljan säilytysrakennukset
nyk. käyttö: 941 talousrakennukset
ajoitus: 1779
suunnittelija: -
kerrosluku: ei täytetty
perustus: lohkokivet
runko: hirsi, pitkänurkka
vuoraus: vuoraamaton
ulkoväri: punainen, listoitus valkoinen, ovet vaaleankeltaiset
kattomuoto: satulakatto
kate: kolmiorimahuopa
ikkunat: -

KIOSKI 2.0 -sovellus www.kulttuuriymparisto.fi -sovellusvuokrauspalvelu

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Pohjanmaan inventointi, ÖBO

ISOKYRÖ
LAUROLA
111. LAUROLANTIE 7, HEIKKILÄ

(Susanne Öst 12.02.2007)

(Tiina Lehtisaari 1.11.2013)

0 500 m

pohjakartta © Maanmittauslaitos
 lupanro 001/HTA/08

id: 28939
 kunta: Isokyrö
 kylä: Laurola
 kiinteistötunnus: 152-406-0004-0097
 sijainti: Laurolantie 7, 61500 Isokyrö
 tyyppi: maa- ja metsätalous
 ajoitus: 1864-1917

ajoitusselite: 2-fooninkinen 1850 (rak.rek), 2 pienempi as. n. 1800-l loppu-1900-l alku (arvio),
vanha talousrak.

luokitus: ei määritetty

arvottaminen: ei määritetty

inventoija Susanne Öst / Täyd. Tiina Lehtisaari 27.11.2013 10.04.2007

kuvaus:

Tietoja kohteesta ei löydy. Kohteeseen sisältyy kaksi asuinrakennusta, josta yksi on vuoraamaton punainen, pienehkö hirsitalo ja toinen pystyrimalaudoitettu keltainen (v. 2013 harmaan sininen) asuinrakennus. Pihapiirin pohjoisreunalla on hirsirunkoinen talousrakennus.

Kohde sijaitsee Turppalanmäellä, sen kaakkoisreunalla.

arviointi:

Molemmat rakennukset ovat säilyneet kohtalaisen hyvin historiallisessa asussa. 2-fooninkinen on lisälämpöeristetty ulkoa ja siinä on uusi kuisti. Kohde sijaitsee Turppalanmäen, maisemallisesti ja kulttuurihistoriallisesti merkittävässä asuinryhmässä. Paikkaan liittyy Napuen taistelun historiaa.

KIOSKI 2.0 -sovellus www.kulttuuriymparisto.fi -sovellusvuokrauspalvelu

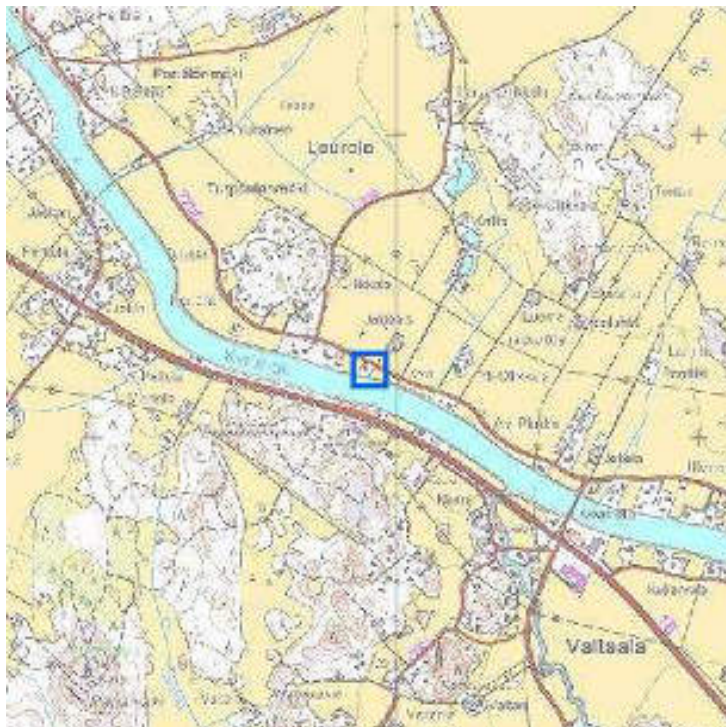
laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Isonkyrön keskustan osayleiskaavainventointi

ISOKYRÖ
LAUROLA
114. PERTTILÄNTIE 411, RANTA

Rannan asuinrakennus idästä kuvattuna. (Saana Lind 11.11.2013)

pohjakartta © Maanmittauslaitos
lupanro 001/HTA/08

---

id: 207515
kunta: Isokyrö
kylä: Laurola
kiinteistötunnus: 406-3-21
sijainti: Perttiläntie 411, 61500 ISOKYRÖ
tyyppi: asuinrakentaminen
ajoitus: ei määritely

luokitus: ei määritelty
arvottaminen: ei määritelty
inventoija Saana Lind 11.11.2013

kuvaus:

Rannan kiinteistöön kuuluu asuinrakennus ja L-muotoinen liiveri. Rannan tila sijaitsee Kyrönjoen ja Perttiläntien välissä.

RANTA, ASUINRAKENNUS

Rannan asuinrakennus koillisesta kuvattuna. (Saana Lind 11.11.2013)

Rannan asuinrakennus luoteesta kuvattuna. (Saana Lind 11.11.2013)

id: 308242
rakennustyyppi: asuinrakennukset
alkup. käyttö: 011 yhden asunnon talot
nyk. käyttö: 011 yhden asunnon talot
ajoitus: 1800- - 1900-luku
suunnittelija: ei täytetty
kerrosluku: 1½
perustus: Lohkokivi
runko: Hirsi
vuoraus: Vaakaponttilaudoitus
ulkoväri: Punainen
kattomuoto: Satulakatto
kate: Saumattu peltikate
ikkunat: Ikkunoissa useita ruutuja, jopa kymmenen.

kuvaus:

Rannan asuinrakennuksen rakennusvuosi ei ole tiedossa. Rakennuksen ulkoisessa tyyllissä näkyy 1800-luvun lopun ja 1900-luvun alun jugendtyyli; rakennus on ulkomuodoltaan epäsymmetrinen, ikkunat ovat moniruutuisia ja niiden vuorilaudat ovat koristeelliset.

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Pohjanmaan inventointi, ÖBO

ISOKYRÖ
ULVILA
124. RAUHANKUJA, ERKKILÄ

Kohteen pohjoisen puoleinen julkisivu (Sari Tallgren 13.11.2007)

Uudehkon ulkuvuorauksen alla on ilmeisesti vanha aitta tai navetta tms. (Sari Tallgren 13.11.2007)

pohjakartta © Maanmittauslaitos
lupanro 001/HTA/08

id: 31918
kunta: Isokyrö
kylä: Ulvila
kiinteistötunnus: 152-414-0002-0038
sijainti: Rauhankuja, 61550 ORISMALA
tyyppi: maa- ja metsätalous
ajoitus: 1864-1917

ajoitusselite: Rakennus siirretty nykyiselle paikalleen naapuritontilta 1920-luvun lopussa.
luokitus: ei määritelty
arvottaminen: ei määritelty
päivittäjä Saana Lind 24.10.2013
inventoija Sari Tallgren 13.11.2007

kuvaus:

Kohde sijaitsee Ulvilantien varrella olevan Haanmäen eteläreunalla olevassa taloryppäessä. Talon pohjoispuolitse kulkee Rauhalankuja. Osa alueen taloista on uusia.

Erkkilän talo on pienehkö, 1900-luvun alun asuinrakennus. Siinä on rungon punamultauksesta poikkeavasti valkoiseksi maalattu korkea kuisti. Rakennus vaikuttaa hyvin säilyneeltä.

Taloon kuulunut vanha talousrakennus Rauhankujan pohjoispuolella on mantteloitu uudella ulkovuorauksella. Talousrakennus on voinut olla aitta tai navetta. Rakennuksen toisessa päässä on ilmeisesti liiveri.

kuvaus:

Erkkilän tilaan kuuluu asuinrakennus ja kaksi talousrakennusta.

(Saana Lind 2013)

lähteet:

Haastattelu Erkkilä Erkki ja Maija-Liisa, kiinteistön omistajat, 24.10.2013.

(Saana Lind 2013)

ERKKILÄ, ASUINRAKENNUS

Erkkilän asuinrakennus lounaasta kuvattuna. (Saana Lind 24.10.2013)

Erkkilän asuinrakennus luoteesta kuvattuna. (Saana Lind 24.10.2013)

id: 308175
rakennustyyppi: asuinrakennukset
alkup. käyttö: 011 yhden asunnon talot
nyk. käyttö: 011 yhden asunnon talot
ajoitus: 1800- - 1900-luku
suunnittelija: ei täytetty
kerrosluku: 1½
perustus: Lohkokivi
runko: Hirsi
vuoraus: Vuoraamaton, kuistissa vaakaponttilaudoitus
ulkoväri: Punainen, kuisti valkoinen
kattomuoto: Satulakatto
kate: Saumattu peltikate
ikkunat: Vanhoja neli- ja kuusiruutuisia ikkunoita, kuistilla yhdeksänruutuisia ikkunoita.

kuvaus:

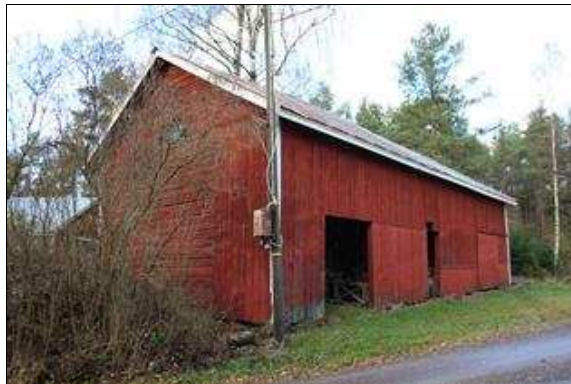
Erkkilän asuinrakennus on siirretty 1920-luvun lopulla nykyiselle paikalleen naapurin pihalta (kaakossa, Ulvilantie 44). Rakennuksen rakennusvuosi ei ole tiedossa, rakennus kuitenkin lienee rakennettu 1800-luvulla.

(Saana Lind 2013)

ERKKILÄ, TALOUSRAKENNUKSET

Erkkilän talousrakennukset lounaasta kuvattuna. (Saana Lind 24.10.2013)

Erkkilän 1. talousrakennus etelästä kuvattuna. (Saana Lind 24.10.2013)

id: 308176
rakennustyyppi: talousrakennukset
alkup. käyttö: 941 talousrakennukset
nyk. käyttö: 941 talousrakennukset
ajoitus: 1800- - 1900-luku
suunnittelija: ei täytetty
kerrosluku: 1-2
perustus: Kivi ja maa
runko: Hirsi- ja rankorakenne
vuoraus: Pystyrimalautoitus ja pystyautoitus.
ulkoväri: Punainen
kattomuoto: Satulakatto
kate: Peltikate
ikkunat: -

kuvaus:

Erkkilän kaksi talousrakennusta sijaitsevat asuinrakennuksesta pohjoiseen ja luoteeseen, Rauhankujan toisella puolella.

Isompi, asuinrakennusta vastapäätä sijaitseva, talousrakennus on hirsirunkoinen, siihen on myöhemmin lisätty rankorakenteinen osa.

Pienempi talousrakennus, joka sijaitsee asuinrakennuksesta luoteeseen, on ilmeisesti puutarhavaja.

(Saana Lind 2013)

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Pohjanmaan inventointi, ÖBO

ISOKYRÖ

ULVILA

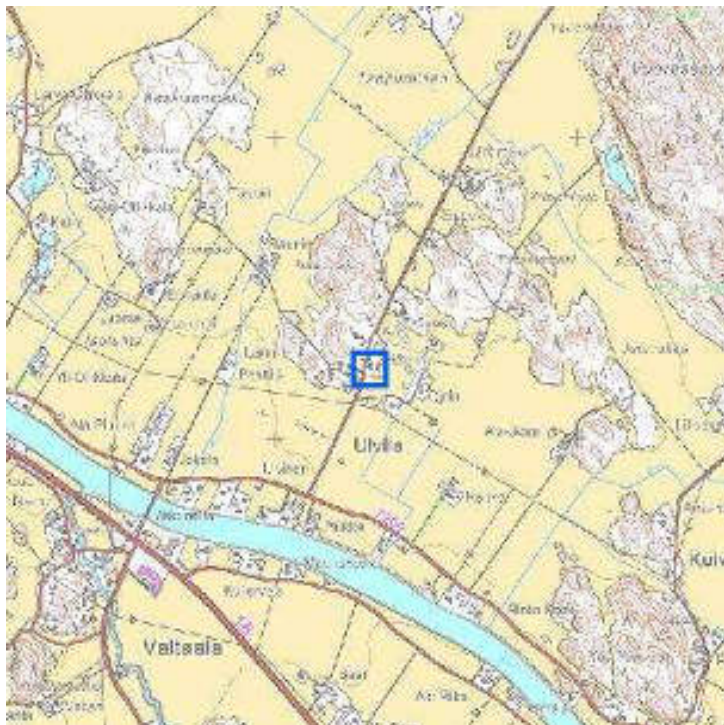
126. ULVILANTIE 47, HAAPALA

Kohde etelän suunnalta (Sari Tallgren
13.11.2007)

Haapala sijaitsee tiiviissä taloryhmässä, Ulvilan kylässä.
Kuva otettu Perttiläntieltä (Tiina Lehtisaari 10.10.2013)

pohjakartta © Maanmittauslaitos
lupanro 001/HTA/08

id: 31917
kunta: Isokyrö
kylä: Ulvila
kiinteistötunnus: 152-414-0004-0052
sijainti: Ulvilantie 47, 61550 ORISMALA
tyyppi: maa- ja metsätalous
ajoitus: 1809-1863

ajoitusselite: 1847/RHR, vilja-aitta 1800-luku (arvio), uusi as. 1970-luku, Konehalli ym.
 luokitus: ei määritelty
 arvottaminen: ei määritelty
 inventoija Sari Tallgren / Täyd. Tiina Lehtisaari 11.11.2013 13.11.2007

kuvaus:

Haapalan talo sijaitsee näkyvällä paikalla Ulvilantien varrella. Samassa pihapiirissä tämän vanhan talon kanssa on uusi, 1970-luvulla rakennettu tiilitalo, vilja-aitta 1800-luvulta (arvio) ja liiverirakennus, jossa pieni hirsi osa vanhaa. Talon eteläpuolella on puutarha vaihtuu alavaksi pelloksi.

Päärakennukselle on myönnetty Talonpoikaikulttuurisäätiön kunniakilpi.

Talo on yksi Ulvilankylän kantatiloista. Alunperin se on ollut nimeltään Sippola.

lähteet:

Riihimäki Helena. Haastattelu 11.11.2013, T.Lehtisaari

ASUINRAKENNUS

Julkisivu pihaan, pohjoiseen (Tiina Lehtisaari 11.11.2013)

Päärakennus kuvattuna kaakosta (Tiina Lehtisaari 11.11.2013)

id: 308226
 rakennustyyppi: asuinrakennukset
 alkup. käyttö: 011 yhden asunnon talot
 nyk. käyttö: 013 muut erilliset pientalot
 ajoitus: 1847 (vuosiluku talon päädyssä)
 suunnittelija: -
 kerrosluku: 2
 perustus: kivijalka päällystetty betonilla
 runko: Hirsi, pitkänurkka
 vuoraus: Peiterimoitettu pystylauditus
 ulkovaari: punainen, ikkunat ja listoitukset valkoiset
 kattomuoto: satulakatto
 kate: Saumapelti (2000-l)
 ikkunat: alakerrassa 6-ruutuiset kitti-ikkunat. Yläkerran ikkunat 4-ruutuiset urapuiteikkunat

kuvaus:

Perinteinen, klassistisia piirteitä omaava, 2-fooninkinen pohjalaistalo, joka on säilynyt poikkeuksellisen hyvin historiallisessa asussaan niin ulkoasultaan kuin sisätiloiltaan.

Perimätiedon mukaan talo on alunperin ollut yksikerroksinen ja sitä on korotettu myöhemmin (1847?).

JALKARAKENTEINEN VILJA-AITTA

Vilja-aitta sijaitsee puutarhan eteläreunalla. Kuvattu pohjoisesta (Tiina Lehtisaari 11.11.2013)

julkisivu pohjoiseen (Tiina Lehtisaari 11.11.2013)

id: 308227
 rakennustyyppi: aitat
 alkup. käyttö: 891 viljankuivaamot ja viljan säilytysrakennukset
 nyk. käyttö: 941 talousrakennukset
 ajoitus: 1800-luku (arvio)
 suunnittelija: -
 kerrosluku: 2
 perustus: nurkkakivet
 runko: hirsi, pitkänurkka. Jalkarakenne hirrestä, salvottu lyhyille nurkille.
 vuoraus: vuoraamaton
 ulkoviiri: punainen, listoitus valkoinen, ovet keltaiset
 kattomuoto: satulakatto
 kate: sementtitiili
 ikkunat: -

kuvaus:

Jalkarakenteinen ja otsallinen vilja-aitta.

KIOSKI 2.0 -sovellus www.kulttuuriymparisto.fi -sovellusvuokrauspalvelu

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Isonkyrön keskustan osayleiskaavainventointi

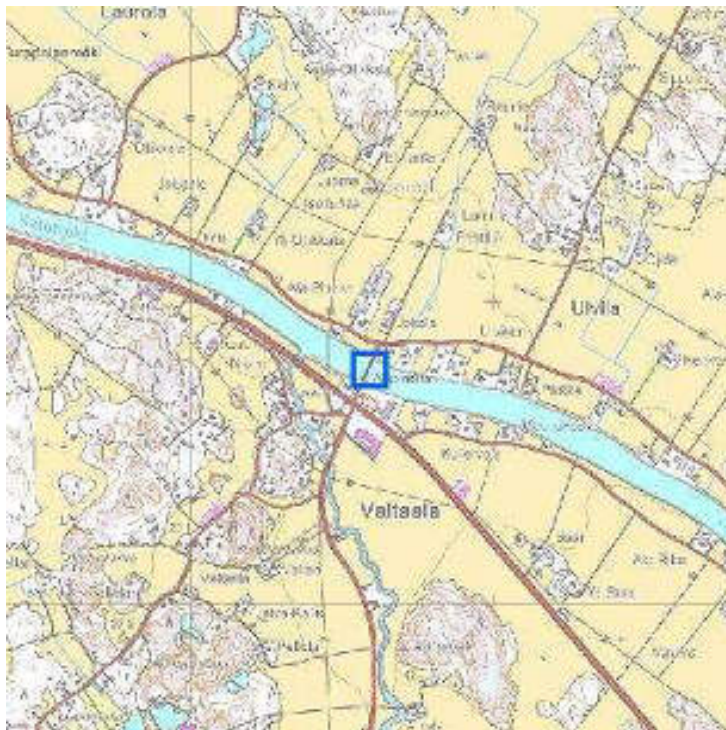
ISOKYRÖ
ULVILA
136. AKKAANSILTA

(Tiina Lehtisaari 1.11.2013)

(Tiina Lehtisaari 1.11.2013)

pohjakartta © Maanmittauslaitos
lupanro 001/HTA/08

id: 207565
kunta: Isonkyrö
kylä: Ulvila
tyyppi: liikenne
ajoitus: 1975-
ajoitusselite: 1978
luokitus: ei määritetty

arvottaminen: ei määritelty

inventoija Tiina Lehtisaari 19.11.2013

kuvaus:

Akkaansilta ylittää kyrönjoen Ulvilan kylän ja Valtaalan kylän kohdalla.

Ensimmäinen pukkisilta paikalle on rakennettu vuonna 1947. Sanotaan, että akat laittoivat sillan alulle.

Kyläläiset (Ulvila, Kuivila, Laurosela) tekivät sillan tuolloin omin neuvoin. Silta oli tarpeellinen, koska esim. poti tuli Orismalan asemalle ja Valtaalan kylässä sijaittivat kaupat. Myös maatalouskauppa. Ennen pukkisiltaa piti joen toiselle puolelle mennä perttilän sillan kautta.

Pukkisilta purettiin aina talven ajaksi ja koottiin jäiden lähdön jälkeen.

Nykyinen teräsristikkosilta valmistui vuonna 1978. Sillan teräksinen runko tuotiin Yli-Iistä, jossa silta oli käynyt suuren liikenteen vuoksi liian pieneksi.

Silta koottiin Nortulan pellolla, Valtaalan puolella ja siirrettiin kokonaisuutena, hirsikehikko jalaksien avulla paikoilleen. Siirto tapahtu talvella ja alustaa jouduttiin jäädyttämään. Nykyisen sillan teossa oli myös kunta mukana.

lähteet:

Dokumentti: Akkaansilta. 2011. Ohjaus: Juha Rinnekari. <http://www.youtube.com/watch?v=ZQhfXQuhjqs>

KIOSKI 2.0 -sovellus www.kulttuuriymparisto.fi -sovellusvuokrauspalvelu

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Pohjanmaan inventointi, ÖBO

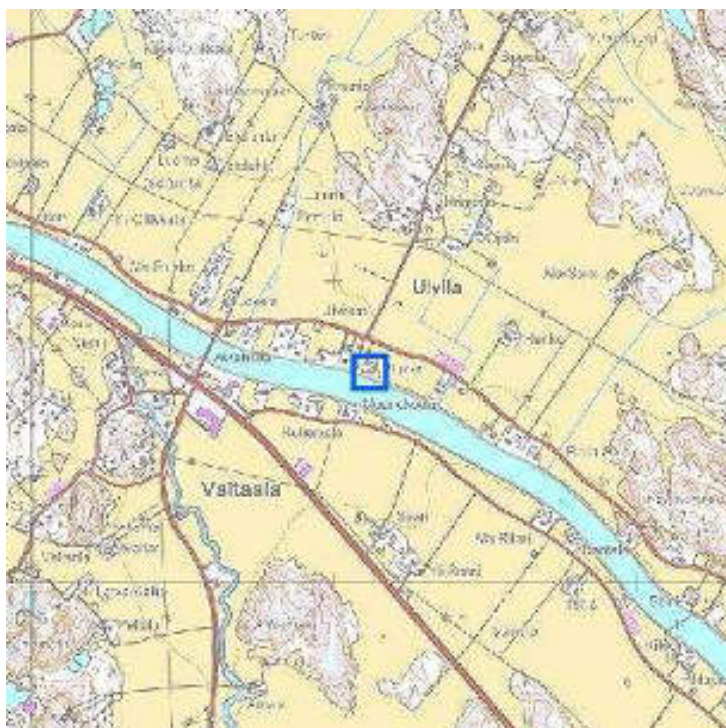
ISOKYRÖ
ULVILA
137. PERTTILÄNTIE 545, PLUKKA

Plukan asuinrakennus pohjoisesta kuvattuna. (Saana Lind 08.11.2013)

Kohde koillisesta (Sari Tallgren 13.11.2007)

pohjakartta © Maanmittauslaitos
lupanro 001/HTA/08

id: 31916
kunta: Isokyrö
kylä: Ulvila
kiinteistötunnus: 152-414-0003-0047
sijainti: Perttiläntie 545, 61550 ORISMALA
tyyppi: maa- ja metsätalous
ajoitus: 1864-1917

luokitus: ei määritelty
arvottaminen: ei määritelty
päivittäjä Saana Lind 24.10.2013
inventoija Sari Tallgren 13.11.2007

kuvaus:

Kohde sijaitsee Kyrönjoen ja Perttiläntien välissä. Asuinrakennus on jokirannassa ja talousrakennuksista muodostuu lähes umpipihainen kehä talosta pohjoiseen.

Asuinrakennus vaikuttaa ainakin ulkoasultaan lähes alkuperäiseltä

(Kiinteistörekisterikartalla talon kohdassa on nimi Plukka ja rekisteritunnukseksi on 3:44, joita kumpaakaan ei löydy RHR:stä)

kuvaus:

Plukan tilaan kuuluu asuinrakennus, sauna, kaksi aittaa ja suuri talousrakennusryhmä. (Saana Lind 2013).

historia:

Plukan tilan päärakennus on rakennettu rakennusrekisterin mukaan vuonna 1885. Todennäköisesti se on tätä vanhempi kertovat tilan omistajat. Tila on ollut saman suvun hallussa vuodesta 1716 ja on edelleen. Tilan aikaisemmat omistajat lisäksi Juhonpoika Plukka (ent. Luoma) 1867-1924 ja Sofia Jaakontytär Plukka 1867-1940. Heidän jälkeensä tilaa isännöi Kustaa Verner Plukka 1909-1978. Verner Plukka teki mittavan työn kunnallispolitiikassa ja nuorisoseuratyössä, hän toimi lähes kolmekymmentä vuotta kunnanvaltuuston jäsenenä ja varapuheenjohtajana. Hän oli myös holhouslautakunnan, sosiaalilautakunnan ja kunnalliskodin johtokunnan puheenjohtajana. Hän oli pitkään Ylipään nuorisoseuran puheenjohtajana, näytelmien ohjaajana ja näyttelijänä. Hän osallistui kylän tapahtumiin ja toimi muun muassa vetäjänä Akkaansiltaa rakennettaessa.

Pihapiirissä on kaksi aittaa, vanhemmassa on vuosiluku 1793. Perimätiedon mukaan se on siirretty pihaan Napuesta ja olisi ollut räjäisotilaan rakennus. Tiilinen ja puinen talousrakennus on rakennettu 1932.

Lähde: Leena Mäkelä

PLUKKA, AITAT

Plukan kaksi aittaa luoteesta kuvattuna. (Saana Lind 08.11.2013)

id: 308232
rakennustyyppi: aitat
alkup. käyttö: 891 viljankuivaamot ja viljan säilytysrakennukset
nyk. käyttö: ei täytetty
ajoitus: vanhin aitoista rakennettu 1793.
suunnittelija: ei täytetty
kerrosluku: 1½
perustus: Kivi
runko: Hirsi

vuoraus: Vuoraamaton
ulkoväri: Punainen
kattomuoto: Satulakatto
kate: Sementtiilikate
ikkunat: -

kuvaus:

Plukan kaksi aittaa sijaitsevat tilan pihapiirissä asuinrakennuksesta koilliseen.
(S. Lind 2013).

Vanhin aitoista on omistajien mukaan rakennettu vuonna 1793.

PLUKKA, ASUINRAKENNUS

Plukan asuinrakennus pohjoisesta kuvattuna. (Saana Lind 08.11.2013)

Plukan asuinrakennus kaakosta kuvattuna. (Saana Lind 08.11.2013)

id: 308225
rakennustyyppi: asuinrakennukset
alkup. käyttö: 011 yhden asunnon talot
nyk. käyttö: 011 yhden asunnon talot
ajoitus: 1800- - 1900-luku
suunnittelija: ei täytetty
kerrosluku: 1½
perustus: Lohkokivi
runko: Hirsi
vuoraus: Pystyrimalautoitus
ulkoväri: Punainen
kattomuoto: Satulakatto
kate: Sementtiilikate
ikkunat: Vanhat kuusiruutuiset ikkunat, lisäksi kaksiruutuisia haukanikkunoita.

kuvaus:

Plukan asuinrakennus on malliltaan perinteinen pohjalainen talonpoikaistalo.

(Saana Lind 2013)

PLUKKA, SAUNA

Plukan sauna koillisesta kuvattuna. (Saana Lind 08.11.2013)

id: 308234
 rakennustyyppi: saunat
 alkup. käyttö: 931 saunarakennukset
 nyk. käyttö: ei täytetty
 ajoitus: 1800- - 1900-luku
 suunnittelija: ei täytetty
 kerrosluku: 1
 perustus: Kivi
 runko: Hirsi
 vuoraus: Pystyrimalautoitus
 ulkovaari: Punainen
 kattomuoto: Satulakatto
 kate: Sementtiilikate
 ikkunat: Pienet kuusiruutuiset ikkunat.

kuvaus:

Plukan sauna sijaitsee tilan pihapiirissä asuinrakennuksesta länteen, lähellä joen rantaa.

(Saana Lind 2013)

PLUKKA, TALOUSRAKENNUSRYHMÄ

Plukan talousrakennusryhmä lounaasta kuvattuna. (Saana Lind 08.11.2013)

Plukan talousrakennusryhmä koillisesta kuvattuna. (Saana Lind 08.11.2013)

id: 308233
 rakennustyyppi: talousrakennukset
 alkup. käyttö: 941 talousrakennukset
 nyk. käyttö: 941 talousrakennukset
 ajoitus: 1932
 suunnittelija: ei täytetty

kerrosluku: 1
perustus: Kivi ja betoni
runko: Hirsi, rankorakenne ja tiili
vuoraus: Vuoraamaton, osassa rakennuksia pystyлаudoitus
ulkoväri: Punainen
kattomuoto: Satulakatto
kate: Peltikate
ikkunat: Pieniä neli- ja kaksiruutuisia ikkunoita.

kuvaus:

Plukan talousrakennukset muodostavat neliömäisen rakennusryhmän. Rakennusryhmä sijaitsee tilan pihapiirissä asuinrakennuksesta pohjoiseen.
Rakennusryhmässä on muun muassa talli ja liiveri. (S.Lind 2013)

Talousrakennusryhmä on rakennettu vuonna 1932. (TL 2014).

KIOSKI 2.0 -sovellus www.kulttuuriymparisto.fi -sovellusvuokrauspalvelu

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Isonkyrön keskustan osayleiskaavainventointi
Pohjanmaan inventointi, ÖBO

ISOKYRÖ

ULVILA

139. PERTTILÄNTIE 582, RENKO

Rengon tila lännestä kuvattuna. (Tiina Lehtisaari 11.11.2013)

Rengon asuinrakennus lounaasta kuvattuna. (Tiina Lehtisaari 11.11.2013)

pohjakartta © Maanmittauslaitos
lupanro 001/HTA/08

id: 31915
 kunta: Isokyrö
 kylä: Ulvila
 kiinteistötunnus: 152-414-0001-0066
 sijainti: Perttiläntie 582, 61550 ORISMALA
 tyyppi: maa- ja metsätalous
 ajoitus: 1864-1917
 ajoituslomite: 1957/RHR, ilmoitettu vuosi viitannee peruskorjausvuoteen, arvio 1900-luvun alku

luokitus: ei määritelty
arvottaminen: ei määritelty
päivittäjä Saana Lind 11.11.2013
inventoija Sari Tallgren 13.11.2007

kuvaus:

Kohteen rakennukset sijaitsevat Perttiläntien pohjoispuolella, avarassa peltomaisemassa. Tilalle johtaa pitkä koivukuja. Päärakennus on pihassa lounaan suuntaisena. Muut rakennukset suojaavat pihaa lähes umpihamaisesti lännen, pohjoisen ja idän suunnilta.

Päärakennus on oletettavasti RHR:ään merkittyä rakennusvuotta (1957) vanhempi. Rakennuksen muoto ja koko viittavat 1900-luvun alun tai hieman sitä vanhempaan rakentamistapaan.

kuvaus:

Rengon tilan pihapiirissä on asuinrakennuksen lisäksi kaksi kaksiosaista aittaa, kivinavetta ja liiveri.

(Saana Lind 2013)

RENKO, ASUINRAKENNUS

Rengon asuinrakennus lounaasta kuvattuna. (Tiina Lehtisaari 11.11.2013)

id: 308249
rakennustyyppi: asuinrakennukset
alkup. käyttö: 011 yhden asunnon talot
nyk. käyttö: 011 yhden asunnon talot
ajoitus: 1800- - 1900-luku
suunnittelija: ei täytetty
kerrosluku: 1½
perustus: Lohkokivi
runko: Hirsi
vuoraus: Pystyrimalaudoitus
ulkoväri: Punainen
kattomuoto: Satulakatto
kate: Saumattu peltikate
ikkunat: Kaksijakoiset ikkunat. Haukanikkunat kaksiruutuiset.

kuvaus:

Rengon asuinrakennus on malliltaan perinteinen pohjalainen talonpoikaistalo. Rakennuksen koillissivulla on kaksi kuistia.

(Saana Lind 2013)

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Pohjanmaan inventointi, ÖBO

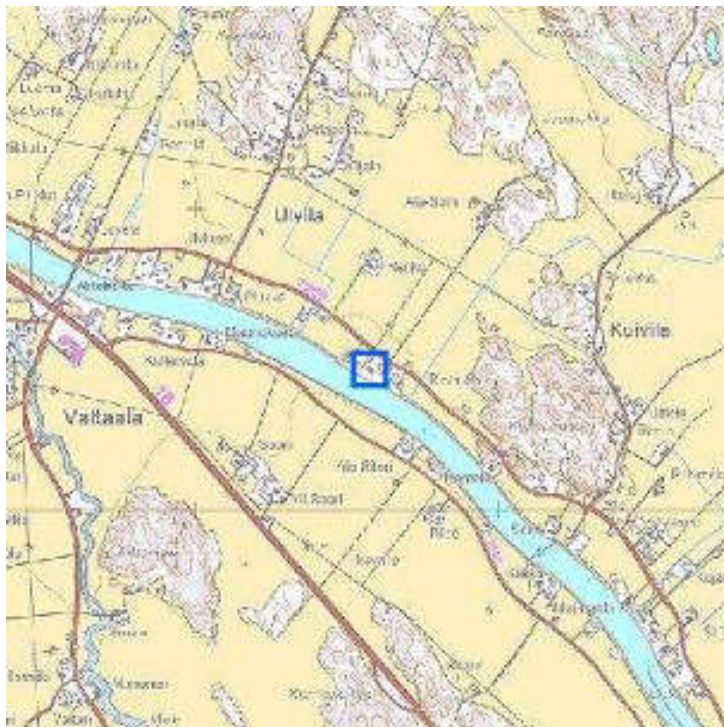
ISOKYRÖ
KUIVILA
141. PERTTILÄNTIE 603, TÖYRÄ

Kohteen pääjulkisivu pohjoiseen (Sari Tallgren 13.11.2007)

(Sari Tallgren 13.11.2007)

pohjakartta © Maanmittauslaitos
 lupanro 001/HTA/08

id: 31914
 kunta: Isokyrö
 kylä: Kuivila
 kiinteistötunnus: 152-404-0002-0020
 sijainti: Perttiläntie 603, 61500 ISOKYRÖ
 tyyppi: opetus ja koulutus
 ajoitus: 1918-1944

ajoitusselite: 1928/RHR
luokitus: ei määritelty
arvottaminen: ei määritelty
päivittäjä Saana Lind 11.11.2013
inventoija Sari Tallgren 13.11.2007

kuvaus:

Töyrän kiinteistöön kuuluu asuinrakennus, puinen liiveri ja suuri hallirakennus. (Saana Lind 2013)

historia:

Kohde on entinen kansakoulu; Ulvilan koulu

TÖYRÄ, ASUINRAKENNUS

Töyrän asuinrakennus lounaasta kuvattuna. (Saana Lind 08.11.2013)

Töyrän asuinrakennus koillisesta kuvattuna. (Saana Lind 11.11.2013)

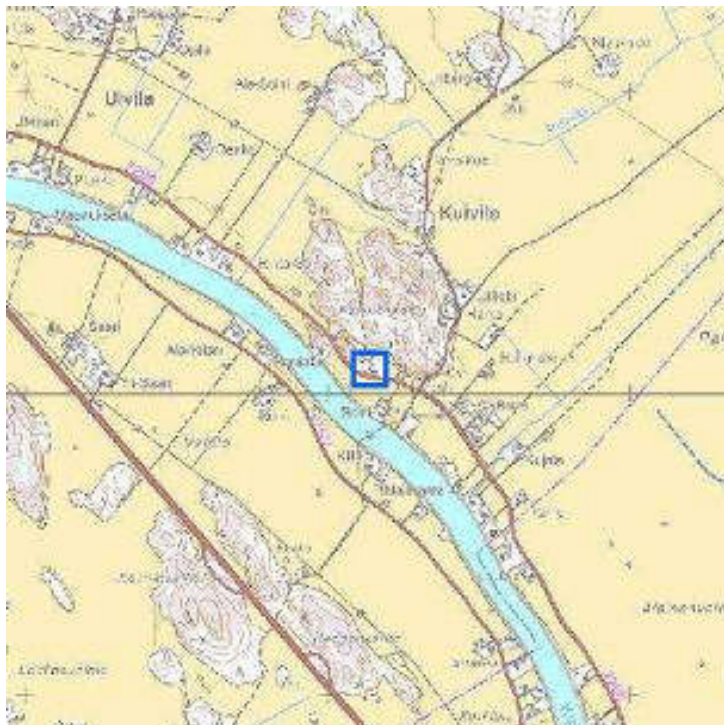
id: 308235
rakennustyyppi: asuinrakennukset
alkup. käyttö: 511 yleissivistävien oppilaitosten rakennukset
nyk. käyttö: 011 yhden asunnon talot
ajoitus: Rakennettu vuonna 1928, RHR.
suunnittelija: ei täytetty
kerrosluku: 2
perustus: Betoni
runko: Tiili
vuoraus: Tiili
ulkoväri: Tiilenpunainen
kattomuoto: Aumattu satulakatto
kate: Saumattu peltikate
ikkunat: Valkoiset kuusiruutuiset ikkunat, kolmiruutuiset haukanikkunat, katolla lunetti-ikkunat, joissa kolme ruutua.

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Pohjanmaan inventointi, ÖBO

ISOKYRÖ
KUIVILA
143. PERTTILÄNTIE 672, PIUHOLA

Pihatien varrella oleva kaunis aitta (Sari Tallgren 13.11.2007) (Tiina Lehtisaari 1.11.2013)

pohjakartta © Maanmittauslaitos
lupanro 001/HTA/08

id: 31902
kunta: Isokyrö
kylä: Kuivila
kiinteistötunnus: 152-404-0003-0028
sijainti: Perttiläntie 672, 61550 ORISMALA
tyyppi: maa- ja metsätalous
ajoitus: 1945-1974

ajoitusselite: asuinrakennus 1952/RHR, vanha aitta ja osittain porakivinen navetta

luokitus: ei määritelty

arvottaminen: ei määritelty

inventoija Sari Tallgren / Täyd. Tiina Lehtisaari 26.11.2013 13.11.2007

kuvaus:

Piuholan tilan rakennukset ovat Kyrönjoen ja Perttiläntien pohjoispuolella, Kuivilanvuoren etelärinteellä. 1950-luvulla rakennetun tiilirunkoisen päärakennuksen ohella tilalla on vanha, kaunis aitta ja osittain porakivistä ja hirrestä rakennetut talousrakennukset. Talousrakennukset ovat erillisenä ryhmänä päärakennuksen länsipuolella. (Voi olla, että talousrakennusten edessä, tien varrella, on joskus sijainnut tilan vanha päärakennus).

Pihapiiristä on siirretty Isokyrön kotiseutumuseolle Piuholan vanha päärakennus n. 1950-luvulla. Myös museolla taloa sanotaan Piuholaksi. /TL/.

KIOSKI 2.0 -sovellus www.kulttuuriymparisto.fi -sovellusvuokrauspalvelu

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Pohjanmaan inventointi, ÖBO

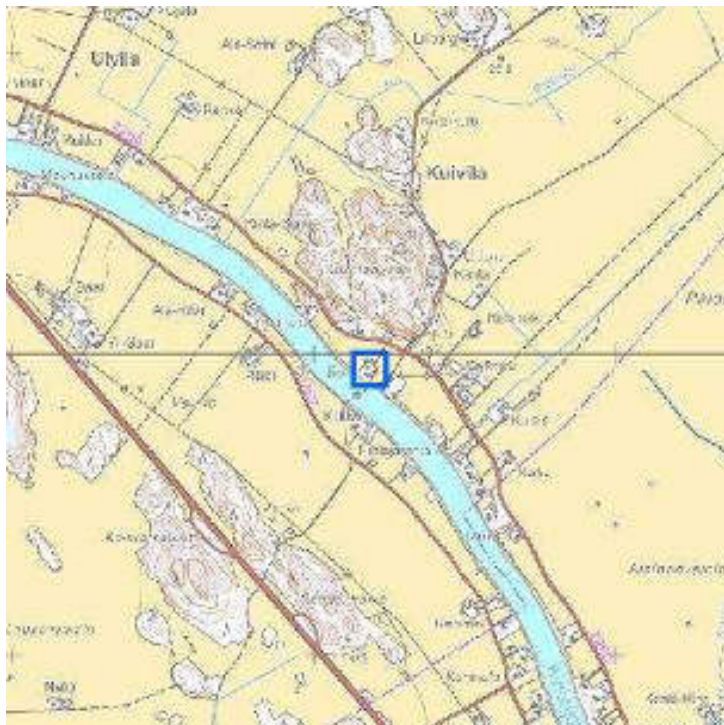
ISOKYRÖ
KUIVILA
144. PERTTILÄNTIE 685, SOINI

Päärakennus lounaasta (Sari Tallgren 13.11.2007)

Koilliseen suuntautuva pihajulkisivu ja ulkorakennuksia (Sari Tallgren 13.11.2007)

pohjakartta © Maanmittauslaitos
lupanro 001/HTA/08

id: 31888
kunta: Isokyrö
kylä: Kuivila
kiinteistötunnus: 152-404-0002-0045
sijainti: Perttiläntie 685, 61550 ORISMALA
tyyppi: maa- ja metsätalous
ajoitus: 1864-1917

ajoitusselite: Päärakennus 1884/RHR. Useita mm. hirsirunkoisia talousrakennuksia

luokitus: ei määritelty

arvottaminen: ei määritelty

inventoija Sari Tallgren / Täyd. Tiina Lehtisaari 26.11.2013 13.11.2007

kuvaus:

Soinin tila sijaitsee Ylistaronrajan tuntumassa Kyrönjoen pohjoispuolella Perttiläntien varrella. Päärakennus on sijoitettu lähelle jokirantaa pääjulkisivu joelle päin. Tilan talousrakennukset rajaavat pihaa idästä, lännestä ja luoteesta. Tilaan kuuluvat, ilmeisesti entinen riihi ja lato, ovat kallioisen Kuivilanvuoren kupeessa Perttiläntien pohjoispuolella.

Joistakin muutoksista huolimatta päärakennus vaikuttaa säilyttäneen melko hyvin varhaiset piirteensä.

Päärakennus on perinteinen 1 1/2-kerroksinen pohjalistalo. Ainakin ikkunat on uusittu. Myös jotain muutoksia tehty pihanpuoleiseen julkisivuun. Myös ulkorakennuksiin on tehty muutoksia, kuten suurennettu oviaukkoja. Vanhojen talousrakennusten lisäksi pihapiirissä on uusi kuivaaja.

KIOSKI 2.0 -sovellus www.kulttuuriymparisto.fi -sovellusvuokrauspalvelu

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Pohjanmaan inventointi, ÖBO

ISOKYRÖ
KUIVILA
147. KUIVILANTIE 62, SALMIVIRTA

Salmivirran kiinteistö koillisesta kuvattuna. (Saana Lind 29.10.2013) Kohde kaakosta (Sari Tallgren 15.2.2008)

pohjakartta © Maanmittauslaitos
lupanro 001/HTA/08

id: 31896
kunta: Isokyrö
kylä: Kuivila
kiinteistötunnus: 152-404-0004-0012
sijainti: Kuivilantie 62, 61550 ORISMALA
tyyppi: maa- ja metsätalous
ajoitus: 1918-1944

ajoitusselite: 1900-luvun alun asuinrakennus, RHR-tiedot puuttuvat
luokitus: ei määritelty
arvottaminen: ei määritelty
päivittäjä Saana Lind 29.10.2013
inventoija Sari Tallgren 13.11.2007

kuvaus:

Kohteelle ei löytynyt RHR-rekisteritietoja. Kohde sijaitsee Kuivilantien länsipuolella pienellä kivikkoisella kumpareella. Kohteessa on pihan puolelle poikkittainen pääty joka ei näy hyvin kuvassa. Kohde vaikuttaa hyväkuntoiselta.

kuvaus:

Salmivirran kiinteistöön kuuluu asuinrakennus, vaja, pieni mökki ja saunarakennus. Asuinrakennus ja vaja sijaitsevat lähellä Kuivilantietä, pieni mökki ja saunarakennus sijaitsevat muutamia kymmeniä metrejä asuinrakennuksesta luoteeseen.

(Saana Lind 2013)

SALMIVIRTA, ASUINRAKENNUS

Salmivirran asuinrakennus koillisesta kuvattuna.
(Saana Lind 29.10.2013)

(Tiina Lehtisaari 2013)

id: 308186
rakennustyyppi: asuinrakennukset
alkup. käyttö: 011 yhden asunnon talot
nyk. käyttö: 041 vapaa-ajan asuinrakennukset
ajoitus: 1900-luvun alku
suunnittelija: ei täytetty
kerrosluku: 1½
perustus: Kivi
runko: Hirsi
vuoraus: Pystyrimalautoitus
ulkoväri: Punainen
kattomuoto: Satulakatto
kate: Peltikate
ikkunat: Vanhat, ruskaet neliruutuiset ikkunat, valkoiset vuorilaudat.

KIOSKI 2.0 -sovellus www.kulttuuriymparisto.fi -sovellusvuokrauspalvelu

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Pohjanmaan inventointi, ÖBO

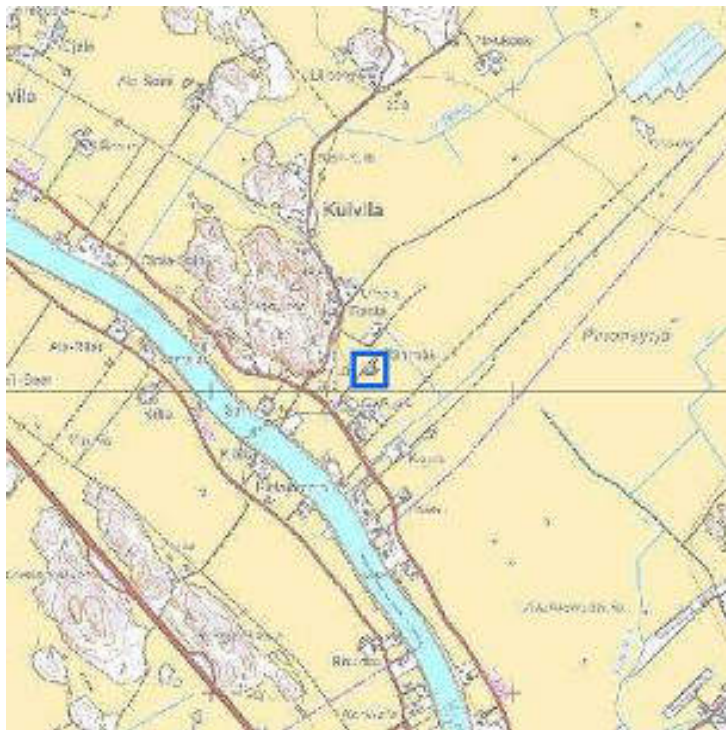
ISOKYRÖ
KUIVILA
150. PERTTILÄNTIE 704, KUJALA

Kohde lounaasta (Sari Tallgren 13.11.2007)

(Tiina Lehtisaari 10.10.2013)

pohjakartta © Maanmittauslaitos
lupanro 001/HTA/08

---

id: 31893
kunta: Isokyrö
kylä: Kuivila
kiinteistötunnus: 152-404-0001-0056, Kujala
sijainti: Perttiläntie 704, 61550 ORISMALA
tyyppi: maa- ja metsätalous
ajoitus: 1918-1944

ajoitusselite: 1939/RHR
luokitus: ei määritelty
arvottaminen: ei määritelty

inventoija Sari Tallgren / Täyd. Tiina Lehtisaari 10.10.2013 13.11.2007

kuvaus:

Kohde sijaitsee peltoaukealla, johon johtaa pihatie Perttiläntieltä. Pihapiirissä perinteinen 1 1/2-kerroksinenmaatilan asuinrakennus 1900-luvun alkupuolelta. Lisäksi talous- ja karjarakennusryhmä, jossa on punatiilestä rakennettu navetta osa. Pihapiiriin johtavan kujan varrella on hirsirunkoinen riihirakennus.

arviointi:

Kohteella on maisemallista merkitystä, kuuluen kyrönjoen ja perttiläntien varren nauhamaiseen asutusketjuun. Lisäksi rakennukset ovat säilyneet historiallisessa asussa.

KIOSKI 2.0 -sovellus www.kulttuuriymparisto.fi -sovellusvuokrauspalvelu

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Pohjanmaan inventointi, ÖBO

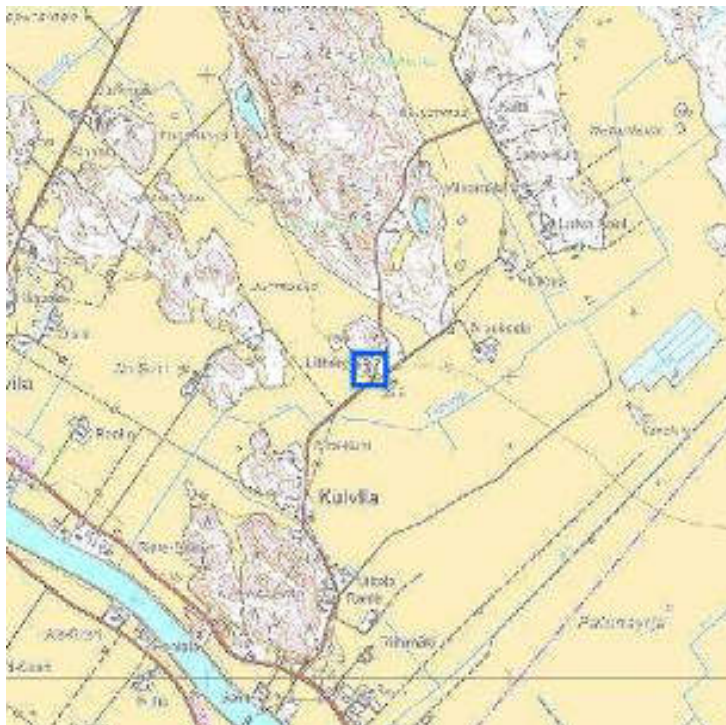
ISOKYRÖ
KUIVILA
152. KUIVILANTIE 120, LILLBERG

Lillbergin vanha päärakennus eteläkaakosta (Sari Tallgren 13.11.2007)

Pihajulkisivu kaakkoon (Sari Tallgren 13.11.2007)

pohjakartta © Maanmittauslaitos
lupanro 001/HTA/08

id: 31900
kunta: Isokyrö
kylä: Kuivila
kiinteistötunnus: 152-404-4-5
sijainti: Kuivila 120, 61550 ORISMALA
tyyppi: maa- ja metsätalous
ajoitus: 1864-1917

ajoitusselite: 1904/RHR
luokitus: ei määritelty
arvottaminen: ei määritelty
päivittäjä Saana Lind 29.10.2013
inventoija Sari Tallgren 13.11.2007

kuvaus:

Lillbergin talot sivatsevat pienen metsäisen mäen etelä puolella. Tilan uusi päärakennus on vanhan länsipuolella. Pihapiirin talousrakennusten ohella lännessä metsän reunassa on joitakin tilaan kuuluvia pieniä talousrakennuksia, mahdollisesti latoja. (Havainto kartalta).

kuvaus:

Lillbergin tilan pihapiirissä on vanha asuinrakennus, uusi asuinrakennus ja L-muotoinen talousrakennus.

(Saana Lind 2013)

lähteet:

Haastattelu Lidman Tuula, kiinteistön omistaja, 29.10.2013.

(Saana Lind 2013)

LILLBERG, TALOUSRAKENNUS

Lillbergin talousrakennus lännessä kuvattuna. (Saana Lind 29.10.2013)

Lillbergin talousrakennus idästä kuvattuna. (Saana Lind 29.10.2013)

id: 308190
rakennustyyppi: talousrakennukset
alkup. käyttö: 941 talousrakennukset
nyk. käyttö: 941 talousrakennukset
ajoitus: 1900-luku
suunnittelija: ei täytetty
kerrosluku: 1
perustus: Betoni
runko: Rankorakenne
vuoraus: Pystyrimalautoitus, tiili
ulkoväri: Punainen
kattomuoto: Satulakatto
kate: Sementtiilikate
ikkunat: Pieniä yksiruutuisia ikkunoita.

kuvaus:

Talousrakennus sijaitsee tilan pihapiirissä, vanhasta talousrakennuksesta pohjoiseen. Talousrakennuksessa on ollut navetta ja kanala, mutta nykyisin se on varastona.

(Saana Lind 2013)

LILLBERG, UUSI ASUINRAKENNUS

Lillbergin uusi asuinrakennus idästä kuvattuna. (Saana Lind 29.10.2013)

Lillbergin uusi asuinrakennus idästä kuvattuna. (Saana Lind 29.10.2013)

id: 308189
 rakennustyyppi: asuinrakennukset
 alkup. käyttö: 011 yhden asunnon talot
 nyk. käyttö: 011 yhden asunnon talot
 ajoitus: Rakennettu vuonna 1980.
 suunnittelija: ei täytetty
 kerrosluku: 1
 perustus: Betoni
 runko: Rankorakenne
 vuoraus: Tiili
 ulkovaäri: Valkoinen
 kattomuoto: Satulakatto
 kate: Peltikate
 ikkunat: Modernit yksiruutuiset

kuvaus:

Lillbergin uusi asuinrakennus sijaitsee tilan pihapiirissä, vanhasta asuinrakennuksesta luoteeseen.

(Saana Lind 2013)

LILLBERG, VANHA ASUINRAKENNUS

Lillbergin vanha asuinrakennus koillisesta kuvattuna. (Saana Lind 29.10.2013)

Lillbergin vanha asuinrakennus etelästä kuvattuna. (Saana Lind 29.10.2013)

id: 308187
 rakennustyyppi: asuinrakennukset
 alkup. käyttö: 011 yhden asunnon talot
 nyk. käyttö: 011 yhden asunnon talot

ajoitus: 1800-luku
suunnittelija: ei täytetty
kerrosluku: 1½
perustus: Lohkokivi
runko: Hirsi
vuoraus: Pystyrimalaudoitus
ulkoväri: Ollut punainen
kattomuoto: Satulakatto
kate: Saumattu peltikate
ikkunat: Kaksijakoiset ikkunat. Haukanikkunat kaksiruutuiset.

kuvaus:

Lillbergin vanha asuinrakennus on siirretty nykyiselle paikalleen Kyrönjoen varrelta mahdollisesti 1900-luvun alussa.

Rakennuksen sisällä ei ole vuosien varrella tehty muuta remonttia kuin seinäpintojen uusinta. Rakennus on ollut pois käytöstä vuodesta 1984.

(Saana Lind 2013)

KIOSKI 2.0 -sovellus www.kulttuuriymparisto.fi -sovellusvuokrauspalvelu

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Pohjanmaan inventointi, ÖBO

ISOKYRÖ
NAPUE
157. ISONKYRÖN MEIJERI

(Susanne Öst 07.02.2007)

(Susanne Öst 07.02.2007)

0 500 m

pohjakartta © Maanmittauslaitos
 lupanro 001/HTA/08

id: 27801
 kunta: Isokyrö
 kylä: Napue
 sijainti: Pohjankyröntie
 tyyppi: teollisuus
 ajoitus: 1864-1917
 ajoitusselite: Kivinen meijerirakennus on rakennettu vuonna 1908.

luokitus: ei määritelty

arvottaminen: ei määritelty

inventoija Susanne Öst / Täyd. Tiina Lehtisaari 27.11.2013 14.02.2007

kuvaus:

Kyrönmaan osuusmeijeri, ent. Isonkyrön Osuusmeijeri.

Isonkyrön Osuusmeijeri päätettiin perustaa vuonna 1907. Harmaakivinen meijeri rakennettiin vuonna 1908 Hankkijan rakennusosastolla tehtyjen suunnitelmien mukaan. Vuosien 1918 - 19 aikana rakennettiin asuin - ja konttorirakennus, jota laajennettiin vuonna 1948 Valion rakennusosastolla tehtyjen suunnitelmien mukaan. 1930- luvulla ja vuonna 1952 meijerissä suoritettiin laajennuksia ja kunnostustöitä. Vuosina 1980 ja 1985 on myös tehty laajennuksia.

Rakennuksen vanha osa, joka jää suurelta osin myöhemmin rakennettujen tuotantorakennusten taakse on suojeltu.

kuvaus:

Maakunta-arkeologi Pentti Rislän mukaan Isonkyrön meijerin vanhaan kiviseinään on muurattu vanhan merovinkiaikaisen muinaishaudan kiviä, (Pohjalainen 3. kesäk. 2006).

lähteet:

Meijerirakennuksia Länsi-Suomen ympäristökeskuksen alueella, Rannikko ja Etelä-Pohjanmaa, Tarja Simola, Länsi-Suomen ympäristökeskus, Selvitys 6, 1995.
Pohjalainen 3.6.2006.

KIOSKI 2.0 -sovellus www.kulttuuriymparisto.fi -sovellusvuokrauspalvelu

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Isonkyrön keskustan osayleiskaavainventointi

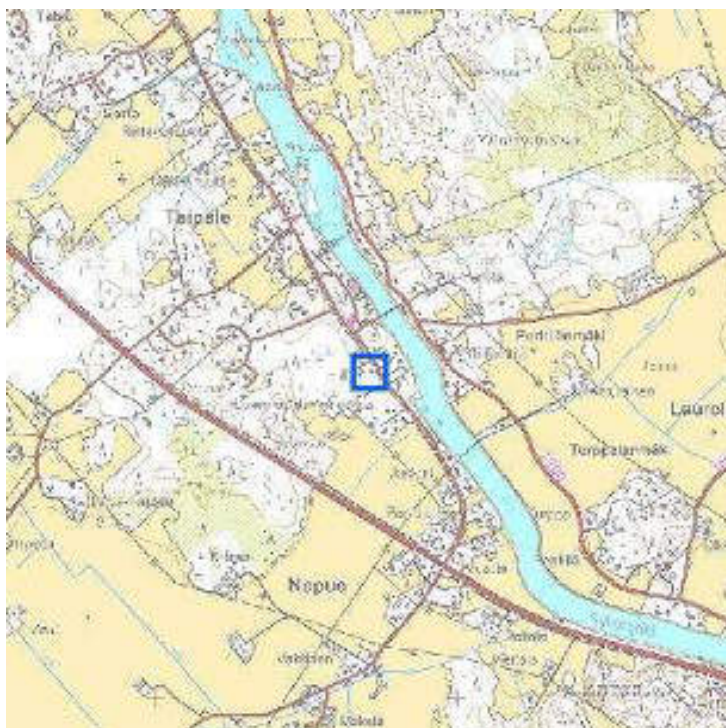
ISOKYRÖ
VENTÄLÄ
159. POHJANKYRÖNTIE 26, TANNER

Tannerin asuinrakennus pohjoisesta kuvattuna. (Saana Lind 29.11.2013)

Tannerin asuinrakennus kaakosta kuvattuna. (Saana Lind 29.11.2013)

pohjakartta © Maanmittauslaitos
lupanro 001/HTA/08

id: 207534
kunta: Isokyrö
kylä: Ventälä
kiinteistötunnus: 416-4-12
sijainti: Pohjankyröntie 26, 61500 Isokyrö
tyyppi: asuinrakentaminen
ajoitus: 1918-1944

ajoitusselite: Asuinrakennus rakennettu vuonna 1923, omistajan tieto.
luokitus: ei määritelty
arvottaminen: ei määritelty
inventoija Saana Lind 29.11.2013

kuvaus:

Tannerin tila sijaitsee Pohjankyröntien varrella, tien länsipuolella. Tannerin tilan luoteisnaapurina on Napuen taistelun muistomerkki.

Tannerin tilan pihapiirissä on asuinrakennus ja kolme talousrakennusta (navetta, siilo ja varastorakennus).

historia:

Perimätiedon mukaan tontilla on venäläisten hautoja (napuen taistelu).

lähteet:

Haastattelu Lehtimäki Birgit, kiinteistön omistaja, 29.11.2013.

TANNER, ASUINRAKENNUS

Tannerin asuinrakennus pohjoisesta kuvattuna. (Saana Lind 29.11.2013)

Tannerin asuinrakennus lounaasta kuvattuna. (Saana Lind 29.11.2013)

id: 308295
rakennustyyppi: asuinrakennukset
alkup. käyttö: 011 yhden asunnon talot
nyk. käyttö: 011 yhden asunnon talot
ajoitus: Rakennettu vuonna 1923, omistajan tiedot.
suunnittelija: ei täytetty
kerrosluku: 2
perustus: Lohkokivi
runko: Hirsi
vuoraus: Vaaka- ja pystyponttilaudoitus
ulkoväri: Keltainen
kattomuoto: Taitekatto
kate: Huopakate
ikkunat: Uudehkot valkoiset T-karmilliset ikkunat, ylin ikkuna jaettu kolmeen osaan.

kuvaus:

Tannerin asuinrakennus on omistajan tietojen mukaan rakennettu vuonna 1923 (RHR:n mukaan rak.vuosi 1915). Asuinrakennuksen on rakentanut Heikki Tanttari, joka toi talon piirustukset Yhdysvalloista.

Rakennukseen tehtiin suuri remontti 1970-luvulla; seinät ja lattiat lisäeristettiin, yläkertaan rakennettiin huoneita, ikkunat vaihdettiin (ikkunoiden vanha malli kuitenkin säilytettiin). Vuonna 1969 rakennuksen länsisivulla ollut kaksikerroksinen kuisti purettiin ja tilalle rakennettiin yksikerroksinen kuisti, jonne tehtiin wc ja sauna 1970-luvun alussa. Sauna on uusittu vuonna 2013.

TANNER, TALOUSRAKENNUKSET

Tannerin talousrakennukset idästä kuvattuna. (Saana Lind 29.11.2013)

Tannerin talousrakennukset kaakosta kuvattuna. (Saana Lind 29.11.2013)

id: 308296
rakennustyyppi: talousrakennukset
alkup. käyttö: 941 talousrakennukset
nyk. käyttö: 941 talousrakennukset
ajoitus: 1900-luku
suunnittelija: ei täytetty
kerrosluku: 1
perustus: Betoni
runko: Tiili, betoni
vuoraus: Vuoraamaton
ulkoväri: Harmaa
kattomuoto: Satulakatto
kate: Peltikate
ikkunat: Navetassa pienet yksiruutuiset ikkunat.

kuvaus:

Tannerin pihapiirin länsilaidalla on kolme talousrakennusta: navetta, siilo ja varastorakennus. Navetan vanhin, tiilinen osa on rakennettu 1920-luvulla. Navettaa on myöhemmin laajennettu ja sen tiloja muokattu vastaamaan autokorjaamon tarpeita. Navetan vieressä, sen eteläisellä sivulla, on siilo ja varastorakennus. Vanhassa siilossa on ollut öljylämmityskattila.

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Isonkyrön keskustan osayleiskaavainventointi

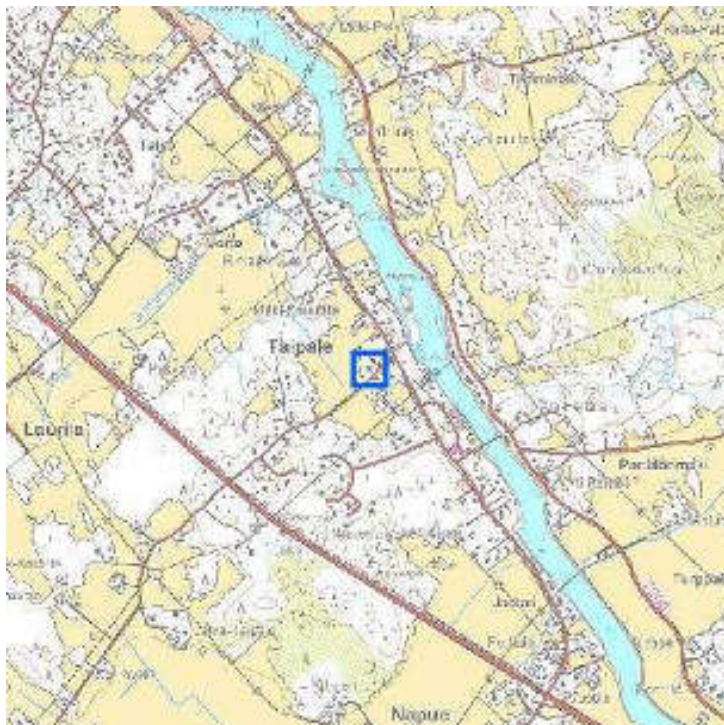
ISOKYRÖ
VENTÄLÄ
169. TAIPALEENTIE 7, KARHU

Karhun asuinrakennus kaakosta kuvattuna. (Saana Lind 13.8.2013)

Karhun asuinrakennus idästä kuvattuna. (Tiina Lehtisaari 11.11.2013)

pohjakartta © Maanmittauslaitos
lupanro 001/HTA/08

id: 207288
kunta: Isokyrö
kylä: Ventälä
kiinteistötunnus: 416-2-83
sijainti: Taipaleentie 7, 61500 Isokyrö
tyyppi: asuinrakentaminen
ajoitus: 1918-1944

ajoitusselite: Asuinrakennus rakennettu vuonna 1925, RHR
luokitus: ei määritelty
arvottaminen: ei määritelty
inventoija Saana Lind 14.08.2013

kuvaus:

Karhun kiinteistö sijaitsee Taipaleentien varrella, koillisen puolella. Taipaleentien asuinrakennus on pienen kukkulan päällä.

KARHU, ASUINRAKENNUS

(Tiina Lehtisaari 11.11.2013)

Karhun asuinrakennus kaakosta kuvattuna. (Saana Lind 13.8.2013)

id: 307945
rakennustyyppi: asuinrakennukset
alkup. käyttö: 011 yhden asunnon talot
nyk. käyttö: 041 vapaa-ajan asuinrakennukset
ajoitus: Rakennus on rakennettu vuonna 1925.
suunnittelija: ei täytetty
kerrosluku: 2
perustus: Lohkokivi
runko: Hirsi
vuoraus: Pystyponttilaudoitus
ulkoväri: Vaaleanruskea
kattomuoto: Satulakatto
kate: Profiilipelti
ikkunat: Ruskeat kuusiruutuiset ikkunat, lisäksi kattoikkunassa ikkunat, joissa neljä ruutua.

kuvaus:

Rakennuksen tyyllissä yhdistyvät klassismi ja nikkarityyli, joten se lienee rakennettu 1900-luvun alun vuosikymmeninä. Rakennuksessa huomiota herättävät sen taidokkaasti koristellut ikkunoiden vuorilaudat.

Asuinrakennuksen luoteispäähän on myöhemmin lisätty autotalli/varastorakennus.

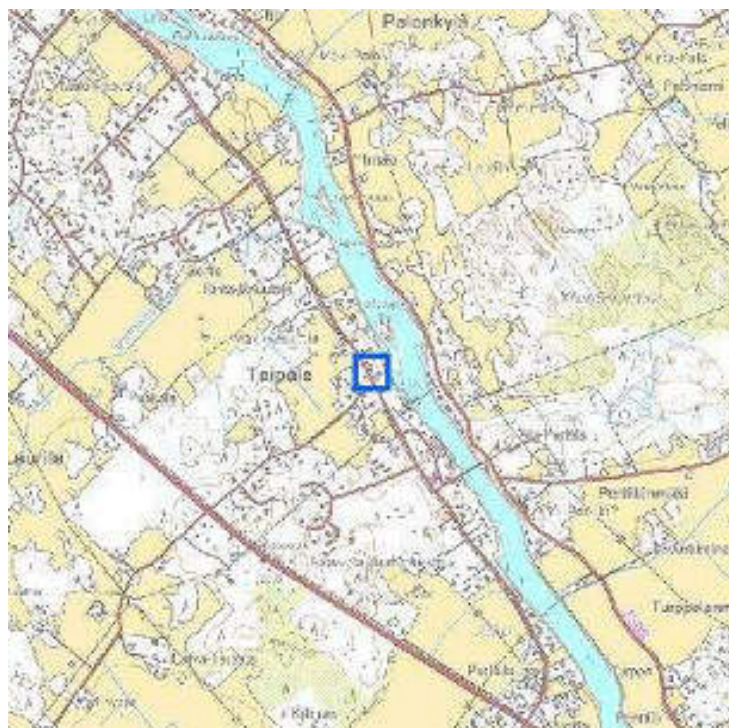
KIOSKI 2.0 -sovellus www.kulttuuriymparisto.fi -sovellusvuokrauspalvelu

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Isonkyrön keskustan osayleiskaavainventointi

ISOKYRÖ
VENTÄLÄ
172. POHJANKYRÖNTIE 53, IKOLA

Ikolan asuinrakennus etelästä kuvattuna. (Saana Lind 14.8.2013) (Tiina Lehtisaari 11.11.2013)

pohjakartta © Maanmittauslaitos
lupanro 001/HTA/08

id: 207292
kunta: Isokyrö
kylä: Ventälä
kiinteistötunnus: 416-2-716
sijainti: Pohjankyröntie 53, 61500 ISOKYRÖ
tyyppi: asuinrakentaminen
ajoitus: 1864-1917

ajoitusselite: Ei ajoitusta RHR.
luokitus: ei määritelty
arvottaminen: ei määritelty
inventoija Saana Lind 14.08.2013

kuvaus:

Ikolan kiinteistöön kuuluu asuinrakennus ja hirsinen talousrakennus.

Kohde sijaitsee pohjankyröntien varrella, tiiviissä asuin- ja liikerakennusten keskittymässä. Selkeästi alueen vanhin rakennus ja säilynyt poikkeuksellisen hyvin alkuperäisessä asussa.

IKOLA, ASUINRAKENNUS

Ikolan asuinrakennus luoteesta kuvattuna. (Saana Lind 14.8.2013)

Ikolan asuinrakennus etelästä kuvattuna. (Saana Lind 14.8.2013)

id: 307949
rakennustyyppi: asuinrakennukset
alkup. käyttö: 011 yhden asunnon talot
nyk. käyttö: 011 yhden asunnon talot
ajoitus: ei täytetty
suunnittelija: ei täytetty
kerrosluku: 1½
perustus: Kivi (luonnonkivistä ladottu)
runko: Hirsi
vuoraus: Vuoraamaton
ulkoväri: Punainen
kattomuoto: Satula
kate: Peltikate
ikkunat: Valkoiset kuusiruutuiset ikkunat, lisäksi haukanikkunoita, joissa kaksi ruutua.

KIOSKI 2.0 -sovellus www.kulttuuriymparisto.fi -sovellusvuokrauspalvelu

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Isonkyrön keskustan osayleiskaavainventointi

ISOKYRÖ
VENTÄLÄ
173. POHJANKYRÖNTIE 55, PIHLAJASAARI

(Jenni Smeds 22.08.2013)

(Jenni Smeds 22.08.2013)

pohjakartta © Maanmittauslaitos
lupanro 001/HTA/08

id: 207340
kunta: Isokyrö
kylä: Ventälä
kiinteistötunnus: Pihlajasaari 152-416-2-19
sijainti: Pohjankyröntie 55, 61500 Isokyrö
tyyppi: asuinrakentaminen
ajoitus: 1918-1944

ajoitusselite: 1930 ja 1948 (rak.rek)
luokitus: ei määritelty
arvottaminen: ei määritelty
inventoija Jenni Smeds 22.08.2013

KIOSKI 2.0 -sovellus www.kulttuuriymparisto.fi -sovellusvuokrauspalvelu

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Isonkyrön keskustan osayleiskaavainventointi

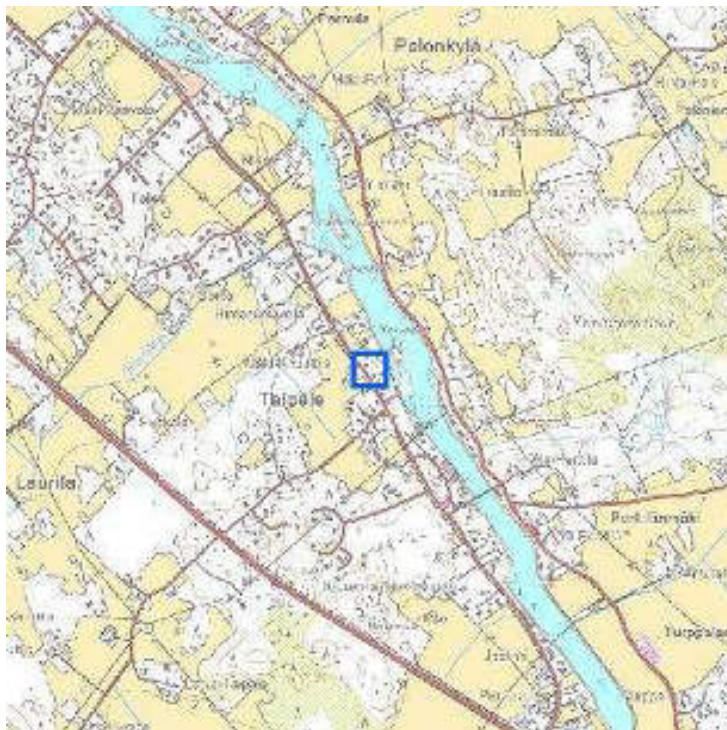
ISOKYRÖ
VENTÄLÄ
174. POHJANKYRÖNTIE 57, TIEMAA

(Jenni Smeds 22.08.2013)

(Jenni Smeds 22.08.2013)

0 500 m

pohjakartta © Maanmittauslaitos
lupanro 001/HTA/08

id: 207341
kunta: Isokyrö
kylä: Ventälä
kiinteistötunnus: Tiemaa 152-416-2-54
sijainti: Pohjankyröntie 57, 61500 Isokyrö
tyyppi: asuinrakentaminen
ajoitus: 1918-1944

ajoitusselite: 1940 (rak.rek)
luokitus: ei määritelty
arvottaminen: ei määritelty
inventoija Jenni Smeds 22.08.2013

KIOSKI 2.0 -sovellus www.kulttuuriymparisto.fi -sovellusvuokrauspalvelu

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Isonkyrön keskustan osayleiskaavainventointi

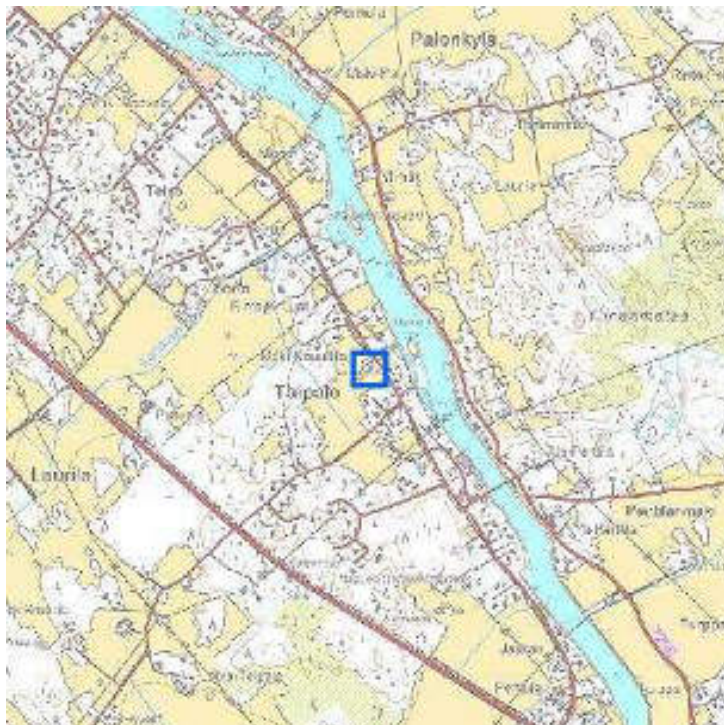
ISOKYRÖ
VENTÄLÄ
175. POHJANKYRÖNTIE 60, VAINIO-KNUUTTILA

Vainio-Knuuttilan asuinrakennus idästä kuvattuna.
(Tiina Lehtisaari 11.11.2013)

(Tiina Lehtisaari 11.11.2013)

pohjakartta © Maanmittauslaitos
luparno 001/HTA/08

id: 207290
kunta: Isokyrö
kylä: Ventälä
kiinteistötunnus: 416-1-177
sijainti: Pohjankyröntie 60, 61500 ISOKYRÖ
tyyppi: asuinrakentaminen
ajoitus: 1864-1917

luokitus: ei määritelty
arvottaminen: ei määritelty
inventoija Saana Lind 14.08.2013

kuvaus:

Vainio-Knuuttilan kiinteistöön kuuluu asuinrakennus, hirsinen talousrakennus, saunarakennus ja rankorakenteinen talousrakennus.

VAINIO-KNUUTTILA, ASUINRAKENNUS

(Tiina Lehtisaari 11.11.2013)

Vainio-Knuuttilan asuinrakennus idästä kuvattuna.
(Tiina Lehtisaari 11.11.2013)

id: 307947
rakennustyyppi: asuinrakennukset
alkup. käyttö: 011 yhden asunnon talot
nyk. käyttö: 011 yhden asunnon talot
ajoitus: ei täytetty
suunnittelija: ei täytetty
kerrosluku: 2
perustus: Lohkokivi
runko: Hirsi
vuoraus: Pystyrimalaudoitus
ulkoväri: Punainen
kattomuoto: Satulakatto
kate: Saumattu peltikate
ikkunat: Kuusiruutuiset, puitteet vihreät, vuorilaudat valkoiset, haukanikkunat kaksiruutuiset.

kuvaus:

Vainio-Knuuttilan asuinrakennus on malliltaan perinteinen pohjalainen talonpoikaistalo. Rakennuksen luoteissivulla on kuisti. Rakennus on tällä hetkellä asumaton.

KIOSKI 2.0 -sovellus www.kulttuuriymparisto.fi -sovellusvuokrauspalvelu

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Isonkyrön keskustan osayleiskaavainventointi

ISOKYRÖ
EI MÄÄRITELTY
180. AHONTIE 9, HUMLIN

Humlinin kiinteistö lounaasta kuvattuna. (Saana Lind 14.8.2013)

(Saana Lind 2013)

pohjakartta © Maanmittauslaitos
lupanro 001/HTA/08

id: 207295
kunta: Isokyrö
kylä: ei määritelty
kiinteistötunnus: 416-2-44
sijainti: Ahontie 9, 61500 Isokyrö
tyyppi: asuinrakentaminen
ajoitus: 1918-1944

ajoitusselite: 1930 RHR
luokitus: ei määritelty
arvottaminen: ei määritelty
inventoija Saana Lind 14.08.2013

kuvaus:

Humlinin kiinteistöön kuuluu asuinrakennus ja kaksi talousrakennusta.

HUMLIN, ASUINRAKENNUS

(Tiina Lehtisaari 2013)

id: 307952
rakennustyyppi: asuinrakennukset
alkup. käyttö: 011 yhden asunnon talot
nyk. käyttö: 041 vapaa-ajan asuinrakennukset
ajoitus: Rakennettu 1930 (RHR).
suunnittelija: ei täytetty
kerrosluku: 2
perustus: Betoni
runko: Hirsi
vuoraus: Levynpaloista tehty pystyrimaimitaatio
ulkoväri: Punainen
kattomuoto: Satulakatto
kate: Saumattu peltikate
ikkunat: Ristikarmillisia ikkunoita ja neliruutuisia ikkunoita.

KIOSKI 2.0 -sovellus www.kulttuuriymparisto.fi -sovellusvuokrauspalvelu

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Isonkyrön keskustan osayleiskaavainventointi

ISOKYRÖ
EI MÄÄRITELTY
181. AHONTIE 13, AHOLA

Aholan kiinteistö lännestä kuvattuna. (Saana Lind 14.8.2013)

(Tiina Lehtisaari 2013)

pohjakartta © Maanmittauslaitos
luparno 001/HTA/08

id: 207296
kunta: Isokyrö
kylä: ei määritelty
kiinteistötunnus: 416-1-55
sijainti: Ahontie 13, 61500 Isokyrö
tyyppi: asuinrakentaminen
ajoitus: 1918-1944

luokitus: ei määritelty
arvottaminen: ei määritelty
inventoija Saana Lind 14.08.2013

kuvaus:

Aholan kiinteistöön kuuluu asuinrakennus ja kaksi talousrakennusta. Rakennukset ovat säilyneet poikkeuksellisen hyvin historiallisessa asussa.

Kohde sijaitsee Aholantien varrella, jossa on säilynyt useita pienasumuksia 1900-l alusta,

---

AHOLA, ASUINRAKENNUS

Aholan asuinrakennus luoteesta kuvattuna. (Saana Lind 14.8.2013)

(Tiina Lehtisaari 2013)

id: 307953
rakennustyyppi: asuinrakennukset
alkup. käyttö: 011 yhden asunnon talot
nyk. käyttö: 041 vapaa-ajan asuinrakennukset
ajoitus: ei täytetty
suunnittelija: ei täytetty
kerrosluku: 2
perustus: Kivi
runko: Hirsi
vuoraus: Vaakaponttilaudoitus
ulkoväri: Vaaleansininen
kattomuoto: Satulakatto
kate: Saumattu peltikate
ikkunat: (Alkuperäiset?) Ristikarmi-ikkunat

KIOSKI 2.0 -sovellus www.kulttuuriymparisto.fi -sovellusvuokrauspalvelu

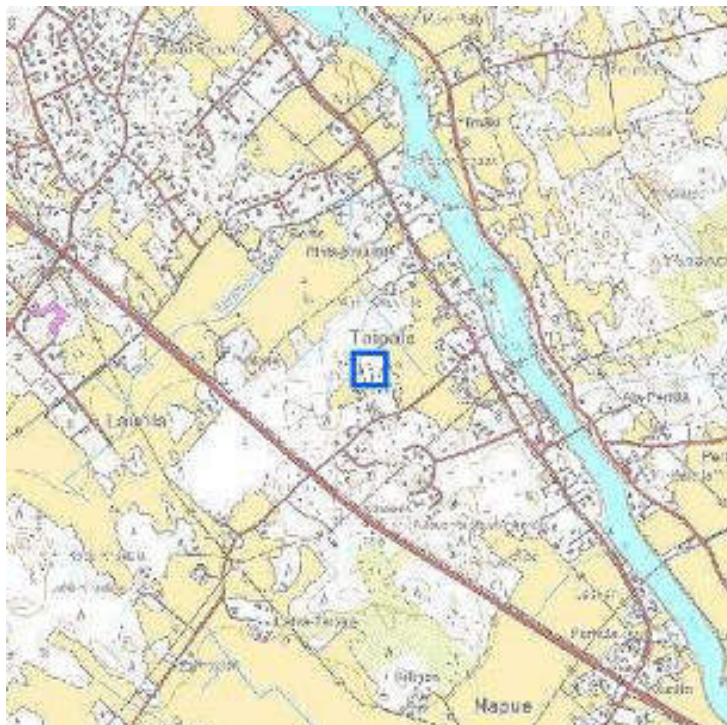
laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Isonkyrön keskustan osayleiskaavainventointi

ISOKYRÖ
EI MÄÄRITELTY
182. AHONTIE 17, MÄKI

Mäen kiinteistö länneestä kuvattuna. (Saana Lind
14.8.2013)

(Tiina Lehtisaari 2013)

0 500 m

pohjakartta © Maanmittauslaitos
lupanro 001/HTA/08

id: 207297
kunta: Isokyrö
kylä: ei määritelty
kiinteistötunnus: 416-1-52
sijainti: Ahontie 17, 61500 Isokyrö
tyyppi: asuinrakentaminen
ajoitus: 1945-1974

ajoitusselite: Asuinrakennus siirretty nykyiselle paikalleen 1946, omistajan tieto.
luokitus: ei määritelty
arvottaminen: ei määritelty
inventoija Saana Lind 14.08.2013

kuvaus:

Mäen kiinteistöön kuuluu asuinrakennus ja talousrakennus.

lähteet:

Haastattelu Hakala Riitta, kiinteistön omistaja, 14.8.2013.

MÄKI, ASUINRAKENNUS

Mäen asuinrakennus lounaasta kuvattuna. (Saana Lind 14.8.2013)

Mäen asuinrakennus kaakosta kuvattuna. (Saana Lind 14.8.2013)

id: 307954
rakennustyyppi: asuinrakennukset
alkup. käyttö: 011 yhden asunnon talot
nyk. käyttö: 041 vapaa-ajan asuinrakennukset
ajoitus: Siirretty nykyiselle paikalleen 1946, omistajan tieto.
suunnittelija: ei täytetty
kerrosluku: 2
perustus: Kivi
runko: Hirsi
vuoraus: Pystyrimalautoitus
ulkoväri: Punainen
kattomuoto: Satulakatto
kate: Sementtiitiili
ikkunat: Vanhoja valkoisia ristikarmillisia kuusi- ja yhdeksänruutuisia ikkunoita.

historia:

Omistajan tietojen mukaan rakennus on mahdollisesti entinen koulurakennus ja siirretty nykyiselle paikalleen vuonna 1946. Rakennuksen pohjoissivulle on siirron jälkeen rakennettu kuisti.

MÄKI, TALOUSRAKENNUS

Mäen talousrakennus etelästä kuvattuna. (Saana Lind 14.8.2013)

id: 307955
rakennustyyppi: talousrakennukset
alkup. käyttö: 941 talousrakennukset
nyk. käyttö: 941 talousrakennukset
ajoitus: 1946, rakennettu samaan aikaan asuinrakennuksen kanssa.
suunnittelija: ei täytetty
kerrosluku: 1
perustus: Betoni ja kivi
runko: Rankorakenne
vuoraus: Pystyrimalautoitus
ulkoväri: Punainen
kattomuoto: Satulakatto
kate: Huopakate
ikkunat: Yksi- ja neliruutuisia ikkunoita.

kuvaus:

Talousrakennuksessa on kolme osaa: sauna, puori ja liiveri. Sauna on rakennuksen länsipäässä ja se on remontoitu vuonna 1991. Puori on aiemmin ollut kanala.

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Isonkyrön keskustan osayleiskaavainventointi

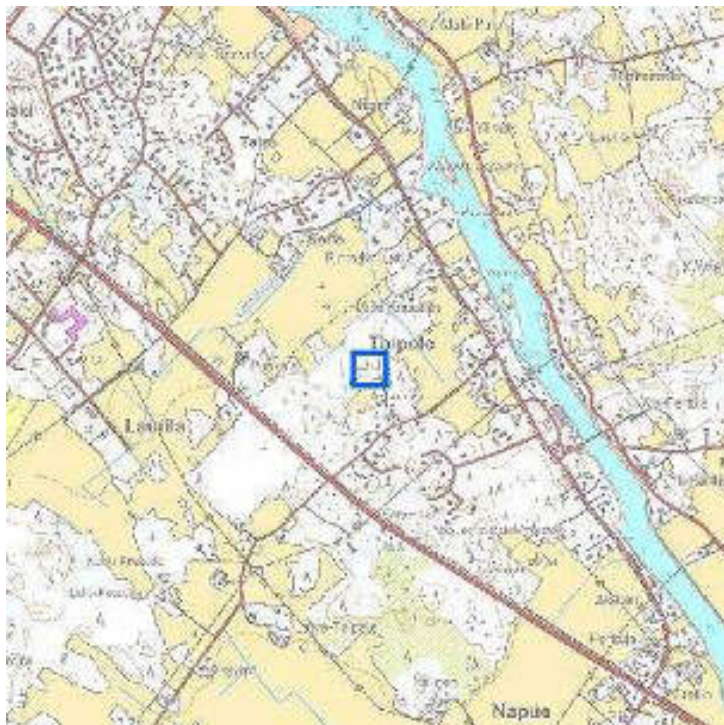
ISOKYRÖ
EI MÄÄRITELTY
183. AHONTIE 20, AHO

Ahon kiinteistö idästä kuvattuna. (Saana Lind 14.8.2013)

(Lind Saana 2013)

pohjakartta © Maanmittauslaitos
lupanro 001/HTA/08

---

id: 207298
kunta: Isonkyrö
kylä: ei määritelty
kiinteistötunnus: 416-1-19
sijainti: Ahontie 20, 61500 Isonkyrö
tyyppi: asuinrakentaminen
ajoitus: 1918-1944

ajoitusselite: Asuinrakennus rakennettu vuonna 1935, omistajan tiedot.
luokitus: ei määritelty
arvottaminen: ei määritelty
inventoija Saana Lind 14.08.2013

lähteet:

Haastattelu Huhtala Sauli, kiinteistön omistaja, 14.8.2013.

AHO, ASUINRAKENNUS

Ahon asuinrakennus pohjoisesta kuvattuna. (Saana Lind 14.8.2013)

Ahon asuinrakennus lounaasta kuvattuna. (Saana Lind 14.8.2013)

id: 307956
rakennustyyppi: asuinrakennukset
alkup. käyttö: 011 yhden asunnon talot
nyk. käyttö: 041 vapaa-ajan asuinrakennukset
ajoitus: Rakennettu 1935, omistajan tiedot.
suunnittelija: ei täytetty
kerrosluku: 2
perustus: Kivi
runko: Hirsi
vuoraus: Pystyrimalautoitus
ulkoväri: Punainen
kattomuoto: Satulakatto
kate: Profiilipelti
ikkunat: Uudet ristikarmilliset, kuusiruutuiset ikkunat.

historia:

Ahon asuinrakennuksen ovat rakentaneet nykyisen omistajan, Sauli Huhtalan, vanhemmat vuonna 1935.

AHO, TALOUSRAKENNUKSET

Ahon asuinrakennus lounaasta kuvattuna. (Saana Lind 14.8.2013) Ahon liiveri idästä kuvattuna. (Saana Lind 14.8.2013)

id: 307957
rakennustyyppi: talousrakennukset
alkup. käyttö: 941 talousrakennukset
nyk. käyttö: 941 talousrakennukset
ajoitus: ei täytetty
suunnittelija: ei täytetty
kerrosluku: ei täytetty
perustus: ei täytetty
runko: ei täytetty
vuoraus: ei täytetty
ulkoväri: ei täytetty
kattomuoto: ei täytetty
kate: ei täytetty
ikkunat: ei täytetty

KIOSKI 2.0 -sovellus www.kulttuuriymparisto.fi -sovellusvuokrauspalvelu

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Isonkyrön keskustan osayleiskaavainventointi

ISOKYRÖ
EI MÄÄRITELTY
184. AHONTIE 20, HIETARINTA

Hietarinnan kiinteistö kaakosta kuvattuna. (Saana Lind (Lind Saana 2013) 14.8.2013)

id: 207301
kunta: Isonkyrö
kylä: ei määritelty
kiinteistötunnus: 416-1-18
sijainti: Ahontie 16, 61500 Isonkyrö
tyyppi: asuinrakentaminen
ajoitus: 1864-1917

ajoitusselite: Omistajan tiedot
luokitus: ei määritelty
arvottaminen: ei määritelty
inventoija Saana Lind 14.08.2013

kuvaus:

Hietarinnan kiinteistöön kuuluu asuinrakennus ja kaksi talousrakennusta.

historia:

Hietarinnan kiinteistö on 1800- ja 1900-lukujen vaihteessa lohkottu Knuuttilan tilasta torpparin käyttöön.

lähteet:

Haastattelu Mattila Anneli, kiinteistön omistaja, 14.8.2013.

HIETARINTA, ASUINRAKENNUS

Hietarinnan asuinrakennus kaakosta kuvattuna. (Saana Lind 14.8.2013)

Hietarinnan asuinrakennus koillisesta kuvattuna. (Saana Lind 14.8.2013)

id: 307964
rakennustunnus: 416-1-18
rakennustyyppi: asuinrakennukset
alkup. käyttö: 011 yhden asunnon talot
nyk. käyttö: 041 vapaa-ajan asuinrakennukset
ajoitus: Rakennettu 1800- ja 1900-lukujen vaihteessa.
suunnittelija: ei täytetty
kerrosluku: 2
perustus: Betonoitu lohkokivi
runko: Hirsi
vuoraus: Pystyrimalautoitus
ulkoväri: Punainen
kattomuoto: Satulakatto
kate: Profiilipelti
ikkunat: Vanhahkot, valkoiset, kuusiruutuiset ikkunat.

HIETARINTA, TALOUSRAKENNUKSET

Hietarinnan liiveri luoteesta kuvattuna. (Saana Lind 14.8.2013)

Hietarinnan saunarakennus pohjoisesta kuvattuna. (Saana Lind 14.8.2013)

id: 307965
rakennustyyppi: talousrakennukset
alkup. käyttö: 941 talousrakennukset
nyk. käyttö: 941 talousrakennukset
ajoitus: ei täytetty
suunnittelija: ei täytetty
kerrosluku: ei täytetty
perustus: ei täytetty
runko: ei täytetty
vuoraus: ei täytetty
ulkoväri: ei täytetty
kattomuoto: ei täytetty
kate: ei täytetty
ikkunat: ei täytetty

kuvaus:

Hietarinnan kiinteistöön kuuluu kaksi talousrakennusta: liiveri ja sauna.
Liiveri on rakennettu samoihin aikoihin kuin asuinrakennuskin, 1800- ja 1900-lukujen vaihteessa.
Pihasauna on rakennettu 1990-luvulla.

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Isonkyrön keskustan osayleiskaavainventointi

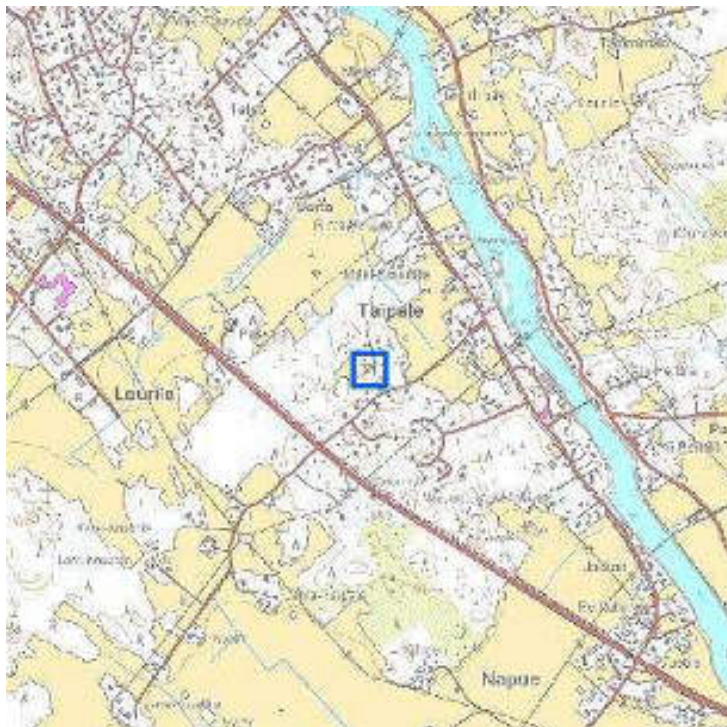
ISOKYRÖ
VENTÄLÄ
185. AHONTIE 8, AULILA

(Jenni Smeds 22.08.2013)

(Jenni Smeds 22.08.2013)

0 500 m

pohjakartta © Maanmittauslaitos
lupanro 001/HTA/08

id: 207349
kunta: Isokyrö
kylä: Ventälä
kiinteistötunnus: Aulila 152-416-1-186
sijainti: Ahontie 8, 61500 Isokyrö
tyyppi: maa- ja metsätalous
ajoitus: 1918-1944

ajoitusselite: 1943 (rak.rek)
luokitus: ei määritelty
arvottaminen: ei määritelty
inventoija Jenni Smeds 22.08.2013

kuvaus:

Nykyisellään vapaa-ajan käytössä.

Kohde sijaitsee pienasumus alueella, Taipaleen kylässä. Osa kokonaisuutta.

KIOSKI 2.0 -sovellus www.kulttuuriymparisto.fi -sovellusvuokrauspalvelu

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Isonkyrön keskustan osayleiskaavainventointi

ISOKYRÖ
EI MÄÄRITELTY
188. POHJANKYRÖNTIE 66, MÄKI-KNUUTTILA

Mäki-Knuuttilan kiinteistö kaakosta kuvattuna. (Saana Lind 20.8.2013) (Lind Saana 2013)

pohjakartta © Maanmittauslaitos
lupanro 001/HTA/08

id: 207330
kunta: Isokyrö
kylä: ei määritelty
kiinteistötunnus: 416-1-216
sijainti: Pohjankyröntie 66, 61500 ISOKYRÖ
tyyppi: asuinrakentaminen
ajoitus: ei määritelty

ajoitusselite: Omistajien mukaan asuinrakennus on rakennettu 1700- tai 1800-luvulla, tod. näk. 1800-luvulla.

luokitus: ei määritelty

arvottaminen: ei määritelty

inventoija Saana Lind 15.08.2013

kuvaus:

Mäki-Knuuttilan kiinteistöön kuuluu neljä rakennusta: asuinrakennus, lutti (luhtiaitta), liiveri ja navetta.

Mäki-Knuuttilan kiinteistöön kuuluu kolme talousrakennusta: luhtiaitta, liiveri ja navetta.

Talousrakennukset sijaitsevat asuinrakennuksen pihapiirissä ja yhdessä asuinrakennuksen kanssa ne muodostavat umpi- ja avokiuistin. Talousrakennusten rakennusajoista vain navetan rakennusvuosi on tiedossa. Tiedetään kuitenkin, että luhtiaitta ja liiveri on siirretty tilalle muualta.

Mäki-Knuuttilan tilalle on myönnetty Talonpoikaissäätiön kunniakilpi 1950-luvulla.

lähteet:

Haastattelu Kaarela Eero ja Onerva Soilikki, kiinteistön omistajat, 20.8.2013.

MÄKI-KNUUTTILA, ASUINRAKENNUS

Mäki-Knuuttilan asuinrakennus luoteesta kuvattuna. (Saana Lind 20.8.2013)

Mäki-Knuuttilan asuinrakennus etelästä kuvattuna. (Saana Lind 20.8.2013)

id: 307983

rakennustyyppi: asuinrakennukset

alkup. käyttö: 011 yhden asunnon talot

nyk. käyttö: 011 yhden asunnon talot

ajoitus: Omistajien mukaan asuinrakennus on rakennettu 1700- tai 1800-luvulla, tod. näk. 1800-luvulla.

suunnittelija: ei täytetty

kerrosluku: 2

perustus: Lohkokivi

runko: Hirsi

vuoraus: Pystyrimalautoitus

ulkoväri: Punainen

kattomuoto: Satulakatto

kate: Saumattu peltikate

ikkunat: Vanhat valkoiset kuusiruutuiset ikkunat, kaksi lunetti-ikkunaa.

kuvaus:

Mäki-Knuuttilan asuinrakennus on perinteinen pohjalainen talonpoikaistalo. Rakennusajasta ei ole varmaa tietoa, mutta nykyisten omistajien mukaan talo on rakennettu 1700- tai 1800-luvulla.

Asuinrakennuksen ulkoasu on, kivistä lukuunottamatta, säilynyt perinteikkäässä ulkoasussa. Nykyinen umpikuisti on tehty 1970-luvulla, aiempi kuisti oli avokuisti. Sisällä on suurin remontti tehty 1970-luvulla, jolloin sisälle tehtiin muun muassa WC ja tuon ajan tarpeita vastaava keittiö.

Asuinrakennus on ollut 2000-luvun alusta lähtien vapaa-ajan asuntona.

MÄKI-KNUUTTILO, LIIVERI

Mäki-Knuuttilan liiveri etelästä kuvattuna. (Saana Lind 20.8.2013)

id: 308060
rakennustyyppi: talousrakennukset
alkup. käyttö: 941 talousrakennukset
nyk. käyttö: 941 talousrakennukset
ajoitus: 1800- - 1900-luku
suunnittelija: ei täytetty
kerrosluku: 1
perustus: Kivi ja maa
runko: Hirsi
vuoraus: Vuoraamaton
ulkoväri: Punainen
kattomuoto: Satulakatto
kate: Peltikate
ikkunat: -

kuvaus:

Liiveri on hirsirunkoinen ja se koostuu kolmesta osasta; päissä on umpinaiset osat ja keskellä avonainen osa. Liiverin länsipään vieressä on ulkokuussi.

MÄKI-KNUUTTILO, LUHTIAITTA

Mäki-Knaapilan luhtiaitta lännestä kuvattuna. (Saana Lind 20.8.2013)

Mäki-Knuuttilan luhtiaitta ja maakellari idästä kuvattuna. (Saana Lind 20.8.2013)

id: 308059
rakennustyyppi: aitat
alkup. käyttö: 941 talousrakennukset

nyk. käyttö: 941 talousrakennukset
ajoitus: 1800- - 1900-luku
suunnittelija: ei täytetty
kerrosluku: 2
perustus: Kivi
runko: Hirsi
vuoraus: Vuoraamaton
ulkoväri: Punainen
kattomuoto: Satulakatto
kate: Peltikate
ikkunat: -

kuvaus:

Hirsinen luhtiaitta on kolmiosainen. Luhtiaitan takana, itäsvulla, on maakellari.

MÄKI-KNUUTTILA, NAVETTA

(Lind Saana 2013)

Mäki-Knuuttilan navetta kaakosta kuvattuna. (Saana Lind 20.8.2013)

id: 308058
rakennustyyppi: navetat
alkup. käyttö: 811 navetat, sikalat, kanalat yms.
nyk. käyttö: 941 talousrakennukset
ajoitus: Navetta on rakennettu vuonna 1929.
suunnittelija: ei täytetty
kerrosluku: 2
perustus: Betoni
runko: Tiili/rankorakenne
vuoraus: Tiili/pystyrimalaudoitus
ulkoväri: Harmaa ja punainen
kattomuoto: Satulakatto
kate: Peltikate
ikkunat: Pienet, keltaiset neliruutuiset ikkunat.

kuvaus:

Navetta on rakennettu vuonna 1929. L-muotoisen rakennuksen alaosa on muurattu sementtitiilistä ja yläosa on rankorakenteinen.

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Isonkyrön keskustan osayleiskaavainventointi

ISOKYRÖ
VENTÄLÄ
189. POHJANKYRÖNTIE 68, RINTA-KNUUTTILA

vilja-aitta (Tiina Lehtisaari 2013)

Rinta-Knuuttilan tila koillisesta kuvattuna. (Tiina Lehtisaari 11.11.2013)

pohjakartta © Maanmittauslaitos
lupanro 001/HTA/08

id: 207514
kunta: Isokyrö
kylä: Ventälä
kiinteistötunnus: 416-1-205
sijainti: Pohjankyröntie 68, 61500 Isokyrö
tyyppi: maa- ja metsätalous
ajoitus: 1809-1863

ajoitusselite: 1850, RHR
luokitus: ei määritelty
arvottaminen: ei määritelty
inventoija Saana Lind 11.11.2013

kuvaus:

Rinta-Knuuttilan tilan pihapiirissä on asuinrakennus, kolmiosainen hirsinen liiverirakennus, hirsinen aitta, kaksiosainen läpikuljettava liiveri, saunarakennus ja uusi talusrakennus.

Tilalle on myönnetty Talonpoikauskulttuurisäätiön perinteisen rakennustavan kunniakilpi.

RINTA-KNUUTTILA, ASUINRAKENNUS

Rinta-Knuuttilan asuinrakennus koillisesta kuvattuna.
(Tiina Lehtisaari 11.11.2013)

Rinta-Knuuttilan asuinrakennus lounaasta kuvattuna.
(Tiina Lehtisaari 11.11.2013)

id: 308240
rakennustyyppi: asuinrakennukset
alkup. käyttö: 011 yhden asunnon talot
nyk. käyttö: 011 yhden asunnon talot
ajoitus: 1800-luku
suunnittelija: ei täytetty
kerrosluku: 1½
perustus: Lohkokivi
runko: Hirsi
vuoraus: Pystyrimalautoitus
ulkoväri: Punainen
kattomuoto: Satulakatto
kate: Saumattu peltikate
ikkunat: Uudet, keltaiset kuusiruutuiset ikkunat, kaksiruutuiset haukanikkunat. Valkoiset vuorilaudat ovat koristeelliset.

kuvaus:

Rinta-Knuuttilan asuinrakennus on malliltaan perinteinen pohjalainen talonpoikaistalo. Rakennuksen ulkoisessa tyyliässä on nähtävissä uusklassismin piirteitä.

Rakennuksen kaakkoisivulle on rakennettu terassi.

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Isonkyrön keskustan osayleiskaavainventointi

ISOKYRÖ

EI MÄÄRITELTY

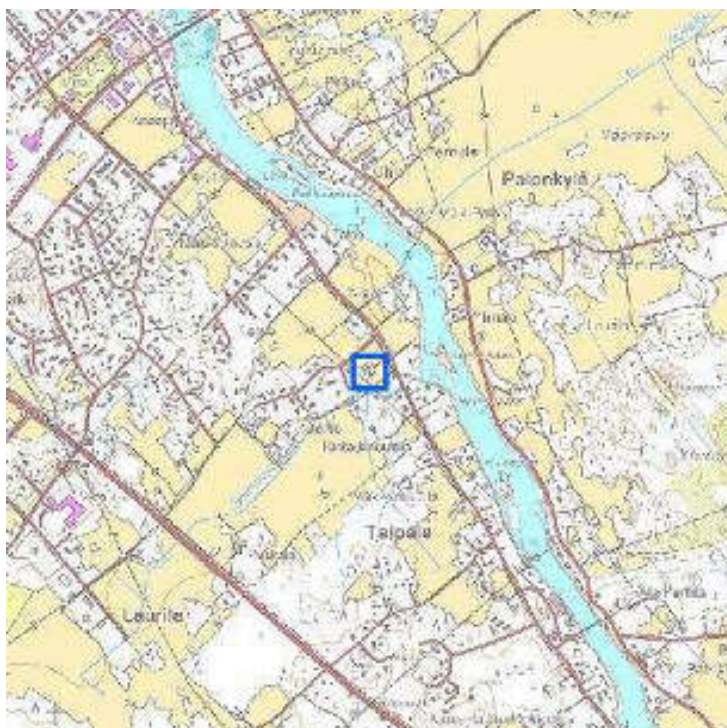
194. POHJANKYRÖNTIE 82, TERHO

Terhon kiinteistö idästä kuvattuna. (Saana Lind 06.09.2013)

(Lind Saana 2013)

pohjakartta © Maanmittauslaitos
lupanro 001/HTA/08

id: 207474
kunta: Isokyrö
kylä: ei määritelty
sijainti: Pohjankyröntie 82, 61500 ISOKYRÖ
tyyppi: asuinrakentaminen
ajoitus: 1918-1944
ajoitusselite: Asuinrakennus valmistunut vuonna 1936, omistajan tiedot.

luokitus: ei määritelty
arvottaminen: ei määritelty
inventoija Saana Lind 06.09.2013

kuvaus:

Terhon tila sijaitsee peltosaarekkeessa Pohjankyröntien varrella. Terhon pihapiirissä sijaitsee kolme rakennusta: asuinrakennus, liiveri ja paja.

lähteet:

Haastattelu Terho Ulla ja Timo, kiinteistön omistajat, 6.9.2013.

TERHO, ASUINRAKENNUS

Terhon asuinrakennus idästä kuvattuna. (Saana Lind 06.09.2013)

Terhon asuinrakennus etelästä kuvattuna. (Saana Lind 06.09.2013)

id: 308014
rakennustyyppi: asuinrakennukset
alkup. käyttö: 011 yhden asunnon talot
nyk. käyttö: 011 yhden asunnon talot
ajoitus: Asuinrakennus on valmistunut vuonna 1936.
suunnittelija: ei täytetty
kerrosluku: 2
perustus: Betonoitu kiviperustus
runko: Tiili
vuoraus: Rappaus
ulkoväri: Keltainen
kattomuoto: Satulakatto
kate: Sementtitiili
ikkunat: Punaiset ristikarmilliset kuusiruutuiset ikkunat, yläkerrässä yhdeksän- ja kuusiruutuisia ikkunoita.

kuvaus:

Terhon asuinrakennus on valmistunut vuonna 1936; sen on rakennuttanut seppä Jaakko Kamppinen. Pihassa oleva tiilinen talousrakennus on rakennettu samaan aikaan sepän pajaksi.

Asuinrakennuksen lounaissivulle on myöhempänä lisänä rakennettu rankorakenteinen kuisti. Sisällä rakennuksessa on uusittu pintoja ja sinne on aikoinaan rakennettu kylpyhuone.

TERHO, LIIVERI

Terhon liiveri koillisesta kuvattuna. (Saana Lind 06.09.2013)

id: 308015
 rakennustyyppi: talousrakennukset
 alkup. käyttö: 941 talousrakennukset
 nyk. käyttö: 941 talousrakennukset
 ajoitus: Rakennus on rakennettu vuonna 1936.
 kerrosluku: 1
 perustus: -
 runko: Hirsi
 vuoraus: Pystyrimalautoitus
 ulkovaari: Punainen
 kattomuoto: Satulakatto
 kate: Peltikate
 ikkunat: -

kuvaus:

L-muotoisen liiverirakennuksen runko on tehty hirrestä. Rakennus on rakennettu samaan aikaan kuin asuinrakennus ja paja, vuonna 1936. Rakennuksessa on ollut aikoinaan muun muassa navetta, nykyään liiverissä on varastotiloja ja sauna.

TERHO, PAJA

Terhon paja luoteesta kuvattuna. (Saana Lind 06.09.2013)

Terhon paja pohjoisesta kuvattuna. (Saana Lind 06.09.2013)

id: 308062
 rakennustyyppi: pajat/verstaat
 alkup. käyttö: 941 talousrakennukset
 nyk. käyttö: 941 talousrakennukset
 ajoitus: Rakennus on rakennettu vuonna 1936.
 suunnittelija: ei täytetty
 kerrosluku: 1

perustus: -
runko: Tiili
vuoraus: Rappaus
ulkoväri: Keltainen
kattomuoto: Satulakatto
kate: Sementtiilikate
ikkunat: Vanhat, punaiset yhdeksänruutuiset ikkunat.

kuvaus:

Pajan runko on muurattu tiilestä. Seinät on rapattu ja maalattu keltaiseksi. Rakennus on rakennettu samaan aikaan kuin asuinrakennus ja liiveri, vuonna 1936. Rakennus on alunperin rakennettu sepän pajaksi, mutta vuosien saatossa se on toiminut eri tarkoituksissa, muun muassa teurastamona. Nykyisin rakennus on lähinnä varastotilana.

Pajan viereen, sen kaakkoispuolelle on rakennettu autokatos/-talli.

KIOSKI 2.0 -sovellus www.kulttuuriymparisto.fi -sovellusvuokrauspalvelu

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Isonkyrön keskustan osayleiskaavainventointi

ISOKYRÖ
VENTÄLÄ
195. KAUNISTONTIE 1, SORTOLA

(Tiina Lehtisaari 2013)

Sortolan kiinteistö pohjoisesta kuvattuna. (Saana Lind 14.8.2013)

0 500 m

pohjakartta © Maanmittauslaitos
lupanro 001/HTA/08

---

id: 207289
kunta: Isokyrö
kylä: Ventälä
kiinteistötunnus: 416-9-80
sijainti: Kaunistontie1, 61500 Isokyrö
tyyppi: asuinrakentaminen
ajoitus: 1864-1917

luokitus: ei määritelty
arvottaminen: ei määritelty
inventoija Saana Lind 14.08.2013

kuvaus:

Sortolan kiinteistö sijaitsee Sorrontien ja Kaunistontien risteyksessä. Sortolan kiinteistöön kuuluu iso asuinrakennus, kolmiosainen hirsinen talousrakennus ja pienempi asuinrakennus.

SORTOLA, ASUINRAKENNUS

Sortolan asuinrakennus pohjoisesta kuvattuna. (Saana Lind 14.8.2013)

Sortolan asuinrakennus pohjoisesta kuvattuna. (Saana Lind 14.8.2013)

id: 307946
rakennustyyppi: asuinrakennukset
alkup. käyttö: 013 muut erilliset pientalot
nyk. käyttö: ei täytetty
ajoitus: ei täytetty
suunnittelija: ei täytetty
kerrosluku: 2
perustus: Lohkokivi
runko: Hirsi
vuoraus: Vaakaponttilaudoitus
ulkoväri: Vaaleankeltainen
kattomuoto: Satulakatto
kate: Saumattu peltikate
ikkunat: Valkoiset kuusiruutuiset ikkunat, lisäksi haukanikkunoita, joissa kaksi ruutua.

KIOSKI 2.0 -sovellus www.kulttuuriymparisto.fi -sovellusvuokrauspalvelu

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Isonkyrön keskustan osayleiskaavainventointi

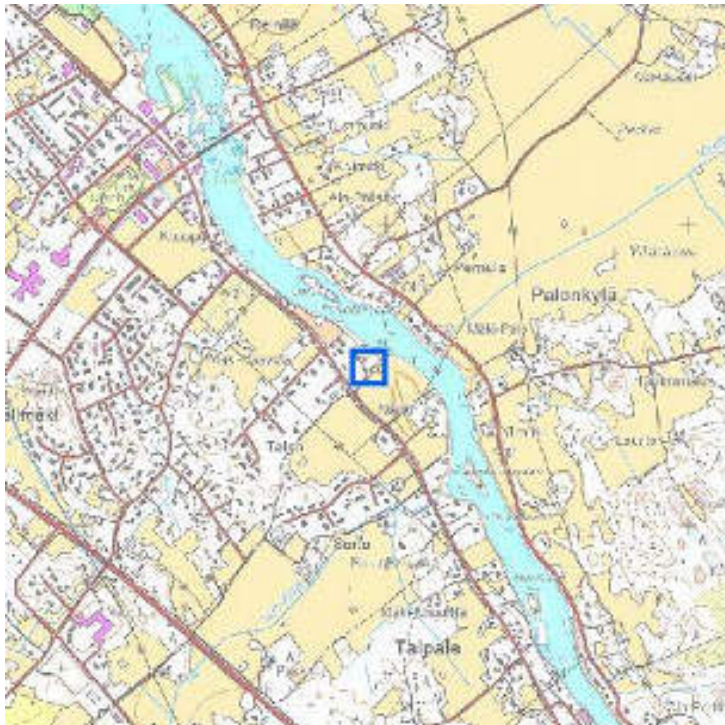
ISOKYRÖ
EI MÄÄRITELTY
198. POHJANKYRÖNTIE 105, TALSO

(Lind Saana 2013)

Talson asuinrakennus idästä kuvattuna. (Saana Lind 06.09.2013)

pohjakartta © Maanmittauslaitos
lupanro 001/HTA/08

id: 207475
kunta: Isokyrö
kylä: ei määritelty
kiinteistötunnus: 416-5-79
sijainti: Pohjankyröntie 105, 61500 ISOKYRÖ
tyyppi: asuinrakentaminen
ajoitus: 1918-1944

ajoitusselite: 1932
luokitus: ei määritelty
arvottaminen: ei määritelty
inventoija Saana Lind 06.09.2013

kuvaus:

Talson tila sijaitsee peltosaarekkeessa Pohjankyröntien varrella. Talson tilaa ja pihapiiriä rajaa koillisessa Kyrönjoki. Pihapiirissä on viisi rakennusta: asuinrakennus, talli/liiverirakennus, varasto ja kaksi aittaa.

lähteet:

Haastattelu Talso Johanna, kiinteistön omistaja, 6.9.2013.

TALSO, AITAT

Toinen talson aitoista luoteesta kuvattuna. (Saana Lind 06.09.2013)

Toinen talson aitoista luoteesta kuvattuna. (Saana Lind 06.09.2013)

id: 308063
rakennustyyppi: aitat
alkup. käyttö: 941 talousrakennukset
nyk. käyttö: 941 talousrakennukset
ajoitus: 1800-luku
suunnittelija: ei täytetty
kerrosluku: 1-2
perustus: Kivi
runko: Hirsi
vuoraus: Vuoraamaton
ulkoväri: Ollut punainen
kattomuoto: Satulakatto
kate: Huopakate
ikkunat: -

kuvaus:

Talson pihapiirissä on kaksi aittarakennusta. Aitat sijaitsevat tilan pihapiiriin johtavan tien varrella. Aittojen ikä ei ole tiedossa, mutta niitä tiedetään siirretyn useamman kerran.

TALSO, ASUINRAKENNUS

Talson asuinrakennus etelästä kuvattuna. (Saana Lind 06.09.2013)

Talson asuinrakennus idästä kuvattuna. (Saana Lind 06.09.2013)

id: 308016
 rakennustyyppi: asuinrakennukset
 alkup. käyttö: 011 yhden asunnon talot
 nyk. käyttö: 011 yhden asunnon talot
 ajoitus: Rakennettu vuonna 1932, omistajan tiedot.
 suunnittelija: ei täytetty
 kerrosluku: 1½
 perustus: Lohkokivi
 runko: Hirsi
 vuoraus: Pystyrimalautoitus
 ulkoväri: Punainen
 kattomuoto: Satulakatto
 kate: Saumattu peltikate
 ikkunat: Vanhat valkoiset ristikarmilliset kuusiruutuiset ikkunat, lisäksi yhdeksänruutuisia ikkunoita, kaksiruutuisia haukanikkunoita.

kuvaus:

Talson asuinrakennus on rakennettu vuonna 1932. Asuinrakennuksen tilalla oli vanhempi asuinrakennus, joka myytiin ja siirrettiin muualle. Asuinrakennus on malliltaan perinteinen pohjalainen talonpoikaistalo. Talon ulkoisessa tyyliässä on nähtävissä uusklassismin piirteitä. Rakennuksen koillisivulle on rakennettu talon muuhun tyyliin sopimaton kuisti. Asuinrakennukseen on tehty remonttia 1960-luvulla, jolloin sisälle asennettiin keskuslämmitys ja rakennettiin kylpyhuone.

TALSO, TALLI/LIIVERI JA VARASTO

Talson talli/liiveriluoteesta kuvattuna. (Saana Lind 06.09.2013)

Talson varastorakennus kaakosta kuvattuna. (Saana Lind 06.09.2013)

id: 308017
 rakennustyyppi: talousrakennukset
 alkup. käyttö: 941 talousrakennukset

nyk. käyttö:	941 talousrakennukset
ajoitus:	ei täytetty
suunnittelija:	ei täytetty
kerrosluku:	ei täytetty
perustus:	ei täytetty
runko:	ei täytetty
vuoraus:	ei täytetty
ulkoväri:	ei täytetty
kattomuoto:	ei täytetty
kate:	ei täytetty
ikkunat:	ei täytetty

kuvaus:

Talson pihapiirissä on neljä talousrakennusta: talli/liiverirakennus, varasto ja kaksi aittaa.

Talli/liiverirakennus sijaitsee pihapiirin kaakkoisreunalla. Osa rakennuksesta on hirsirunkoista, hirsiosan seinät ovat vuoraamattomat. Rankorakenteisen osan seinät on vuorattu punaiseksi maalatulla pystyrimalaudoituksella. Koko rakennuksen katolla on peltikate. Rakennuksessa on varastotiloja.

Varastorakennus sijaitsee pihapiirin luoteisreunalla. Rakennuksessa on varasto- ja työtiloja ja sauna. Rakennuksen seinät on vuorattu punaiseksi maalatulla pystyrimalaudoituksella ja katto on katettu pellillä. Rakennusvuosi ei tiedoss.

KIOSKI 2.0 -sovellus www.kulttuuriymparisto.fi -sovellusvuokrauspalvelu

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Isonkyrön keskustan osayleiskaavainventointi

ISOKYRÖ
VENTÄLÄ
199. POHJANKYRÖNTIE 115, PUKKILANSAARI

Pukkilansaaren kiinteistö lännestä kuvattuna. (Saana Lind 15.8.2013)

Pukkilansaaren kiinteistö lounaasta kuvattuna. (Saana Lind 25.10.2013)

0 500 m

pohjakartta © Maanmittauslaitos
luparno 001/HTA/08

id: 207326
kunta: Isokyrö
kylä: Ventälä
kiinteistötunnus: 411-13-24
sijainti: Pohjankyröntie 115, 61500 ISOKYRÖ
tyyppi: asuinrakentaminen
ajoitus: 1945-1974

luokitus: ei määritelty
arvottaminen: ei määritelty
päivittäjä Tiina Lehtisaari 07.01.2014
inventoija Saana Lind 15.08.2013

kuvaus:

Pukkilansaari on tanssilava, joka sijaitsee saarella keskellä Kyrönjokea. Pukkilansaareen kuuluu tanssilava ja lipunmyyntikioski, joka sijaitsee joenrannalla Pohjankyröntien varrella. Pukkilansaareen on kuljetaan lossilla.

Pukkilansaaren tanssilava on rakennettu vuonna 1948. Pukkilansaaren on omistanut ja sen toimintaa ohjannut vuodesta 1949 voimistelu- ja urheiluseura Kyrön Voima ry.

Isonkyrön kunnan rakennuslupa-arkistosta ei löytynyt alkuperäisiä piirustuksia, mutta luvat laajentamisiin vuosina 1969 ja 1975 löytyi. Vuonna 1969 on rakennettu erillinen wc-rakennus saaren länsipäähän. Suunnittelijan Kirsti Alho. Samana vuonna laajennettiin tanssipaviljongia lounaissivuista - nauha-ikkunallinen osa. Suunnittelija ?.

Vuonna 1975 tanssipaviljongia on laajennettu katoksella ja nakkikioskilla. Suunnittelijana Väinö Haapoja.

lähteet:

Haastattelu Reino Juho, Kyrön Voima ry:n jäsen, 15.8.2013.

lähteet:

Rakennusluvut: 10/1969, 74/1969 ja 13/1975. Isonkyrön kunnan rakennuslupa-arkisto.

PUKKILANSAARI, TANSSILAVA

Pukkilansaaren tanssilava etelästä kuvattuna. (Saana Lind 25.10.2013)

Pukkilansaaren lossi lännestä kuvattuna. (Saana Lind 15.8.2013)

id: 307973
rakennustyyppi: liikuntatilat ja -paikat
alkup. käyttö: 369 muut kokoontumisrakennukset
nyk. käyttö: 369 muut kokoontumisrakennukset
ajoitus: Rakennus on rakennettu vuonna 1948.
suunnittelija: Rakennusmestari J.E. Heimo
kerrosluku: 1
perustus: Betoni
runko: Hirsi- ja rankorakenne
vuoraus: Pystyrima- ja vaakaponttielaudoitus
ulkoväri: Keltainen
kattomuoto: Pyöreä satulakatto
kate: Saumattu peltikate
ikkunat: Nauhassa valkoisia kaksiruutuisia ikkunoita.

kuvaus:

Pukkilansaaren tanssilava on rakennettu vuonna 1948. Vuosien varrella rakennusta on laajennettu ja remontoitu usempaan kertaan.

Saarella sijaitsevalle tanssilavalle kuljetaan lossilla, joka on paikallisesti harvinaista. Lossi kulki alunperin ihmisvoimin, mutta nykyinen 1970-luvulta peräisin oleva lossi toimii sähkön voimalla.

Pukkilansaaren kiinteistöön kuuluu tanssilavan lisäksi Pohjankyröntien varrella sijaitseva lipunmyyntikioski. Nykyinen kioskirakennus ei ole alkuperäinen vaan ainakin kolmas Pukkilansaaren historian kioskirakennus.

KIOSKI 2.0 -sovellus www.kulttuuriymparisto.fi -sovellusvuokrauspalvelu

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Isonkyrön keskustan osayleiskaavainventointi

ISOKYRÖ
VENTÄLÄ
200. POHJANKYRÖNTIE 117, RINTA-VENTÄ

Rinta-Ventän kiinteistö länneestä kuvattuna. (Saana Lind (Lind Saana 2013) 15.8.2013)

pohjakartta © Maanmittauslaitos
lupanro 001/HTA/08

---

id: 207323
kunta: Isokyrö
kylä: Ventälä
kiinteistötunnus: 416-2-207
sijainti: Pohjankyröntie 117, 61500 ISOKYRÖ
tyyppi: asuinrakentaminen
ajoitus: 1918-1944

ajoitusselite: Asuinrakennus rakennettu vuonna 1919, omistajan tiedot.
luokitus: ei määritelty
arvottaminen: ei määritelty
inventoija Saana Lind 15.08.2013

kuvaus:

Rinta-Ventän kiinteistöön kuuluu viisi rakennusta: asuinrakennus, liiveri, navetta, varasto ja lato.

lähteet:

Haastattelu Reino Juho ja Maija-Mirjami, kiinteistön asukkaat ja aiemmat omistajat, 15.8.2013.

RINTA-VENTÄ, ASUINRAKENNUS

Rinta-Ventän asuinrakennus kaakosta kuvattuna.
(Saana Lind 15.8.2013)

Rinta-Ventän asuinrakennus luoteesta kuvattuna.
(Saana Lind 15.8.2013)

id: 307971
rakennustyyppi: asuinrakennukset
alkup. käyttö: 011 yhden asunnon talot
nyk. käyttö: 011 yhden asunnon talot
ajoitus: Asuinrakennus on rakennettu vuonna 1919.
suunnittelija: ei täytetty
kerrosluku: 2
perustus: Lohkokivi
runko: Hirsi
vuoraus: Vaaka- ja pystyponttilaudoitus
ulkoväri: Vaaleanvihreä
kattomuoto: Satulakatto
kate: Saumattu peltikate
ikkunat: Ikkunat uusittu vanhan mallin mukaan. T-karmilliset ikkunat, ylin ikkunaruuu jaettuun useaan pienempään ruutuun. Koristellut vuorilaudat.

historia:

Asuinrakennuksen on vuonna 1919 rakentanut Viljo Ventä.

RINTA-VENTÄ, TALOUSRAKENNUKSET

Rinta-Ventän navetta luoteesta kuvattuna. (Saana Lind 15.8.2013)

Rinta-Ventän navetta, varasto ja liiveri etelästä kuvattuna. (Saana Lind 15.8.2013)

id: 307972
rakennustyyppi: talousrakennukset
alkup. käyttö: 941 talousrakennukset
nyk. käyttö: 941 talousrakennukset
ajoitus: ei täytetty
suunnittelija: ei täytetty
kerrosluku: ei täytetty
perustus: ei täytetty
runko: ei täytetty
vuoraus: ei täytetty
ulkoväri: ei täytetty
kattomuoto: ei täytetty
kate: ei täytetty
ikkunat: ei täytetty

kuvaus:

Rinta-Ventän kiinteistöön kuuluu neljä talousrakennusta, joista kolme sijaitsee talon pihapiirissä; navetta, varasto/katos ja pieni liiveri.

Navetta on rakennettu vuonna 1952. Navetan alaosa on muurattu tiilestä, yläosa on rankorakenteinen. Navetan yhteyteen on rakennettu autokatos ja rankorakenteinen varastorakennus. Nämä rakennukset on vuorattu punaisella pystyrimalautoituksella ja niiden satulakatot on katettu saumatulla pellillä.

Navetan vieressä on vanha hirsirunkoinen liiveri, joka on rakennettu samaan aikaan kuin asuinrakennuskin, vuonna 1919. Liiverissä on rankorakenteinen lisäosa. Lukuunottamatta lisäosaa, jossa on pystyrimavuoraus rakennus on vuoraamaton. Liiverin satulakatto on katettu saumatulla pellillä.

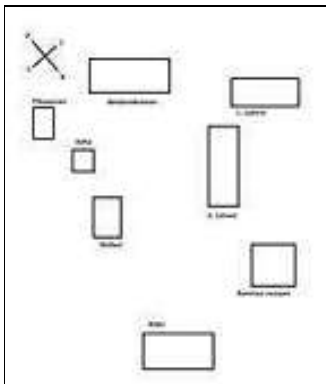
Hieman kauempana sijaitsee rankorakenteinen lato. Ladossa on punaiseksi maalatut lautaseinät ja saumattu peltikatto.

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Isonkyrön keskustan osayleiskaavainventointi

ISOKYRÖ
VENTÄLÄ
202. PYSÄKKITIE 11, KARTANO-VENTÄ

Kartano-Ventän kiinteistö pohjoisesta kuvattuna.
 (Saana Lind 23.08.2013)

Kartano-Ventän rakennusten nimet ja sijainti.
 (Saana Lind 23.08.2013)

pohjakartta © Maanmittauslaitos
 lupanro 001/HTA/08

id: 207279
 kunta: Isokyrö
 kylä: Ventälä
 kiinteistötunnus: 416-2-200
 sijainti: Pysäkkitie 11, 61500 Isokyrö
 tyyppi: asuinrakentaminen
 ajoitus: 1864-1917

ajoitusselite: Omistajan tiedot
luokitus: ei määritelty
arvottaminen: ei määritelty
inventoija Saana Lind 07.08.2013

kuvaus:

Kartano-Ventän kiinteistöön kuuluu asuinrakennuksen lisäksi kuusi talousrakennusta: kaksi liiveriä, pihasauna, aitta, kellari ja riihi. Pihapiirissä on myös 1800-luvun lopulta peräisin olleen kavinavetan rauniot.

Kohteelle on myönnetty Talonpoikaiskulttuurisäätiön kunniakilpi.

KARTANO-VENTÄ, AITTA

Kartano-Ventän aitta ja kellari koillisesta kuvattuna.
(Saana Lind 23.08.2013)

Kartano-Ventän aitta koillisesta kuvattuna. (Saana Lind 23.08.2013)

id: 308045
rakennustyyppi: aitat
alkup. käyttö: 941 talousrakennukset
nyk. käyttö: 941 talousrakennukset
ajoitus: Aitta on siirretty nykyiselle paikalleen vuoden 1810 tienoilla.
suunnittelija: ei täytetty
kerrosluku: 2
perustus: Kivi
runko: Hirsi
vuoraus: Vuoraamaton
ulkoväri: Punainen
kattomuoto: Satulakatto
kate: Peltikate
ikkunat: -

KARTANO-VENTÄ, ASUINRAKENNUS

Kartano-Ventän asuinrakennus pohjoisesta kuvattuna. (Saana Lind 23.08.2013)

Kartano-Ventän asuinrakennus lounaasta kuvattuna. (Saana Lind 23.08.2013)

id: 308042
 rakennustyyppi: asuinrakennukset
 alkup. käyttö: 011 yhden asunnon talot
 nyk. käyttö: 041 vapaa-ajan asuinrakennukset
 ajoitus: 1880-luku
 suunnittelija: ei täytetty
 kerrosluku: 2
 perustus: Lohkokivi
 runko: Hirsi
 vuoraus: Pystyrimalauδοitus
 ulkoviiri: Punainen
 kattomuoto: Satulakatto
 kate: Sementtiilikate
 ikkunat: Vanhat, valkoiset kuusiruutuiset.

kuvaus:

Kartano-Ventän asuinrakennus on valmistunut vuonna 1880. Rakennuksen ovat rakennuttaneet Heikki ja Marja Ventä.

Asuinrakennus on malliltaan perinteinen pohjalainen talonpoikaistalo. Talon ulkoisessa tyyliässä on nähtävissä uusklassismin tyyliä.

Asuinrakennuksessa tehtiin suuri remontti 2000-luvun alussa; muun muassa vesi-, viemäri- ja lämmitysjärjestelmä uusittiin. Rakennuksen lounaissivulla on kaksikerroksinen kuisti, joka rakennettiin 2000-luvun alun remontin yhteydessä. Rakennuksessa on ollut kuisti aiemminkin, nykyinen kuisti on järjestyksessään 3.

KARTANO-VENTÄ, KELLARI

Kartano-Ventän kellari kaakosta kuvattuna. (Saana Lind 23.08.2013)

Kartano-Ventän aitta ja kellari koillisesta kuvattuna. (Saana Lind 23.08.2013)

id: 308046
rakennustyyppi: talousrakennukset
alkup. käyttö: 941 talousrakennukset
nyk. käyttö: 941 talousrakennukset
ajoitus: Kellari on rakennettu 1900-luvun alussa.
suunnittelija: ei täytetty
kerrosluku: 1
perustus: Kivi
runko: Kivi ja hirsi
vuoraus: Vuoraamaton
ulkoväri: Punainen
kattomuoto: Satulakatto
kate: Peltikate
ikkunat: -

KARTANO-VENTÄ, LIIVERIT

Kartano-Ventän 1. liiveri luoteesta kuvattuna. (Saana Lind 23.08.2013)

Kartano-Ventän 2. liiveri koillisesta kuvattuna. (Saana Lind 23.08.2013)

id: 308044
rakennustyyppi: talousrakennukset
alkup. käyttö: 941 talousrakennukset
nyk. käyttö: 941 talousrakennukset
ajoitus: ei täytetty
suunnittelija: ei täytetty
kerrosluku: ei täytetty
perustus: ei täytetty
runko: ei täytetty
vuoraus: ei täytetty
ulkoväri: ei täytetty
kattomuoto: ei täytetty
kate: ei täytetty
ikkunat: ei täytetty

kuvaus:

Kartano-Ventän tilan pihapiirissä on kaksi liiveriä. Vanhempi, 1. liiveri, on peräisin 1800-luvun alusta. Kolmiosainen liiveri on hirsirunkoinen, sen seinät ovat vuoraamattomat, mutta olleet aikoinaan punaisiksi maalatut, liiverin katto on katettu pellillä.

Uudempi, 2. liiveri, on rakennettu 1950-luvulla. Rankorakenteisessa liiverissä on betoniperustus ja sen seinät on vuorattu punaiseksi maalatulla pystyrimalaudoituksella, katolla on peltikate.

KARTANO-VENTÄ, PIHASAUNA

Kartano-Ventän pihasauna kaakosta kuvattuna. (Saana Lind 23.08.2013)

id:	308047
rakennustyyppi:	saunat
alkup. käyttö:	931 saunarakennukset
nyk. käyttö:	931 saunarakennukset
ajoitus:	Saunan runko on vuodelta 1941, rakennusta remontoitiin vuonna 2000.
suunnittelija:	ei täytetty
kerrosluku:	1
perustus:	Betoni
runko:	Hirsi
vuoraus:	Vuoraamaton
ulkoväri:	Punainen
kattomuoto:	Satulakatto
kate:	Huopakate
ikkunat:	Valkoiset kaksiruutuiset ikkunat, ikkunoiden yläosassa neljän pienen ruudun rivi.

KARTANO-VENTÄ, RIIHI

Kartano-Ventän riihi koillisesta kuvattuna. (Saana Lind 23.08.2013)

id:	308043
rakennustyyppi:	talousrakennukset
alkup. käyttö:	941 talousrakennukset
nyk. käyttö:	941 talousrakennukset
ajoitus:	Riihi on rakennettu 1900-luvun alussa.
kerrosluku:	1-2
perustus:	Kivi
runko:	Hirsi
vuoraus:	Vuoraamaton

ulkoväri: Ollut punainen
kattomuoto: Satulakatto
kate: Peltikate
ikkunat: -

KIOSKI 2.0 -sovellus www.kulttuuriymparisto.fi -sovellusvuokrauspalvelu

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Isonkyrön keskustan osayleiskaavainventointi

ISOKYRÖ
VENTÄLÄ
206. PYSÄKKITIE 20, JUSLIN

Juslinin asuinrakennus luoteesta kuvattuna. (Saana Lind 7.8.2013)

(Tiina Lehtisaari 3.12.2013)

0 500 m

pohjakartta © Maanmittauslaitos
lupanro 001/HTA/08

id: 207277
kunta: Isokyrö
kylä: Ventälä
kiinteistötunnus: 416-8-13
sijainti: Pysäkkitie 20, 61500 Isokyrö
tyyppi: asuinrakentaminen
ajoitus: 1945-1974

ajoitusselite: 1955 RHR
luokitus: ei määritelty
arvottaminen: ei määritelty
päivittäjä Tiina Lehtisaari 07.01.2014
inventoija Saana Lind 07.08.2013

kuvaus:

Kohde on kahden huoneiston asunto. Matalampi osa on piirustuksista päätellen hirsirunkoinen. 1 1/2-kerroksinen osa on rankorakenteinen ja aikakaudelle tyypillinen, keskeismuurinympärielle rakennettu ns. rintamamiestalo.

Talon on rakennuttanut kansakoulunopettaja K.A. Saunamäki ja sen on suunnitellut rakennusmestari Toivo Mäki. Rakennuslupa on haettu vuonna 1951. Rakennus on säilynyt poikkeuksellisen hyvin alkuperäisessä asussa.

lähteet:

Rakennuslupa 68/1951. Isonkyrön kunnan rakennuslupa-arkisto.

JUSLIN, ASUINRAKENNUS

Juslinin asuinrakennus pohjoisesta kuvattuna. (Saana Lind 7.8.2013)

Juslinin asuinrakennus luoteesta kuvattuna. (Saana Lind 7.8.2013)

id: 308064
rakennustyyppi: asuinrakennukset
alkup. käyttö: 011 yhden asunnon talot
nyk. käyttö: 011 yhden asunnon talot
ajoitus: Asuinrakennus on rakennettu vuonna 1955.
suunnittelija: Toivo Mäki
kerrosluku: 2
perustus: Betoni
runko: Rankorakenne
vuoraus: Vaakaponttilaudoitus
ulkoväri: Valkoinen
kattomuoto: Satulakatto
kate: Saumattu peltikate
ikkunat: Kaksi- ja kolmijakoisia ikkunoita. Puitteet ovat valkoiset.

KIOSKI 2.0 -sovellus www.kulttuuriymparisto.fi -sovellusvuokrauspalvelu

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Isonkyrön keskustan osayleiskaavainventointi

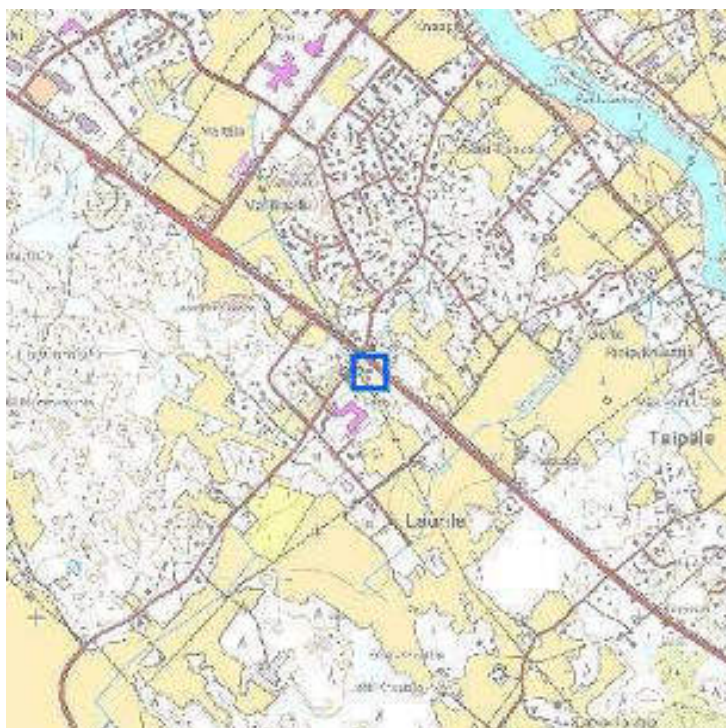
ISOKYRÖ
VENTÄLÄ
227. PYSÄKKITIE 50, KATAJAMÄKI

Katajamäen asuinrakennus lännestä kuvattuna. (Saana Lind 7.8.2013)

Katajamäen piharakennukset idästä kuvattuna. (Saana Lind 7.8.2013)

0 500 m

pohjakartta © Maanmittauslaitos
lupanro 001/HTA/08

id: 207274
kunta: Isokyrö
kylä: Ventälä
kiinteistötunnus: 416-3-26
sijainti: Pysäkkitie 50, 61500 Isokyrö
tyyppi: asuinrakentaminen
ajoitus: 1918-1944

ajoitusselite: 1927 (rak.rek)
luokitus: ei määritelty
arvottaminen: ei määritelty
inventoija Saana Lind 07.08.2013

kuvaus:

Katajamäen kiinteistöön kuuluu asuinrakennus ja kaksi talousrakennusta.

KATAJAMÄKI, ASUINRAKENNUS

Katajamäen asuinrakennus lounaasta kuvattuna.
(Saana Lind 7.8.2013)

Katajamäen asuinrakennus lännestä kuvattuna. (Saana Lind 7.8.2013)

id: 307899
rakennustyyppi: asuinrakennukset
alkup. käyttö: 011 yhden asunnon talot
nyk. käyttö: 011 yhden asunnon talot
ajoitus: 1927 (rak.rek)
suunnittelija: ei täytetty
kerrosluku: 2
perustus: Lohkokivi
runko: Hirsi
vuoraus: Pystyrimalautoitus
ulkoväri: Vaaleanruskea
kattomuoto: Satula
kate: Saumattu pelti
ikkunat: Valkoiset ikkunat, ikkunat kaksiruutuisia, osa uusia.

KIOSKI 2.0 -sovellus www.kulttuuriymparisto.fi -sovellusvuokrauspalvelu

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Isonkyrön keskustan osayleiskaavainventointi

ISOKYRÖ
VENTÄLÄ
228. POHJANKYRÖNTIE 123, KNAAPI

Knaapin tila lounaasta kuvattuna. (Saana Lind 26.8.2013)

(Lind Saana 2013)

0 500 m

pohjakartta © Maanmittauslaitos
lupanro 001/HTA/08

id: 207473
kunta: Isokyrö
kylä: Ventälä
kiinteistötunnus: 416-6-173
sijainti: Pohjankyröntie 123, 61500 ISOKYRÖ
tyyppi: asuinrakentaminen
ajoitus: 1809-1863

ajoitusselite: Asuinrakennus valmistunut 1842, omistajan tiedot.
 luokitus: ei määritely
 arvottaminen: ei määritely
 inventoija Saana Lind 26.08.2013

kuvaus:

Knaapin pihapiirissä on neljä rakennusta: asuinrakennus, autotalli, liiveri ja kivinavetta. Knaapin tilaa rajaa koillisessa Kyrönjoki ja lounaassa Pohjankyröntie.

Knaapin kiinteistöön kuuluu sekä kohde 228. Pohjankyröntie 123 että kohde 229. Pohjankyröntie 127.

lähteet:

Haastattelu Risto Knaapi, kiinteistön aikaisempi omistaja, 15.8.2013.

Haastattelu Jussi Knaapi, kiinteistön omistaja, 26.8.2013.

Risto Knaapin kirjoittamana yhteenveto Knaapin tilan historiasta.

KNAAPI, ASUINRAKENNUS

Knaapin asuinrakennus luoteesta kuvattuna. (Saana Lind 26.8.2013)

Knaapin asuinrakennus koillisesta kuvattuna (kuva otettu ennen vuotta 1928). (Saana Lind 26.8.2013)

id: 308012
 rakennustyyppi: asuinrakennukset
 alkup. käyttö: 011 yhden asunnon talot
 nyk. käyttö: 011 yhden asunnon talot
 ajoitus: Asuinrakennus on valmistunut vuonna 1842.
 suunnittelija: ei täytetty
 kerrosluku: 1½
 perustus: Betonoitu kiviperustus
 runko: Hirsi
 vuoraus: Vaakaponttilaudoitus
 ulkoväri: Punainen
 kattomuoto: Satulakatto
 kate: Mineriiikkate
 ikkunat: Vanhat valkoiset kuusiruutuiset ikkunat, kaksiruutuisia haukanikkunoita.

kuvaus:

Knaapin asuinrakennus on perinteinen pohjalainen talonpoikaistalo. Asuinrakennus on valmistunut vuonna 1842. Talon on rakennuttanut kappalainen Israel Reinius. Knaapin tilan tiedetään olleen olemassa jo 1500-luvulla.

Asuinrakennukseen rakennettiin joen suuntainen lisäosa vuonna 1864. Lisäosa oli tarkoitettu palvelusväen asuttavaksi. Lisäosasta purettiin osa vuonna 1928 palvelusväen vähennyttä ja loputkin lisäosasta purettiin vuonna 1952. Huom. kuva lisärakennuksesta kuvat-osiossa.

Asuinrakennukseen on asennettu vuonna 1952 keskuslämmitys ja vesijohto- ja viemärijärjestelmä. Talon taakse, luoteissivulle, on rakennettu terassi, rakennukseen on sisäänkäynti koillispäädystä olevalta

kuistilta.

KNAAPI, TALOUSRAKENNUKSET

Knaapin navetta lännessä kuvattuna. (Saana Lind 26.8.2013)

Knaapin liiveri koillisesta kuvattuna. (Saana Lind 26.8.2013)

id: 308013
rakennustyyppi: talousrakennukset
alkup. käyttö: 941 talousrakennukset
nyk. käyttö: 941 talousrakennukset
ajoitus: ei täytetty
suunnittelija: ei täytetty
kerrosluku: ei täytetty
perustus: ei täytetty
runko: ei täytetty
vuoraus: ei täytetty
ulkoväri: ei täytetty
kattomuoto: ei täytetty
kate: ei täytetty
ikkunat: ei täytetty

kuvaus:

Knaapin pihapiirissä on kolme talousrakennusta: navetta, liiveririvi ja autotalli.

Kivinen navetta sijaitsee hieman kauempana pihapiiristä, asuinrakennuksesta kaakkoon. Navetta on valmistunut vuonna 1866. Navetan alaosa on tehty lohkokivistä ja yläosa hirsistä. Katolla on peltikate. Navetta on muutettu viljavarastoksi ja sen yhteyteen on rakennettu vuonna 1986 paja/konehalli.

Liiveririvi sijaitsee pihapiirin lounaisreunalla, Pohjankyröntien vieressä. Liiveririvissä on kaksi hirsistä liiverirakennusta yhdistetty toisiinsa; liivereiden välissä on rankorakenteinen osa. Liivereiden hirsiset seinät ovat vuoraamattomat, mutta maalattu punaisiksi. Katoilla on peltikate.

Autotalli sijaitsee keskellä pihapiiriä, asuinrakennuksen ja kivi-navetan välissä. Autotalli on tehty vanhaan hirsiseen talousrakennukseen. Seinät on vuorattu punaiseksi maalattulla vaakalaudoituksella ja katto on katettu pellillä.

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Pohjanmaan inventointi, ÖBO

ISOKYRÖ

VENTÄLÄ

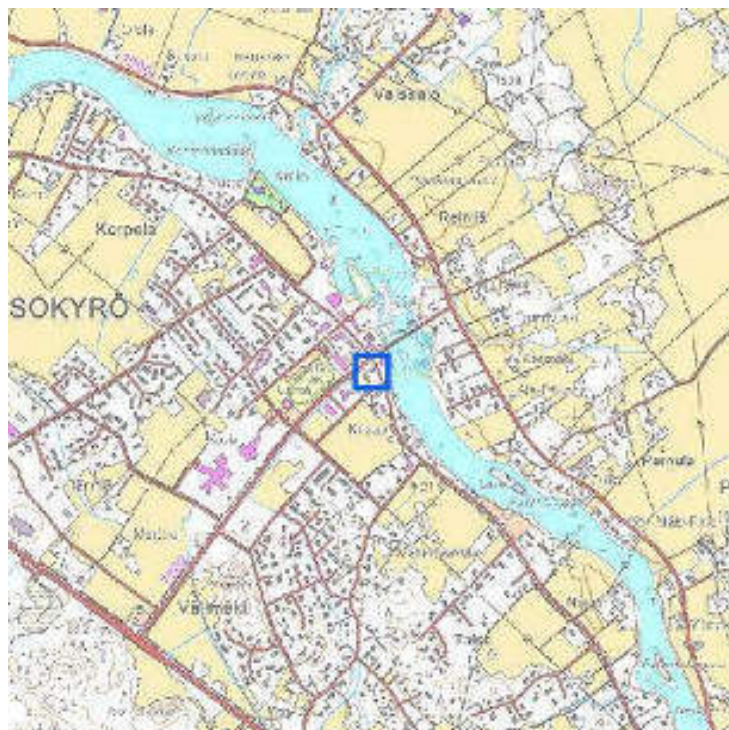
**231. POHJANKYRÖNTIE 134, TUOMELA, UUEMPI KETTULAN
KAUPPAHUONE**

(Susanne Öst 07.02.2007)

(Susanne Öst 21.03.2007)

pohjakartta © Maanmittauslaitos
lupanro 001/HTA/08

id: 28242
kunta: Isokyrö
kylä: Ventälä
kiinteistötunnus: 416-6-27, 416-6-7
sijainti: Pohjankyröntie 134, Kyröntien ja Pohjankyröntien kulmassa.
tyyppi: liike-elämä ja kaupankäynti

ajoitus: 1918-1944
 ajoitus: Valmistui 1928
 luokitus: ei määritelty
 arvottaminen: ei määritelty
 päivittäjä Saana Lind 29.11.2013
 inventoija Annika Harjula 01.09.1999

kuvaus:

Taloon kuului ennen iso puutarha jossa kasvoi mm omenapuita. Pihassa kasvaa vieläkin suuria puita ja pensaita. Pihan perällä pitkä hirsinen piharakennus.

historia:

Kettulan suvulla on ollut kauppa vuodesta 1915. Kauko Kettulan isä rakennutti tämän talon kauppa varten. Kettulan perhe asui talon 2. kerroksessa. Talon kellari toimi kaupan varastona. Kettulan kauppahuone toimi tässä talossa kunnes tilat kävivät liian ahtaiksi. Rakennuslupaa talon laajennusta varten ei saatu joten Kettulat ostivat Pohjankyröntie 133 rakennukset kauppa varten. Kettulan kauppahuone siirrettiin tien toiselle puolelle. Pohjankyröntie 134 liiketilat vuokrattiin ulkopuolisille. Kauppias Kauko Kettula asuu vaimonsa kanssa talon 2. kerroksessa. Taloon tehtiin jo rakennusvaiheessa yksi sisä-wc.

Rakennuksen suunnittelijana on ollut Matti Visanti (ent. Björklund). /TL 2013/.

lähteet:

Isonkyrön rakennusinventointi/Pohjanmaan museo/Annika Harjula

PIHARAKENNUS

Tuomelan piharakennus ja päärakennus kaakosta kuvattuna. (Saana Lind 29.11.2013)

Tuomelan piharakennus kaakosta kuvattuna. (Saana Lind 29.11.2013)

id: 28196
 rakennustyyppi: varastot
 alkup. käyttö: 112 liike- ja tavaratalot, kauppakeskukset
 nyk. käyttö: 719 muut varastorakennukset
 ajoitus: rakennettu 1924
 suunnittelija: ei täytetty
 kerrosluku: 2
 perustus: kivi
 runko: osa hirrestä, osa laudoista
 vuoraus: vaakalautoitus
 ulkoviiri: punamullatut seinät, valkoiset listat, vihreä katto, keltaiset ovet
 kattomuoto: satula/auma
 kate: konesaumattu pelti
 ikkunat: kaksi isompaa ruutua alhaalla, kolme pientä ruutua ylhäällä. Koristeelliset ikkunan ympäröidä.

kuvaus:

Pitkä piharakennus jossa kolme osaa. Keskellä matala osa jossa leveät keltaiset liukuovet. Vasemmalla kaksikerroksinen hirsirakennus ja oikealla aumakattoinen varasto.

historia:

Piharakennuksessa on toiminut mm. limonaatitehdas, leipomo ja matkustajakoti jossa vuokrattavia huoneita. Lauri Talvitie pyöritti liiketoimintaa piharakennuksessa.

erityispiirteet:

Huonokuntoinen, piharakennuksen perusta liikkuu joten rakennuksen seinät ovat vääntyneet.

PÄÄRAKENNUS

Tuomelan päärakennus pohjoisesta kuvattuna. (Saana Lind 29.11.2013)

Tuomelan päärakennus lännestä kuvattuna. (Saana Lind 29.11.2013)

id: 28195
rakennustyyppi: myymälä- ja liikerakennukset
alkup. käyttö: 112 liike- ja tavaratalot, kauppakeskukset
nyk. käyttö: 112 liike- ja tavaratalot, kauppakeskukset
ajoitus: rakennettu 1928
suunnittelija: Matti Visanti
kerrosluku: 2
perustus: betonista valettu kellarikerros
runko: tiili ja sahajauhoeristeellä
vuoraus: sileä rappaus
ulkoväri: valkoinen/vihreä katto/vihreät ikkunapuitteet
kattomuoto: aumakatto
kate: konesaumattu pelti
ikkunat: alkuperäiset 6- ja 9-ruutuiset ikkunat

kuvaus:

Jykevää liiketalo joka edustaa 1920-luvun klassisismia. Iso parveke Pohjankyröntielle.

KIOSKI 2.0 -sovellus www.kulttuuriymparisto.fi -sovellusvuokrauspalvelu

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Pohjanmaan inventointi, ÖBO

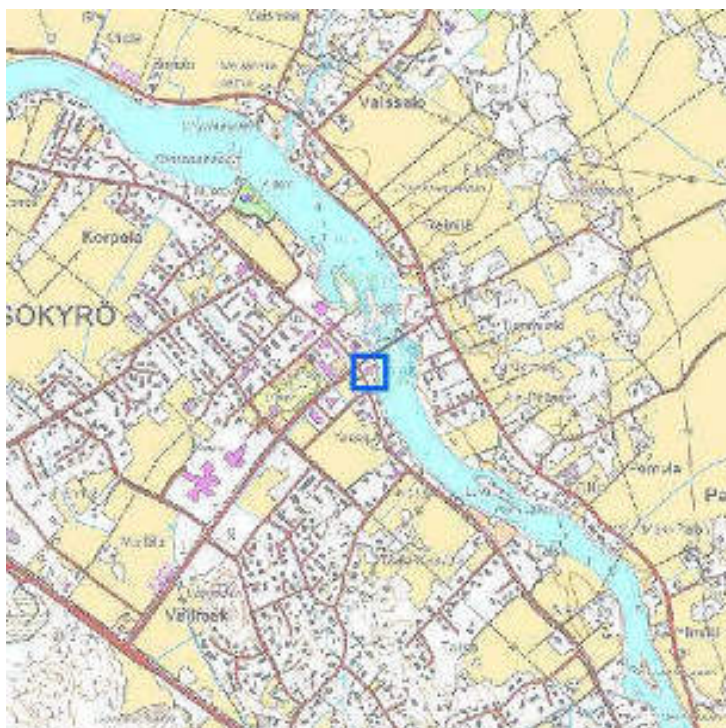
ISOKYRÖ

VENTÄLÄ

232. POHJANKYRÖNTIE 133, TONTTULA, ENT. KETTULAN KAUPPAHUONE

Tonttulan liikekiinteistö länneä kuvattuna. (Saana Lind (Susanne Öst 07.02.2007)
29.11.2013)

pohjakartta © Maanmittauslaitos
lupanro 001/HTA/08

id: 28240
kunta: Isokyrö
kylä: Ventälä
kiinteistötunnus: 416-6-12
sijainti: Pohjankyröntie 133, 61500 Isokyrö
tyyppi: liike-elämä ja kaupankäynti
ajoitus: ei määritetty

luokitus: ei määritelty
arvottaminen: ei määritelty
päivittäjä Saana Lind / Tiina Lehtisaari 29.11.2013
inventoija Annika Harjula 01.09.1999

kuvaus:

Rakennuksessa oli ennen apteekki.

Kohde sijaitsee Isonkyrön kunnan keskustassa, palonkylän sillan kupeessa. Vuonna 1956 on rakennuksessa tehty isohkoja sisätilamuutoksia ja ja muutettu kuusi ikkunaa isokokoisiksi näyteikkunoiksi. Vuonna 1975 on rakennettu joenpuoleinen lisäsiipi. /TL/.

lähteet:

Isonkyrön rakennusinventointi/Pohjanmaan museo/Annika Harjula 1999.
Haastattelu, Kauko Kettula 21.9.-94

lähteet:

Rakennusluvut: 27/1956 ja ?/1975. Isonkyrön kunnan rakennuslupa-arkisto.

KETTULAN KAUPPAHUONE

Tonttulan liikekiinteistö etelästä kuvattuna. (Saana Lind 29.11.2013)

Tonttulan liikekiinteistö lännestä kuvattuna. (Saana Lind 29.11.2013)

id: 28194
rakennustyyppi: myymälä- ja liikerakennukset
alkup. käyttö: ei selvitetty
nyk. käyttö: 112 liike- ja tavaratalot, kauppakeskukset
ajoitus: ei täytetty
suunnittelija: ei täytetty
kerrosluku: 1 1/2
perustus: kiilakivi
runko: hirsi
vuoraus: vaakapaneli
ulkoväri: keltaisen/valkoiset vuorilaudat/ruskeat ikkunapuitteet
kattomuoto: satula
kate: konesaumattu kattopelti
ikkunat: alakerrassa T-malliset, sekä päädyissä 2-ruutuiset räystääsikkunat, näyteikkunat

TONTTULA, PIHARAKENNUS

Tonttulan piharakennus lounaasta kuvattuna. (Saana Lind 29.11.2013)

id: 308299
rakennustyyppi: talousrakennukset
alkup. käyttö: 941 talousrakennukset
nyk. käyttö: 941 talousrakennukset
ajoitus: ei täytetty
suunnittelija: ei täytetty
kerrosluku: 1
perustus: Betoni
runko: Rankorakenne
vuoraus: Pystyrimalautoitus
ulkoväri: Punainen
kattomuoto: Satulakatto
kate: Saumattu peltikate
ikkunat: Vanhoja kaksi- ja kolmijakoisia kolmiruutuisia ikkunoita.

kuvaus:

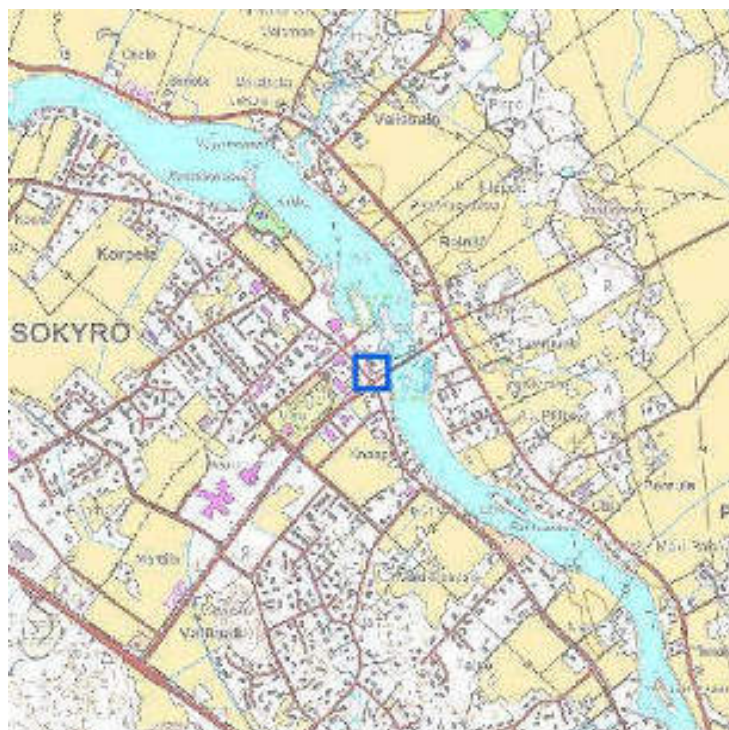
Tonttulan piharakennus sijaitsee Tonttulan liikekiinteistön parkkipaikan reunalla, liikekiinteistöstä etelään.

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Pohjanmaan inventointi, ÖBO

ISOKYRÖ
VENTÄLÄ
233. POHJANKYRÖNTIE 135, ENT. SÄÄSTÖPANKKI

Julkisivu pohjankyröntielle päin (Tiina Lehtisaari 2013)   Julkisivu pihaan ja joelle päin (Tiina Lehtisaari 2013)

pohjakartta © Maanmittauslaitos
lupanro 001/HTA/08

id: 28131
kunta: Isokyrö
kylä: Ventälä
kiinteistötunnus: Pankki 152-416-6-26
sijainti: Pohjankyröntie 135
tyyppi: liike-elämä ja kaupankäynti
ajoitus: 1918-1944

ajoitusselite: Rakennettu 1920-luvulla

luokitus: ei määritelty

arvottaminen: ei määritelty

inventoija Annika Harjula / täydennykset Tiina Lehtisaari 1.8.2013 01.09.1999

kuvaus:

Rakennus on tehty tiilestä 1920-luvulla. Pinta on rapattu, ensimmäisessä kerroksessa on 10-ruutuiset ikkunat, 2. kerroksessa 6-ruutuiset. Talo on maalattu keltaiseksi/ katto punainen, ikkunanpuitteet punaruskeat/ikkunanympärykset valkoiset. Konesaumattulla pellillä katettu aumakatto. Rappaus osittain irtonut. Rakennuksessa on toiminut Isonkyrön kirjasto.

Samassa pihassa rakennettu kerrostalo sekä matala lisärakennus. Piha asfaltoitu. Autokatos Kyröntien puolella. Puistomainen alue.

Tiiliset ornamentit ikkunoiden ylä- ja alapuolella. 2. kerroksessa vain ikkunoiden alapuolella.

Rakennuksen on suunnitellut arkkitehti Matti Visanti. /TL 2013/.

suojeutilanne:

Kohde on suojeltu rakennussuojelulailla (VN/YM vahv.pvm: 24.8.2000).

lähteet:

Isonkyrön rakennusinventointi/Pohjanmaan museo/Annika Harjula

---

KIOSKI 2.0 -sovellus www.kulttuuriymparisto.fi -sovellusvuokrauspalvelu

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Pohjanmaan inventointi, ÖBO

ISOKYRÖ
VENTÄLÄ
234. POHJANKYRÖNTIE 137, MYLLYRINTA

(Susanne Öst 07.02.2007)

(Susanne Öst 07.02.2007)

id: 28245
kunta: Isokyrö
kylä: Ventälä
kiinteistötunnus: Myllyrinta 6:92
sijainti: Sijaitsee Isonkyrön keskustassa Kyrönjoen rannassa.
tyyppi: asuinrakentaminen
ajoitus: 1918-1944

ajoitusselite: rakennettu vuonna 1931, peruskorjattu 1962
 luokitus: ei määritelty
 arvottaminen: ei määritelty
 inventoija Annika Harjula 17.09.1999

historia:

Kun Knaapilan tila aikoinaan jaettiin, tämä talo rakennettiin tilan tyttäreille Sohvi Knaapille. (Sohvi Knaapi oli Helinä Kalennon tunti). Hirret taloon saatiin Knaapilan tilan vanhasta tallista. Taloon tehtiin puulämmitys Satakunnasta tuodun systeemin mukaan. Salissa ei ollut/ole muuria, keittiössä oleva muuri lämmitti molemmat huoneet. Huoneitten välisessä seinässä on muurin kohdalla kapeat raot joista lämpö pääsi saliin. Keittiön lattiassa on betonista valettu "kuoppa" eli kellari. Vanhassa piharakennuksessa oli navetta, sauna, aitta ja tunkio. Tämä piharakennus purettiin 1960-luvun alussa.

Sohvi Knaapi muutti äitinsä kanssa asumaan taloon syksyllä 1931. Neiti Knaapi hoiti alakerran kamarissa postikonttoria. Kamarin ja porstuan välisessä seinässä oli postiluukku. Jatkosodan aikana talon yläkerrassa asui upseereja. 1950-luvulla alakerrassa oli verotoimisto ja Sohvi Knaapi itse asui yläkerrassa.

Helinä Kalento ja hänen miehensä ostivat talon Sohvi-tädiltä 1960-luvun alussa. Sohvi-tädille jäi elinikäinen käyttöoikeus, joten Kalennot ottivat talon haltuunsa vasta Sohvi Knaapin kuoltua.

Kun entinen Säästöpankki oli rakentamassa kerrostaloa viereiselle tontille, pankin johtaja olisi halunnut ostaa rva Kalennon tontin sekä talon.

lähteet:

Isonkyrön rakennusinventointi/Pohjanmaan museo/Annika Harjula 17.9.1999
 Helinä Kalennon haastattelu 9.9.1999
 Kotiseutumme Isokyrö-Vähäkyrö-Laihia-Ylistaro, 1996 (Vaasa, 1997)

ASUINTALO

Myllyrinnan asuinrakennus idästä kuvattuna. (Saana Lind 7.8.2013)

Myllyrinnan asuinrakennus lännestä kuvattuna. (Saana Lind 7.8.2013)

id: 28197
 rakennustyyppi: asuinrakennukset
 alkup. käyttö: 011 yhden asunnon talot
 nyk. käyttö: 041 vapaa-ajan asuinrakennukset
 ajoitus: rakennettu 1931, peruskorjattu 1962
 suunnittelija: tehty
 kerrosluku: 2
 perustus: kiilakivi
 runko: ensimmäinen kerros hirrestä, toinen laudoista
 vuoraus: ponttipanelilaudoitus, seinien keski- ja alaosa: pystylaudoitus, seinien yläosa: vaakalaudoitus
 ulkovaäri: kermanvalkoiset seinät, valkoiset listat, vihreä katto
 kattomuoto: satulakatto

kate: konesaumattu peltikatto
ikkunat: alakerran ikkunat 6-ruutuiset, puolikuun muotoiset räystäsikkunat, yläkerran päätyikkunat 9-ruutuiset

kuvaus:

Vuonna 1963 rakennettiin uusi kuisti. Vanhan kuistin päällä oli parveke ja sieltä oli valunut vettä kuisin seiniin niin että ne olivat lahonneet. Uudesta kuistista jätettiin parveke pois ja siihen tehtiin satulakatto. NOin 1970 laitettiin lastulevyt sisäseiniin. Tlon huonejako on säilynyt alkuperäisenä. Muutamat ikkunapuitteet on uusittu, ruutujako on säilynyt alkuperäisenä. Lämpolasien sijaan ikkunoiden sisäpuolelle on asennettu ylimääräinen yksiosainen ikkunalasi. Talon alakerrassa on lautalattiat ja ponttipanelisisäkatot. Keittiön muuri on uusittu, ennen siellä oli puuhella, nykyään takka. Talossa on sähkölämmitys. Keväällä 1999 alakerran WC:n vesijohto jäätty ja rikkoutui niin että postuan lattia piti avata ja uusida.

Eläkkeellä oleva kotitalousopettaja Helinä Kalento viettää kesänsä tässä talossa mutta asuu talvisin Seinäjoella.

Pihassa on kaksiosainen syksyllä 1964 valmistunut piharakennus. Piharakennuksen korkeammassa osassa on sauna, pesuhuone, pukuhuone ja saunakamari. Rakennuksen matalammassa osassa on autotalli. Autotallin ja saunan välissä on "liiveri" ja sola. Piharakennuksen perusta on valettu betonista, siinä on konesaumattulla pellillä katettu satulakatto, seinissä on vaakalaudoitus. Vihreä katto, ruskeat seinät, valkoiset listat ja vihreät ikkunapuitteet.

KIOSKI 2.0 -sovellus www.kulttuuriymparisto.fi -sovellusvuokrauspalvelu

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Pohjanmaan inventointi, ÖBO

ISOKYRÖ

IKOLA

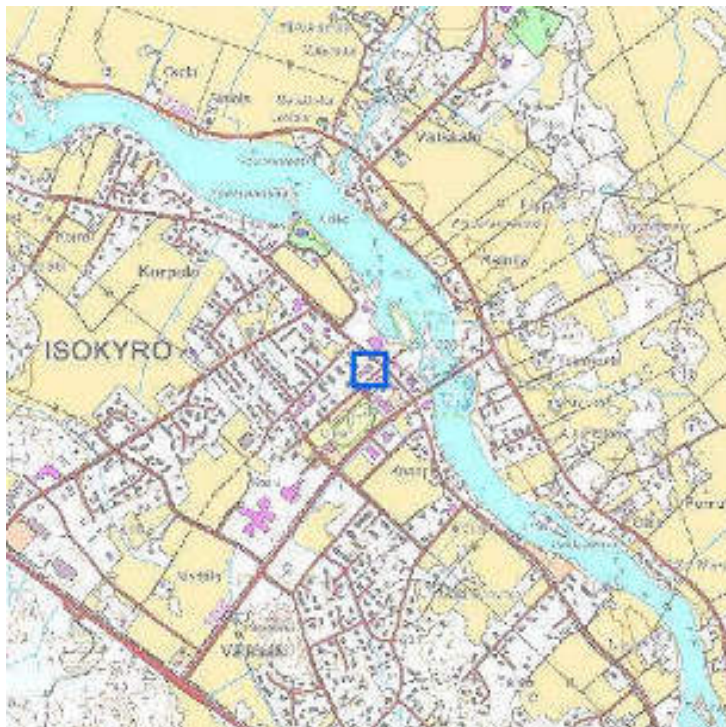
235. POHJANKYRÖNTIE 142, POHJANKYRÖN TALO

(Susanne Öst 12.02.2007)

(Tiina Lehtisaari 26.09.2013)

pohjakartta © Maanmittauslaitos
lupanro 001/HTA/08

id: 27923
kunta: Isokyrö
kylä: Ikola
kiinteistötunnus: 152-403-24-2, Suojala
sijainti: Pohjankyröntie 142
tyyppi: kulttuuri
ajoitus: 1918-1944

ajoitusselite: Rakennettu 1939, laajennettu 1949
luokitus: ei määritelty
arvottaminen: ei määritelty
inventoija Annika Harjula / Täyd. Tiina Lehtisaari 25.9.2013 01.09.1999

kuvaus:

Paloasema ja asemiesmuseo. Isonkyrön entinen suojeluskunnan talo. Talo tunnetaan nykyisin "Pohjankyrön talona". Isonkyrön paloasema perustettiin rakennukseen sen laajentamisen jälkeen 1949. P.K. talossa on ollut monenlaista toimintaa: kahvila, ravintola, matkahuolto, elokuvateatteri, kirjasto, kunnan virastoja ym. Kunnanvaltuusto on istunut talossa, myös kärkeä on pidetty. Sotien jälkeen talossa oli kansanhuollon tilat. Tänä päivänä paloaseman lisäksi talossa toimii juuri perustettu asemies-museo.

Tiilestä vuonna 1939 valmistunut rakennus on rapattu.

arviointi:

Entisenä suojeluskuntatalona ja nykyisenäkin paloasemana rakennuksella on kulttuurihistoriallinen arvo paikallisesti. Se edustaa aikakaudelle hyvin tyypillistä rakentamistapaa ja arkkitehtuuria. Tyyli suunnaltaan se edustaa funktionalismia. Kohteen vieressä oleva entinen Ikolan kansakoulu on rakennettu samaan aikaan, 1930-luvulla. /TL/.

lähteet:

Isonkyrön rakennusinventointi/Pohjanmaan museo/Annika Harjula 1999.

POHJANKYRÖN TALO

(Tiina Lehtisaari 26.09.2013)

(Tiina Lehtisaari 26.09.2013)

id: 308067
rakennustyyppi: kokoontumisrakennukset
alkup. käyttö: 331 seura- ja kerhorakennukset yms.
nyk. käyttö: 721 paloasemat
ajoitus: 1939, laajennus 1949
suunnittelija: -
kerrosluku: 1 - 3
perustus: valettu betonista
runko: punatiili
vuoraus: rappaus
ulkoväri: vaalean keltainen, ikkunat valkoiset
kattomuoto: Aumakatto. Osin lapekatto
kate: Käsinsaumatpelti
ikkunat: Ikkunat on pääosin uusittu. Pyöreät ikkunat ovat alkuperäiset.

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Pohjanmaan inventointi, ÖBO

ISOKYRÖ

IKOLA

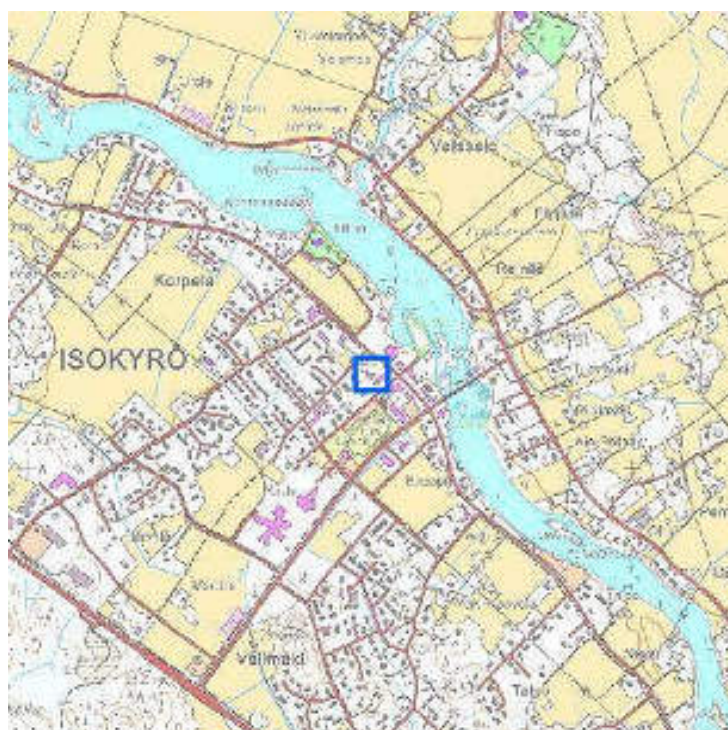
236. POHJANKYRÖNTIE 144, ENT. IKOLAN KOULU.

(Susanne Öst 21.03.2007)

Vasemmalla pohjakyröntalo ja paloasema ja oikealla ent. Ikolan koulu. Kuvattuna pohjakyröntieltä. (Tiina Lehtisaari 26.09.2013)

pohjakartta © Maanmittauslaitos
lupanro 001/HTA/08

id: 28807
kunta: Isokyrö
kylä: Ikola
kiinteistötunnus: 152-403-6-2
sijainti: Pohjankyröntie 144, 61500 ISOKYRÖ
tyyppi: opetus ja koulutus

ajoitus: 1918-1944
ajoituselite: Rakennettu 1939
luokitus: ei määritelty
arvottaminen: ei määritelty
inventoija Annika Harjula 1999 / Täyd. Tiina Lehtisaari 25.9.2013 01.09.1999

kuvaus:

Ikolan koulu on rakennettu samaan aikaan suojeluskuntatalon kanssa. Samalla tontilla sijaitsi Ikolan vanha puukoulu, joka purettiin 1960-luvun puolivälillä.

Koulurakennuksen lisäksi pihapiirissä on säilynyt maakellari. Paikalla on sijainnut ennen nykyistä koulurakennusta puurakenteinen (hirsi) koulurakennus, joka on sijainnut pihapiirissä lähempänä tietä, pitkäsiivu tien suuntaisesti. /TL/

arviointi:

Alkuperäisessä asussa säilynyt entinen kansakoulurakennus 1930-luvun lopusta. Tyyliin kuuluu edustaa klassismia ja on aikakaudelleen hyvin tyypillinen maaseudun koulurakennus. Muodostaa kulttuurihistoriallisen ja maisemallisen kokonaisuuden vieressä sijaitsevan entisen suojeluskuntatalon paloaseman kanssa. /TL/

lähteet:

Isonkyrön rakennusinventointi/Pohjanmaan museo/Annika Harjula 1999.

KELLARI

(Tiina Lehtisaari 26.09.2013)

id: 308148
rakennustyyppi: talousrakennukset
alkup. käyttö: 941 talousrakennukset
nyk. käyttö: ei selvitetty
ajoitus: n. 1940 - 1960-luku (rakennustapaan perustuva arvio)
suunnittelija: -
kerrosluku: -
perustus: valettu betonista
runko: valettu betonista, osin maanpäällinen osa rankorakenteinen
vuoraus: Peiterimoitettu pystylauditus
ulkoväri: punainen, listoitus valkoinen, betonista valettu osa maalattu ruskeaksi
kattomuoto: satulakatto.
kate: sementtitiilet
ikkunat: päätykolmiossa yksi neliruutuinen, pieni ikkuna

KOULURAKENNUS

(Tiina Lehtisaari 2013)

julkisivu pohjankyröntien suuntaan (Tiina Lehtisaari 2013)

id:	28403
rakennustyyppi:	koulu- ja opetusrakennukset
alkup. käyttö:	511 yleissivistävien oppilaitosten rakennukset
nyk. käyttö:	ei täytetty
ajoitus:	rakennettu 1939
suunnittelija:	ei täytetty
kerrosluku:	2
perustus:	Lohkokivet / gnaniittia
runko:	tiili
vuoraus:	rappaus
ulkoväri:	keltaiset seinät, valkoiset pilarit ovien molemmin puolin. Punaruskea katto, ruskeanharmaat ikkunapuitteet.
kattomuoto:	satula
kate:	konesaumattu kattopelti
ikkunat:	Alkuperäiset ns. kitti-ikkunat. 8 ruutuiset matalammat, 12-ruutuiset, ilmastointi-ikkunat 2 alimmaista ruutua

---

KIOSKI 2.0 -sovellus www.kulttuuriymparisto.fi -sovellusvuokrauspalvelu

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Isonkyrön keskustan osayleiskaavainventointi

ISOKYRÖ
IKOLA
237. POHJANKYRÖNTIE 146, NUPPULA

(Jenni Smeds 31.7.2013)

(Jenni Smeds 31.7.2013)

0 500 m

pohjakartta © Maanmittauslaitos
 lupanro 001/HTA/08

id: 207240
 kunta: Isokyrö
 kylä: Ikola
 kiinteistötunnus: Kyröönkeskus 152-403-10-0
 sijainti: Pohjankyröntie 146, 61500 Isokyrö
 tyyppi: sairaanhoito ja sosiaalihuolto
 ajoitus: 1945-1974

ajoitusselite: 1967 (rak.rek). Suunnittelijana arkkitehti Touko Saari.

luokitus: ei määritelty

arvottaminen: ei määritelty

päivittäjä Tiina Lehtisaari 07.01.2014

inventoija Jenni Smeds 31.07.2013

kuvaus:

Nykyinen käyttötarkoitus: päiväkotitoiminta. Aikaisemmin toiminut kunnanlääkärin vastaanottotilana ja asuinrakennuksena. Talon on suunnitellut arkkitehti Touko Saari Seinäjoelta. Rakennuslupa on haettu vuonna 1965 ja talo on valmistunut vuonna 1967. Talon urakoitsijoina ovat toimineet Pentti Virtanen ja Lasse Kujala Vähästäkyröstä. Vieressä, samalla tontilla sijaitsee ent. eläinlääkärintalo joka on rakennettu vuonna 1957.

lähteet:

Rakennuslupa 60/1965. Isonkyrön kunnan rakennuslupa-arkisto.

KIOSKI 2.0 -sovellus www.kulttuuriymparisto.fi -sovellusvuokrauspalvelu

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Pohjanmaan inventointi, ÖBO

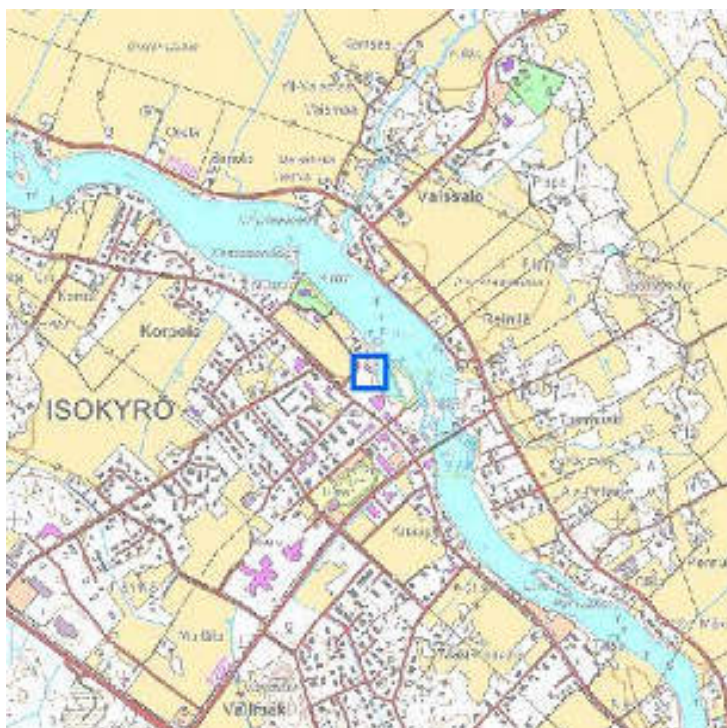
ISOKYRÖ
IKOLA
238. PAPPILANMUTKA 3, ENT. ISONKYRÖN PAPPILA

(Susanne Öst 07.02.2007)

Päärakennus kuvattuna pohjoisesta (Tiina Lehtisaari 26.09.2013)

0 500 m

pohjakartta © Maanmittauslaitos
 lupanro 001/HTA/08

id: 28039
 kunta: Isokyrö
 kylä: Ikola
 kiinteistötunnus: 151-403-6-61, Mariedahl
 sijainti: Pappilanmutka 3, 61500 ISOKYRÖ
 tyyppi: uskonnon harjoittaminen
 ajoitus: 1809-1863

ajoitusselite: Rakennettu 1848, arvellaan olevan C.L. Engelin käsialaa.

luokitus: ei määritelty

arvottaminen: ei määritelty

inventoija Susanne Öst / Täyd. Tiina Lehtisaari 25.9.2013 20.02.2007

kuvaus:

"Kirkkoherranpappila Mariedal on 1 1/2-kerroksinen klassisvaikutteinen hirsitalo. Pappila on rakennettu v. 1848 ja sen arvellaan olevan arkkitehti C.L. Engelin käsialaa." (Vaasan läänin vanhat pappilat, Vaasa 1994, Vaasan lääninhallituksen julkaisusarja 1994:11)

Täällä on aikaisemmin sijainnut melkein kaksikymmentä pappilaan liittyvää rakennusta. Pappilassa on tehty muutostyö noin vuonna 1960, jolloin osa pappilasta on muutettu papiston työtiloiksi ja kirkkoherranvirastoksi. Samaan aikaan tehtiin kuisti länsipäättyyn.

"Viimeisin korjaus oli vuonna 2004. Muutostyöt suunnitteli Arkkitehtuuritoimisto Jukka Ulvinen. Tuolloin mm. palautettiin ikkunat vanhan mallisiksi, lisättiin invahissi, tehtiin työntekijöille omat työhuoneet ja erillinen arkistotila." (<http://www.evl.fi/srk/isokyro/>)

Pappilan entinen renkitupa sijaitsee vanhan kirkon lähellä ja käytetään kerhotilana.

suojelutilanne:

Rakennus on suojeltu kaavamerkinnällä sr-1.

lähteet:

Vaasan läänin vanhat pappilat 1700-luvulta 1920-luvulle, Vaasa 1994, Vaasan läänin julkaisusarja 1994:11.

<http://www.evl.fi/srk/isokyro/>

PAPPILAN PÄÄRAKENNUS

Pääjulkisivulla, pohjakyröntien suuntaan, sijaitsee kaunis avokuisti (Tiina Lehtisaari 26.09.2013)

pappila kuvattuna lounaasta (Tiina Lehtisaari 26.09.2013)

id: 308068

rakennustyyppi: kartanon päärakennukset

alkup. käyttö: ei täytetty

nyk. käyttö: 331 seura- ja kerhorakennukset yms.

ajoitus: 1848, (1960-luku, 2004)

suunnittelija: -

kerrosluku: 1 1/2-kerroksinen. Osin kellarikerros

perustus: Muurattu luonnonkivistä

runko: Hirsi

vuoraus: Vaakaponttilaidoitus

ulkoväri: Vaalean keltainen, ikkunat ja listoitus valkoinen

kattomuoto: satula katto

kate: Käsinsaumattu pelti
ikkunat: Uudet, perinteinen 6-ruutuinen ruutujako

KIOSKI 2.0 -sovellus www.kulttuuriymparisto.fi -sovellusvuokrauspalvelu

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Pohjanmaan inventointi, ÖBO

ISOKYRÖ

IKOLA

239. PAPPILANMUTKA, ENT. PAPPILAN RENKITUPA

Pappilasta johtaa pitkä koivukuja renkituvalle ja aina vanhalle kivikirkolle saakka (Tiina Lehtisaari 26.09.2013)

Kohde kuvattuna lännestä (Tiina Lehtisaari 26.09.2013)

0 500 m

pohjakartta © Maanmittauslaitos
lupanro 001/HTA/08

id: 28137
kunta: Isokyrö
kylä: Ikola
kiinteistötunnus: 152-403-6-61, Mariedahl
sijainti: Pappilanmutka, 61500 ISOKYRÖ
tyyppi: uskonnon harjoittaminen

ajoitus: 1809-1863
ajoitusseleite: Siirretty paikalleen 1928, pappilan entinen renkitupa
luokitus: ei määritelty
arvottaminen: ei määritelty
inventoija Susanne Öst / Täyd. Tiina Lehtisaari 25.9.2013 21.02.2007

kuvaus:

Pappilan entinen renkitupa sijaitsee Isonkyrön vanhan kirkon lähiympäristössä. Samaan kulttuurihistoriallisesti ja maisemallisesti merkittävään rakennettuun ympäristöön kuuluu myös Isonkyrön vanha pappila, (Entiset Kruunun?) viljamakasiinit (siirretty paikalle) sekä Isonkyrön kotiseutumuseon (siirretty paikalle) rakennuskanta. /TL/

Pappilasta johtaa renkituvalle pitkä koivukuja. Pihapiirissä on lisäksi lautarakenteinen talousrakennus. Renkituvan ja pohjankyröntien välissä on peltoaukea. /TL/

ENT. RENKITUPA, NYK. KERHOTALO

Julkisivu pihaan, (Tiina Lehtisaari 26.09.2013)

Kohde kuvattuna kaakosta (Tiina Lehtisaari 26.09.2013)

id: 308069
rakennustyyppi: asuinrakennukset
alkup. käyttö: 013 muut erilliset pientalot
nyk. käyttö: 331 seura- ja kerhorakennukset yms.
ajoitus: siirretty nykyiselle paikalle 1928
suunnittelija: -
kerrosluku: 1
perustus: Lohkokivet
runko: Hirsi
vuoraus: Peiterimoitettu pystylauditus
ulkoväri: Keltainen, ikkunat vihreät, listoitus valkoinen
kattomuoto: satulakatto
kate: Käsinsaumattu pelti
ikkunat: 8-ruutuiset. Uudehkot.

KIOSKI 2.0 -sovellus www.kulttuuriymparisto.fi -sovellusvuokrauspalvelu

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Isonkyrön keskustan osayleiskaavainventointi

ISOKYRÖ

IKOLA

240. VILJAMAKASIINIT, PAPPILANMUTKA

(Tiina Lehtisaari 11.11.2013)

Viljamakasiinit ja taustalla pappilan ent. renkitupa (Tiina Lehtisaari 11.11.2013)

pohjakartta © Maanmittauslaitos
luparno 001/HTA/08

id: 207533
kunta: Isokyrö
kylä: Ikola
kiinteistötunnus: 152-403-6-61
sijainti: Pappilanmutka
tyyppi: maa- ja metsätalous
ajoitus: 1722-1808

ajoitusselite: Lainamakasiini n. 1750-luku ja Vaivaismakasiini 1850-luku

luokitus: ei määritelty

arvottaminen: ei määritelty

inventoija Tiina Lehtisaari 13.11.2013

KIOSKI 2.0 -sovellus www.kulttuuriymparisto.fi -sovellusvuokrauspalvelu

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Pohjanmaan inventointi, ÖBO

ISOKYRÖ

IKOLA

241. ISONKYRÖN VANHA KIVIKIRKKO, PAPPILANMUTKA

(Susanne Öst 07.02.2007)

(Susanne Öst 12.02.2007)

0 500 m

pohjakartta © Maanmittauslaitos
lupanro 001/HTA/08

id: 27891
kunta: Isokyrö
kylä: Ikola
sijainti: Pappilanmutka. Sijaitsee Kyrönjoen rantatörmäällä.
tyyppi: kirkkorakenteet
ajoitus: 1155-1523
ajoitusselite: Yleisesti laskettu rakennusaika on 1304

luokitus: ei määritelty

arvottaminen: ei määritelty

inventoija Susanne Öst / Täyd. Tiina Lehtisaari 25.9.2013 09.02.2007

kuvaus:

"Harmaakivikirkko kuuluu Pohjanmaan seitsemän keskiaikaisen kivikirkon joukkoon. Se on muiden aikaistensa tavoin pohjaltaan yksinkertaisen suorakaiteen muotoinen, itä-länsisuuntainen ja satulakattoinen. Eteläsivulla on asehuone ja pohjoispuolella tiilinen sakaristo, joka on rakennuksen vanhin osa." (Lakeuden kirkot, s.187, Jyväskylä 1997)

historia:

Kivikirkon rakennusvuosi on hämärän peitossa. Joissakin lähteissä puhutaan 1300-luvusta, ja toisissa 1500-luvusta. Yleensä lasketaan vuotta 1306 kirkon rakennusvuodeksi.

Kirkon vanhin osa on tiilinen sakaristo. Kivikirkko on luultavasti rakennettu vanhemman puukirkon ympärille. Esitteessä Isonkyrön kirkot kerrotaan että kivikirkon runkokuone rakennettiin puukirkon tilalle 1520-luvulla ja eteläsivulla oleva asehuone heti sen jälkeen.

Isonkyrön vanhalle kirkolle ominaiset ainutlaatuiset seinämaalaukset tehtiin 1560-luvulla. Kirkosta löytyy keskiaikaista esineistöä, mm. kaksi pyhimyskaappia, sekä 1400-luvulle ajoittuvat Pyhä Laurentiuksen ja Neitsyt Maarian veistokset.

Vuonna 1666 kirkko valkaistiin sisältä. Kirkkomaalaukset löydettiin uudestaan vuonna 1885 ja ne on konservoitu nykyiseen kuntoonsa.

Kirkko on käytössä ainoastaan kesäisin.

lähteet:

Ars Suomen taide 1, Keuruu 1987.

Etelä-Pohjanmaan historia II, Keskiaika ja 1500-luku, kirjoittanut Armas Luukko, Helsinki 1950.

Etelä-Pohjanmaan historia III, Nuijasodasta isoonvihaan, kirjoittanut Armas Luukko, Vaasa 1987.

Isonkyrön kirkot, 2004 (esite)

Kulttuuri- ja rakennushistoriallisesti arvokkaita kohteita Vaasan läänissä, Vaasan läänin seutukaavaliitto, Vaasa 1978.

Lakeuden kirkot, Jyväskylä 1997.

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Pohjanmaan inventointi, ÖBO

ISOKYRÖ

IKOLA

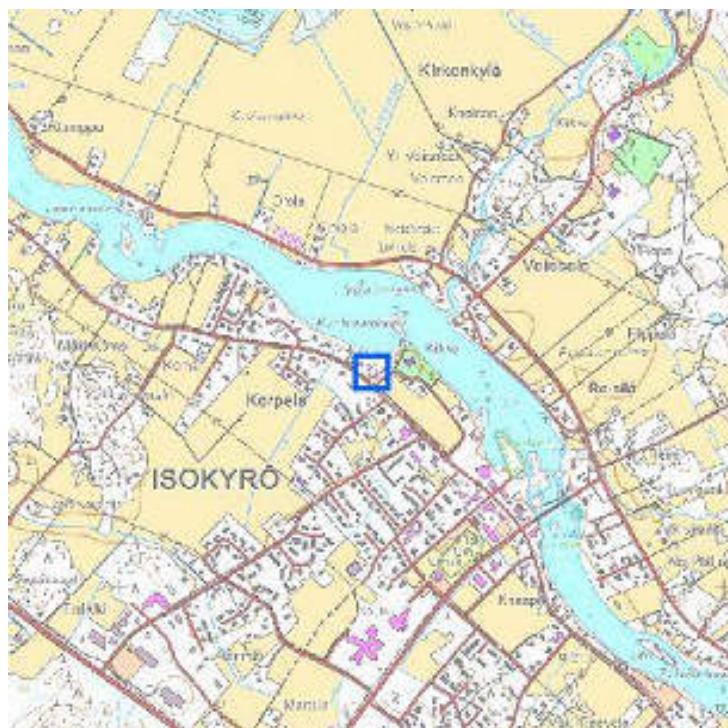
242. PAPPILANMUTKA, ISONKYRÖN KOTISEUTUMUSEO

Isonkyrön kotiseutumuseoalue. Varon talo vasemmalla. (Susanne Öst 07.02.2007)

Museoalueen aksometrinen piirros. (Susanne Öst 21.02.2007)

0 500 m

pohjakartta © Maanmittauslaitos
lupanro 001/HTA/08

id: 27909
 kunta: Isonkyrö
 kylä: Ikola
 kiinteistötunnus: 152-403-6-61, Mariedahl
 sijainti: Isonkyrön vanhan kirkon lähistöllä, Kyrönjoen varrella.
 tyyppi: kulttuuri
 ajoitus: ei määritetty

ajoitusselite: Museorakennukset siirretty nykyiselle paikalle. Ensimmäiset 1940-luvun loppupuolella.

luokitus: ei määritelty

arvottaminen: ei määritelty

inventoija Susanne Öst / Täyd. Tiina Lehtisaari 25.9.2013 21.02.2007

kuvaus:

Voimme lukea Suomen museoliiton julkaisusta "Suomen museot", Suomen museoliitto 1986: Vuonna 1949 perustettu, Isonkyrön Kotiseutuyhdistys r.y:n omistama museo kuvaa alueensa 1700-1800-lukujen talonpoikaiselämää. Museoalueelle on siirretty 13 rakennusta mm. asuinrakennus (1768) erilaisia talousrakennuksia ja kaksi pitäjänmakasiinia. 4000 esineen kokoelma käsittää talonpoikauskulttuurin esineistöä, puusepän ja suutarin osastot, sotamuistojen huoneen, tekstiilejä ja pitsejä. Vaihtuvia näyttelyitä.

Vuonna 1993 tänne on siirretty n.s. Varon talo jonka toisessa kerroksessa toimii nykyään Villavintti, käsityötaiteen edistämiskeskus. Varon talo rakennettiin alkujaan 1840-luvulla ja se on aikoinaan saanut talonpoikauskulttuurisäätiön kunniakilven.

historia:

Isonkyrön kotiseutuyhdistys on ostanut tontin vuonna 1946 Isonkyrön seurakunnalta. Tämän jälkeen aloitettiin rakennusten siirtäminen museoalueelle. Esim. Piuholan talo on siirretty Kuivilasta vuonna 1948 - 49. /TL/.

KIOSKI 2.0 -sovellus www.kulttuuriymparisto.fi -sovellusvuokrauspalvelu

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Pohjanmaan inventointi, ÖBO

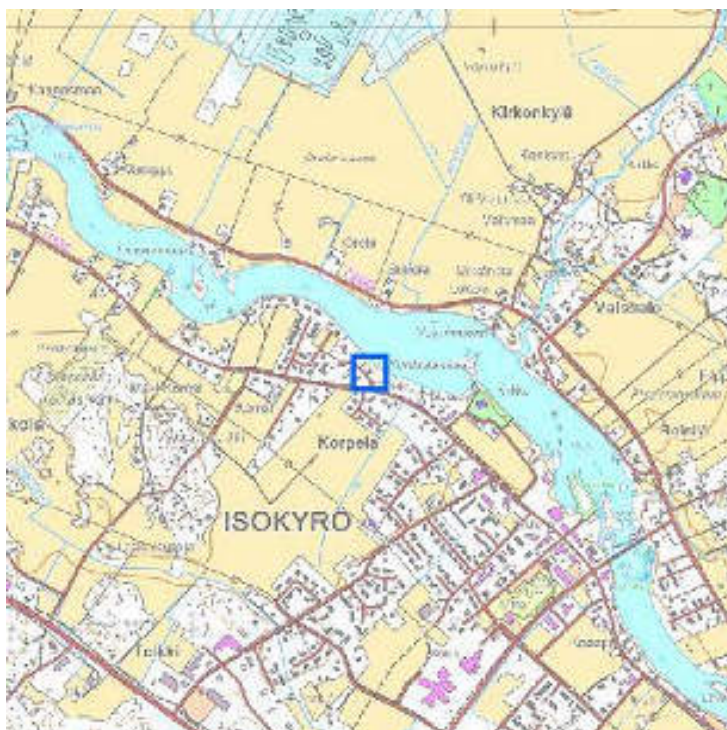
ISOKYRÖ
IKOLA
250. LILIUKSENMUTKA 3, PISPALA

Kohde länneltä (Sari Tallgren 12.11.2007)

Kohteen luonainen pääty (Sari Tallgren 12.11.2007)

0 500 m

pohjakartta © Maanmittauslaitos
lupanro 001/HTA/08

id: 31798
kunta: Isokyrö
kylä: Ikola
kiinteistötunnus: 152-403-0001-0180
sijainti: Liliuksenmutka 3, 61500 ISOKYRÖ
tyyppi: liike-elämä ja kaupankäynti
ajoitus: 1864-1917

ajoitusselite: 1800-luvun lopun asuin- ja liikerakennus.
luokitus: ei määritelty
arvottaminen: ei määritelty
päivittäjä Saana Lind 05.09.2013
inventoija Sari Tallgren 12.11.2007

historia:

Pispalan asuinrakennus on rakennettu vuonna 1870 tai muutama vuosi aikaisemmin. Talon on rakennuttanut maanviljelijä Wilhelm Wahlstein Kokkolasta.

1900-luvun alun vuosikymmeninä rakennuksen lounaispäädyssä on ollut kirja- ja sekatarvakauppa. Tästä syystä lounaissivulle on rakennettu pieni kuisti, josta on ollut sisäänkäynti kauppaan.

Rakennukseen on vuosien varrella tehty useampia remontteja ja sisälle on rakennettu WC ja sauna. Remonttien yhteydessä on kuitenkin pyritty säilyttämään mahdollisimman paljon vanhaa, joten vanhoja ovia, listoja, lattilankkuja ja tulisijoja on vielä jäljellä. Rakennuksen ikkunat on uusittu vanhan mallin mukaan 1960-luvulla. Yläkertaan on rakennettu kolme huonetta 1950-luvulla, samalla rakennettiin luoteissivulle kuistin yläpuolelle parveke ja kaakkoissivulle kattofrontoni. Rakennus maalattiin vuonna 2009 vaaleanpunaiseksi, joka on omistajan suorittaman tutkimuksen mukaan mahdollisesti talon alkuperäinen väri.

(Saana Lind 2013)

lähteet:

Haastattelu Pispala Valma, kiinteistön omistaja, 15.8.2013.

PISPALA, ASUINRAKENNUS

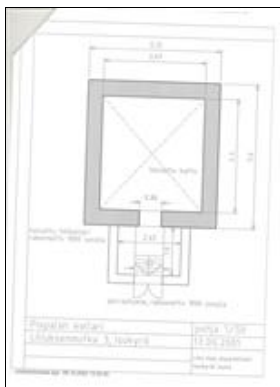
Pispalan asuinrakennus kaakosta kuvattuna. (Saana Lind 15.8.2013)

Pispalan asuinrakennus luoteesta kuvattuna. (Saana Lind 15.8.2013)

id: 307968
rakennustyyppi: asuinrakennukset
alkup. käyttö: 011 yhden asunnon talot
nyk. käyttö: 011 yhden asunnon talot
ajoitus: Rakennettu vuonna 1870 tai muutamia vuosia aikaisemmin.
suunnittelija: ei täytetty
kerrosluku: 2
perustus: Lohkokivi
runko: Hirsi
vuoraus: Vaakaponttilaudoitus
ulkoväri: Vaaleanpunainen
kattomuoto: Satulakatto
kate: Saumattu peltikate
ikkunat: T-karmilliset ikkunat, yläkerrassa kaksijakoisia ikkunoita, kaksiruutuisia haukanikkunoita.

Pohjakuva kellarista. (Saana Lind 23.08.2013)

Pispalan kellari luoteesta kuvattuna. (Saana Lind 15.8.2013)

id: 308048
 rakennustyyppi: talousrakennukset
 alkup. käyttö: 941 talousrakennukset
 nyk. käyttö: 941 talousrakennukset
 ajoitus: Kellari on rakennettu vuoden 1880 tienoilla.
 kerrosluku: 1
 runko: Tiili
 vuoraus: Rappaus
 ulkoväri: Valkoinen
 kattomuoto: Satulakatto
 kate: Huopa
 ikkunat: -

kuvaus:

Pispalan kellari on rakennettu muutaman metrin päähän asuinrakennuksen koillispäädystä. Kellari on muurattu tiilistä vuoden 1880 tienoilla, kellarissa on holvikatto (ristiholvi?). Tiilet, joista kellari on muurattu olivat peräisin Isonkyrön pääkirkon rakennustyömaalta. Kellarin ovat mahdollisesti muuranneet samat työntekijät, jotka ovat olleet pääkirkon työmaalla.

Kellarin seinät ja katto kaipaavat korjausta, ja omistaja pelkääkin holvikaton pian romahtavan.

Rakennus on suojeltu kaavamääräyksellä sr-1.

(Saana Lind 2013)

PISPALA, TALOUSRAKENNUKSET

Pispalan aitta etelästä kuvattuna. (Saana Lind 15.8.2013)

Pispalan autotalli kaakosta kuvattuna. (Saana Lind 15.8.2013)

id: 307969
 rakennustyyppi: talousrakennukset

alkup. käyttö: 941 talousrakennukset
nyk. käyttö: 941 talousrakennukset
ajoitus: ei täytetty
suunnittelija: ei täytetty
kerrosluku: ei täytetty
perustus: ei täytetty
runko: ei täytetty
vuoraus: ei täytetty
ulkoväri: ei täytetty
kattomuoto: ei täytetty
kate: ei täytetty
ikkunat: ei täytetty

kuvaus:

Pispalan kiinteistöön kuuluu neljä talousrakennusta: kellari, aitta, autotalli ja puulato.

Pieni hirsinen aitta sijaitsee Pispalan tontin koillisrajalla, lähellä joenrantaa. Aitta ei ole alunperin sijainnut pihapiirissä vaan se on siihen myöhemmin siirretty. Aitan hirsipinta on vuoraamaton, mutta punaiseksi maalattu. Katolla on kolmiorimahuopakate.

Autotalli on uusi rankorakenteinen rakennus, jossa on betoniperustus, punainen lomalaudoitus ja saumattu peltikate. Lähellä autotallia on pieni rankorakenteinen puulato.

(Saana Lind 2013)

KIOSKI 2.0 -sovellus www.kulttuuriymparisto.fi -sovellusvuokrauspalvelu

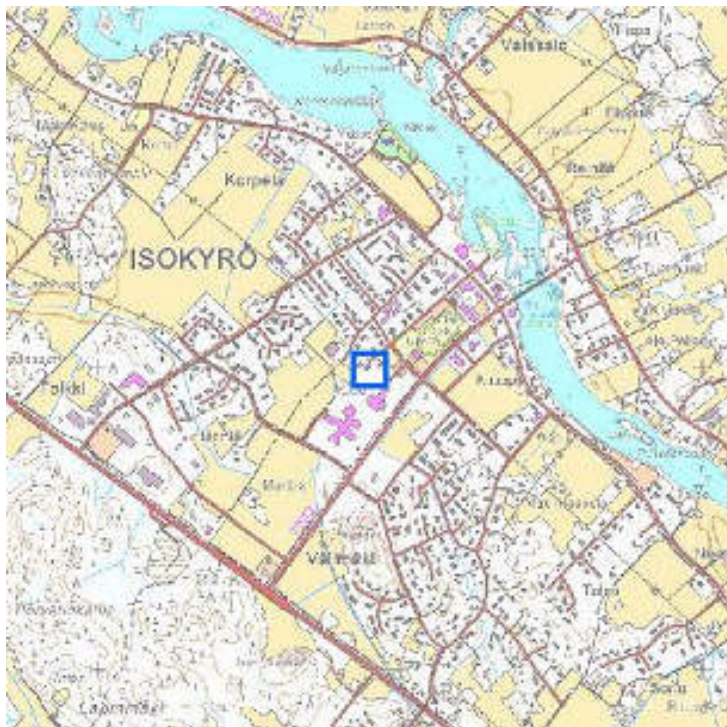
laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Isonkyrön keskustan osayleiskaavainventointi

ISOKYRÖ
IKOLA
252. LUKKARINMÄENTIE 14, LUKKARINMÄKI

Lukkarinmäen kiinteistö koillisesta kuvattuna. (Saana Lind 08.11.2013)

0 500 m

pohjakartta © Maanmittauslaitos
lupanro 001/HTA/08

---

id: 207504
kunta: Isokyrö
kylä: Ikola
kiinteistötunnus: 403-28-0
sijainti: Lukkarinmäentie 14, 61500 Isokyrö
tyyppi: asuinrakentaminen
ajoitus: 1864-1917

luokitus: ei määritelty
arvottaminen: ei määritelty
inventoija Saana Lind 08.11.2013

historia:

Entinen isokyrön lukkarila.

Rakennuksessa on toiminut Isonkyrön kantakirjasto vuosina 1924-1943. (Lähde <http://www.isokyro.fi/?id=38&lang=fi>)

LUKKARILA, ASUINRAKENNUS

Lukkarinmäen asuinrakennus luoteesta kuvattuna. (Saana Lind 08.11.2013)

Lukkarinmäen asuinrakennus idästä kuvattuna. (Saana Lind 08.11.2013)

id: 308210
rakennustyyppi: asuinrakennukset
alkup. käyttö: ei täytetty
nyk. käyttö: 011 yhden asunnon talot
ajoitus: 1800-luku
suunnittelija: ei täytetty
kerrosluku: 1½
perustus: Lohkokivi
runko: Hirsi
vuoraus: Vaakaponttilaudoitus
ulkoväri: Keltainen
kattomuoto: Satulakatto
kate: Peltikate
ikkunat: Valkoiset kuusiruutuiset ikkunat, kaksiruutuiset haukanikkunat.

kuvaus:

Rakennuksen lounaispäättyyn on rakennettu lisäsiipi, jossa rankorakenne, betoniperustus ja pellillä katettu pulpettikatto.

LUKKARINMÄKI, TALOUSRAKENNUS

Lukkarinmäen talousrakennus idästä kuvattuna. (Saana Lind 08.11.2013)

id: 308221
rakennustyyppi: talousrakennukset
alkup. käyttö: 941 talousrakennukset
nyk. käyttö: 941 talousrakennukset
ajoitus: 1900-luku
suunnittelija: ei täytetty
kerrosluku: 1
perustus: Betoni
runko: Rankorakenne, tiili
vuoraus: Tiili/pystyrimalaudoitus
ulkoväri: Punainen
kattomuoto: Satulakatto
kate: Peltikate
ikkunat: Valkoiset neliruutuiset ikkunat.

kuvaus:

Lukkarinmäen L-muotoinen talousrakennus sijaitsee Lukkarinmäen pihapiirissä asuinrakennuksesta luoteeseen. Rakennuksessa on tiilinen navetta, liiveriosa ja autokatos.

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Isonkyrön keskustan osayleiskaavainventointi

ISOKYRÖ
VENTÄLÄ
253. URHEILUKENTÄN KATSOMO, URHEILUKENTTÄ

(Jenni Smeds 31.7.2013)

(Jenni Smeds 31.7.2013)

0 500 m

pohjakartta © Maanmittauslaitos
lupanro 001/HTA/08

id: 207255
kunta: Isonkyrö
kylä: Ventälä
kiinteistötunnus: Urheilukenttä 152-416-6-9
sijainti: Osoitetta ei määritetty; arvio Kyröentie 7
tyyppi: urheilu ja liikunta
ajoitus: 1945-1974

ajoitusselite: arvio n. 1930 - 1940-luku
luokitus: ei määritelty
arvottaminen: ei määritelty
inventoija Jenni Smeds 31.07.2013

KIOSKI 2.0 -sovellus www.kulttuuriymparisto.fi -sovellusvuokrauspalvelu

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Pohjanmaan inventointi, ÖBO

ISOKYRÖ

IKOLA

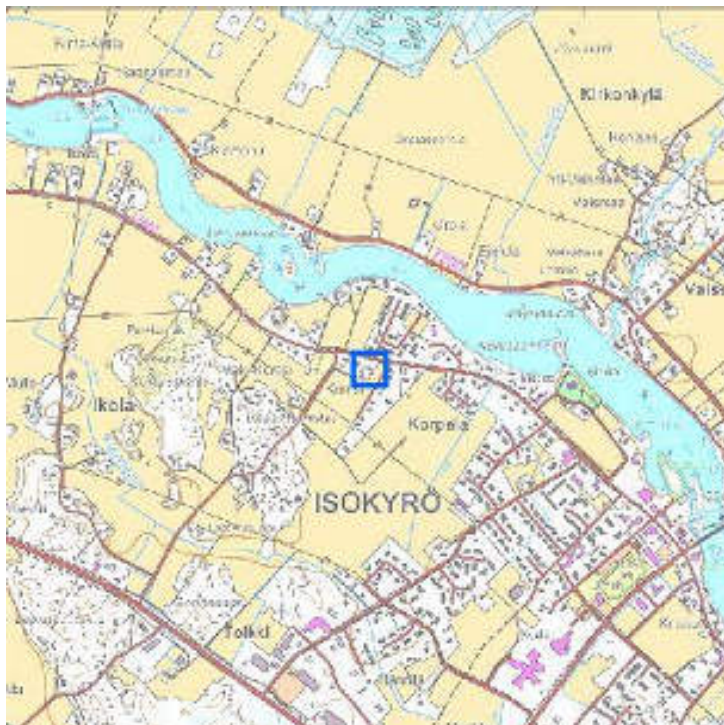
258. POHJANKYRÖNTIE 184, KOMSI

Kohde Pohjankyröntien puolelta (Sari Tallgren 12.11.2007)

Komsin asuinrakennus pihan puolelta (Sari Tallgren 12.11.2007)

0 500 m

pohjakartta © Maanmittauslaitos
lupanro 001/HTA/08

id: 31806
kunta: Isokyrö
kylä: Ikola
kiinteistötunnus: 152-403-0001-0225
sijainti: Pohjankyröntie 184, 61500 ISOKYRÖ
tyyppi: maa- ja metsätalous
ajoitus: 1864-1917

ajoitusselite: 1800-luvun lopun tai 1900-luvun alun asuinrakennus ja talousrakennuksia
luokitus: ei määritelty
arvottaminen: ei määritelty
inventoija Sari Tallgren/täydentänyt Saana Lind 2013 12.11.2007

kuvaus:

Komsin vanha päärakennus ja sen talousrakennukset sijaitsevat Pohjankyröntienn eteläpuolella aivan Isonkyrön keskustaaian tuntumassa. Tien puolelta piha-alueella suojaa korkean kuusiaita. Pihan länsi- ja etelälaidalla on talousrakennuksia joiden etelä puolella on toinen, kolmelta sivultaan rakennusten rajaama, piha-alue.

Rakennukset vaikuttavat hyvin säilyneiltä.

KOMSI, ASUINRAKENNUS

Komsin asuinrakennus lännestä kuvattuna. (Saana Lind 6.8.2013)

Komsin asuinrakennus pohjoisesta kuvattuna. (Saana Lind 6.8.2013)

id: 307903
rakennustyyppi: asuinrakennukset
alkup. käyttö: 011 yhden asunnon talot
nyk. käyttö: 011 yhden asunnon talot
ajoitus: ei täytetty
suunnittelija: ei täytetty
kerrosluku: 2
perustus: Lohkokivi
runko: Hirsi
vuoraus: Vaaka- ja pystyponttilaudoitus, muutamissa kohdissa pystyrimaudoitus.
ulkoväri: Keltainen
kattomuoto: Satula
kate: Saumattu pelti
ikkunat: T-karmilliset ikkunat, yläkerrassa kolmijakoiset ikkunat, yksiruutuisia haukanikkunoita.

historia:

Komsin asuinrakennuksen runko on siirretty nykyiselle paikalleen Hevonkoskelta 1800- ja 1900-lukujen vaihteessa.

Rakennukseen on sisälle tehty pieni kylpyhuone ja asennettu öljylämmitys. Rakennus on ollut aiemmin valkoinen, se on maalattu nykyisen väriseksi (keltaiseksi) 1960- ja -70-lukujen vaihteessa.

(Saana Lind 2013)

lähteet:

Haastattelu Tarja Yli-Kiikka, kiinteistön omistaja 6.8.2013.

KOMSI, TALOUSRAKENNUKSET

Komsin aitta lännestä kuvattuna. (Saana Lind 6.8.2013)

Komsin liiverirakennus etelästä kuvattuna. (Saana Lind 6.8.2013)

id: 307904
 rakennustyyppi: talousrakennukset
 alkup. käyttö: 941 talousrakennukset
 nyk. käyttö: 941 talousrakennukset
 ajoitus: Eri vuosikymmenien rakennuksia
 suunnittelija: ei täytetty
 kerrosluku: ei täytetty
 perustus: ei täytetty
 runko: ei täytetty
 vuoraus: ei täytetty
 ulkoväri: ei täytetty
 kattomuoto: ei täytetty
 kate: ei täytetty
 ikkunat: ei täytetty

kuvaus:

Komsin kiinteistöön kuuluu viisi talousrakennusta: kolmiosainen hirsinen liiverirakennus, hirsinen aitta, navettarakennus, riihi ja 1960-luvulla rakennettu pihasauna.

(Saana Lind)

KIOSKI 2.0 -sovellus www.kulttuuriymparisto.fi -sovellusvuokrauspalvelu

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Pohjanmaan inventointi, ÖBO

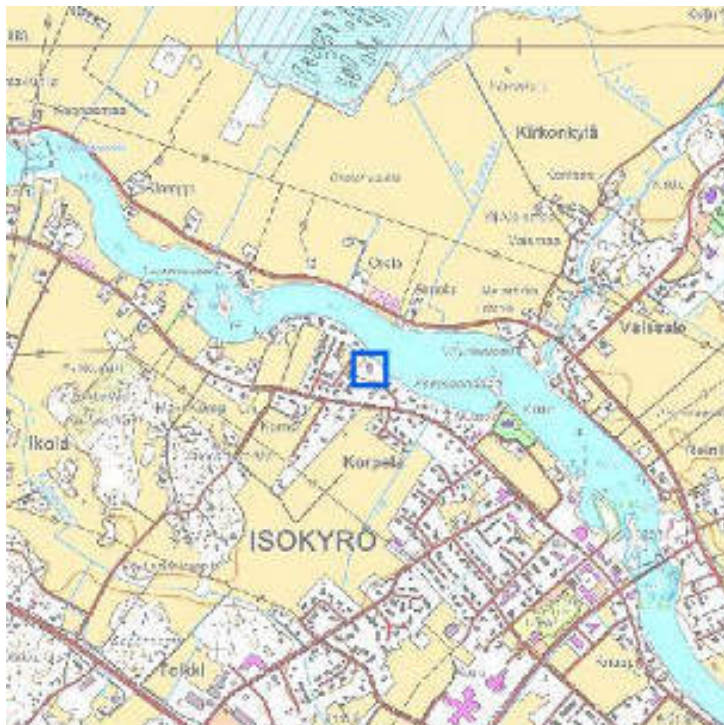
ISOKYRÖ
IKOLA
260. LILIUKSENMUTKA 7, KOTITEOLLISUUSKOULU

Kohteen lounaan puoleinen julkisivu (Sari Tallgren 12.11.2007)

Kaakon puoleinen pääty (Sari Tallgren 12.11.2007)

pohjakartta © Maanmittauslaitos
lupanro 001/HTA/08

id: 31799
kunta: Isokyrö
kylä: Ikola
kiinteistötunnus: 152-403-11-16
sijainti: Liliuksenmutka 7, 61500 ISOKYRÖ
tyyppi: opetus ja koulutus
ajoitus: 1945-1974

ajoitusselite: 1956/RHR
luokitus: ei määritelty
arvottaminen: ei määritelty
päivittäjä Saana Lind / Tiina Lehtisaari 09.08.2013
inventoija Sari Tallgren 12.11.2007

kuvaus:

Isonkyrön entinen kotiteollisuuskoulu sijaitsee kyrönjoen rannalla.

Rakennuslupa (naiskotiteollisuuskoulu) on haettu vuonna 1952. Hakijana Isonkyrön kunta. Suunnittelijoina arkkitehdit Hannu ja Helena Vainio. Rakennus on kaksi kerroksinen + kellarikerros.

Vanhempi kotiteollisuuskoulu (sijainti ?) oli siirretty vuonna 1940 Perkjärveltä.

KOTITEOLLISUUSKOULU, PÄÄRAKENNUS

Kotiteollisuuskoulun päärakennus koillisesta kuvattuna. (Saana Lind 6.8.2013)

Kotiteollisuuskoulun päärakennus lounaasta kuvattuna. (Saana Lind 6.8.2013)

id: 307854
rakennustyyppi: koulu- ja opetusrakennukset
alkup. käyttö: 521 ammatillisten oppilaitosten rakennukset
nyk. käyttö: ei täytetty
ajoitus: 1953/RHR
suunnittelija: ei täytetty
kerrosluku: 4
perustus: Betoni
runko: Tiili
vuoraus: Rappaus
ulkoväri: Keltainen
kattomuoto: Satulakatto
kate: Sementtitiili
ikkunat: Puiset ja vihreät, kaksiosaisia ikkunoita, joissa alhaalla pieni ruutu ja ylhäällä iso ruutu, kolmiosaisia ikkunoita, joissa keskellä iso ruutu ja molemmilla sivuilla kapea ruutu. Kellarikerroksessa ja rappukäytävässä pieniä yksiruutuisia ikkunoita.

muu tieto:

(Saana Lind 2013)

KIOSKI 2.0 -sovellus www.kulttuuriymparisto.fi -sovellusvuokrauspalvelu

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Pohjanmaan inventointi, ÖBO

ISOKYRÖ

IKOLA

261. RINTA-KOMSINTIE 14, RINTA-KOMSI (YLÄ-KOMSI)

Kuvassa oikealla Rinta-Komsin komea päärakennus. Kuvattu etelän suunnalta. (Sari Tallgren 12.11.2007)

Kohde etelän suunnalta (Sari Tallgren 12.11.2007)

0 500 m

pohjakartta © Maanmittauslaitos
lupanro 001/HTA/08

id: 31801
kunta: Isokyrö
kylä: Ikola
kiinteistötunnus: 152-403-0001-0268
sijainti: Rinta-Komsin tie 14, 61500 ISOKYRÖ
tyyppi: maa- ja metsätalous

ajoitus: 1864-1917
ajoitusselite: Päärakennus 1886/RHR ja uudempia talousrakennuksia
luokitus: ei määritelty
arvottaminen: ei määritelty
inventoija Sari Tallgren / Täyd. Tiina Lehtisaari 13.11.2013 12.11.2007

kuvaus:

Ranta-Komsin kaksifooninkinen päärakennus sijaitsee lähellä jokirantaa Komsin alueella, Pohjankyröntien pohjoispuolella. Talon ja tien välillä on laaja peltoaukea. Eheä pääjulkisivu on tielle ja pihajulkisivu joelle päin. Kulkureitti tilalle on halkaissut pellon viistosti päärakennuksen eteläpuolella. Nykyään lyhin reitti pihaan kulkee talon itäpäädyltä. Uusi talousrakennus on pihan länsilaidalla. Talon läheisyyteen jokirantaan on rakennettu uusia, matalia asuinrakennuksia.

Ranta-Komsin talo on säilyttänyt hyvin alkuperäisen asunsa ja yhdessä Ala-Komsin talon kanssa se muodostaa komean taloparin jota uudemmat talousrakennukset van vähän häiritsevät.

historia:

Tila on entinen nimismiehen virkatalo, nimeltään Gumsila. 1750 se on tullut talonpoikaisomistukseen ja jaettiin aluksi kahteen (1771: Yli-Komsi ja Ala-Komsi) ja myöhemmin useampaan osaan.

Perimätiedon mukaan tilan edellinen päärakennus olisi sijainnut nykyisesti hieman koilliseen (saunan itäpuolella), pääty joen suuntaan.

lähteet:

Kalevi Komsi ja Tarja Ollila haastattelu 13.11.2013. Haastattelijana Tiina Lehtisaari.

Ikolan kylän historian materiaalia. Kirja ilmestyy joulukuussa 2013.

PÄÄRAKENNUS

Talo kuvattuna kaakosta (Tiina Lehtisaari 13.11.2013)

Talo kuvattuna koillisesta (Tiina Lehtisaari 13.11.2013)

id: 308290
rakennustyyppi: asuinrakennukset
alkup. käyttö: 011 yhden asunnon talot
nyk. käyttö: 041 vapaa-ajan asuinrakennukset
ajoitus: 1886
suunnittelija: -
kerrosluku: 2
perustus: Kivijalkana lohkokivet (2-kiveä päällekkäin), rossipohja
runko: Hirsi, pitkänurkka. Yksikerroksinen umpikuisti lautarakenteinen
vuoraus: Peiterimoitettu pystylauditus
ulkoväri: Punamulta, listoitus ja ikkunat valkoiset
kattomuoto: Satulakatto
kate: Saumapelti (n. 1960-luvulla asennettu)
ikkunat: uudehkot, 6-ruutuiset, perinteiset

KIOSKI 2.0 -sovellus www.kulttuuriymparisto.fi -sovellusvuokrauspalvelu

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Pohjanmaan inventointi, ÖBO

ISOKYRÖ

IKOLA

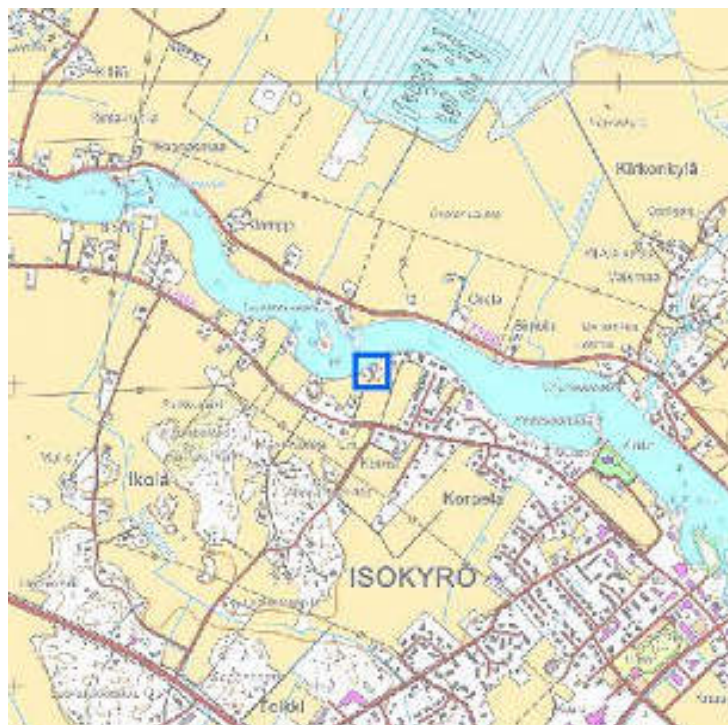
262. SUOMELANSIVU 10, ALA-KOMSI

Näkymä Pohjankyröntieltä Väkkärintien liittymästä pohjoiseen. Kuvassa vasemmalla Ala-Komsin rakennuksia. Oikealla Ranta-Komsi (Sari Tallgren 12.11.2007)

Kohde etelän suunnalta (Sari Tallgren 12.11.2007)

0 500 m

pohjakartta © Maanmittauslaitos
luparno 001/HTA/08

id: 31800
kunta: Isokyrö
kylä: Ikola
kiinteistötunnus: 152-403-0001-0204
sijainti: Suomalansivu 10, 61500 ISOKYRÖ

tyyppi: maa- ja metsätalous
 ajoitus: 1864-1917
 ajoituselite: 1800-luvun lopun tai 1900-luvun alun maatilan päärakennus ja talousrakennuksia
 luokitus: ei määritelty
 arvottaminen: ei määritelty
 inventoija Sari Tallgren/täydentänyt Saana Lind 2013 12.11.2007

kuvaus:

Päärakennus ja sen välittömässä läheisyydessä olevat talousrakennukset ovat lähellä jokirantaa. Päärakennuksen luoteinen pääty on joen suuntainen. Talousrakennukset ovat kahtapuolta pihaa ja toisessa niistä on poikittainen pääte joka osittain sulkee pihan pohjoisen suunnalta.

Päärakennuksen rakennusvuodeksi on RHR-taulukossa määritetty vuosi 1975 joka kuitenkin viitanee peruskorjausvuoteen. Rakennus on alueelle tyypillinen puolitoistakerroksinen talonpoikaistalo, jonka pääjulkisivulla katon lappeessa on melko leveä frontoni. Räystäät ovat kapeat. Pihajulkisivulla on kaksi kuistia.

Muodostaa eheän kokonaisuuden Vieressä sijaitseen Yli-Komsin 2-fooininkisen kanssa.

historia:

Tila on syntynyt vuonna 1771, kun Gumsilan kantatila on jaettu kahdeksi tilaksi Ala-Komiksi ja Yli-Komiksi. /TL/.

lähteet:

Ikolan kylän historian materiaalia. Kirja ilmestyy joulukuussa 2013.

ALA-KOMSI, ASUINRAKENNUS

Ala-Komsin asuinrakennus koillisesta kuvattuna. (Saana Lind 14.8.2013)

Ala-Komsin asuinrakennus etelästä kuvattuna. (Saana Lind 14.8.2013)

id: 307966
 rakennustyyppi: asuinrakennukset
 alkup. käyttö: 011 yhden asunnon talot
 nyk. käyttö: 011 yhden asunnon talot
 ajoitus: Rakennettu vuonna 1886, omistajan tiedot.
 suunnittelija: ei täytetty
 kerrosluku: 1½
 perustus: Vanhassa osassa betoni, uudessa osassa hirsi.
 runko: Vanhassa osassa hirsi, uudessa osassa rankorakenne.
 vuoraus: Pystyrimalauδοitus
 ulkoväri: Punainen
 kattomuoto: Satulakatto
 kate: Saumattu peltikate
 ikkunat: Uudet valkoiset T-karmilliset ikkunat, haukanikkunat kaksiruutuisia.

historia:

Ala-Komsin asuinrakennus on malliltaan perinteinen pohjalainen talonpoikaistalo. Talon on rakentanut Heikki Mikonpoika Hoppa Laihialta vuonna 1886 .

Jatkosodan jälkeen 1940-luvulla rakennus oli perinnönjaon kohteena ja silloinen rakennuksen luoteispääty siirrettiin Larvaan. 1970-luvulla taloon rakennettiin uusi luoteispääty siirretyn tilalle.

Asuinrakennuksen koilliselle sivulle on rakennettu kuisti 1970-luvulla. Kuisti on rankorakenteinen ja pitää sisällään niin sisäänkäynnin taloon, saunan kuin WC:kin.

(Saana Lind 2013)

lähteet:

Haastattelu Hirvelä Ossi, kiinteistön omistaja, 14.8.2013.

ALA-KOMSI, TALOUSRAKENNUKSET

Ala-Komsin autotalli ja kivinavetta lännestä kuvattuna. (Saana Lind 14.8.2013)

Ala-Komsin liiveri etelästä kuvattuna. (Saana Lind 14.8.2013)

id: 307967
 rakennustyyppi: talousrakennukset
 alkup. käyttö: 941 talousrakennukset
 nyk. käyttö: 941 talousrakennukset
 ajoitus: ei täytetty
 suunnittelija: ei täytetty
 kerrosluku: ei täytetty
 perustus: ei täytetty
 runko: ei täytetty
 vuoraus: ei täytetty
 ulkoväri: ei täytetty
 kattomuoto: ei täytetty
 kate: ei täytetty
 ikkunat: ei täytetty

kuvaus:

Ala-Komsin kiinteistöön kuuluu viisi talosurakennusta, joista neljä sijaitsee tilan pihapiirissä: autotalli, kivinavetta, liiveri ja sauna.

Kivinavetta on rakennettu vuonna 1896. Navetan alaosa on muurattu kivistä, yläosa on tehty hirrestä. Kivinavetan katto on katettu profiilipellillä. Kivinavetan viereen on vuonna 1982 rakennettu autotalli. Autotalli on rankorakenteinen ja siinä on pystyrimavuoraus, sen satulakatto on katettu profiilipellillä.

L-muotoisen liiverirakennuksen rakennusaika ei ole tiedossa. Liiveri on rankorakenteinen ja siinä on pystyrimavuoraus, satulakatto on katettu profiilipellillä. Liiverirakennuksen lounaispäässä on hirsinen aitta.

Pihasauna sijaitsee talon puutarhassa lähellä joenrantaa, saunan rakennusvuodesta ei ole tietoa. Saunan runko on hirrestä, siinä on pystyrimavuoraus ja sen katteena on saumattu pelti.

(Saana Lind 2013)

lähteet:

Haastattelu Hirvelä Ossi, kiinteistön omistaja, 14.8.2013.

KIOSKI 2.0 -sovellus www.kulttuuriymparisto.fi -sovellusvuokrauspalvelu

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Pohjanmaan inventointi, ÖBO

ISOKYRÖ
IKOLA
266. POHJANKYRÖNTIE 197, PIUHOLA

Kohde länsilounaasta (Sari Tallgren 12.11.2007)

Kohteen pääjukisivu on lounaan suuntaan. (Sari Tallgren 12.11.2007)

0 500 m

pohjakartta © Maanmittauslaitos
 lupanro 001/HTA/08

id: 31819
 kunta: Isokyrö
 kylä: Ikola
 kiinteistötunnus: 152-403-0002-0032
 sijainti: Pohjankyröntie 197, 61500 ISOKYRÖ
 tyyppi: maa- ja metsätalous
 ajoitus: 1809-1863

ajoitusselite: 1852/RHR, rakennusta on muutettu ja peruskorjattu, kivinavetta, liiverirakennus + toinen as.

luokitus: ei määritelty

arvottaminen: ei määritelty

inventoija Sari Tallgren / Täyd. Tiina Lehtisaari 13.11.2013 12.11.2007

kuvaus:

Piuholan komea asuinrakennus on jo pitkään osittain palvellut autokorjaamona. Ilmeisesti muutenkin taloa on korjattu useampaankin otteeseen. Niistä huolimatta talo on säilyttänyt rakennusaikaisia piirteitään. (Vertailukuvat?)

Talossa on paikkakunnalla vallinneen tavan mukaan varsin lyhyet räystäät. Päätyikkunoina rakennuksen vinttikerroksessa on ainakin länsipäädyllä kaksi vierelläistä ikkunaa, joiden yläkoristeena ovat klassiset päätykolmiot.

Päätykolmioissa harjalla ns. pitsikoristelista.

kuvaus:

Kohde sijaitsee Pohjankyröntien ja Kyrönjoen välissä. Kyseisellä kohtaa on kyrönjoessa ennen ollut myös vesimylly (lammassaari). Pihapiirissä on Klassistisia tyylipiirteitä ovaava, komea pohjalaistalo, joka on osin muutettu n. 1967 korjaamoksi. Muutoksen on suunnitellut V.Majasaari. Lisäksi pihapiirissä kivinavetta (jokirannassa), hirsinen liiverirakennus sekä erittäin huonossa kunnossa oleva toinen 1 1/2-kerroksinen, vanha asuinrakennus. Siihen on myös tehty useita muutoksia. Kyseisen talon nimi on ollut aikoinaan Tulimäki. Onko kyseessä entinen väentupa?

Piuholanpäärakennus mainitaan kirjassa Pohjalainen talo: Panu Kaila.

historia:

Tila on lohkottu Mullon kantatilasta vuonna 1845. Talo valmistui vuonna 1851. Taloa sanotaan myös Durchmanin pappilaksi, koska seurakuntalaiset rakensivat talon silloiselle pitäjänapulaiselle, Frans Oskar Durchmanille. Hän toimi pitäjänapulaisena Isossakyrössä vuosina 1839-1858. Talo rakennettiin Ihamäen talosta, jonka sen omistajat lapsettomina halusivat lahjoittaa pitäjänapulaisen virkataloksi. Durchman muutti kuitenkin isostakyröstä pois vuonna 1858 ja talon osti lautamies Jaakko Waismaa. Sen jälkeen se on ollut useilla omistajilla.

Perimätiedon mukaan rakennusmestari on sama kuin vuonna 1848 rakennetussa Isonkyrön pappilassa.

lähteet:

Ollila Tarja. Haastattelu 13.11.2013. Haastattelijana Tiina Lehtisaari.

Otteita Ikolan kylän valmisteilla olevasta historiikista. Julkaistaan joulukuussa 2013.

Rakennuslupa: Saukko / 1967. Isonkyrön kunnan rakennuslupa-arkisto.

PÄÄRAKENNUS

ulko-ovi (Tiina Lehtisaari 13.11.2013)

Julisivu pohjankyröntielle, lounaaseen (Tiina Lehtisaari 13.11.2013)

id: 308294

rakennustyyppi: asuinrakennukset

alkup. käyttö: 011 yhden asunnon talot
nyk. käyttö: 162 kulkuneuvojen suoja- ja huoltorakennukset
ajoitus: 1852 (rak.rek), Muutettu osin korjaamoksi n. 1970-luvulla
suunnittelija: -
kerrosluku: 1 1/2, + kellarikerros
perustus: Valettu betonista
runko: hirsi, 1-kerroksinen umpikuisti on lautarakenteinen
vuoraus: Vaakaponttilaudoitus
ulkoväri: punainen, ikkunat ja listoitus valkoinen
kattomuoto: satula
kate: saumapelti
ikkunat: 6-ruutuiset, osin vanhoja kitti-ikkunoita

KIOSKI 2.0 -sovellus www.kulttuuriymparisto.fi -sovellusvuokrauspalvelu

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Pohjanmaan inventointi, ÖBO

ISOKYRÖ
IKOLA
283. JOUPPILANKUJA 23, MÄKI-KOMSI

Kohde kaakon suunnalta (Sari Tallgren 12.11.2007) Kohteen pääjulkisivu koilliseen (Sari Tallgren 12.11.2007)

0 500 m

pohjakartta © Maanmittauslaitos
 lupanro 001/HTA/08

id: 31813
 kunta: Isokyrö
 kylä: Ikola
 kiinteistötunnus: 152-403-0001-0279
 sijainti: Jouppilankuja 23, 61500 ISOKYRÖ
 tyyppi: maa- ja metsätalous
 ajoitus: 1864-1917

ajoitusselite: 1847 (suomen maatilat, 1933), kivinavetta 1884, uudempi talousrakennus

luokitus: ei määritelty

arvottaminen: ei määritelty

inventoija Sari Tallgren / Täyd. Tiina Lehtisaari 11.11.2013 12.11.2007

kuvaus:

Mäkikomsin komea kaksikerroksinen päärakennus sijaitsee kapealla metsäkaistaleella Väkkärinmäen luoteisreunalla. Pihapiirissä on porakivistä ladottu navetta jonka päällä on suuri rehulato heinäsiltoineen ja ehkä 1970-luvulta peräisin oleva pulpettikattoinen autotalli/liiveri-rakennus. Kartan mukaan myös talon luoteispuolella on isokokoinen talousrakennus.

Päärakennuksessa on kaksi umpikuistia, T-karmi-ikkunat ja korkea kivijalka. Rakennuksen kaakon puoleiseen päätyyn on kiinnitetty Talonpoikaiskulttuurisäätiön kunniakilpi.

historia:

Perimätiedon mukaan talo on entinen Mariendahlin vanha pappila, joka siirrettiin Mäki-Komsin tilan päärakennukseksi vuonna 1847, jolloin nykyisen pappilan rakentaminen aloitettiin. Mäki-Komsiin talo rakennettiin hieman lyhyempänä, koska huonokuntoisimmat hirsistä rakennettiin talon länsipäätyy muuta rakennusta matalampi pesutupa. Tätä osaa ei enää rakennuksessa ole.

Talo on kuuluisien Jouppilan nelosten (1952) synnyinkoti.

arviointi:

Talolle on myönnetty Talonpoikaiskulttuurisäätiön kunniakilpi. Rakennus on ainakin ulkoasultaan suhteellisen hyvin säilynyt.

Ilmeisesti vuoden 2007 jälkeen taloon on tehty muutoksia. Lounaan puoleinen kuisti on uudehko avukuisti ja uusi ulko-ovi. Myös osa ikkunoista on uusia, 2-jakoisia. /TL 13.11.2013/.

lähteet:

Suomen maatilat. V.Oulun ja vaasan läänit. 1933.

Tarja Ollila. Haastattelu 13.11.2013. T.Lehtisaari.

Ikolan kylän historian materiaalia. Kirja ilmestyy joulukuussa 2013.

KIVINAVETTA

(Tiina Lehtisaari 13.11.2013)

(Tiina Lehtisaari 13.11.2013)

id: 308231

rakennustyyppi: navetat

alkup. käyttö: 811 navetat, sikalat, kanalat yms.

nyk. käyttö: 941 talousrakennukset

ajoitus: 1884 (kaiverrettu navetan kiviseinään)

suunnittelija: ei täytetty

kerrosluku: 2

perustus: -

runko: lohkokivet. Yläosasa osin hirrestä ja osin rankorakenteinen

vuoraus: -
ulkoväri: -
kattomuoto: ei täytetty
kate: pelti
ikkunat: ei täytetty

MÄKI-KOMSI, ASUINRAKENNUS

Julkisivu koilliseen (Tiina Lehtisaari 13.11.2013)

julkisivu pihaan, lounaaseen. (Tiina Lehtisaari 13.11.2013)

id: 308209
rakennustyyppi: asuinrakennukset
alkup. käyttö: 011 yhden asunnon talot
nyk. käyttö: 011 yhden asunnon talot
ajoitus: siirretty 1847
suunnittelija: -
kerrosluku: 2
perustus: Lohkokivet, päällystetty myöhemmin betonilla
runko: Hirsi
vuoraus: Pystyrimalaudoitus
ulkoväri: Punainen
kattomuoto: Satulakatto
kate: Peltikate
ikkunat: Neliruutuiset kitti-ikkunat. Osin uudet 2-ruutuiset (2000-l)

KIOSKI 2.0 -sovellus www.kulttuuriymparisto.fi -sovellusvuokrauspalvelu

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Pohjanmaan inventointi, ÖBO

ISOKYRÖ
HEVONKOSKI
302. POHJANKYRÖNTIE 267, YLI-PIKKALA

Yli-Pikkalan rakennukset kaakosta (Sari Tallgren 12.11.2007)

Pihapiiri joen pohjoispuolelta kuvattuna (Sari Tallgren 12.11.2007)

0 500 m

pohjakartta © Maanmittauslaitos
luparno 001/HTA/08

id: 31821
kunta: Isokyrö
kylä: Hevonkoski
kiinteistötunnus: 152-402-0007-0028
sijainti: Pohjankyröntie 267, 66440 TERVAJOKI
tyyppi: maa- ja metsätalous
ajoitus: 1864-1917

ajoitusselite: 1900/RHR
luokitus: ei määritelty
arvottaminen: ei määritelty
päivittäjä Saana Lind 19.11.2013
inventoija Sari Tallgren 12.11.2007

kuvaus:

Yli-Pikkalan talot sijaitsevat Pohjankyröntien ja joen välillä, viljelyspeltojen ympäröiminä. Tilalla on vanhan päärakennuksen ohella pienempi, vanha asuinrakennus ja jokirannassa uusi asuinrakennus sekä pienikokoinen talousrakennus.

Kumpikin vanhoista asuinrakennuksista on säilyttänyt hyvin rakennusaikaisen asunsa ja ovat hyviä esimerkkejä paikkakunnalla vallinneesta rakentamistavasta. Uusi rakennus ei näy tielle.

YLI-PIKKALA, ASUINRAKENNUS

Yli-Pikkalan asuinrakennus kaakosta kuvattuna. (Saana Lind 17.10.2013)

Yli-Pikkalan asuinrakennus kaakosta kuvattuna. (Saana Lind 17.10.2013)

id: 308258
rakennustyyppi: asuinrakennukset
alkup. käyttö: 011 yhden asunnon talot
nyk. käyttö: 011 yhden asunnon talot
ajoitus: 1900/RHR
suunnittelija: ei täytetty
kerrosluku: 1½
perustus: Lohkokivi
runko: Hirsi
vuoraus: Vaakaponttilaudoitus, alaosassa pystyponttilaudoitus
ulkoväri: Punainen
kattomuoto: Satulakatto
kate: Saumattu peltikate
ikkunat: Valkoiset kuusiruutuiset ikkunat, kaksiruutuiset haukanikkunat.

kuvaus:

Yli-Pikkalan asuinrakennus on malliltaan perinteinen pohjalainen talonpoikaistalo.

YLI-PIKKALA, PIENI ASUINRAKENNUS

Yli-Pikkalan pieni asuinrakennus lounaasta kuvattuna.
(Saana Lind 17.10.2013)

Yli-Pikkalan pieni asuinrakennus kaakosta kuvattuna.
(Saana Lind 17.10.2013)

id: 308259
 rakennustyyppi: asuinkerrostalot
 alkup. käyttö: ei täytetty
 nyk. käyttö: ei täytetty
 ajoitus: 1800- - 1900-luku
 suunnittelija: ei täytetty
 kerrosluku: 1½
 perustus: Kivi
 runko: Hirsi
 vuoraus: Pystyrimalautoitus
 ulkoväri: Punainen
 kattomuoto: Satulakatto
 kate: Peltikate
 ikkunat: Vanhoja kuusiruutuisia, kolmijakoisia ja neliruutuisia, kaksijakoisia ikkunoita.
 Kaksiruutuiset haukanikkunat.

kuvaus:

Yli-Pikkalan pieni asuinrakennus sijaitsee tilan pihapiirissä asuinrakennuksesta lounaaseen.

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Pohjanmaan inventointi, ÖBO

ISOKYRÖ
HEVONKOSKI
303. POHJANKYRÖNTIE 272, TAANOLA

Taanolan rakennuksia koillisesta (Sari Tallgren 12.11.2007)

Päärakennus ja aitat pohjoisen suunnalta (Sari Tallgren 12.11.2007)

pohjakartta © Maanmittauslaitos
 lupanro 001/HTA/08

id: 31822
 kunta: Isokyrö
 kylä: Hevonkoski
 kiinteistötunnus: 152-402-0005-0041
 sijainti: Pohjankyröntie 272, 61500 ISOKYRÖ
 tyyppi: maa- ja metsätalous
 ajoitus: 1864-1917

ajoitusselite: Asuinrakennus siirretty nykyiselle paikalleen vuonna 1893, omistajan tieto.

luokitus: ei määritelty

arvottaminen: ei määritelty

päivittäjä Saana Lind 13.08.2013

inventoija Sari Tallgren 12.11.2007

kuvaus:

Taanolan tila sijaitsee Pohjankyröntien länsi päässä, tien eteläpuolella.

Kiinteistörajatietojen mukaan rakennukset ovat kahdella eri tilalla. Lounaan puoleiset osat rakennusryhmästä kuuluvat Taanolan tilaan ja koilliset Yli-Taanolaan (rekisterinumeroltaan 152-402-0005-0028). Yhtenäisestä ja tiiviistä rakentamistavasta huolimatta talousrakennuksetkin ovat pienen solan erottamina kahdessa eri ryhmässä. Talousrakennuksista muodostuu karjapihan tapainen, rakennusten rajaama piha-alue, asuinrakennuksen koillispuolelle.

arviointi:

Hieno rakennusryhmä näkyvällä paikalla Pohjankyröntien varrella.

lähteet:

Haastattelu Taanonen Kirsti, kiinteistön omistajaja, 13.8.2013.

(Saana Lind 2013)

TAANOLA, AITTA

Taanolan aitta koillisesta kuvattuna. (Saana Lind 13.8.2013)

id: 308052

rakennustyyppi: aitat

alkup. käyttö: 941 talousrakennukset

nyk. käyttö: 941 talousrakennukset

ajoitus: 1800-luku

suunnittelija: ei täytetty

kerrosluku: 2

perustus: Kivi

runko: Hirsi

vuoraus: Pystyrimalautoitus

ulkoväri: Punainen

kattomuoto: Satulakatto

kate: Huopakate

ikkunat: -

historia:

Taanolan aitta sijaitsee tilan pihapiirissä asuinrakennuksesta luoteeseen. Hirsisen aitan kerrotaan selvinneen Hevonkosken kylän tulipalosta ja näin se siis olisi peräisin 1800-luvun puolelta.

(Saana Lind 2013)

TAANOLA, ASUINRAKENNUS

Taanolan asuinrakennus lounaasta kuvattuna. (Saana Lind 13.8.2013)

Taanolan asuinrakennus luoteesta kuvattuna. (Saana Lind 13.8.2013)

id: 307943
 rakennustyyppi: asuinrakennukset
 alkup. käyttö: 011 yhden asunnon talot
 nyk. käyttö: 012 kahden asunnon talot
 ajoitus: Siirretty nykyiselle paikalleen vuonna 1893.
 suunnittelija: ei täytetty
 kerrosluku: 2
 perustus: Lohkokivi
 runko: Hirsi
 vuoraus: Vaakaponttilaudoitus
 ulkoväri: Punainen
 kattomuoto: Satulakatto
 kate: Saumattu peltikate
 ikkunat: Valkoiset kuusiruutuiset ikkunat, lisäksi haukanikkunoita, joissa seitsemän ruutua ja lunetti-ikkunoita.

historia:

Hevonkosken kylä paloi talvella 1893 ja tällöin menetettiin ainakin Taanolan ja Ala-Taanolan tilan asuinrakennukset. Nykyinen asuinrakennus on siirretty paikalleen Laihialta keväällä 1893. Rakennus kuului ennen siirtoa Juho Hietaselle, joka tunnetaan yhtenä Laihian Nuorisoseuran perustajana.

1930-luvulla tila jaettiin ja asuinrakennuksesta tuli kahden asunnon talo. Vielä nykyäänkin talo on jaettu kahden perheen kesken. Koillinen pääty talosta on Yli-Taanolan tilan omaisuutta ja lounaispääty Taanolan tilan. Jaon yhteydessä rakennettiin talon molempiin päihin oma kuisti.

Lounaispäädyn asuinhuoneistoa on remontoitu tarpeen mukaan vuosien varrella. 1980-luvun lopulla (tai 1990-luvun alussa) huoneistoon rakennettiin kylpyhuone ja sauna sisälle. Asuinrakennuksen peltikatto laitettiin 1950- tai -60-luvulla. Ulkovuoraus vaihdettiin pystyrimalaudoituksesta vaakaponttilaudoitukseksi vuonna 2000.

(Saana Lind 2013)

TAANOLA, LIIVERI JA LIIVERIRATI

Taanolan liiveri/katos luoteesta kuvattuna. (Saana Lind 13.8.2013)

Taanolan liiverirati lännestä kuvattuna. (Saana Lind 13.8.2013)

id: 307944
 rakennustyyppi: talousrakennukset
 alkup. käyttö: 941 talousrakennukset
 nyk. käyttö: 941 talousrakennukset
 ajoitus: 1800- - 1900-luku
 kerrosluku: 1
 perustus: Kivi
 runko: Hirsi
 vuoraus: Pystylaudoitus/Vuoraamaton
 ulkoviiri: Punainen
 kattomuoto: Satulakatto
 kate: Peltikate
 ikkunat: -

kuvaus:

Taanolan tilan pihapiirissä asuinrakennuksesta kaakkoon on liiveri ja liiverirati. Liiverin jatkeeksi on rakennettu katos ajoneuvoille.

(Saana Lind 2013)

TAANOLA, SAUNA

Taanolan saunarakennus koillisesta kuvattuna.

id: 308053
 rakennustyyppi: saunat
 alkup. käyttö: 931 saunarakennukset
 nyk. käyttö: 941 talousrakennukset
 ajoitus: 1800- - 1900-luku
 suunnittelija: ei täytetty

kerrosluku: 1
perustus: Kivi
runko: Hirsi
vuoraus: Pystyлаudoitus/Vuoraamaton
ulkoväri: Punainen
kattomuoto: Satulakatto
kate: Peltikate
ikkunat: Valkoiset neliruutuiset ikkunat.

muu tieto:

Taanolan sauna sijaitsee tilan pihapiirissä asuinrakennuksesta lounaaseen.

(Saana Lind 2013)

KIOSKI 2.0 -sovellus www.kulttuuriymparisto.fi -sovellusvuokrauspalvelu

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Pohjanmaan inventointi, ÖBO

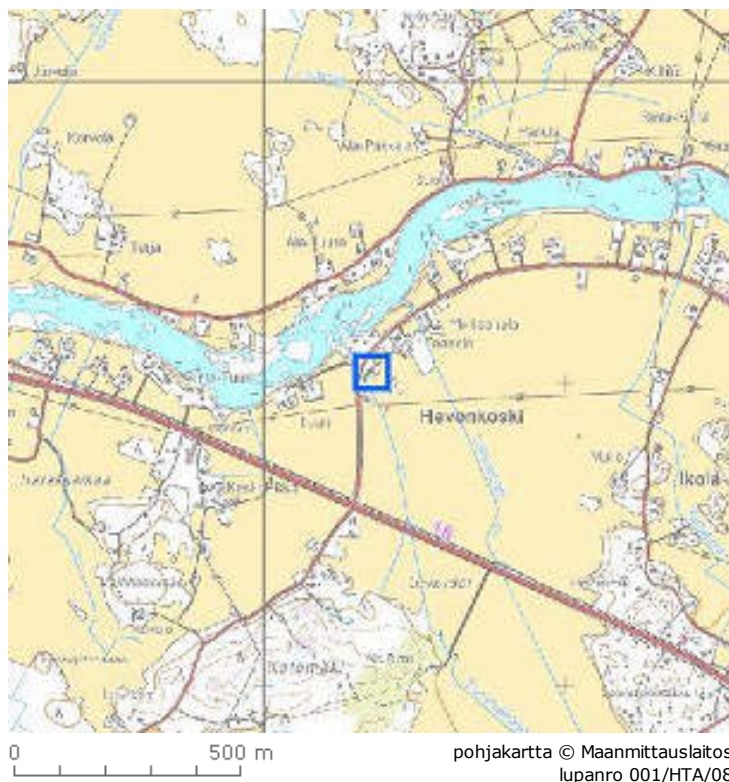
ISOKYRÖ
HEVONKOSKI
306. POHJANKYRÖNTIE 278, ALA-TAANOLA (KOSKENKORVA)

Pihajulkisivu Pohjankyröntielle päin. Kuvattu luoteesta (Sari Tallgren 12.11.2007)

Kaakon puoleinen julkisivu ja pääty lounaaseen (Sari Tallgren 12.11.2007)

id: 31823
kunta: Isokyrö
kylä: Hevonkoski
kiinteistötunnus: 152-402-1-126 Koskenkorva
sijainti: Pohjankyröntie 278, 66440 TERVAJOKI
tyyppi: maa- ja metsätalous
ajoitus: 1864-1917

ajoitusselite: 1895/RHR
 luokitus: ei määritelty
 arvottaminen: ei määritelty
 päivittäjä Saana Lind 06.08.2013
 inventoija Sari Tallgren 12.11.2007

kuvaus:

Ala-Taanolan komea päärakennus sijaitsee Pohjankyröntien kaarteessa, tien länsi päässä. Päärakennuksesta etelään on tilaan kuuluva riihi ja pohjoiseen pihapiirin suorarunkoinen talousrakennus.

Jyhkeässä, puolitoista kerroksisessa asuinrakennuksessa on klassisia piirteitä. Pihajulkisivun ikkunat on ehkä uusittu, koska niiden leveys ja ruutujako poikkeaa toisen pitkän sivun aukotuksesta. Talon lounaispäässä on aumakattoinen matalampi jatke, joka myös mahdollisesti on myöhempää muutosta. Rakennus on katettu eterniitti- eli mineriihtikatteella. Rakennuksen julkisivujen valkeaksi maalattu vaakapanelointi on katkaistu ikkunoiden alta okranväriseillä vaakajakolistalla. Sen alapuolinen osa on pystypaneloitu. Sama okran väri toistuu talon nurkka-, ikkuna- ja räystäslistoissa. Nykyinen väritys antaa rakennuksella tavallisesta maalaistalosta poikkeavan kartanomaisen ilmeen.

ALA-TAANOLA, ASUINRAKENNUS

Ala-Taanolan asuinrakennus kaakosta kuvattuna.
 (Saana Lind 6.8.2013)

Ala-Taanolan asuinrakennus pohjoisesta kuvattuna.
 (Saana Lind 6.8.2013)

id: 307853
 rakennustyyppi: asuinrakennukset
 alkup. käyttö: 011 yhden asunnon talot
 nyk. käyttö: 011 yhden asunnon talot
 ajoitus: Rakennus on siirretty Vähäkyröstä 1893.
 suunnittelija: ei täytetty
 kerrosluku: 2
 perustus: Lohkokivi
 runko: Hirsi
 vuoraus: Vaakapaneeli, rakennuksen alaosassa ja päätykolmioissa pystypaneeli.
 ulkoviiri: Valkoinen, okrankeltainen listoitus
 kattomuoto: Satulakatto
 kate: Profiilipelti
 ikkunat: Ristikarmillisia kuusiruutuisia ikkunoita, osa ikkunoista uusittu vanhan mallin mukaisesti.

kuvaus:

Asuinrakennus on malliltaan perinteinen pohjalainen talonpoikaistalo. Talon ulkoisessa tyyliässä on nähtävissä uusklassismin tyyliä.

Hevonkosken kylä paloi talvella 1893 ja tällöin menetettiin ainakin Taanolan ja Ala-Taanolan tilan asuinrakennukset. Nykyinen asuinrakennus on siirretty paikalleen Vähäkyröstä keuhällä 1893.

(Saana Lind 2013)

lähteet:

Haastattelu Taanonen Teppo, kiinteistön omistaja, 6.8.2013.

ALA-TAANOLA, LIIVERI

Ala-Taanolan liiveri luoteesta kuvattuna.

id: 308051
rakennustyyppi: talousrakennukset
alkup. käyttö: 941 talousrakennukset
nyk. käyttö: 941 talousrakennukset
ajoitus: 1800- - 1900-luku
suunnittelija: ei täytetty
kerrosluku: 1
perustus: Kivi ja maa
runko: Hirsi
vuoraus: Vuoraamaton
ulkoväri: Punainen
kattomuoto: Satulakatto
kate: Peltikate
ikkunat: -

muu tieto:

(Saana Lind 2013)

KIOSKI 2.0 -sovellus www.kulttuuriymparisto.fi -sovellusvuokrauspalvelu

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Isonkyrön keskustan osayleiskaavainventointi

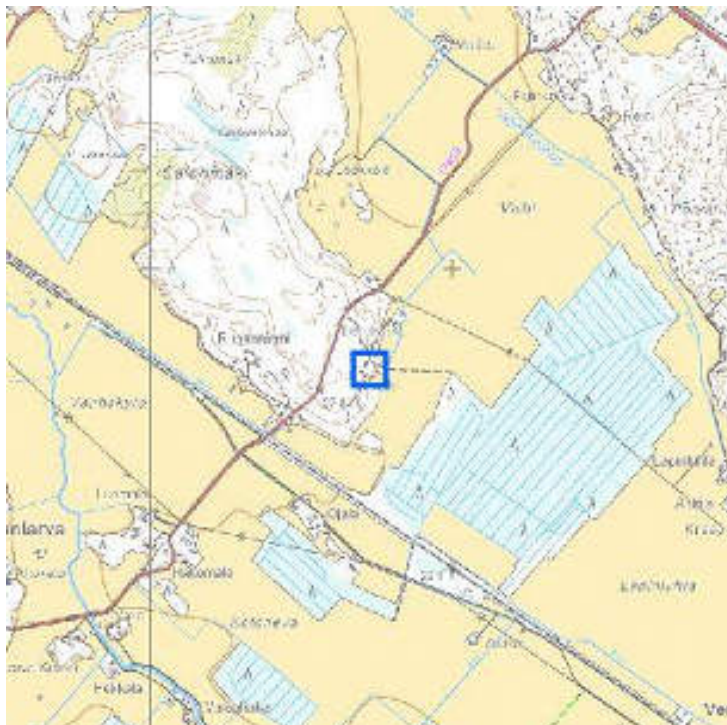
ISOKYRÖ
IKOLA
321. LÖYTYMÄENTIE 20, YLIMÄKI (LÖYTYMÄTÖIN)

Kivinavetta sijaitsee pihapiirin eteläreunalla. (Tiina Lehtisaari 13.11.2013)

Tlousrakennus kuvattuna lounaasta. Se rajaa pihapiiriä itäpuolelta. (Tiina Lehtisaari 13.11.2013)

pohjakartta © Maanmittauslaitos
lupanro 001/HTA/08

id: 207524
kunta: Isokyrö
kylä: Ikola
kiinteistötunnus: 152-403-7-43
sijainti: Löytymäentie 20, Isokyrö
tyyppi: maa- ja metsätalous
ajoitus: 1864-1917

ajoitusselite: Kivinavetta 1873, talousrakennusryhmä ja riihi n. 1800-l loppu (arvio), sauna ja asuinrak. 1970-luku

luokitus: ei määritely

arvottaminen: ei määritely

inventoija Tiina Lehtisaari 13.11.2013

kuvaus:

Kohde sijaitsee Ikolan larvassa, metsäisellä ja kallioisella mäellä. Perimätiedon mukaan paikka on ollut Isonvihanaikanen piilopaikka, johon paikan kutsumanimikin, Löytymätöin viittaa.

Kohteessa on 1970-luvulla rakennettu asuinrakennus. Tilan vanhempi (1829) asuinrakennus on purettu. Lisäksi pihapiirissä on holvattu kivinavetta (1873), L-kirjaimen muotoinen talousrakennus, jossa mm. talli ja liiveritilaa sekä hirsirunkoinen riihi. Molemmat n. 1800-luvulta. Lisäksi hirsirunkoinen saunarakennus, joka toiminut lisäksi mm. maituhuoneena. Siirretty paikalle.

historia:

Tila on pappilan (Mariendahl) entine torppa.

lähteet:

Ollila Tarja ja ? haastattelu 13.11.2013. Haastattelijan Tiina Lehtisaari.

Ikolan kylän historian materiaalia. Kirja ilmestyy joulukuussa 2013.

KIVINAVETTA

sisäkatto on holvattu (Tiina Lehtisaari 13.11.2013)

Navetta kuvattuna luoteesta (Tiina Lehtisaari 13.11.2013)

id: 308285

rakennustyyppi: navetat

alkup. käyttö: 811 navetat, sikalat, kanalat yms.

nyk. käyttö: 941 talousrakennukset

ajoitus: 1873 (kaiverrettu ulko-oven yläpuolelle kiveen)

suunnittelija: Rakentanut Juho Löytymätöin, tilan silloinen isäntä

kerrosluku: 1 + heinävintti

perustus: -

runko: Navetta osa holvattu porakivistä. Heinävintti hirsirunkoinen

vuoraus: -

ulkoväri: Hirsiosa punamullattu

kattomuoto: Satulakatto

kate: pelti

ikkunat: Päätykolmioissa on kolmion muotoiset ikkunat.

kuvaus:

Rakenteeltaan muistuttaa holvattua kivikellaria. Porakivillä holvattu navetta on tehty rinteeseen ja kivosaa peittää lähes kokonaan maa. Yläosa on hirsirunkoinen (lyhyet nurkat). Navetan parsien välissä on säilynyt "kiviaitoja". Parsien alustat on osin valettu betonista myöhemmin. Myös juoma-automaattiikka on myöhempää lisäystä.

Aikaisempaa katteena on ollut päreet ja sitä ennen olkikate.

Molemmissa päätykolmioissa on vuoliaisten kolot. Onko rakennuksen jatkeen ollut alunperin jotain muuta vai onko yläosa kierrätyhirsistä aikoinaan tehty.

Sisäänkäynnin yläpuolelle, kiveen on kaiverrettu 1873 JL. Omistajan mukaan kyseessä on Juho Löytymätöin, tilan silloinen isäntä.

KIOSKI 2.0 -sovellus www.kulttuuriymparisto.fi -sovellusvuokrauspalvelu

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Isonkyrön keskustan osayleiskaavainventointi

ISOKYRÖ
VENTÄLÄ
324. VENTELÄNTIE, KISKONVARSI

Kiskonvarren kiinteistö idästä kuvattuna. (Saana Lind 20.8.2013) (Lind Saana 2013)

pohjakartta © Maanmittauslaitos
lupanro 001/HTA/08

---

id: 207372
kunta: Isokyrö
kylä: Ventälä
kiinteistötunnus: 416-11-4
sijainti: Venteläntie ja junaradan risteyksessä, Venteläntien luoteispuolella.
tyyppi: asuinrakentaminen
ajoitus: 1864-1917

ajoitusselite: Arvio
luokitus: ei määritelty
arvottaminen: ei määritelty
inventoija Saana Lind 20.08.2013

kuvaus:

Kiskonvarren kiinteistöön kuuluu neljä rakennusta: asuinrakennus, navetta, kellari ja pieni mökki.

Kiskonvarren kiinteistön rakennukset ovat rautatierakennuksia ja rakennettu vuosien 1883 ja 1930 välillä (arvio).

KISKONVARI, ASUINRAKENNUS

Kiskonvarren asuinrakennus koillisesta kuvattuna.
(Saana Lind 20.8.2013)

Kiskonvarren asuinrakennus pohjoisesta kuvattuna.
(Saana Lind 20.8.2013)

id: 307996
rakennustyyppi: asuinrakennukset
alkup. käyttö: 011 yhden asunnon talot
nyk. käyttö: 041 vapaa-ajan asuinrakennukset
ajoitus: ei täytetty
suunnittelija: ei täytetty
kerrosluku: 1
perustus: Lohkokivi
runko: Hirsi
vuoraus: Vaakaponttilaudoitus
ulkoväri: Punainen
kattomuoto: Satulakatto
kate: Sementtitiili
ikkunat: Kuusi- ja yhdeksänruutuisia ikkunoita, pieniä neliruutuisia ikkunoita. Puitteet punaiset, vuorilaudat valkoiset.

KISKONVARI, TALOUSRAKENNUKSET

Kiskonvarren mökki idästä kuvattuna. (Saana Lind 20.8.2013)

Kiskonvarren navetta etelästä kuvattuna. (Saana Lind 20.8.2013)

id: 307997
rakennustyyppi: talousrakennukset
alkup. käyttö: 941 talousrakennukset
nyk. käyttö: 941 talousrakennukset
ajoitus: ei täytetty
suunnittelija: ei täytetty
kerrosluku: ei täytetty
perustus: ei täytetty
runko: ei täytetty
vuoraus: ei täytetty
ulkoväri: ei täytetty
kattomuoto: ei täytetty
kate: ei täytetty
ikkunat: ei täytetty

kuvaus:

Kiskonvarren kiinteistöön kuuluu kolme talousrakennusta: navetta, kellari ja pieni mökki. Yhdessä asuinrakennuksen kanssa ne muodostavat tilan pihapiiriin.

Navettarakennus sijaitsee pihapiiriin lounaisreunalla. Rakennus on hirsirunkoinen ja vuorattu punaiseksi maalatulla pystyaukkoitukseksi, ponttilaudoituksella ja pystyrimalauoituksella. Katolla on peltikate. Navetan luoteispäässä on käymälä.

Tiilinen kellari sijaitsee navettarakennuksen vieressä, pihapiiriin lounaisreunalla.

Pieni hirsinen mökki sijaitsee pihapiiriin luoteisreunalla, hieman erillään muista rakennuksista. Hirsinen mökki on vuoraamaton, mutta sen seinät ovat olleet punaiset. Katolla on peltikate.

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Isonkyrön keskustan osayleiskaavainventointi

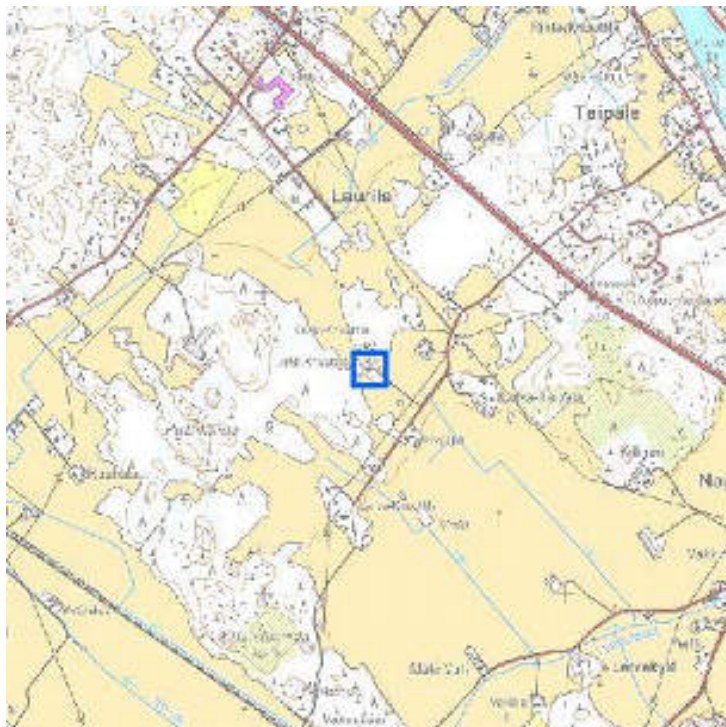

ISOKYRÖ
VENTÄLÄ
331. TAIPALEENLARVATIE 69, LAHTI-KNUUTTILA

Lahti-Knuuttilan asuinrakennus luoteesta kuvattuna.
(Saana Lind 20.8.2013)

(Lind Saana 2013)

0 500 m

pohjakartta © Maanmittauslaitos
lupanro 001/HTA/08

---

id: 207331
kunta: Isokyrö
kylä: Ventälä
kiinteistötunnus: 416-1-164
sijainti: Taipaleenlarvatie 66, 61500 Isokyrö
tyyppi: asuinrakentaminen
ajoitus: 1864-1917

ajoitusselite: Asuinrakennus siirretty nykyiselle paikalleen 1912, omistajan tieto.
luokitus: ei määritelty
arvottaminen: ei määritelty
inventoija Saana Lind 15.08.2013

kuvaus:

Lahti-Knuuttilan kiinteistöön kuuluu viisi rakennusta: vanha asuinrakennus, liiverirakennus, aitta, talli ja uusi asuinrakennus. Pihassa on ollut myös navetta, mutta se on purettu.

Lahti-Knuuttilan tila on perustettu vuoden 1912 tienoilla, tuolloin tilalle siirrettiin asuinrakennus, aitta ja talli. Liiverirakennus on rakennettu myös noihin aikoihin.

Tila on melkein saanut talonpoikaiskulttuurisäätiön kunniakilven, mutta asuinrakennuksen peltikatto on aikoinaan estänyt kilven saannin.

lähteet:

Haastattelu Roselius Marja ja Risto, kiinteistön omistajat, 20.8.2013.

LAHTI-KNUUTTILA, ASUINRAKENNUS

Lahti-Knuuttilan asuinrakennus etelästä kuvattuna.
(Saana Lind 20.8.2013)

Lahti-Knuuttilan asuinrakennus luoteesta kuvattuna.
(Saana Lind 20.8.2013)

id: 307992
rakennustyyppi: asuinrakennukset
alkup. käyttö: 011 yhden asunnon talot
nyk. käyttö: 041 vapaa-ajan asuinrakennukset
ajoitus: Rakennuksen runko on vuodelta 1849, siirretty nykyiselle paikalleen vuonna 1912.
suunnittelija: ei täytetty
kerrosluku: 2
perustus: Lohkokivi
runko: Hirsi
vuoraus: Pystyrimalautoitus
ulkoväri: Punainen
kattomuoto: Satulakatto
kate: Saumattu peltikate
ikkunat: Valkoiset, ristikarmilliset kuusiruutuiset ikkunat, lunetti-ikkunoita. Ikkunat mahdollisesti peräisin 1900-luvun alusta.

kuvaus:

Lahti-Knuuttilan asuinrakennus on malliltaan perinteinen pohjalainen talonpoikaistalo. Talon ulkoisessa tyylissä on nähtävissä uusklassismin tyyli- ja vaikutteita.

Asuinrakennuksen koillispuolella on vuosiluku 1849, joka on oletettavasti rakennuksen valmistumisvuosi. Rakennus on aiemmin sijainnut Isonkyrön Lauroselassa, joenrannalla, josta se on siirretty nykyiselle paikalleen vuoden 1912 tienoilla.

Lahti-Knuuttilan asuinrakennus on säilynyt niin ulkoa kuin sisältäkin 1900-luvun alun asussa. Ainut suurempi muutos, joka sisällä on tehty, on ollut pienen keittiötilan rakentaminen alakertaan. Rakennuksen peltikate on uusittu 2000-luvun alussa, tämä on ainut ulkoasuun tehty korjaus.

LAHTI-KNUUTTILA, LIIVERIRAKENNUS JA AITTA

Lahti-Knuuttilan liiverit ja aitta lounaasta kuvattuna. (Saana Lind 20.8.2013)

id: 308066
rakennustyyppi: talousrakennukset
alkup. käyttö: 941 talousrakennukset
nyk. käyttö: 941 talousrakennukset
ajoitus: ei täytetty
suunnittelija: ei täytetty
kerrosluku: ei täytetty
perustus: ei täytetty
runko: ei täytetty
vuoraus: ei täytetty
ulkoväri: ei täytetty
kattomuoto: ei täytetty
kate: ei täytetty
ikkunat: ei täytetty

kuvaus:

Lahti-Knuuttilan kiinteistöön kuuluu neljä talousrakennusta: liiverirakennus, aitta, talli ja uusi asuinrakennus. Lahti-Knuuttilan tila on perustettu vuoden 1912 tienoilla, tuolloin tilalle siirrettiin asuinrakennus, aitta ja talli. Liiverirakennus on rakennettu myös noihin aikoihin.

Pihapiirin koillisreunalla on liiverirakennus ja aitta. Liiverirakennus on yhdistetty viereiseen aitaan pienellä katoksella. Liiverirakennus on rankorakenteinen, sen pystyrimavuoraus on maalattu punaiseksi. Katolla on peltikate. Hirsinen nukkuma-aitta on liiverin kaakkoispäädystä. Vuoraamaton aitta on maalattu punaiseksi ja liiverin tapaan sen katolla on peltikate.

LAHTI-KNUUTTILA, UUSI ASUINRAKENNUS JA TALLI

Lahti-Knuutilan talli koillisesta kuvattuna. (Saana Lind 20.8.2013)

Lahti-Knuutilan uusi asuinrakennus ja talli koillisesta kuvattuna. (Saana Lind 20.8.2013)

id: 307993
rakennustyyppi: asuinrakennukset
alkup. käyttö: 041 vapaa-ajan asuinrakennukset
nyk. käyttö: 041 vapaa-ajan asuinrakennukset
ajoitus: ei täytetty
suunnittelija: ei täytetty
kerrosluku: ei täytetty
perustus: ei täytetty
runko: ei täytetty
vuoraus: ei täytetty
ulkoväri: ei täytetty
kattomuoto: ei täytetty
kate: ei täytetty
ikkunat: ei täytetty

kuvaus:

Pihapiirin lounaisreunalla on talli ja uusi asuinrakennus. Talli ja uusi asuinrakennus on yhdistetty toisiinsa pienellä katoksella.

Talli on siirretty nykyiselle paikalleen kun tilaa perustettiin vuoden 1912 tienoilla. Talli on hirsinen ja vuoraamaton, sen katolla on aaltopeltikate. Tallin hirsien on kaiverrettu vuosiluku 1833, joka on oletettavasti sen rakentamivuosi. Omistajien mukaan talli tarvitsee remonttia säilyäkseen; alimmat hirret ja lattiat ovat huonossa kunnossa.

Uusi asuinrakennus on rakennettu 1990-luvun lopulla. Asuinrakennus on rankorakenteinen, siinä on betoniperustus, pystyrimavuoraus ja saumattu peltikate.

SUOMEN RAKENNUSKULTTUURIN YLEISLUETTELO		MUSEOVIRASTO	
Kohdeinventointilomake			
Lääni	Länsi-Suomen lääni	Kohde	Haavisto
Kunta	Isonkyrön kunta		
Kylä / Kaup osa	Ventälä	Peruskartta	
Rekisterinro	2:6	Koordinaatit	P: 6987795 I: 1567050
Osoite	Pysäkkitie 65 61500 ISOKYRÖ	Omistaja ja omistajan osoite	Lehtonen Sauli Toivo
RAKENNUKSEN KUVAUS			
Rakennus n:o	I	II	
Nyk.käyttö	asunto	aitta	
Alkup. käyttö	asunto	aitta	
Rak. aika	1923-24		
Suunnittelija	piirustukset on olemassa		
Kerrosluku	1½	1	
Perusta	lohkare	nurkkakivet	
Runko	hirsi	hirsi	
Kattomuoto	harjakatto	harjakatto	
Kate	profiilipelti	profiilipelti	
Vuoraus	lomalaudoitus / kuistissa vaakaponttilaudoitus	hirsi	
Ulkoväri	punainen, nurkat ja puitteet valkoiset	punainen, nurkat ja puitteet valkoiset	
Kunto	hyvä	kohtalainen	
Erytispiirteet			
RAKENNUSHISTORIA			
<p>Talo on peruskorjattu 22 vuotta sitten (1983). Tuolloin uusittiin vesijohto ja rakennettiin kylpyhuone. Takka vaihdettiin uuden malliseksi.</p> <p>Neljä vuotta sitten (2001) uusittiin peltikatto ja ulkovuorausta korjattiin, sekä lisättiin eristettä seiniin(insuliitti- bituliitti levyjä).</p>			
Lähiympäristö			
Säilymisedellytykset			

Luettelointiperuste

X Rakennushistoriallinen

Historiallinen

Maisemallinen

Valokuvat

Asuinrakennus tieltä kuvattuna.

kuva #211

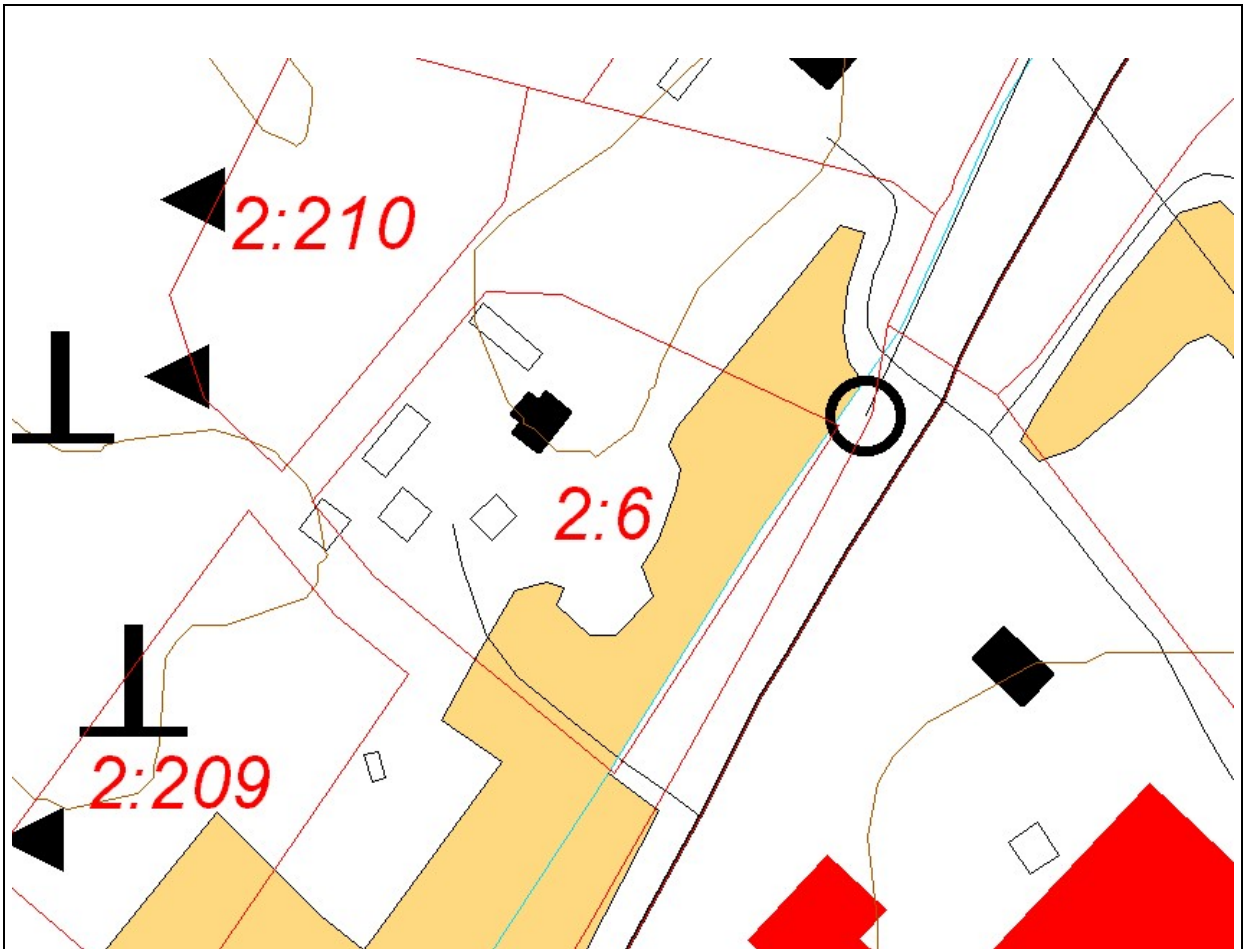
#206

Aitta.

#209

lisää kuvia: #210

Lehtoranta rek.n:o 2:208

Lähteet (kirjallisuus, piirustukset, asiakirjat)

-

Suullisia tietoja antaneet

- Sauli Lehtonen s.1928

Liitteet

- lomakkeet: 15.haavistoB

Päiväys

29.7.2005

Lomakkeen täyttäjä Hanna Laine

SUOMEN RAKENNUSKULTTUURIN YLEISLUETTELO		MUSEOVIRASTO	
Kohdeinventointilomake			
Lääni	Länsi-Suomen lääni	Kohde	
Kunta	Isonkyrön kunta	Haavisto	
Kylä / Kaup osa	Ventälä	Peruskartta	
Rekisterinro	2:6	Koordinaatit	P: 6987795 I: 1567050
Osoite	Pysäkkitie 65 61500 ISOKYRÖ	Omistaja ja omistajan osoite	Lehtonen Sauli Toivo
RAKENNUKSEN KUVAUS			
Rakennus n:o	III	IV	
Nyk.käyttö	varasto	varasto	
Alkup. käyttö	navetta	talli	
Rak. aika	1955	noin 1928	
Suunnittelija			
Kerrosluku	1	1	
Perusta	betoni	nurkkakivet	
Runko	hirsi	hirsi	
Kattomuoto	harjakatto	harjakatto	
Kate	profiilipelti	profiilipelti	
Vuoraus	peiterimalaudoitus	hirsi / pystylaudoitus	
Ulkoväri	punainen, nurkat ja puitteet valkoiset	punainen, nurkat ja puitteet valkoiset	
Kunto	huonohko	huonohko	
Erytyspiirteet			
RAKENNUSHISTORIA			
Lähiympäristö			
Säilymisedellytykset			
Luettelointiperuste			
☒	Rakennushistoriallinen	☐	Historiallinen
		☐	Maisemallinen
Valokuvat			

Navetta.

kuva #208

Talli.

#207

SUOMEN RAKENNUSKULTTUURIN YLEISLUETTELO		MUSEOVIRASTO	
Kohdeinventointilomake			
Lääni	Länsi-Suomen lääni	Kohde	Riihimäki (Riippa)
Kunta	Isonkyrön kunta		
Kylä / Kaup osa	Ikola	Peruskartta	
Rekisterinro	7:31	Koordinaatit	P: 6987983 I: 1565783
Osoite	Lapimäentie 80 61500 ISOKYRÖ	Omistaja ja omistajan osoite	Palomäki Raimo Markku ?
RAKENNUKSEN KUVAUS			
Rakennus n:o	I		
Nyk.käyttö	asunto		
Alkup. käyttö	asunto		
Rak. aika	1950		
Suunnittelija			
Kerrosluku	1+vintti		
Perusta	lohkare		
Runko	hirsi		
Kattomuoto	harja		
Kate	aaltopelti		
Vuoraus	peiterimalaudoitus		
Ulkoväri	punainen, nurkat ja puitteet valkoiset		
Kunto	hyvä		
Erityispiirteet			
RAKENNUSHISTORIA			
Ensimmäinen peruskorjaus taloon tehtiin vuonna 1960. Vuonna 2004 tehtiin peruskorjaus ja talo maalattiin.			
Lähiympäristö			
Pihapiirissä on tynnyrisauna ja muutama vajarakennus.			
Säilymisedellytykset			

Luettelointiperuste

X Rakennushistoriallinen

Historiallinen

Maisemallinen

Valokuvat

Asuinrakennus pihasta kuvattuna.

kuva #121

Ulkorakennuksia.

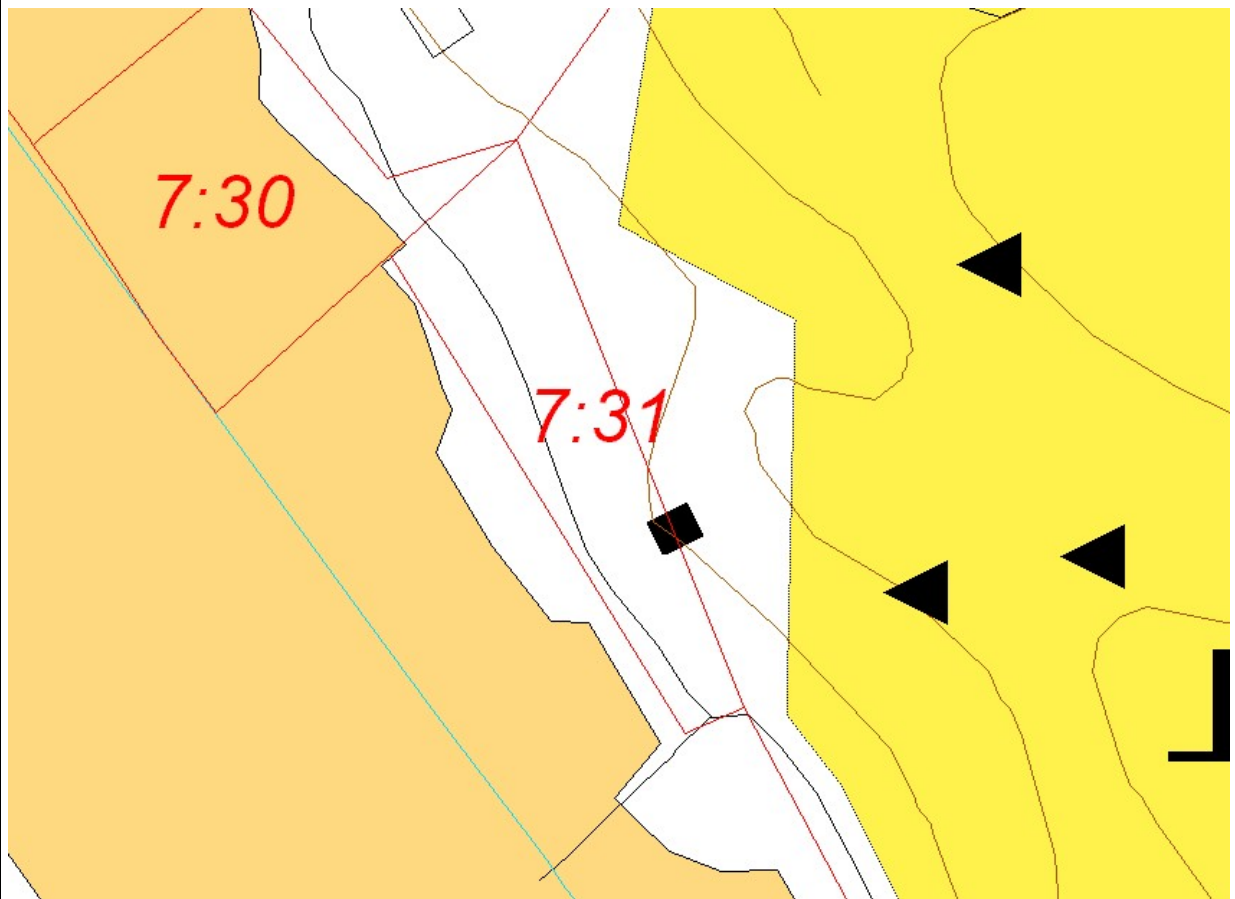
#122

Asuinrakennus tieltä.

#125

lisää kuvia: #123, #124

Talo on puoliksi tilan Mariendahl rek. n:o 6:61 puolella, tila on Isonkyrön seurakunnan omistuksessa.

Lähteet (kirjallisuus, piirustukset, asiakirjat)

-

Suullisia tietoja antaneet

-

Liitteet

-

Päiväys

8.6.2005

Lomakkeen täyttäjä Hanna Laine

SUOMEN RAKENNUSKULTTUURIN YLEISLUETTELO		MUSEOVIRASTO	
Kohdeinventointilomake			
Lääni	Länsi-Suomen lääni	Kohde	Reini
Kunta	Isonkyrön kunta		
Kylä / Kaup osa	Ikola	Peruskartta	
Rekisterinro	7:2	Koordinaatit	P: 6987617 I: 1566018
Osoite	Lapinluhdantie 24? 61500 ISOKYRÖ	Omistaja ja omistajan osoite	Valtari Hanna Aini Katariina Valtari Pekka Hermanni Lohkarekatu 13 60320 SEINÄJOKI
RAKENNUKSEN KUVAUS			
Rakennus n:o	I	II	
Nyk.käyttö	asunto	varasto	
Alkup. käyttö	asunto	navetta	
Rak. aika			
Suunnittelija			
Kerrosluku	1½	1½	
Perusta	lohkare	lohkare	
Runko	hirsi	kivi / yläosa lauta	
Kattomuoto	harjakatto	harjakatto	
Kate	huopa	huopa	
Vuoraus	peiterimalaudoitus / kuisti vaakaponttilaudoitus	rappaus / yläosa pystylaudoitus	
Ulkoväri	punainen, nurkat ja puitteet valkoiset	valkoinen / yläosa harmaa	
Kunto	kohtalainen	huonohko	
Erityispiirteet			
RAKENNUSHISTORIA			
Talossa asuu Mauno Jaakko Valtari s.1933.			
Lähiympäristö			
Säilymisedellytykset			

Luetteloinkeruste

X Rakennushistoriallinen

Historiallinen

Maisemallinen

Valokuvat

Asuinrakennus pihasta kuvattuna.

kuva #038

#042

Taustalla navetta.

#039

Lähteet (kirjallisuus, piirustukset, asiakirjat)

-

Suullisia tietoja antaneet

-

Liitteet

- lomake: 07.reiniB

Päiväys

29.7.2005

Lomakkeen täyttäjä Hanna Laine

SUOMEN RAKENNUSKULTTUURIN YLEISLUETTELO		MUSEOVIRASTO	
Kohdeinventointilomake			
Lääni	Länsi-Suomen lääni	Kohde	Reini
Kunta	Isonkyrön kunta		
Kylä / Kaup osa	Ikola	Peruskartta	
Rekisterinro	7:2	Koordinaatit	P: 6987617 I: 1566018
Osoite	Lapinluhdantie 24? 61500 ISOKYRÖ	Omistaja ja omistajan osoite	Valtari Hanna Aini Katariina Valtari Pekka Hermanni Lohkarekatu 13 60320 SEINÄJOKI
RAKENNUKSEN KUVAUS			
Rakennus n:o	III	IV	
Nyk.käyttö	liiteri	riihi	
Alkup. käyttö	liiteri	riihi	
Rak. aika			
Suunnittelija			
Kerrosluku	1	1	
Perusta	nurkkakivet	nurkkakivet	
Runko	hirsi / lauta	hirsi	
Kattomuoto	harjakatto	harjakatto	
Kate	huopa	huopa	
Vuoraus	hirsi / pystylaudoitus	hirsi	
Ulkoväri	punainen, nurkat ja puitteet valkoiset	harmaa	
Kunto	huonohko	huonohko	
Erityispiirteet			
RAKENNUSHISTORIA			
Lähiympäristö			
Säilymisedellytys			
Luettelointiperuste			
☒	Rakennushistoriallinen	Historiallinen	Maisemallinen
Valokuvat			

Asuinrakennus pihasta kuvattuna.

kuva #040

Riihi.

#041

laaja kohderaportti
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Isonkyrön keskustan osayleiskaavainventointi

ISOKYRÖ

IKOLA

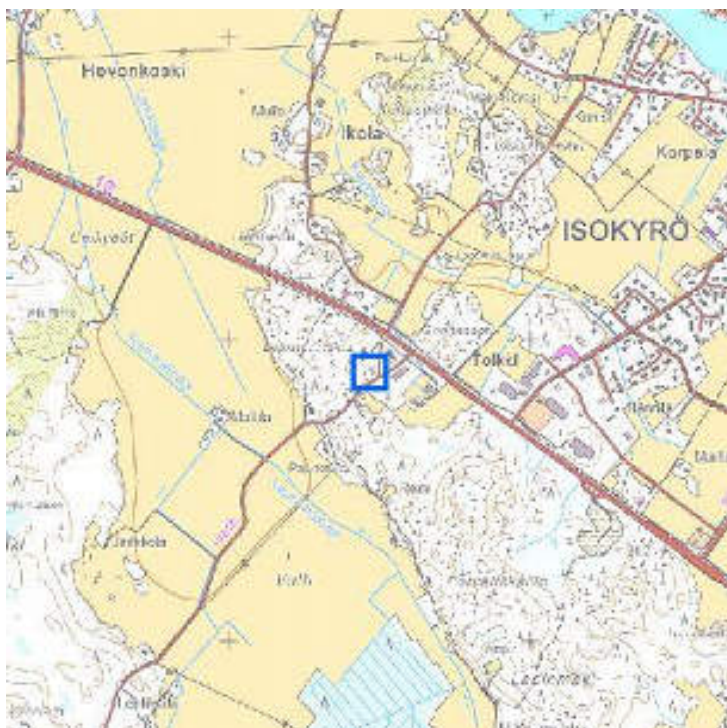
350X. IKOLANLARVATIE 15, KAUNISMÄKI

Pihapiirisä kuvattuna idästä (Tiina Lehtisaari 19.12.2013)

(Tiina Lehtisaari 19.12.2013)

pohjakartta © Maanmittauslaitos
luparno 001/HTA/08

id: 207580
kunta: Isonkyrö
kylä: Ikola
kiinteistötunnus: 152-403-1-127
sijainti: Isonkyrönkatu 15, Isonkyrö
tyyppi: asuinrakentaminen
ajoitus: 1918-1944

ajoitusselite: pienasumus, saunarakennus ja uudempi talousrakennus

luokitus: ei määritelty

arvottaminen: ei määritelty

inventoija Tiina Lehtisaari 19.12.2013

kuvaus:

Kohde käsittää n. 1900-luvun alussa (arvio)rakennetun pienasumuksen ja saunarakennuksen. Lisäksi pihapiirissä uudempi, pienehkö talousrakennus.

KIOSKI 2.0 -sovellus www.kulttuuriymparisto.fi -sovellusvuokrauspalvelu